John Perkins

Schimbarea de forme

Tehnici şamanice pentru o transformare globală şi personală

Editura For You

„Doar câţiva vizionari au recunoscut că înţelepciunea indigenă poate ajuta trecerea spre o lume care să ne susţină cu adevărat. Povestea minunată a lui John Perkins despre viaţa petrecută printre şamani îi aduce civilizaţiei industriale – care se consumă şi se poluează pe ea însăşi, îndreptându-se spre catastrofă – o viziune uluitoare."

- Edgar Mitchell, Sc.D, astronaut Apollo
Fondator al Institutului de Ştiinţe Noetice
Autorul cărţilor *Rising Lazarus* şi *The Way of the Explorer*

„*Schimbarea de forme* este o saga captivantă despre transformarea individuală a unei persoane, din om de afaceri global, în vindecător care păstrează tradiţiile."

- Michael Balick, Ph.D.
Autor al cărţii *Plante, oameni şi cultură*

„Stilul de narare excepţional al lui John Perkins creează o călătorie atât de captivantă, încât am fost purtat dincolo de timp şi spaţiu. O carte fascinantă pentru toată lumea!"

- Stephan Rechtschaffen, M.D.
Preşedinte al Institutului Omega
Autorul cărţii *Time Shifting*

Multe culturi indigene practică schimbarea de forme. Vânătorii amerindieni preiau spiritul prăzii, pentru a se asigura că vânătoarea va avea succes; vracii asiatici „ingerează" o boală, pentru a-l vindeca pe cel suferind; luptătorii din Amazon devin jaguari, pentru a trece prin junglă fără să facă zgomot. Cei care îşi schimbă forma înţeleg că tot ce înseamnă viaţă este energie şi că, prin concentrarea intenţiei, putem schimba tiparele energetice, creând o nouă formă. Schimbarea de forme poate avea loc pe trei niveluri: celular – în care se face transformarea din om în plantă sau animal, sau în care se pierde din greutatea corporală; personal – în care putem deveni un Sine nou, sau putem renunţa la o dependenţă; şi instituţional – în care se creează o afacere nouă sau o nouă identitate culturală.

Încă din 1968, unii maeştri şamani din Africa, Asia, Orientul Mijlociu şi continentele americane l-au instruit pe John Perkins să-i înveţe pe cei din lumea industrializată, tehnicile puternice folosite în procesul schimbării de formă. Cartea sa inovatoare vă poartă spre deşerturi şi jungle, munţi şi oceane, centre de cercetare medicală şi birouri de conducere ale corporaţiilor, pentru a învăţa pas-cu-pas metodele practicii sale, care integrează tehnici străvechi şi moderne, pentru a produce o vindecare profundă.

John Perkins a aplicat tehnicile de schimbare de forme în cariera sa de succes – consilier de management şi preşedinte al unei companii industriale din SUA – înfiinţând o organizaţie care îi îndeamnă pe directori să eradicheze poluarea, să refacă obiectivele corporaţiei şi să creeze parteneriate cu culturile indigene – parteneriate care să respecte planeta Pământ. El este şi autorul cărţilor *The Stress-Free Habit*, *Psychonavigation* şi *The World Is As You Dream It*.

www.JohnPerkins.org

ISBN 978-973-7978-87-5

Preţ: 12 RON

JOHN PERKINS

SCHIMBAREA DE FORME

Tehnici şamanice
pentru o transformare globală
şi personală

©Copyright 1997 by JOHN PERKINS
Shapeshifting
Destiny Books, a division of Inner Traditions International,
care îşi rezervă toate drepturile.

Tehnoredactare Daria Vasilescu
Coperta George Acu
Coordonator Monica Vişan

Copyright © 2007, Editura For You

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
PERKINS, JOHN.
Schimbarea de forme: tehnici şamanice pentru o transformare globală şi personală / John Perkins – Bucureşti : For You, 2007

ISBN (13) 978-973-7978-87-5

291.612

Toate drepturile asupra versiunii în limba română aparţin Editurii For You. Reproducerea integrală sau parţială, sub orice formă, a textului din această carte este posibilă numai cu acordul prealabil al Editurii For You.

Tel./fax. 021/6656223; 0311001455, fax electronic 0318157676
mobile phone 0744352963; 0724212690;
e-mail monica.visan@b.astral.ro; edituraforyou@b.astral.ro
website: http://www.editura-foryou.ro

Printed in Romania ISBN 978-973-7978-87-5;

JOHN PERKINS

SCHIMBAREA DE FORME

Tehnici şamanice pentru o transformare globală şi personală

Traducere
DARIA VASILESCU

EDITURA FOR YOU

Mă cuprinsese un sentiment copleşitor de forţă. Nu mai era acea iluzie a puterii, care ne face să obosim în luptă şi să cedăm. Astrain mi-a şoptit din nou ... Mi-a spus că trebuie să înfrunt întotdeauna lumea, cu aceleaşi arme care au fost folosite pentru a mă provoca pe mine. Pot înfrunta un câine, doar transformându-mă eu însumi într-un câine.

Paulo Coelho
Pelerinajul

Mamei mele, care ne-a învăţat în ultimele sale
patruzeci şi cinci de zile din viaţă,
că extazul ţine de simţirea propriei Unimi,
şi care - în pofida durerilor pe care le avea - m-a călăuzit
pe parcursul scrierii paginilor acestei cărţi.

Introducere

Am fost rugat să țin o prelegere la Conferința Internațională a Femeilor, din 1995, în Miami, la scurt timp după ce îmi fusese publicată cea de-a treia carte. Fuseseră invitați cinci autori, dintre care patru eram bărbați. Subiectul ales de mine era impactul potențial pe care l-ar putea avea femeile șaman indigene asupra viitorului lumii noastre. Așadar, cinci oratori, dintre care patru bărbați, la Conferința Internațională a Femeilor – era un dezechilibru. M-am decis să-i cedez unei femei timpul alocat prelegerii.

Deși avea doar doisprezece ani, fiica mea, Jessica, avea toate calitățile necesare. Ea vizitase popoarele indigene, pentru prima oară, când avea doar opt luni; soția mea, Winifred, încă povestește despre momentul în care am așteptat împreună ca un grup de femei mayașe – ce stăteau cu picioarele în apa unui lac unde își spală rufele, cu fustele brodate strânse în poale – să o țină în brațe pe Jessica, pe rând, fiind uimite că un bebeluș atât de mare avea mai puțin de un an de zile. Mai târziu, Jessica avea să fie instruită de către șamanii Quechua din Anzi, să-și facă inițierea, în timpul unei ceremonii a focului, în ținuturile muntoase din Guatemala, și să facă parte din primul grup de „străini" ce avea să viziteze un clan îndepărtat de vânători de capete, aflat în inima pădurii amazoniene.

„În această seară aș dori să fac trei precizări", a spus Jessica, în fața publicului din Miami. „În primul rând, consider că generației mele i s-a pus pe umeri o povară mai grea decât în orice altă perioadă din istorie, moștenirea unor activități ce ne poluează lumea, aducând-o la doar un pas de distrugere. În al

doilea rând, schimbarea ei va necesita mult mai mult decât reciclare și curățare a mediului înconjurător. Și în al treilea rând, noi, femeile, trebuie să avem un rol important. Noi suntem cele care dăm viață. Mai presus de toate, această tranziție va consta în a ne transforma în ființe ce au stiluri de viață armonioase și care onorează Pământul.

La fel ca și cei din public, am fost profund impresionat. Cu toate acestea, mai mult decât ceilalți, știam că meritul pentru perspectiva vastă pe care o avea Jessica și pentru apelul său plin de pasiune aparținea schimbătorilor de forme care îi influențaseră viața încă de mic copil.

De-a lungul istoriei, noi, oamenii, am descoperit că schimbarea formei este unul dintre mijloacele cele mai eficiente de autotransformare, atât pe noi înșine, cât și a comunităților noastre. Un luptător Sioux Lakota și-a schimbat forma într-un bizon, pentru a deveni un vânător mai iscusit și pentru a onora spiritul unui animal de la care familia sa se aproviziona cu mâncare, îmbrăcăminte, corzi pentru arcuri și combustibil. Triburi întregi au rezistat perioadelor glaciare, potopurilor și altor schimbări ale mediului, prin modificarea radicală a percepțiilor și a stilului de viață.

Culturile moderne au renunțat la asemenea practici, în favoarea credinței în capacitatea pe care o deține omul în a controla lumea din jurul său. Vânătoarea a fost înlocuită de fermele industrializate, abatoare și fabrici de ambalare a cărnii. În loc să încerce să se adapteze la revărsările râurilor, noi construim baraje. Atât indivizii, cât și comunitățile, par să trăiască undeva în afara a ceea ce numim adesea „restul lumii" sau „naturii", ca și cum am fi separați de acestea.

Cu toate acestea, acum, când ne aflăm la începutul unui nou mileniu, ne confruntăm cu multiple probleme. Suntem foarte conștienți de cât de poluate sunt apele și atmosfera, de faptul că nu putem combate sărăcia și de tendința, ce ia amploare, de a recurge la violență, suicid, droguri și alte tipuri de comportament distructiv și, astfel, ne întrebăm ce va urma ...

Dar opriți-vă! Nu e timpul să ne lamentăm de cele întâmplate în trecut sau să disperăm în privința viitorului. Este timpul să deschidem ușa tuturor posibilităților minunate ce vin odată cu conștiența și tehnologiile dezvoltate în timpul ultimelor decenii. Este timpul pentru optimism.

Suntem primii oameni din istorie, care valorifică miracolele fizicii, locuiesc în case cu încălzire și aer condiționat, au călătorit pe Lună și au privit acest lucru la televizor. Știm ce avem și ceea ce am pierdut. Suntem primii oameni capabili să facem alegeri raționale în legătură cu compromisurile implicate în acest progres și putem spune, bazându-ne pe experiență concretă, că fructele dezvoltării economice nu merită întotdeauna prețul plătit. Niciodată înainte, nici un locuitor al acestei planete nu a fost pus în poziția de a evalua avantajele (și costurile) centralelor energetice ce generează electricitate (și gaze cu efect de seră), șoselelor care ne unesc (și ne distrug pământul, cândva venerat) sau ale substanțelor chimice ce produc o diversitate uluitoare pe rafturile supermarketurilor și în departamentele magazinelor universale (și ne otrăvesc apele și corpurile).

Trăim în vremuri de mare speranță, deoarece am învățat atât de multe despre noi înșine și despre relația pe care o avem cu mediul înconjurător. „Saltul uriaș pentru omenire" poate fi simbolizat de urma lăsată de Neil Armstrong pe suprafața Lunii, însă ne-a luat mii de ani pentru a ajunge acolo și, în timp, am demonstrat că nu suntem stăpânii universului. Deși acea urmă reprezintă un simbol indubitabil, adevăratul salt s-a produs adânc în interiorul psihicului nostru.

Când l-am făcut, am pășit într-o lume ce ne oferă o ocazie extraordinară de a ne schimba pe noi înșine.

Subiectul acestei cărți este schimbarea – schimbarea formei – în toate aspectele sale.

În prima parte, vom prezenta diversele tipuri de schimbări de formă, tehnici pentru a le obține și teorii cu privire la felul în care au loc aceste schimbări. Veți descoperi că toți avem capa-

citatea de a ne schimba forma la nivel celular, de a ne transforma în jaguari sau arbuști, sau în oricare altă formă cu care stabilim o legătură. De asemenea, fiecare dintre noi se poate schimba pentru a întruchipa mai mult Sinele pe care îl apreciem și dorim să-l valorificăm, făcând modificări fundamentale în privința atitudinii, percepțiilor, prosperității, sănătății, aspectului fizic și a relațiilor personale.

În a doua parte, sunt descrise întâmplări remarcabile, trăite de grupurile de oameni ce au călătorit alături de mine în pădurea amazoniană – experiențe care au inclus fiecare dintre tipurile de schimbare de forme discutate în prima parte a cărții. Veți face cunoștință cu medici și oameni de știință respectați din Statele Unite, ce au suferit modificări radicale ale corpului și minții. Și veți lua la cunoștință despre o transformare instituțională profundă, care a dat naștere unei noi organizații – genul de transformare la care făcuse apel Jessica, în discursul pe care l-a ținut în Miami.

În primele două părți ale cărții vi se vor prezenta tehnicile care vă vor permite să fiți un schimbător de forme. Pur și simplu, urmați indicațiile și exemplele oferite de Viejo Itza și de către ceilalți schimbători de forme.

În continuare, voi relata o serie de istorisiri – toate adevărate. Pentru mine, povestirea reprezintă cea mai simplă cale de a scrie. Iar a spune povești face parte din tradiția schimbătorilor de forme.

Prima parte

O PERSPECTIVĂ DINSPRE EXTERIOR

Capitolul 1

PERSPECTIVA MAYAȘĂ

Marea piramidă din piatră se ridica deasupra junglei, ca un vulcan pe cerul dimineții. Un monument de rezistență, ce sfidase zeii care trimiseseră uragane peste Golful Mexic, pentru a-l distruge și pentru a-i îngropa pe jefuitorii care l-au exploatat timp de multe secole, golindu-l de jad și aur, lăsând în urmă doar pietrele, plantele ce își înfipseseră rădăcinile de-a lungul zidurilor sale abrupte și sculptura aflată în vârf.

Părea să facă parte din peisaj, un frate al pădurii; însă piramida fusese construită de oameni, fiecare piatră fiind așezată de către mâini omenești. Reprezenta creația unei civilizații de magicieni ce transformaseră Yucatanul dintr-o junglă încâlcită, într-un teren de belșug agricol, cu orașe splendide și capodopere arhitectonice.

Mayașii au secat mlaștinile. Au construit platforme masive, asemănătoare unor insule pe aceste terenuri, ceea ce-i permitea culturii omenești să înflorească, acolo unde domniseră cândva crocodilii. Au conceput un calendar mult mai precis decât cel pe care îl folosim noi în prezent, și-au dezvoltat propria limbă scrisă, au construit temple la fel de grațioase precum cele găsite în Acropole, și piramide care le depășesc în frumusețe și măreție pe cele din Egipt. Apoi, acești magicieni au realizat cel mai misterios act al lor, cel care i-a derutat dintotdeauna pe arheologi și filozofi, antropologi și poeți.

Era o faptă incredibilă de transformare. Precum un vrăjitor încărunțit, ce-și mișcă bagheta și se reîntoarce în cuibul pântecelui matern, toată această cultură, această civilizație care

a trudit timp de secole să se ridice deasupra mlaștinilor, s-a autotransportat înapoi, în vremurile strămoșilor săi. Mayașii și-au abandonat orașele și și-au părăsit piramidele monumentale, lăsându-și în urmă cărțile splendid ilustrate, calendarele sofisticate și secretele arhitecturale, complet neprotejate în fața junglei. S-au reîntors în păduri.

„De când au pășit oamenii pe acest Pământ?", m-a întrebat Viejo Itza. Stând în spațiul luminat ce forma o punte între zidul întunecat de copaci din spatele nostru și umbra piramidei din față, priveam amândoi cu atenție, în lumina dimineții, la vârful mărețului monument de piatră, ce rezistase testelor impuse de zei, oameni și timp.

Viejo înseamnă „bătrân" în limba spaniolă; Itza este numele său mayaș. Astfel îi spuneau oamenii și cu douăzeci de ani în urmă, atunci când l-am întâlnit. Acum conștientizez că nu se putea să fi fost atât de bătrân atunci, încât numele să denote un titlu onorific pentru un vindecător-înțelept, un învățător, un șaman. Poate că reflecta doar umorul pe care îl au mayașii, *viejo* fiind o poreclă pentru faptul că șchiopăta și folosea un toiag noduros care îl ajuta să se deplaseze.

Aspectul său fizic nu s-a schimbat prea mult de-a lungul anilor. Părul începuse să încărunțească, dar îl purta încă strâns la spate, într-o coadă. Cu excepția cutelor de expresie din jurul ochilor săi căprui, pe fața lui nu exista urmă de riduri. Îmi amintesc atât de bine cum ochii îi străluceau de pasiune pentru viață, pasiune pentru iubire, povești, animale, păduri și oameni. Purta aceleași sandale sau, cel puțin, același model; la fel ca și pantalonii largi și tunica de pe el, încălțămintea era confecționată din fibra deschisă la culoare a unei plante locale. Peste umeri ducea o traistă țesută, pe care aș fi putut jura că a purtat-o neîncetat în ultimii douăzeci de ani.

A trebuit să reflectez asupra întrebării puse de el. Știam că citisem deja răspunsul, însă sunt „blestemat" cu o memorie slabă, atunci când vine vorba de cifre. Și-a înfipt vârful toiagu-

lui într-o frunză ce se așezase pe cărarea noastră. „Un milion de ani?", am presupus eu.

„Destul de bine", mi-a zâmbit și s-a întins, îndreptându-și brațele și toiagul în sus. Din poziția în care stăteam, era un gest ce părea să indice piramida. Viejo s-a adăpostit în umbra ei. L-am urmat, fiind recunoscător pentru răcoarea oferită de aceasta. „Cifrele nu au o importanță prea mare", a continuat el. „Am supraviețuit multor catastrofe. Potrivit legendelor, noi, oamenii, ne găsim în cea de-a cincea creație – distrusă de patru ori până acum". A făcut o pauză. Vântul nu sufla, de parcă natura însăși se oprise pentru a asculta. „De fiecare dată, schimbătorul de forme – pe care îl poți numi ‚vrăjitor' sau ‚profet' – a fost cel care ne-a călăuzit să ieșim din acest abis".

Viejo Itza s-a îndreptat către prima treaptă și a început să urce. În acea clipă, mi-am amintit de povestea legată de șchiopătatul său.

Pe când era mai tânăr, fusese angajat să lucreze alături de un grup de excavatori, la un sit arheologic. Într-o seară, a acceptat provocarea unui coleg, de a se lua la întrecere până în vârful piramidei. În timpul acestei curse necugetate, a alunecat și a căzut; când l-au găsit, au crezut că murise. Un vindecător mayaș i-a redat viața. După această întâmplare, Viejo Itza s-a transformat într-o cu totul altă persoană. A învățat să citească, a devenit ucenicul vindecătorului și – se spune – a început să converseze cu spiritele. Oamenii îl numeau Sabio – „cel înțelept" – și i-au adăugat la acest nume și apelativul Viejo.

M-am străduit să-l urmez, cățărându-mă pe rocile imprevizibile. Unele dintre ele erau crestate și ascuțite ca lamele de cuțit, pe când altele se sfărmau și cădeau de îndată ce puneam piciorul pe ele. Mi-a trecut gândul că piramida conspira pentru a mă ține departe. La început, am negat această idee, considerând-o ridicolă – nimic altceva decât un sentiment de paranoia. Dar, aducându-mi aminte de celelalte dăți când o escaladasem cu ușurință, a trebuit să mă mai gândesc o dată. Ceva era diferit. Am încercat să mă consolez că, uneori, destinul nostru constă

în a întâmpina greutăți, astfel încât să putem atinge noi niveluri. Nu era adevărat că viața lui Viejo Itza fusese transformată de acea căzătură? Am tresărit la acest gând și m-am hotărât să încetinesc ritmul, să-mi aleg cu mai mare grijă calea de-a lungul acelor ziduri etajate.

Am renunțat la a mai încerca să țin pasul cu acest bărbat, care parcă poseda calități de insectă. În pofida vârstei sale și a piciorului rănit, se mișca fără efort. La un moment dat, m-am oprit pentru a-l studia. Părea să alunece, întreg corpul său unindu-se cu piatra – un șarpe care, pe lângă faptul că se simțea în elementul său pe această piramidă străveche, devenise o parte a sa. Pericolul, faptul că nu existau balustrade sau frânghii, nu-l împiedica să-și continue drumul. L-am privit cu ochii unui învățăcel, hotărât să-i imit tehnica. Din când în când, făcea câte o pauză și, precum un șarpe, studia tot ce se afla în jurul său. La început am făcut la fel, dar am descoperit curând că vederea zidului aproape perpendicular pe care mă cățărasem și pământul aflat la o mare distanță îmi cauza ameteli. Simțeam un val de frică, imaginându-mi cum mă prăbușesc și mă lovesc de sol. Am privit în sus, dar asta nu făcea decât să înrăutățească situația. Norii pufoși, care de jos păreau să ascundă lumina dimineții, dădeau acum impresia că sunt posedați de spirite frenetice, hotărâte să mă deruteze și să mă apese. Se roteau diabolic, ca atrași de o forță nevăzută, într-un vârtej. Erau hotărâți să mă atragă și pe mine, odată cu ei.

De deasupra, Viejo Itza striga la mine, în cuvinte pe care nu le puteam înțelege. M-am lipit de peretele rece și mi-am ridicat încet capul, apoi am ridicat o mână la ureche, într-un gest care să-i dea de înțeles că nu i-am prins mesajul. S-a întors și, în doar câteva mișcări, s-a apropiat de mine.

„Așează-te aici", mi-a spus, indicându-mi marginea de lângă mine. „Nu mai avem mult. Haide să ne odihnim."

M-am așezat, având grijă să mă uit doar la el, la perete sau la orice altceva care să nu-mi aducă aminte de locul unde mă aflam. „Tehnica ta", am spus eu încet, „e remarcabilă".

Autorul și fiica sa, Jessica (la vârsta de trei ani), începând să escaladeze o piramidă mayașă din Yucatan.
Fotografie făcută de Winifred Perkins.

A zâmbit. „Tehnica nu înseamnă nimic", a spus el. „Starea de spirit este secretul. Ții minte de ceea ce am menționat mai devreme, că vrăjitorul a fost cel care ne-a salvat, ori de câte ori am fost amenințați cu dispariția?"

„Schimbătorul de forme. Îmi amintesc."

„Această piramidă este un simbol perfect." A privit în jur, invitându-mă să fac la fel. Ceea ce am și făcut, dar m-am concentrat numai asupra lucrurilor aflate în apropiere. „Strămoșii mei au creat o civilizație care a ajuns să se autodistrugă. Piramide magnifice. Superbe opere de artă. Tratamente ce prelungeau viața, așa cum nu se mai întâlnise vreodată. Acest sărman tărâm a fost supraîncărcat, iar populația avea să se îndrepte spre dispariție. Ca să nu mai spun și ce transformări cauzase toată această bogăție spiritului acestui popor. Aveau totul, la nivel material, însă pierduseră legătura cu Pământul însuși și cu Spiritul. Cei înțelepți au prevăzut toate acestea. I-au îndemnat pe oameni să-și schimbe viețile, să le facă să fie mai plăcute și mai rezistente".

S-a așezat și, cu bastonul, a trasat un cerc în jurul meu, vârful lemnului zgâriind piatra.

„Pe măsură ce vom urca, simte cum spiritul ți se împletește cu cel al piramidei". Apoi a plecat. Am rămas singur pentru un timp, așteptând ca vorbele sale să se așeze. În timp ce stăteam acolo, am simțit cum vocea lui a plutit spre mine, șoptindu-mi ceva despre un șoim. M-am uitat la cer. Era ca un ocean albastru; norii dispăruseră complet. Am căutat vreo pasăre, însă nu vedeam nici o mișcare, nicăieri.

„Fii un șoim", sosiseră cuvintele. Am încercat să mă adun, forțându-mi privirea să rămână fixată pe acea imensitate a cerului, ceea ce a părut o eternitate. Mi-am ridicat un picior și l-am sprijinit de piramidă – piatra părea să fie solidă. Am făcut același lucru și cu celălalt. Mi-am ridicat mâinile spre cer; am privit la terasa din fața mea.

„Încetișor", mi-am spus.

M-am gândit la șoim. Mi-am imaginat senzația de a zbura deasupra lumii, privind în jos la piramidă, la cei doi bărbați ce înaintau treptat spre vârf. Am simțit razele soarelui pe creștet și am știut că mă apropriasem de țelul meu.

Când, în sfârșit, ajunsesem în vârf, eram ud de transpirație. M-am tras spre margine și m-am întins pe o terasă îngustă, la belvedere. Soarele nu ajunsese încă sus pe cer, însă căldura sa era puternică. Mi-am pus mâna la ochi, umbrindu-i de lumina soarelui, și le-am permis să facă ceea ce am refuzat până atunci – să privească în jos. Sub mine, vasta junglă tropicală se întindea ca aripile unui papagal. Totul a început să se rotească. Am fost cuprins de amețeli, până când mi-am ridicat privirea, spre locul unde stătea Viejo Itza, cocoțat pe statuia de piatră a unui jaguar.

„Arată la fel ca pe vremea strămoșilor", mi-a zâmbit. Nu avea pe el nici un strop de sudoare.

M-am târât până la picioarele sale și m-am sprijinit cu spatele de statuia pe care stătea, încercând să-mi adăpostesc corpul sub o fâșie de umbră. Am simțit cum mă atinge pe umeri și își mișcă mâinile pe spatele meu, masându-mi mușchii. Degetele-i erau puternice, precum ale unui tânăr luptător.

„Dar", a continuat el, „lumea nu mai este la fel". A indicat spre un punct de la orizont, dedesubtul soarelui. „Orașul. Mii de oameni. Mașini și fabrici. Aer poluat". Și-a mișcat degetul de-a lungul liniei verzi și subțiri ce ar fi putut reprezenta marginea lumii. „Iar acolo, râul toxic. Am intrat într-o perioadă de cataclism. La fel ca și celelalte patru perioade, specia noastră este din nou amenințată de pericolul de a dispărea".

Gândul m-a purtat către o altă junglă, la un alt bărbat, o întâmplare ce s-a petrecut cu mulți ani înainte și care mi-a schimbat viața.

„Dacă vrem să supraviețuim", a continuat Viejo, „trebuie să-i ascultăm pe aceia care ne pot scoate din abis."

„Schimbătorii de forme." Întrebuințam un cuvânt preluat de la un om pe care l-am întâlnit în inima junglei, cu mulți ani în urmă. Termenul mă uimise la început, când l-am auzit pentru prima oară, rostit de un director general, un om de afaceri.

Capitolul 2

UN DIRECTOR DE CORPORAȚIE ÎN PĂDUREA AMAZONIANĂ

L-am întâlnit pentru prima oară pe Knut Thorsen în jungla amazoniană, în 1968. Părea o coincidență uimitoare că s-a întâmplat să fim în același loc, în aceeași perioadă: Sucua, un oraș din Ecuador, situat adânc în inima pădurii tropicale și care, deși înconjurat de acest peisaj luxuriant, era caracterizat de o singură culoare ștearsă – maroul șters al lutului.

Sucua avea două străzi principale. Ambele duceau la biserica catolică. Ca niște coveți pline de noroi, aceste străzi erau încadrate de colibe fără ferestre, ce serveau drept case și *tiendas* – magazine mici care vindeau săpun, dulciuri și băuturi îmbuteliate. Construite din scânduri verticale tăiate de mână, nu erau vopsite, fiind decorate doar de petele de mucegai și de lutul pământiu. Oamenii ce dădeau cu lopata pe marginile străzilor erau *mestizos*, descendenți săraciți ai strămoșilor indieni și spanioli, care au migrat din Anzi, în căutarea unui viitor modelat după legendele frontierei nord-americane. În schimb, au dat peste mai multă sărăcie; au descoperit că, după ce tăiau copacii, solul începea să se erodeze, iar tot ce puteau recolta era un singur tip de cultură – noroiul. Supraviețuiau cum puteau, lucrând pentru misionari sau prostituându-se pentru străinii care veneau pentru a exploata petrol, lemn de mahon și aur. Dacă erau în stare să pună deoparte suficienți bani, deschideau o tienda.

Ocazional, vizitatorii puteau vedea un bărbat sau o femeie nativi al junglei, un membru al tribului Shuar, personaje notorii pentru ferocitatea arătată în luptă și trofeele lor din capete micșorate. Se deosebeau ușor de mestizos. Nu doar prin

trupurile lor musculoase, fețele rotunde ce semănau cu cele asiatice, tatuajele tribale imprimate pe suprafața nasului, părul negru tuns în breton, colierele cu pene purtate la gât și brățările de pe brat, sau prin felul plin de demnitate în care mergeau – ușor, ca pisicile sălbatice. Nu era doar obiceiul lor de a purta minimum de haine, atât cât să-i mulțumească pe misionari. Unica trăsătură ce îi făcea pe cei din tribul Shuar să se distingă de toți ceilalți oameni din Sucua era curățenia lor. Nu purtau cizme de cauciuc stropite de noroi și pantaloni murdari. Atât tălpile și picioarele lor goale, cât și pânzele purtate de bărbați în jurul șalelor și fustele femeilor, erau imaculate.

Sucua nu era o locație în care se ajungea cu ușurință în acele timpuri. Trebuia să se facă o rezervare pentru avionul ce decola din Cuenca. Acest oraș colonial spaniol era așezat într-o vale, la 2438 metri înălțime, în Anzi. Fusese construit pe o fortăreață străveche, unde s-a născut ultimul rege incaș – Atahualpa. Sucua și Cuenca erau separate de un mare lanț muntos. Avionul – un DC3 ce luptase în cel de-al doilea Război Mondial – nu era potrivit să zboare deasupra vârfurilor muntoase. În schimb, urma calea trasată de un râu ce se ondula, cotind printr-un pas din munți. Piloții erau cunoscuți sub denumirea de „jochei de cronometru", deoarece, în lipsa unui radar, se bazau pe un cronometru fixat în tabloul de bord. La douăzeci de secunde după decolare, trebuiau să încline avionul zece grade la dreapta, iar apoi, după cincizeci de secunde, șapte grade la stânga. Unul dintre ei mi-a spus:

„Chiar și atunci când crezi că ai parte de o zi perfectă, întotdeauna folosești ceasul. Vremea de aici se schimbă la fel de repede ca stările de spirit ale Shuarilor!"

În ziua în care l-am întâlnit pe Knut Thorsen, eram un simplu vizitator în Sucua, un voluntar al organizației Peace Corps, venit într-o scurtă vizită din locul unde stăteam, mai adânc în interiorul junglei. Ajunsesem să-mi placă seara de sâmbătă petrecută în ceea ce, în comparație cu postul meu, părea o metropolă.

Câteva dintre tiendas din Sucua vindeau bere. Puteai

cumpăra niște sticle și să mergi la școala misionarilor, unde preotul punea în funcțiune un vechi generator diesel, o dată pe săptămână, și punea filme americane. Nu avea importanță că vocile actorilor nu se mai auzeau din pricina zgomotului făcut de generator, sau că filmele alb-negru fuseseră tăiate în mii de locuri, încă din vremea când, înainte de a mă naște eu, aceste filme rulau pentru trupele aliate, în timp ce așteptau pe țărmurile Angliei să invadeze Normandia. Ceea ce conta era că acele imagini de pe ecranul improvizat și rupt te duceau departe de locurile pline de noroi. Puteai uita unde te afli.

Apoi, preotul se posta în fața ecranului întunecat și ne îndemna să venim la slujbă, a doua zi dimineață.

Din fericire, nu am acceptat invitația. Duminică, dis-de-dimineață, m-am îndreptat spre pista de avioane. Acolo am fost întâmpinat de o priveliște ciudată: un gringo* într-un costum gri de afaceri, ce stătea înțepenit sub umbra oferită de versant, uitându-se fix spre locul plin de noroi, unde ar fi trebuit să aterizeze avionul. Pe măsură ce m-am apropiat, m-am gândit că trebuie să fie o imagine foarte nouă pentru Sucua, o apariție a ceea ce avea să urmeze. Apoi, m-am întrebat de ce nu venise să vadă filmul.

M-am oprit în spatele său și l-am analizat. Pantofii lui negri erau acoperiți de noroi, care îi sărise și pe pantaloni. Avea părul scurt și era proaspăt bărbierit. Acestea, combinate cu felul în care stătea, m-au făcut să presupun că era un militar. Brațele erau strâns încrucișate pe piept; se uita fix spre pădurea aflată de cealaltă parte a pistei. Sau poate se uita la mestizos – trei dintre ei mânau vite prin terenul mâlos și le legaseră de niște pripoane, lângă șanțurile lăsate de avioanele ce au aterizat. Mai departe, odihnindu-se la marginea junglei, se afla o familie Shuar: un bărbat și o femeie și trei copilași, cel mai mic stând cuibărit la pieptul mamei sale.

Nu s-a mișcat deloc, atunci când m-am apropiat. „Bună dimineața", am spus eu în engleză.

*Un termen folosit în Spania sau în America Latină, pentru a-i descrie pe străinii vorbitori de limbă engleză. N.T.

S-a întors la mine de parcă ar fi fost împușcat. Apoi, văzându-mă, fața i s-a luminat cu un zâmbet. „Da, bună dimineața." Mi-a întins mâna. Avea ochii de un albastru izbitor. „Vorbești engleză. Ce bine! Mă numesc Knut Thorsen." După accentul său, am considerat că e scandinav. M-am prezentat. Nu și-a ascuns deloc ușurarea simțită că m-a întâlnit.

„Doamne, mă rătăcisem", a recunoscut el. „Credeam că m-aș fi putut descurca cu spaniola mea stâlcită. Dar nu pare să funcționeze prea bine." S-a uitat în jur. „Chiar aici." A făcut o pauză, privindu-mă direct în ochi. „Un voluntar Peace Corps. Ce minunat! Ce noroc fantastic că te-am întâlnit. Locuiești de mult timp aici?" I-am explicat că fusesem trimis în Ecuador pentru patru luni. Și am adăugat:

„Dar nu aici. Stau mai departe".

„Mai departe în junglă?" A clătinat din cap neîncrezător. „Cu tribul Shuar?"

„Da. Cu tribul Shuar."

„Este adevărat? Chiar colecționează capete de om?"

L-am asigurat că aceștia încă mai micșorează capetele dușmanilor lor, ocazional, dar că obiceiurile li se schimbau foarte rapid. Fără să-mi mai pot controla curiozitatea, am izbucnit: „Ce anume îl poartă pe un om în costum de afaceri aici, în Sucua?"

S-a uitat rușinat la sacoul și pantalonii săi. De abia atunci am remarcat că nu purta cravată; cămașa lui bleu era descheiată la gât. Lângă picior avea o servietă din piele neagră, elegantă și simplă.

„O, costumul! Mă simt ca un prost." Și-a frecat mâinile de el. „Dar sincer, e tot ce am la mine. N-am loc în servietă pentru a-mi pune haina, așa că trebuie să o port pe mine." În timp ce a rostit cuvintele, și-a scos sacoul de pe el. „În căldura asta, cred că e mai bine să-l dau jos, deși soția mea m-a prevenit. Zicea că o să-l las pe undeva." A făcut o pauză pentru a-și împături cu grijă haina pe braț. „De ce mă aflu aici? Lucrez pentru o firmă de consultanță ce face studii preliminare pentru Banca Mondială. Am căutat un loc cu potențial hidroelectric pe râul Paute."

„Pe Paute?"

„Da. Știu, nu e prea aproape, dar are același bazin de scurgere. Deci – o călătorie justificabilă pentru a-mi explica cheltuielile. În plus", a zâmbit el, „am vrut să vizitez un oraș din Amazon, un avanpost de frontieră. Am vrut să-i văd pe cei din tribul Shuar". A indicat cu privirea spre locul de la marginea junglei, unde stătea acea familie.

Căldura începuse să mă afecteze, pe lângă faptul că băusem multă bere cu o seară în urmă și încă nu-mi consumasem cafeaua. I-am sugerat să ne așezăm la niște mese șubrede, aflate la umbra unei terase improvizate.

„Putem servi cafea acolo. Mi-ar prinde bine o ceașcă."

A privit spre pistă, o expresie îngrijorată pe față.

„N-ar trebui să apară avionul în orice clipă?" I-am povestit despre cronometru și despre vremea imprevizibilă. „Odată a trebuit să aștept o săptămână." Figura lui era aceea a unui om condamnat.

„În Cuenca mi-au spus că este o cursă zilnică."

„Asta dacă permite vremea." Și-a ridicat privirea spre cer.

„Desigur. Mai bine mai târziu, decât niciodată." Spunând acestea, s-a întors și l-am condus la una dintre mese. Timp de două ore am vorbit despre noi, despre cele întâmplate în viața fiecăruia și slujbele pe care le-am avut. El era norvegian. Se mutase în Statele Unite la scurt timp după cel de-al doilea Război Mondial, pentru a studia la MIT (Institutul de Tehnologie din Massachusetts), unde a obținut o diplomă în inginerie și afaceri. S-a alăturat unei prestigioase firme de consultanță din Boston, a devenit partener și acum era vicepreședinte senior.

„Deși am avut parte de lucruri bune în viață", a recunoscut el, „aș schimba locul cu tine într-o clipă".

„De ce?"

„Ești tânăr, te maturizezi într-o lume fascinantă, în care schimbarea se va produce foarte rapid. Supraviețuirea speciei noastre s-ar putea să depindă de deciziile luate de tine și de către contemporanii tăi." Se uită în jur, pe pistă și, apoi, din nou la

mine. „Tu, personal, ai șansa rară de a învăța de la culturi precum cea a Shuarilor." Mi s-a părut ciudat ce-a spus. Instructorul meu de la Peace Corps mi-a vorbit mereu despre ce-i putem învăța *noi* pe Shuari, și nu invers. Înainte să-l pot ruga să-mi explice, s-a auzit un strigăt.

„Vine avionul", i-am spus.

„Fața i se lumină; am crezut că va sări de pe scaun și va începe să strige de bucurie. Apoi, ca toți ceilalți de la terasă, s-a concentrat pentru a auzi anunțul. După o clipă, s-a aplecat spre mine, aproape atingându-mi urechea cu gura. „Nu aud nimic", mi-a șoptit.

„Indienii Shuar aud întotdeauna avionul mult înainte ca noi să-l putem auzi."

„Uimitor", a spus el. „Mă întreb ce au de spus medicii în legătură cu asta." A plătit consumația și s-a grăbit să plece. După ce am pășit în razele puternice ale soarelui, am fost surprinși de un muget cumplit. Un bou s-a prăbușit la pământ. Unul dintre mestizos s-a năpustit asupra lui, mișcându-și cu repeziciune cuțitul.

„Ce naiba se întâmplă?", m-a întrebat Knut.

„Ucid animalele." I-am explicat că procedura consta în așteptarea unui avion să aterizeze. Întrucât în Sucua nu exista nici un sistem de refrigerație, fermierul care măcelărea animalul prea devreme, risca să piardă mulți bani, posibil unicul venit pe care avea să-l câștige timp de un an. Oamenii lucrau frenetic, îndepărtând capetele și copitele pentru a pierde din greutate.

„Dumnezeule ..." Privea șocat. „Mă gândeam că așteaptă avionul, dar așa ceva ..." S-a scuturat. „Pare un act barbar, dar presupun că e doar felul în care văd eu lucrurile. Ce se întâmplă dacă se înnorează?"

„Odată ce avionul aterizează, trebuie să plece. Pilotul mai bine se înfruntă cu furtunile și munții, decât să-i dezamăgească pe fermierii ăștia."

„Chiar și așa, dar cum rămâne cu noi?"

„Poți rămâne aici, dacă nu îți place cum arată vremea."

S-a uita la cer. O pată de lumină apăruse de după nor și a poposit asupra noastră.

„Haide să ne dăm toată silința pentru a grăbi lucrurile."

Am străbătut din nou terenul noroios. Pe măsură ce ne apropiam de șanțurile zonei de aterizare, am ajuns într-un loc unde pământul umed devenise roșu-închis de la sângele animalelor. Mestizos țipau unii la alții; aerul mirosea a sânge și fecale. Din experiențele anterioare, știam că mai bine mă concentram asupra avionului, în timp ce zbura deasupra junglei. Cu toate acestea, eram conștient de faptul că Knut îi privea pe bărbații care munceau de zor pentru a-și încheia treburile.

Vechiul DC3 a atins pământul și s-a lovit de terenul aspru. Când a ajuns la noi, a virat încet pentru a se poziționa bine pe pistă. Vârtejul creat de elicele sale aproape că ne-a dărâmat. De îndată ce s-a oprit, oamenii au început să se îmbulzească. Ușile s-au deschis. Din interior au fost aruncați saci mari din pânză groasă; au fost coborâte lăzi de lemn și înmânate oamenilor ce formaseră rapid un șir lung. Nu puteam face nimic. Pur și simplu am așteptat și am privit. Apoi mi-am amintit de comentariul făcut de el. M-am întors către Knut:

„Mai devreme ai spus ceva despre a învăța de la tribul Shuar. Că am o șansă rară. Ce ai vrut să spui prin asta?"

S-a gândit pentru o clipă, uitându-se cu ochii lui de un albastru intens direct în ai mei. „Lumea noastră se schimbă cum nu a mai făcut-o niciodată înainte." A făcut o pauză pentru a privi cum patru bărbați se grăbeau spre avion cu două scaune grele de fier.

„Pentru noi", m-am oferit eu să explic. Alții urcau în avion cadavrele însângerate ale animalelor. S-a aplecat pentru a curăța o pată de noroi ce stătea agățată ca o insectă întunecată pe pantalonii lui.

„În cultura noastră, noi, oamenii din țările industrializate, facem niște lucruri foarte bizare." S-a întors pentru a mă privi. „Sunt inginer, venit aici să construiesc o hidrocentrală. Însă și eu pot vedea că restul lumii nu-și poate permite să ne ur-

meze exemplul. Câte râuri putem îndigui? Câte mașini putem produce? Câte păduri putem defrișa, iar apoi asfalta pe acele locuri autostrăzi? Câți oameni pot trăi în case cum este a mea? E o nebunie să crezi că toate astea pot continua la nesfârșit. Felul în care trăim este irațional și nu poate menține un echilibru ecologic. Tinerii ca tine reprezintă speranța. Însă nu aveți cum să învățați în universitățile noastre – au rămas blocate la ideile trecutului. Trebuie să căutați în altă parte, cum ar fi tribul Shuar."

Cuvintele sale m-au luat pe nepregătite. Pentru cineva care tocmai terminase facultatea de management, ele păreau radicale. Eram convins că nu eram plătit de către Congres pentru a fi educat de către vânătorii de capete.

„Nu va fi ușor", a continuat. „Ai auzit vreodată de oameni care-și modifică forma, folosesc tehnici mistice pentru a se transforma în copaci sau animale? Schimbătorii de forme ... Roagă-i pe prietenii tăi Shuar să te învețe. Astfel de tehnici pot oferi unica speranță pentru a ne schimba cultura."

Un bărbat a venit în grabă la noi.

„*Segnores*, luați-vă bagajele. E timpul să plecăm! *Vamos rapidito*."

Ne-am grăbit spre avion. Un scaun era așezat sub ușă, pentru a ne ajuta să ne urcăm la bord. Înăuntru, era doar atâta lumină cât să ne permită să ne găsim calea spre scaunele de fier ce fuseseră fixate în spatele peretelui carlingii. Trebuia să ne mișcăm cu atenție pe lângă animalele moarte. Podeaua era plină de sânge. După ce ne-am așezat, Knut s-a întins spre mine și m-a bătut pe braț.

„Lumea corporațiilor nu este ușor de schimbat. Dar nu are rost să o combați direct. Mai bine te contopești cu ea și îi schimbi forma."

Avionul a decolat. Uitându-mă pe geam, am privit cum ne îndepărtam de pădure. Am căpătat altitudine și ne-am îndreptat spre munți.

Capitolul 3

PROBLEMA ENERGIEI

Mi-am alungat o muscă de pe picior. A zburat într-un cerc larg, departe de piramidă, peste junglă și s-a întors. Am alungat-o din nou.

„Îi place umbra", mi-a spus Viejo Itza. „Ai putea să te muți la soare." Stătea mai sus de mine, călare pe un jaguar de piatră, amintindu-mi de un șoim înălțat acolo de unde putea privi lumea aflată dedesubt. Era remarcabil că putea escalada acea piramidă cu atâta ușurință și că stătea atât de relaxat în turnul său, după căzătura cumplită pe care o avusese. Majoritatea oamenilor ar fi rămas marcați emoțional pe viață, temându-se pentru totdeauna de înălțimi.

„Ce anume e un schimbător de forme", l-am întrebat.

Nu a făcut decât să zâmbească.

„Știu, am răspuns de asemenea cu un zâmbet, am trăit și am studiat alături de șamani. Dar mi-aș dori să aud explicația ta. Ai spus adineauri că un schimbător de forme este la fel cu un șaman, un vrăjitor, sau un profet ..." A oftat îndelung.

„Nu e tocmai ce am spus. Îl poți numi pe schimbătorul de forme astfel. Dar, cu siguranță, nu toți șamanii sau profeții sunt schimbători de forme." Musca a poposit pe genunchiul meu. Am încercat să o ignor.

„Schimbătorii de forme sunt șamani. Dar unii șamani nu sunt schimbători de forme.

Prin urmare, schimbătorul de forme e o subcategorie a șamanului – a vrăjitorului sau a profetului."

Bătea nerăbdător cu toiagul său pe piatră.

„Cuvinte. Simple cuvinte pentru a descrie ceva ce nu poate fi descris." Am rămas în tăcere. Știam că a considerat că întrebarea mea a fost frivolă. Mi-aș fi dorit să nu fi întrebat.

„La urma urmei, sunt un scriitor", am spus în apărarea mea. „Cuvintele sunt unelte." Am chicotit.

„Uită-te acolo", mi-a spus într-un final, arătându-mi în jos, spre pădure. „Spune-mi ce vezi." Urmând direcția indicată de degetul lui, m-am uitat atent la vârfurile copacilor.

„Junglă. Vegetație."

„Privește cu mai multă atenție. Acolo. Acea pată maro."

A trebuit să mă ridic în genunchi, pentru a mă asigura că mă uit în direcția potrivită. Efortul era mare. Pe măsură ce mi-am ridicat capul, lumina soarelui m-a lovit în ochi. Întinderea verde a pădurii de jos părea să se dizolve, să fuzioneze cu lumina, devenind un râu vast ce curgea în soarele însuși.

„Acum." Vocea lui m-a mângâiat. „Privește acolo."

M-am aplecat spre el și am privit în direcția indicată de braț. Am avut senzația stranie că aș fi avut puterea de a transforma terenul de mai jos în orice aș fi dorit.

„Junglă", am spus cu voce tare.

„Da. Acum concentrează-te."

La capătul degetului său arătător se afla covorul verde al bolții pădurii tropicale, ce se întindea de-a lungul orizontului. Apoi am remarcat și altceva: o umbră de un maro pal, micuță, exact în direcția arătată. Mi-am protejat ochii de lumina puternică și am studiat cu atenție mica pată.

„Un copac uscat. Sau o ramură."

„Iar acolo?" Degetul său indica un cerc de un roșu aprins, de lângă vârful unui copac.

„O floare, probabil o bromelie."

„Aceea?" Degetul s-a îndreptat către un băț subțire, aflat la câțiva metri unde se așezase ultima oară musca.

„Un băț."

„Aha", a exclamat. „Tocmai ai avut experiența a ceea ce n-am putut descrie: a trei schimbători de forme – vârful unei ca-

se mayașe, un papagal și o insectă." După ce le-a numit, m-am uitat din nou. Pata maro continua să-mi apară exact ca înainte, ca frunze moarte. Pata roșie dispăruse. Bățul și-a desfăcut aripile și și-a luat zborul.

„Schimbătorii de forme", a continuat, „preiau multe forme. Se amestecă cu mediul în care se află. În timp, pot chiar realiza o schimbare totală." Mi-a venit în minte un pasaj din *Pelerinajul*, o carte scrisă de filozoful brazilian, Paulo Coelho.

„Am citit mai demult o poveste despre un om care trebuia să-l învingă pe diavol", i-am spus lui Viejo. „Adversarul său preluase forma unui câine sălbatic."

„Da, da!", s-a auzit vocea sa, plină de entuziasm. „Diavolul e un expert în schimbarea formei."

„Ei bine, acest bărbat, protagonistul, cel care povestește, a auzit o voce ce aparținea unui spirit ghid, pe nume Astrain, care i-a spus că și el trebuia să se transforme într-un câine. El spunea că trebuie să ne înfruntăm oponenții, exact cu aceleași arme care sunt folosite împotriva noastră."

„Exact! Și a făcut asta?"

A trebuit să fac o pauză și să mă gândesc.

„Așa cred. Da, acum îmi amintesc. L-a atacat pe câine cu dinții și cu unghiile. S-a năpustit spre gât, exact așa cum s-a temut că îi va face câinele. Devenise atât de agresiv, încât a zgâriat și un păstor care se întâmplase să treacă pe acolo. Însă l-a învins pe câine."

„Firește – odată ce a învățat arta schimbării de forme. A devenit câinele, diavolul, și l-a bătut cu propriile sale arme." S-a întors pentru a privi deasupra pădurii. „Aici se întâmplă mereu. Este unul dintre instrumentele schimbării, unul dintre cele mai puternice și, cu siguranță, cel mai eficient. Schimbarea realizată prin modificarea formei rezistă."

M-am așezat din nou la picioarele sale, sprijinindu-mă de jaguarul din piatră. Umbra se micșorase. Mi-era greu să-mi adăpostesc tot corpul sub ea. Până și piatra era caldă. M-am simțit ca o șopârlă care îi preia temperatura. Mi-am amintit cum

mă impresionase pasajul din *Pelerinajul*. M-a făcut să mă gândesc la perioada din viața mea când am aplicat astfel de abordări în viață – „a combate focul cu foc" – însă nu m-am gândit că era vorba de schimbare de forme.

„Ți-am spus că noi, oamenii, ne aflăm în cea de-a cincea creație." Vocea lui Viejo m-a surprins – părea mai răgușită ca de obicei. Dar când m-am uitat la el, nu am remarcat nici o schimbare cel puțin nimic vizibil. „Odată am fost distruși de apă. Cum spune în Biblie. Legendele mayașe au multe în comun cu ceea ce credeți voi, creștinii. Însă schimbătorii ne-au ajutat să trecem prin această perioadă. În Biblie, Noe a construit o insulă plutitoare și a salvat câte o pereche din fiecare specie, pentru a le asigura supraviețuirea." I-am reamintit că știința a confirmat faptul că oamenii au reușit să supraviețuiască unui mare potop de apă, în timpul Erei Glaciare.

„Imaginează-ți ce ar fi fost dacă strămoșii noștri ar fi încercat să se lupte cu gheața! Să o fi atacat cu bâte și topoare din piatră. Sau dacă Noe ar fi construit diguri, și nu o arcă!"

Mi-am dat seama că echivalentul bâtelor, topoarelor și al digurilor ar fi modul în care răspunde știința modernă la modificările de climă. I-am spus și lui.

„Da", a fost de acord, aprobând din cap cu tristețe. „În zilele de astăzi, conducătorii voștri au pierdut legătura cu adevărata putere. Ei gândesc numai în termenii lumii fizice." Am înțeles că se referea la realitățile despre care șamanii spun că există în paralel cu realitatea fizică sau materială, ce reprezintă preocuparea științei și a comerțului.

„Lumea este așa cum o visezi*", am spus, citând titlul ultimei cărți scrise de mine.

„Așa și e. Asta, deoarece schimbarea de forme provine din vis", a spus. „Te poate purta într-un tărâm complet nou." Am avut senzația că se oferea să mă poarte dincolo de învățăturile pe care le primisem în Anzi și în Amazon. L-am rugat să explice clar.

„Când vorbești despre importanța visului, ai perfectă

*The World Is As You Dream It.

dreptate. Visul este tot – visul din stare de veghe, cât și cel din somn, viziunile despre cine suntem și încotro vrem să ne îndreptăm. Ne afectează toate aspectele din viață, fie că recunoaștem sau nu. Odată ce înțelegi asta, ești într-o poziție în care poți începe să miști energia. Atunci se produce schimbarea de forme."

Știam ce dorea să spună prin faptul că puterea visului ne influențează aspectele din viață: sănătatea, cariera, abundența, relațiile cu ceilalți – acesta fusese subiectul cărții mele. Însă partea cu schimbarea formei îmi scăpa.

„Viejo Itza, schimbătorii de forme își pot schimba efectiv forma fizică?"

„Desigur."

„La propriu – să ia forma unui animal sau a unei plante?"

„Fac asta mereu." A zâmbit larg. „Tu însuți ai fost martorul acestui lucru."

Într-adevăr, avea dreptate. Văzusem vânători din Amazon cum se transformau în copaci, devenind invizibili, contopindu-se cu pădurea. Văzusem cum șamani din Anzi dispăreau în stânca muntelui, doar ca, după câteva secunde, să reapară la treizeci de metri dedesubt. Am stat lângă foc, în fața unui bătrân Shuar care s-a ridicat, a pășit în umbre și, dintr-o dată, luând forma unui jaguar, a săltat în pădure. Cu toate acestea, mereu am căutat să explic în mod științific aceste experiențe. Le-am asemănat cu realizările lui Houdini, privindu-le ca pe miște scamatorii impresionante, iluzii magnifice, acte de mare disciplină și îndemânare, în care se folosea probabil hipnoza și, uneori – mai ales printre șamanii Shuar – alți agenți ce modificau starea de conștiință, precum planta ayahuasca.

„Aici te-ai înșelat", mi-a spus Viejo Itza, ca și cum mi-ar fi auzit gândurile. „Și te înșeli, de asemenea, și dacă ești de părere că ei doar preiau aspectul unei ființe."

„Atunci?"

„Ei devin acest *celălalt*".

„Cum fac asta?"

Mi-a zâmbit cu generozitate. „Știi foarte bine. De fapt, nu devin deloc ‚celălalt', deoarece ei sunt tot timpul acest altceva. Ei și celălalt sunt același lucru."

Mă simțeam mai degrabă exasperat de această discuție și nu doar puțin jenat. Timp de mulți ani, am predat cursuri și am ținut ateliere de lucru în care subliniam importanța recunoașterii acelei unități empatice pe care o avem cu toate lucrurile. Conceptul era foarte „new age". La nivel intelectual înțelegeam, dar acum, că încadram totul în acest context de a prelua atributele fizice ale unui animal sau ale unei plante, am descoperit că jucam rolul scepticului. În pofida tuturor lucrurilor la care am fost martor, nu mă puteam imagina în postura de a deveni, la propriu, pisica pe care o aveam acasă sau stejarul din fața ușii. I-am explicat toate acestea. Nu a făcut decât să râdă.

„Atunci nici nu se va întâmpla. Trebuie să poți să-ți imaginezi pentru a reuși să faci așa ceva." M-a privit lung. „Crezi că e un fel de scuză. Dar te asigur că vei reuși să-ți imaginezi. Iar atunci vei fi în stare să te transformi."

Am rămas amândoi tăcuți, iar eu am meditat la ceea ce a spus. M-am gândit la aceste lucruri de multe ori. Concluzia mea fusese că, prin schimbarea felului în care ne percepem pe noi înșine și instituțiile noastre culturale și sociale, ne puteam schimba viețile. Schimbarea de forme prezenta implicații foarte practice atunci când era aplicată în scopul evidențierii acelor aspecte din noi înșine, pe care le respectăm cel mai mult la ceilalți și pe care vrem să le relevăm în viața personală, sau pentru a crea ceea ce este numit în mod obișnuit „schimbarea de paradigmă". Acestea nu numai că erau total pe înțelesul meu, dar și pe al celora care participau la atelierele mele de lucru. Diverși scriitori ce țin prelegeri alături de mine susțin că oamenii moderni au evoluat dincolo de necesitatea de a-și schimba forma fizică și că, deși popoarele din vechime și cele „primitive" s-ar fi putut să dețină astfel de capacități, oamenii tehnologici nu mai au nevoie de ele. În schimb, trebuie să aplicăm conceptul în viețile și instituțiile noastre.„Lumea e așa cum o visezi" a ajuns să

însemne că noi, oamenii, deținem controlul asupra felului în care trăim; că prin modificarea aspirațiilor individuale și a preferințelor comune, ne putem schimba atât viețile personale, cât și comunitățile. Cu toate acestea, ceea ce auzeam de la Viejo Itza era mult mai revoluționar.

„Până la urmă, totul se rezumă la problema energiei", mi-a spus, întrerupându-mi șirul gândurilor. „Vezi tu, oamenii moderni au tendința de a gândi în termeni de organizare. Vă cheltuiți energia pentru a schimba conducerea școlilor, a corporațiilor și a partidelor politice. Iar când se pune problema de schimbarea râurilor, munților, plantelor și animalelor, le supraîncărcați folosind mașini ce convertesc părți din pământ în combustibil, astfel încât energia obținută să poată fi folosită ca un fel de ‚bici' tehnologic. Dar oamenii din vechime – și aceia care încă mai practică schimbarea de forme – privesc energia dintr-o perspectivă mult mai simplă. Ei știu că pentru a crea foc nu trebuie ca mai întâi să construiești o fabrică de chibrituri; focul se află deja în lemn, iar tot ce trebuie să faci este să freci două bețe unul de altul, până când își schimbă forma în foc."

Și-a mișcat ușor mâinile pentru a sugera imaginea.

„Energia este totul. Noi suntem energie. Pământul, copacii de acolo, de jos, piramida asta." Și-a ridicat mâinile deasupra capului. „Universul este energie. Totul e energie. Doar că popoarele străvechi se aflau mult mai aproape de lumea fizică. Deși un cetățean al Statelor Unite poate înțelege că între el și o relație socială – cu partenerul, familia, clubul său – există o legătură puternică, majoritatea oamenilor nu pot vedea că acest lucru se aplică și în cazul relației dintre ei și mediul înconjurător. Pentru popoarele din vechime, acest lucru venea de la sine."

A făcut o pauză. Întrucât rămăsesem tăcut, a continuat.

„Credeți că vă puteți influența relația cu soția, cu fiica sau direcția unei companii care vă aparține. Prin urmare, puteți. O schimbătoare de forme crede că poate influența relația ei cu lumea fizică. Prin urmare, poate. În ambele cazuri, este doar o chestiune de energie."

„Și de credință, de convingere."

„Și de credință. Și încă un lucru. Intenție. Trebuie să ai intenția de a influența relația pe care o ai cu soția. La fel trebuie să facă și schimbătorul de forme." Și-a dres gâtul. „Folosesc acest termen destul de vag, întrucât ambele sunt tipuri de schimbare de forme. Dacă înțelegem că totul este energie, devine simplu să înțelegem și importanța pe care o are intenția. Cum poți influența energia fără ca înainte să ai intenția de o face?"

A trebuit să reflectez puțin.

„Mă gândesc că aș putea."

„Da, însă nu și fără posibilitatea unor rezultate cu adevărat dezastruoase."

Înțelegeam ceea ce spunea, însă continuam să am îndoielile mele în legătură cu propriile capacități de a-mi schimba propriu-zis forma într-un stejar. Am decis să renunț la îndoieli până când aș fi avut mai mult timp pentru a le cântări. L-am întrebat ce semnificație aveau toate acestea în ceea ce privește viitorul, reamintindu-i că a vorbit despre ere glaciare, potopuri, topoare și diguri.

„Păi ...", a spus încet, permițându-le cuvintelor să se așeze. „Iată o întrebare pentru tine. Care e cea mai mare amenințare a noastră, ca specie, pentru supraviețuire, în prezent?"

„Noi înșine."

„Deci este o schimbare de la Era Glaciară."

„Desigur. Dar putem cauza o nouă eră glaciară."

„Cine?"

„Noi, oamenii."

„Noi, mayașii? Prietenii tăi din Amazon?"

Am chicotit.

„Nu, bineînțeles că nu."

„Atunci cine?"

„Poporul meu. Noi, cei din Occident." Dar știam că nu era corect. „Din nord – Statele Unite, Europa, părți din Asia."

„Înțeleg. Și asta nu include și toate fabricile din Brazilia, Argentina și Venezuela?"

„Și acestea."

„Mai precis, ce vrei să spui atunci când zici că ‚noi înșine' reprezentăm cea mai mare amenințare pentru supraviețuirea speciei noastre?"

M-am străduit să răspund la această întrebare și înainte. Am încercat să-mi organizez gândurile și să aleg cuvintele care să exprime ceea ce doream cu adevărat să-i comunic.

„Ei bine, e un concept de fapt, ideea asta că putem deveni fericiți dacă producem și consumăm mai multe lucruri decât vecinii noști ... știi la ce mă refer – bogăția materială, mercantilismul, întregul bagaj al capitalismului care a devenit baza economiei noastre."

„Și al cui concept e acesta?"

„Își are rădăcinile în trecut. De la greci și romani. Chiar și înainte de aceștia, bănuiesc: persanii, chinezii, egiptenii. Apoi, secole mai târziu, au apărut filozofii perioadei pe care o numim Iluminism. Și economiștii precum Adam Smith, Keynes..."

„Dar astăzi. Cine amenință supraviețuirea speciei noastre, astăzi?"

M-am oprit și am inspirat profund. M-am uitat peste junglă, spre locul pe care mi-l indicase mai devreme – orașul, cu mașinile și fabricile sale, râul otrăvit. Mi-am amintit de cuvintele lui Knut Thorsen. Uitându-mă pe cerul de un albastru pal, am putut vedea imagini ridicându-se deasupra copacilor, ca niște oameni fantomă, în costume de afaceri.

„Investitorii. Politicienii. Oamenii de afaceri. Agențiile de publicitate. Televiziunea. Corporațiile."

„Ahaaa! Deci în ele trebuie să-ți schimbi forma!" Am avut un sentiment de dezamăgire.

„Acesta va fi un lucru instituțional, și nu unul fizic."

„Te referi la faptul că nu vei deveni un jaguar?"

„Exact." A zâmbit.

„Putem aranja să te transformi într-un jaguar, dacă asta e ceea ce-ți dorești. Dar noi am vorbit despre rolul pe care îl are schimbătorul de forme în supraviețuirea comunităților, a cul-

turilor și a speciei noastre. Tu însuși ai descris amenințarea."

Se pare că atunci când am încuviințat, mi-am arătat din nou dezamăgirea.

„Nu-ți face griji", mi-a spus el, consolându-mă. „Le putem face pe amândouă."

Apoi a făcut o pauză și a privit încet în jur, fixându-și atenția lângă picioarele noastre.

I-am urmărit privirea de-a lungul marginii ce forma vârful piramidei – o platformă pentru jaguarul de piatră pe care stătea el. Am încercat să mă imaginez ca fiind o felină uriașă, dar în mintea mea am văzut un zgârie-nori de sticlă, în mijlocul unui oraș modern; din vârful său se revărsa o mare pătură de gheață ce s-a răspândit peste oraș și șosele, până a ajuns la deșert, unde s-a oprit. Recunoscând orașul, m-am întors spre el.

„Pe vremuri am lucrat în acele locuri străvechi, acolo unde a început totul."

El s-a aplecat și a luat de jos o piatră. După ce a plimbat-o în mâini, dând impresia că o examinează cu mare interes, mi-a dat-o mie.

Era încălzită de la soare, însă nimic altceva în legătură cu ea nu mi s-a părut remarcabil în mod special. Era de mărimea unui ou de prigor, ușor alungită și de o nuanță roșiatică. Rotunjită la unul dintre capete, era aspră la celălalt, de parcă ar fi fost ruptă dintr-o piatră mai mare.

„Așeaz-o pe stomac", mi-a spus el.

Mi-am ridicat cămașa și am presat-o pe piele. Căldura ei mi-a făcut plăcere.

„Acum pune-o pe buric."

Am rotit-o pe abdomen, până când capătul rotunjit a alunecat în cavitatea unde își făcuse cuib buricul. Imediat mi-a venit în minte imaginea mamei mele.

„Închide ochii. Simte cu inima."

Chipul tânăr al mamei mele îmi zâmbea. Murise cu șase luni înainte ca eu să plec în Yucatan, la optzeci și cinci de ani, după aproximativ două luni petrecute în spital, paralizată în ur-

ma unui atac cerebral. Încercasem și înainte, însă aceasta a fost prima dată când am putut să reconstitui o imagine a ei din acele zile în care îmi fusese învățătoarea plină de entuziasm. Părea extrem de fericită. Atenția mi s-a îndreptat către mâinile ei. Ca și mine, ținea în mână o piatră.

Am auzit glasurile multor indigeni cu care am lucrat de-a lungul anilor, spunându-mi, așa cum au făcut-o adesea, că fiecare persoană și fiecare lucru sunt interconectate, că spiritul pietrei și cel al muntelui sunt în mod inextricabil unite cu spiritul meu.

„Acea piatră", mi-a spus el, „va fi cheia ta pentru schimbarea de forme."

Am deschis ochii. O cascadă de cuvinte se revărsa din mine. Am repetat o parte din conferința pe care o ținusem recent în New York. În ea am citat dovezi științifice recente care arătau că fiecare atom din corpul nostru datează de pe vremea Big Bang-ului, de acum cincisprezece miliarde de ani, când a fost creat Pământul, și că nici un atom nu rămâne într-un singur trup mai mult de un an.

„Chiar suntem cu toții unul singur", am concluzionat. „Și am participat în multe vieți."

Mi-a aruncat o privire pătrunzătoare.

„Ai menționat că pe vremuri ai lucrat în locurile străvechi, locuri *unde a început totul*. Povestește-mi, te rog."

Capitolul 4

BEDUINUL DEȘERTULUI ȘI NISIPURILE MIȘCĂTOARE

Am continuat să comunic cu Knut Thorsen și după ce am plecat din Ecuador. Când misiunea mea la Peace Corps a luat sfârșit, el m-a invitat la Boston pentru un interviu de angajare. Am plecat din Amazon și am devenit un consultant de manager.

Primul meu angajament m-a purtat în Iran – marele oraș Teheran devenise o Mecca pentru specialiștii în dezvoltare urbană. Era la începutul anilor 1970. Acolo conducea Șahul. Împreună cu consilierii săi, era decis să-și readucă țara la statutul de putere mondială de care s-a bucurat în timpul domniilor lui Darius și Alexandru cel Mare, cu trei secole înainte de Christos; ei erau convinși că știința modernă deținea cheia. Vastele resurse de petrol promiteau să finanțeze acest miracol.

Minți strălucite și nume celebre ce reprezentau multe domenii s-au înghesuit la Teheran, din toate părțile lumii. De la cafenelele de pe marginea aleilor cu copaci, ce rivalizau cu cele din Paris, până la piețele deschise care înconjurau deșertul, orașul vibra de entuziasm. Printre zgârie-nori, muzee și palate, existau și cuiburi de sărăcie cumplită, oameni a căror viață se asemăna cu cea a iobagilor din evul mediu. Cu toate acestea, triumfa și un sentiment de speranță, sentimentul că, în decursul unei singure generații, tot ce a fost rău va fi eradicat.

Cel puțin aceasta era impresia împărtășită de iranienii care lucrau cu consilierii străini – acei iranieni care vorbeau limba engleză și absolviseră la Oxford, Harvard și Berkeley. Ca dovadă că această speranță era justificată, ei arătau spre minu-

nile Iranului modern: o rețea educațională ce trimitea profesori Ivy League în cele mai îndepărtate corturi din deșert, printr-un sistem de televiziune care are ca relee aerostate aflate la mare altitudine, zeci de proiecte imobiliare spectaculoase, unde tehnologia occidentală era combinată cu arhitectura persană tradițională, fabrici de desalinizare a apei, proiecte în care era folosită energia solară, porturi, aeroporturi și șosele.

Cel mai impresionant dintre toate era Proiectul Înfloririi Deșertului. Șahul era convins că, înaintea domniei lui Alexandru, deșertul era format din câmpii fertile și păduri luxuriante. Potrivit teoriei sale, care era sprijinită de către o echipă de experți americani și europeni, atât armatele lui Alexandru, cât și cele ale dușmanilor lui, au mărșăluit înainte și înapoi peste această regiune. Milioane de capre și oi călătoreau alături de ei. În timp, aceste animale au distrus vegetația. Odată cu dispariția plantelor, s-au redus și precipitațiile. Într-un final, întreaga regiune s-a transformat în deșert.

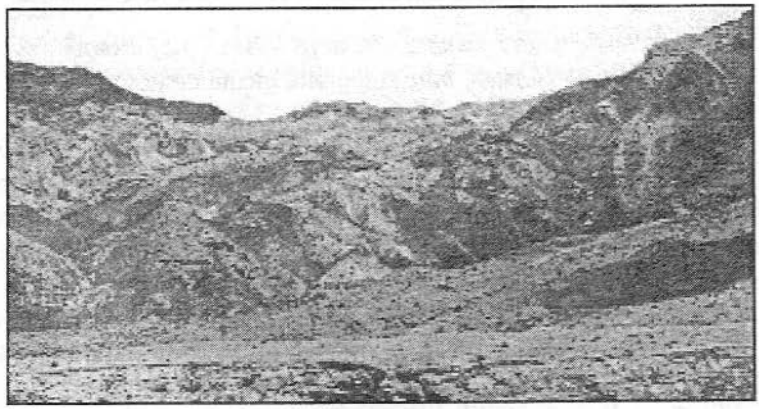

Deșertul din Iran. Fotografie facută de autor.

Studii recente au demonstrat faptul uimitor că solurile deșertice își mențin fertilitatea. Experții au căzut de acord că unicul element care lipsea pentru reabilitare completă era apa.

Sute de milioane de dolari au fost investite pentru a planta și a iriga copaci. Modelele făcute pe computer arătau că, de îndată ce copacii se vor maturiza, precipitațiile vor reveni la „normal". Deșertul va înflori, iar experții vor deveni bogați.

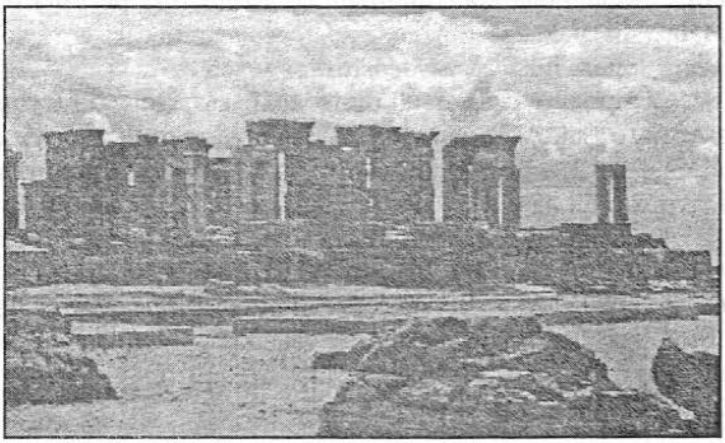

Ruinele străvechi ale regatului lui Darius, distrus de Alexandru cel Mare. Persepolis, Iran. Fotografie facută de autor.

Într-o seară, întorcându-mă de la o petrecere extravagantă, am găsit un bilet sub ușa camerei mele de la Hotel Intercontinental. Am fost uimit când am văzut semnătura, căci era a unui bărbat pe nume Yamin. Deși nu ne-am întâlnit niciodată, fusesem avertizat în legătură cu el. „Un radical", a fost felul în care l-a descris un prieten de-al meu de la Ministerul Planificării. „Pretinde că este scriitor, dar se găsește pe lista neagră a șahului. Este un agitator comunist, un om suspect."

Cu caligrafie frumoasă, în bilet eram invitat să mă întâlnesc cu Yamin la un restaurant anume, dacă „eram interesat să explorez și o altă parte a Iranului, una pe care regele nostru nu o va recunoaște, dar pe care ar trebui să vă simți îndatorat să o investigați, dintr-o obligație morală, pe lângă curiozitatea naturală pe care sunt convins că o dețineți". Nu puteam rezista ten-

tației de a mă întâlni cu această figură enigmatică, însă n-am spus nimănui. Taxiul m-a dus la poarta unui zid înalt ce înconjura ceea ce părea a fi o casă privată, în elegantul cartier Northern Hill. Când poarta s-a deschis, am fost întâmpinat de o frumoasă femeie iraniană, într-o rochie neagră și lungă, brodată cu modele aurii.

„Musafirul nostru american", a spus ea, aplecându-se. „Bine ați venit. Vă rog să mă urmați."

Intrând, am fost uluit să descopăr că zidul din exterior nu era ceea ce părea a fi. În loc de o curte, am dat peste un coridor întunecat, luminat doar cu câteva lămpi cu petrol ce atârnau dintr-un tavan scund. La capăt se găsea o ușă din lemn masiv. Femeia mi-a indicat să mă îndrept spre ușă, după care a deschis-o. Priveliștea din interior mi-a tăiat respirația. Era o încăpere ce strălucea ca interiorul unui diamant; pentru o clipă, am fost orbit de atâta strălucire. Pe măsură ce ochii mi s-au obișnuit, mi-am dat seama că efectul era creat de pereții încrustați cu sidef și, pe alocuri, cu piatră de culoare albastră, verde și roșie. Încăperea era luminată cu lumânări albe așezate în candelabre ornate cu bronz. Nu erau mai mult de opt sau zece mese. Fiecare era încrustată – ca și pereții – cu pietre prețioase, cu sidef și cristal. Aproape jumătate dintre ele erau ocupate.

Încă nu-mi revenisem din reverie când m-am trezit strângându-i mâna unui bărbat înalt, cu păr negru, îmbrăcat într-un costum bleumarin. Mustața și zâmbetul său mi-au reamintit de un actor jovial, celebru pe vremea când eram copil, al cărui nume nu mi-l aduceam aminte.

„Eu sunt Yamin. Mă bucur să vă cunosc, domnule Perkins", a spus el cu amabilitate. „Vă mulțumesc. Vă mulțumesc că v-ați făcut loc în programul dumneavoastră aglomerat pentru a-mi accepta invitația. Am auzit atât de multe lucruri despre dumneavoastră." Accentul său era o combinație de engleză britanică și iraniană. După ce ne-am așezat, l-am întrebat de unde mă cunoștea, adăugând:

„Eu joc un rol atât de neînsemnat în toate acestea".

A negat din cap.

„O nu, domnule Perkins. Sunteți mult prea modest. Sunteți tânăr, unul dintre puținii tineri ce face parte din augustul grup de consultanți convocat de Șahul nostru. Dar bănuiesc că nu ați adoptat încă întrutotul linia companiei. Pesemne că vă subestimați puterea pe care o are poziția și țara dumneavoastră."

M-am simțit stânjenit, deloc în largul meu. Ideea era că mă alăturasem Peace Corps pentru a evita să fiu trimis în Vietnam, iar acum mă aflam aici, în acest „grup august", datorită unei întâlniri accidentale din Sucua, Ecuador. Aveam motive întemeiate să fiu modest și nu-mi făceam deloc iluzii cu privire la cât de multă influență aveam. Am reușit să-l întreb însă, la ce s-a referit prin „puterea" poziției pe care o aveam.

„Cred că știți foarte bine că guvernele noastre – al dumneavoastră și al meu – încearcă să schimbe irevocabil această țară. Guvernul dumneavoastră exercită o putere incredibilă – atât pe căi subtile, cât și nu foarte subtile".

Am întrebat dacă această schimbare irevocabilă era în mod neapărat rea. A ezitat.

„Avem o zicală care spune că nuanța nisipului depinde de locul de unde privește cel care îl observă. Sunt convins că țara dumneavoastră își are motivele sale pentru a-și dori să-mi transforme cultura în ceva care să semene mai mult cu a voastră." A oftat adânc. „Deșertul este un simbol. A-l face din nou verde înseamnă mult mai mult decât agricultură."

„Deci vă opuneți Proiectului Înfloririi Deșertului?"

Zâmbetul său era blând, însă nu-i lipsea și o urmă de ironie. „După cum am spus, deșertul este un simbol. Dar iertați această întrerupere. La urma urmei, ne aflăm aici pentru a mânca." A făcut o plecăciune cu capul, un gest discret, care, ca multe altele la acest bărbat, părea să-i contrazică reputația. „Cu permisiunea dumneavoastră, voi alege pentru amândoi. Este o onoare să vă prezint bucătăria persană autentică."

I-a făcut semn chelnerului. După ce a comandat, s-a întors către mine.

„Am o întrebare pentru dumneavoastră, domnule Perkins, dacă îmi permiteți să fiu atât de direct: Ce anume a distrus cultura popoarelor voastre native, a indienilor?"

„Mai multe lucruri: lăcomia omului alb, hotărârea noastră de a ne extinde geografic, superioritatea armelor..."

„Da, într-adevăr, așa este. Dar, mai mult, nu este adevărat că totul s-a redus la distrugerea mediului înconjurător? Odată ce pădurile au dispărut, iar bizonii au fost măcelăriți, odată ce triburile au fost mutate de pe pământurile lor natale în rezervații, nu-i așa că însuși fundamentul culturilor lor s-a prăbușit? La fel este și în cazul nostru. Deșertul este mediul nostru înconjurător. Proiectul Înfloririi Deșertului amenință să ne distrugă întregul edificiu. Cum am putea să permitem ca așa ceva să aibă loc?"

„Dar ideea a venit din partea voastră." A râs cu hohote.

„Șahul. El e o marionetă a guvernului vostru, un pion în marele război al capitalismului contra comunismului. Un persan adevărat nu ar permite niciodată așa ceva."

„Se spune că regiunea asta a fost cândva fertilă."

„Ficțiune, fără îndoială! O scuză pentru a modifica mediul, pentru a-l transforma în formele pe care ei vor să le vadă, pentru a-l face să se potrivească modelului marii prerii americane – și care, în cele din urmă, va distruge natura culturii și poporului nostru." Mâncarea a început să sosească. Crezusem că gustasem din bucătăria persană, dar nimic din ce am mâncat până atunci nu se compara cu brânzeturile, fructele, sosurile și sortimentele de miel ce ne-au fost oferite. Cu toate acestea, Yamin nu a lăsat ca masa să ne întrerupă conversația.

„Noi suntem oameni ai deșertului", mi-a spus. „Și suntem foarte mândri de moștenirea noastră. Fără deșert... ei bine, ia-ne deșertul și nu mai suntem nimic." S-a aplecat mai aproape de mine. „În inimile noastre, încă mai suntem beduini. Sute de teheranieni își petrec vacanțele în deșert. Probabil nu știai asta? Este adevărat. Mulți dintre noi avem corturi, suficient de mari pentru a găzdui întreaga familie – unele dintre ele fiind obiecte de familie foarte prețioase. Ne petrecem vacanțele locuind în ast-

fel de corturi." Mi-am amintit de marele cort ceremonial al șahului, din Persepolis, vechile ruine ce au reprezentat reședința de putere pentru vastul Imperiu Persan. I-am povestit despre vizita mea făcută acolo.

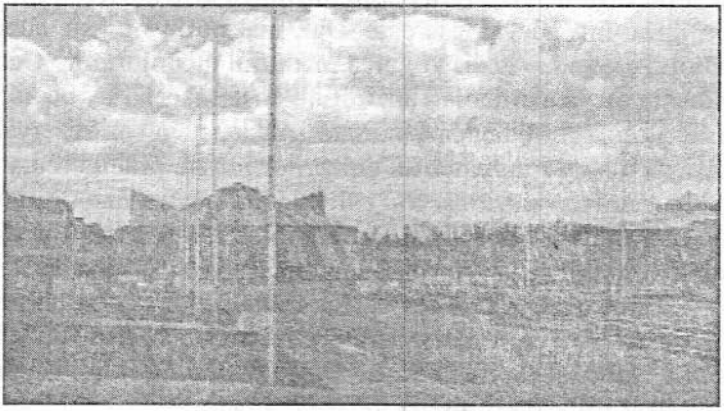

Cortul de ceremonie al Șahului. Persepolis, Iran.
Fotografie facută de autor.

Yamin și-a arătat dinții albi.

„O, da! Regele nostru pretinde că se trage de la Darius și Alexandru. Este o nebunie, evident. Realitatea este că strămoșii săi au fost beduini. Cortul de ceremonii este un simbol foarte grăitor. Spune mai multe decât își dă el seama. De ce un om, descendent al beduinilor, și-ar dori să distrugă deșertul? Un om care pretinde Tronul Păunului, afirmă că este „Șahul Șahilor" – regele regilor – într-o națiune de beduini?" A făcut o pauză și a atins cupa cu vin pe care a umplut-o chelnerul în fața noastră. „Noi – poporul meu – suntem o parte a deșertului. Oamenii pe care pretinde Șahul că îi conduce cu acel pumn de fier nu sunt doar *ai* deșertului. Noi *suntem* deșertul." Ridicându-și paharul de vin, a continuat: „Vă salut, domnule Perkins. Sunt convins că ați auzit de mine – lucruri ce l-ar fi ținut departe pe un om cu inimă slabă. Sunt onorat de prezența dumneavoastră aici. Beau

în cinstea curajului de care ați dat dovadă." A agitat vinul, și-a ridicat încet paharul la buze și a sorbit lung, dând impresia că savurează. „Un persan adevărat! Excelent, dacă pot spune astfel! Aș vrea să vă spun acum o scurtă poveste. Sper să-mi tolerați acest moft egoist."

„De aceea am venit – pentru a asculta lucruri despre o altă parte a Persiei, așa cum ați scris în bilet."

„Într-adevăr." Ochii săi păreau să cuprindă întreaga încăpere, poposind într-un loc anume de pe mijlocul unuia dintre pereți, însă, când m-am întors să văd ce este, n-am putut găsi nimic care să-mi atragă atenția – adică nimic care să-mi atragă atenția în mod deosebit, în acea cameră extraordinară. „Când eram copil, să fi avut zece ani, mi-am însoțit familia în deșert, timp de o săptămână, așa cum o făceam în fiecare an, de când m-am născut. Cu toate acestea, de data asta, tatăl meu mi-a promis că-mi va arăta ceva foarte special. A menționat că eram acum suficient de mare pentru a afla un secret al deșertului.

Într-o zi, dis-de-dimineață, înainte ca soarele să răsară, eu și tatăl meu am plecat de lângă cort. Am mers ore întregi prin deșert. Pe când căldura devenise de nesuportat, iar eu credeam că voi muri de epuizare, am ajuns la o mică oază. Părea că iese direct din nisip, un vis al paradisului materializându-se în fața ochilor mei uluiți. O familie de beduini trăia printre palmierii deșertului. Corturile lor erau diferite de ale noastre – mai simple, acoperite cu un baldachin negru. Îl cunoșteau pe tatăl meu și ne-au primit cu brațele deschise. Am dormit într-unul din corturi, o bună parte din după-amiază. Apoi, înainte de masa de seară, tatăl meu mi-a spus să plec în deșert cu un bărbat beduin. L-am ascultat. Ne-am luat doar sacii de dormit și două burdufuri din piele de capră, umplute cu apă. Am mers sub un cer ce strălucea de stele." Și-a întins brațele.

„Cum e aici." Am zâmbit. „Am tot mers, până când nu mai știam unde ne aflăm. În cele din urmă, bărbatul a sugerat să ne odihnim. Ne-am așezat sacii de dormit pe nisip, iar eu am căzut imediat într-un somn profund.

M-am trezit brusc, complet dezorientat. Soarele care răsărea la orizont mă orbea. M-am ridicat în picioare. Dar nici urmă de beduin! Am sărit în picioare, disperat. Am strigat cu toată puterea. Nimic. Am strigat până am răguşit. Nici un sunet. Am început să rătăcesc prin jur, căutând vreun indiciu a ceea ce s-a întâmplat.

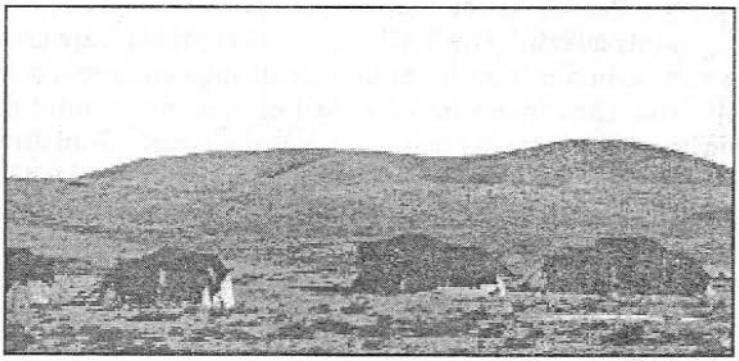

Corturi de beduini în deşertul Iran. Fotografie facută de autor.

Nu am găsit nimic. Nici măcar urme. Vântul spulberase orice semn lăsat de acel bărbat, de parcă nici nu ar fi existat. Am intrat în panică şi am început să alerg. Am tot alergat, până când am căzut în nisip, plângând, conştientizând că nu ştiam încotro mă îndrept. Am stat acolo, privind la cerul fierbinte şi nesfârşit, la soarele orbitor. Pentru prima oară în viaţa mea, mă confruntam cu moartea.

Mă simţeam ca un vierme, doar că mult mai neajutorat, complet străin de acest loc. Apoi mi-a venit o idee: l-am invocat pe Alah. Deoarece nu mi-a răspuns, m-am îngropat ca un vierme în nisip. În mod straniu, căldura nisipului părea să mă liniştească. În cele din urmă, m-am ridicat în picioare şi am rămas acolo, de unul singur. M-a cuprins o stare de calm. Deşertul însuşi se liniştise; vântul se potolise. Poate că Alah mă auzise până la urmă. Mi-am amintit că unul dintre burdufurile cu apă era lângă mine, atunci când m-am trezit.

Am început să-mi caut urmele înapoi. Am devenit nervos și am început din nou să alerg. Ur-mele mele dispăruseră, șterse de vânt. Am scrutat orizontul pentru un semn, ceva ... dar nu am văzut decât nisip.

Am continuat să merg, deznădăjduit. Gâtul îmi ardea. Am început să amețesc. Era tot ce puteam să îndur. În cele din urmă, am cedat și m-am prăbușit. Nu știu cât timp am stat acolo, înainte să-mi deschid ochii. În acea clipă am văzut urmele. Urmele mele! Îmi găsisem drumul înapoi. Simțeam că revin la viață. Le-am urmat până când am văzut că mă duceau în cerc. Am început să delirez. Auzeam voci care strigau și mi-am dat seama că eram eu. M-am așezat.

Nisipurile se ridicau în aer, în jurul meu. M-am gândit la ele, le-am permis să-mi pătrundă în celule, în minte, în vise. M-a cuprins amorțeala. Am închis ochii, eliberându-mă de frică, deschizându-mi ființa în fața deșertului.

În acea clipă am auzit o voce.

‚Deșertul devine blând, odată ce îl accepți', a spus acea voce. ‚Odată ce înveți că ești o parte a sa.' Am crezut că era vocea lui Alah. ‚Deșertul nu este niciodată nemilos, însă poate părea astfel, dacă i te împotrivești.' Am deschis ochii. Lângă mine se afla beduinul. Yamin și-a ridicat paharul în semn de toast. Am făcut la fel. Paharele s-au ciocnit deasupra mesei.

„M-a dus înapoi la tatăl meu." A zâmbit.

„Oaza se afla la mai puțin de oră distanță."

„Iar beduinul stătuse acolo, în tot acel timp?"

„Înfășurat în sacul lui de dormit. Acoperit de nisip. El era chiar deșertul. Și nu mă pierduse o clipă din privire."

„Ce inițiere!"

„Da. Una pe care nu o voi uita niciodată. O lecție care mi-a schimbat viața."

„Ați fost norocos să aveți un astfel de învățător."

A făcut o pauză lungă înainte să vorbească.

„Mă întreb adesea ce fel de om ar fi fost Șahul, dacă l-ar fi învățat cineva lecția nisipurilor mișcătoare."

Capitolul 5

SCHIMBARE DE FORME INSTITUȚIONALĂ, VERSUS CEA PERSONALĂ

„Ce s-a întâmplat, mai precis, cu Șahul?", m-a întrebat Viejo Itza, când am încheiat povestea.

„A fost dat jos. În Statele Unite mi s-a spus că a fost deposedat de către o mișcare fundamentalistă musulmană, condusă de către un fanatic – Ayatollah Khomeini. Dar a fost mai mult decât atât. A fost așa cum a prezis Yamin. Un curent subteran uriaș – beduinii, iranienii simpli. La puțin timp după, Șahul a murit – un om singur, trist și fără țară."

„Ce diferență mare ar fi fost dacă Șahul ar fi primit educația lui Yamin!" Vocea lui Viejo Itza suna meditativ, aproape trist. „Lecția nisipurilor mișcătoare!" Se uită în jos, la picioarele sale, fața fiindu-i acoperită de umbră, astfel că nu i-am putut citi expresia. „O lecție foarte grăitoare ..." A atins cu mâna jaguarul de piatră de sub el. „Nu se deosebește de ceea ce s-a întâmplat aici, cu mayașii." L-am rugat să explice.

S-a uitat peste junglă, acolo unde soarele se înalța încet pe cer. Un grup de nori s-au așezat deasupra noastră, ca mici parasolare peste un cărucior de copii.

„Cunoști istoria. Înainte de venirea spaniolilor, acest pământ era acoperit de clădiri su-perbe, pictate în culori strălucitoare. Aceste ruine reprezintă doar scheletele opulenței ce a existat în acele vremuri. Și totuși, clădirile erau doar simbolurile exterioare ale unei decadențe lăuntrice ce începuse să pună

stăpânire pe oameni. Până la invadarea spaniolilor, marile orașe au fost de mult abandonate. Fuseseră deja revendicate de către junglă. Poporul mayaș se afla încă aici, ca și astăzi, dar trăia adânc în pădure." Mi-a arătat cu degetul. „Precum casa de acolo pe care ai confundat-o cu o ramură uscată. Orașele au fost părăsite." S-a ridicat în picioare și s-a întors foarte încet, într-un cerc, cu brațele deschise, cuprinzând pământul din jurul său.

„Schimbătorii de forme au fost cei care au înțeles situația, au prevăzut cataclismul care avea să urmeze dacă oamenii ar fi continuat să încerce să domine natura, cedând în fața lăcomiei materialiste. Astfel că i-au condus pe oameni în afara orașelor, înapoi în junglă." Privirea ni s-a întâlnit. „Antropologii și istoricii au multe teorii: războaie devastatoare, foamete, inundații, secetă ... dar toate acestea nu au fost decât simptome."

„Asemenea schimbărilor de climă de astăzi – gaura din stratul de ozon, ghețarii care se topesc ..."

„Exact. Simptome. Pentru mayași, adevărata problemă, cauza bolii, era de natură culturală – poate că filozofică, ar fi un termen mai potrivit." S-a așezat din nou. „Conducătorii pierduseră din vedere că oamenii sunt pământul. Noi nu suntem separați de mediul înconjurător. Suntem uniți. Preoții și regii mayași uitaseră acest lucru. Ego-urile lor crescuseră. Ei se autoconvinseseră că erau zei care, din vârful marilor piramide, puteau trimite fulgere, seca mlaștini și puteau construi monumente colosale pentru ei înșiși – un acoperiș deasupra naturii. Lăcomia lor devenise obsesivă."

„Ca cea a Șahului."

„Proiectul Înfloririi Deșertului. De câte ori vor repeta oamenii aceeași greșeală?" Și-a ridicat brațele, cu palmele în sus – un gest de rugăciune. „Uitați-vă la oamenii voștri de știință ... n-or să învețe niciodată? Când sugerează că poluarea, sărăcirea ozonului și că celelalte probleme asociate cu industrializarea pot fi rezolvate prin tehnologie, oare ei nu înțeleg mesajul dat de istorie? De ce refuză să-i asculte pe beduini – ființe umane care au trăit în deșert timp de milenii, dar nu au încercat niciodată să îl

‚cucerească'? Nu văd acești cercetători că de îndată ce poporul mayaș i-a urmat pe schimbătorii de forme, întorcându-se în pădure, problema a încetat să mai existe? N-au mai existat războaie. Nu știm dacă inundațiile și seceta au continuat; ceea ce știm este că oamenii au încetat să mai fie vulnerabili. Imediat ce și-au luat angajamentul de a-și schimba forma în mediul înconjurător."

„Tocmai mi-a venit o idee: revoluția americană, democrația, au fost o schimbare de formă." S-a uitat la mine.

„Poți să extinzi ideea?"

I-am făcut un rezumat. Mai întâi, i-am descris sistemele politice care au evoluat în Europa: feudalismul, aristocrațiile, monarhiile. Le-am caracterizat ca fiind o mână de oameni ce-i conduceau pe toți ceilalți, o piramidă susținută prin autoritatea unei armate ce executa voia persoanei ce se afla în vârf. Majoritatea aveau puține drepturi; erau abuzați, folosiți, forțați să slujească. În cele din urmă, aceștia s-au săturat. Acestea au fost semnele și predicțiile unui dezastru. Răscoale aveau loc în permanență, însă soldații le făceau față. Majoritatea pierdea întotdeauna; obligați să se predea, oamenii continuau să facă munca cerută de către aristocrație. Orașele s-au mărit, iar populația s-a înstrăinat tot mai mult de natură. Izbucneau epidemii, ciumă și foamete. Între timp, elita conducătoare aduna tot mai multă avere. Monarhii și preoții lor pretindeau că sunt „aleși", susținând că numai și numai ei aveau legătură directă cu Dumnezeu. Apoi, dintr-o dată, s-a întâmplat ceva excepțional. L-am privit direct în ochi. „Columb!"

„Poate pentru tine, excepțional."

„Fiecare poveste are două fațete. În orice caz, s-a deschis o nouă cale – ceea ce strămoșii mei au numit *Lumea Nouă*."

Cuvintele mele l-au făcut să chicotească. Am continuat să relatez cum Lumea Veche a încercat să-și impună sistemele asupra celor care migrau spre Americi, însă acei oameni care se aventurau peste ocean erau diferiți de părinții lor. Visaseră un altfel de vis. Și s-au întâlnit cu o altă specie – oameni ai pădurii care le-au arătat cum să trăiască în natură. Astfel că au opus rezis-

tență vechilor stăpâni. S-au răzvrătit. Prin război, ei au învățat de la indieni cum să se contopească cu natura. În timp ce soldații britanici mărșăluiau în haine de un roșu strident și se așezau în rânduri formale, în miezul zilei, militanții coloniști se îmbrăcau în cămăși din pânză de casă și în pantaloni de piele, în culorile mediului înconjurător. Ei se ascundeau după copaci și ziduri de piatră. Astfel au devenit invizibili, devenind indisolubil legați de mediul înconjurător.

Viejo Itza mă privea fix. Am continuat.

„Coloniștii au creat o formă alternativă de guvernare. Ca model au apelat încă o dată la indieni, în special la indienii Iroquois, o națiune alcătuită din cinci, și mai târziu șase triburi. Mulți dintre părinții fondatori ai Statelor Unite – bărbați precum Benjain Franklin, Thomas Jefferson, George Washington, Thomas Paine – au vizitat comunități indigene pentru a le înțelege mai bine obiceiurile. Pe baza acestor studii, ei au dezvoltat un sistem de conducere care a fost copiat în întreaga lume."

„N-am auzit asta despre indienii Iroquois."

„Da, dar părinții fondatori au neglijat un lucru. Printre Iroquois, exista un consiliu al femeilor, care îi alegea pe șefii tribului. Așadar, femeile îl alegeau pe căpitan, un bărbat pentru a conduce corabia. Dacă nu le plăcea cursul stabilit de el, ele îl înlocuiau. Părinții noștri fondatori nu le-au inclus și pe femei. Ei nu le-au dat femeilor dreptul de a vota, deloc – până în acest secol, la o sută de ani după ce a fost scrisă Constituția."

„Cea mai însemnată – cea mai dezastruoasă schimbare de formă din istoria oamenilor."

„Dreptul la vot?" A râs.

„Firește că nu. Schimbarea care a înlăturat latura feminină. Vezi tu, această lume este fundamental feminină. Femininul este ceea ce permite supraviețuirea. Nu ‚supraviețuirea celui mai bine adaptat' – acesta este doar un concept masculin. Supraviețuirea constă în îngrijire, iubire, susținere – aspecte feminine. Fără ele, unde am fi ajuns? Istoria noastră pământească a fost o istorie în care aceste calități au fost onorate; ca în cazul

indienilor Iroquois, femeile erau cele care luau decizii în legătură cu toate problemele importante. În cultura mea, zeița era venerată, la fel cum o făceau popoarele din întreaga lume – de pe întreg cuprinsul *Mamei* Pământ – până de curând, de câteva mii de ani, poate doar cu două mii de ani înainte de Christos. Apoi, a avut loc o mare schimbare de formă."

„Nu am privit niciodată până acum lucrurile astfel."

„Cum pot fi privite altfel? Presupun că a fost o reacție tipică. Tipic umană, tipic masculină. Ego-ul s-a pus în calea înțelepciunii. Ceea ce m-a uimit pe mine mereu este felul în care acest lucru s-a întâmplat simultan în atât de multe locuri. Eu am fost crescut ca mayaș și catolic. În acele vremuri, aici în Yucatan, nu se putea să nu fi catolic și să nu fi învățat doctrină. Încă de mic am fost uimit de amplitudinea acestei transformări îngrozitoare, care a început cu mult timp în urmă – și de asemănările dintre felul în care a progresat aici, în Europa, în Asia, în Orientul Mijlociu și în Anzi. Întotdeauna au existat și grupuri de oameni sănătoși, adeseori în jungle și păduri, unde autoritatea femeilor prospera, însă culturile masculine au ajuns să domine."

„Și spui că asta e o schimbare de forme?"

„Una majoră, aproape universală și, spre deosebire de situația strămoșilor noștri, în cele din urmă, autodistructivă. Frumoasele piețe locale ce erau organizate în funcție de anotimpuri și unde răsunau de râsetele copiilor au devenit mari întreprinderi comerciale, care au dus la sistemele economice din prezent, dominate de bărbați. Același lucru a avut loc și în educație, în politică, în religie – în toate instituțiile. Poluarea a devenit o virtute, un simbol al masculinității, al dezvoltării. Banii și acumularea obsesivă de lucruri au devenit ceva sacru. Poți vedea cum toate acestea își au rădăcinile în acea schimbare de formă."

„Și Christos?"

„Un mare șaman, un schimbător de forme."

„Cum se face că a eșuat?"

„Eșuat?" Și-a dat capul pe spate și a început să râdă. „Nu a eșuat. El a putut vedea că trebuia să ne învățăm lecția, iar

unicul mod prin care o puteam face, era prin experiență. Trebuia să trecem prin tot acest lux, materialism, prin acest progres economic, pentru a înțelege ce anume ne dorim cu adevărat. Iar Christos a aprins acest foc care a ars de atunci în inimile noastre. Nici inchiziția, nici războaiele, foametea sau decretele papale nu l-au putut stinge." Și-a atins pieptul. „El se află aici, în interiorul meu. Și acolo, în interiorul tău. Cu toții îl simțim din când în când. Știm că este acolo. Ne ține în viață. Ne vom schimba forma din nou. De fapt, mie mi se pare că țara ta aproape că și-a schimbat forma acum câteva clipe – în termeni istorici – în timpul acelei Revoluții."

„Țara mea a avut șansa rară de a schimba acea formă veche, dominată de principiul masculin." Gândul mă entuziasma și mă mâhnea în același timp. „Astăzi, am fi putut să-i oferim lumii un exemplu diferit, dacă acei coloniști i-ar fi ascultat cu adevărat pe Iroquois."

Am rămas în tăcere pentru o perioadă. În cele din urmă, Viejo Itza și-a dres gâtul și a continuat. „Acum vă înțeleg mai bine țara. Cadrul în care a fost construit sistemul vostru a venit de la popoarele indigene, care simțeau unitatea cu natura. Fundațiile sunt clădite pe conceptul de a fi apropiat de pământ, venerând Soarele, Luna, Pământul, tot mediul înconjurător. Însă, în prezent, vă îndepărtați pe zi ce trece tot mai mult de natură. Aceasta a fost tendința timp de secole, o tendință care a dus la răspândirea acestui model vechi care a început înainte de Christos. Ați avut, așa cum spui tu, ocazia de a schimba asta. Și totuși, nu ați făcut-o."

„Poate că o vom face acum."

„Bineînțeles. Dacă se îndeplinesc condițiile cuvenite. Dar hai să ne întoarcem puțin la Yamin, dacă nu te superi."

„Deloc."

„Ce simți în legătură cu acest beduin? Era el un schimbător de forme autentic?"

Eram tentat să zic „Da", deoarece știam că asta ar fi simplificat lucrurile. Însă adevărul era că, atunci când am auzit

povestea lui Yamin, am presupus că bărbatul care îl însoțise în deșert era o persoană care știa să se camufleze bine și că se ascunsese sub pătură, într-un fel de cort în miniatură peste care s-a așezat nisipul, făcându-l aproape invizibil. I-am spus asta lui Viejo Itza.

„E ceea ce ți-a spus Yamin?"

„Nu sunt sigur că-mi pot aminti cuvintele exacte pe care le-a folosit."

„Îmi amintesc precis pe cele pe care le-ai întrebuințat tu. ‚Vezi tu, el *chiar* era deșertul.' Așa l-ai citat pe Yamin."

„Atunci, bănuiesc că acestea sunt cuvintele care se apropie cel mai mult de ceea ce a spus el."

„Iar eu sunt de părere că sunt destul de exacte."

„Deci tu crezi că era un schimbător de forme adevărat, că a fost mai mult decât o camuflare sub nisip?"

„Nu mă îndoiesc pentru o clipă că se folosise de sacul de dormit, sau că a fost acoperit de nisip. Cât timp crezi tu că a stat acolo?" Am încercat să-mi amintesc.

„Nu pot fi sigur. Cam toată dimineața. Poate mai mult. Nu a spus Yamin ceva despre soarele care se ridicase exact deasupra capului său, atunci când a deschis ochii după ce leșinase?"

„Nu știu", am spus în cele din urmă. „Cu siguranță că a stat mult timp."

„Cum ar fi dacă ai sta sub o pătură, în căldura deșertului mișcător, nisipul împrăștiindu-se în jurul tău, pentru o jumătate de zi sau poate mai mult, chiar și pentru două ore?"

„N-ar fi prea grozav. Sună destul de imposibil. Dar pentru un beduin ..."

„Sunt ei altfel decât noi?"

„Ei știu cum să trăiască în deșert, bănuiesc."

„Și ce înseamnă asta?"

„Știu să supraviețuiască, să se adapteze ..." Asta m-a făcut să mă opresc. „Înțeleg ce vrei să spui. Deci vrei să spui că beduinul chiar și-a schimbat forma; a devenit deșertul?"

„Yamin e cel care a spus asta."

„Poate." Apoi mi-a venit o altă idee. „Dacă el chiar a făcut asta, cum a știut când să revină? Cum a știut că *poate* să se întoarcă?"

„Aa ... întrebarea decisivă. Cea care îi împiedică pe oameni ca tine, dragă prietene, să-și schimbe forma."

„Ce vrei să spui? Mai devreme mi-ai promis că voi învăța să-mi schimb forma."

„Iartă-mă. Ar fi trebuit să spun: ‚asta *v-a împiedicat* până acum să vă schimbați forma'."

„Mulțumesc. Dar credeam că mi-ai spus că este o chestiune de credință și intenție."

„Exact." A făcut o pauză. „Când te gândești la schimbarea formei, îți este frică de ceva?"

„Da. Că nu voi reuși să mă transform."

„În afară de asta."

„Că dacă aș reuși, n-aș mai putea să mă întorc la forma actuală – sau că nu mi-aș mai dori să o fac."

„O frică destul de cumplită."

„Categoric."

„Această frică este singurul factor important care îi împiedică pe oameni să-și schimbe forma."

„Și cum o pot depăși?" El a oftat adânc.

„Într-un fel, va trebui să-ți schimbi forma și să depășești această stare. Dar aceasta este o transformare culturală, instituțională și, prin urmare, poate să nu fie atât de dificilă și de înspăimântătoare. Trebuie să accepți că *ești* deja acel lucru în care vrei să te transformi – că separarea nu e decât o iluzie. Trebuie, totodată, să crezi că nu există ierarhie, că tu, ca ființă umană, nu te afli pe harta evolutivă pe o poziție superioară celei a unui copac, sau a unui jaguar."

„Ceva greu de realizat în societatea noastră."

„E sigur că biologia predată în liceu nu-i pregătește pe oameni să-și schimbe forma. Dar privește lucrurile din acest unghi: dacă ești de părere că un copac îți este inferior, cum ai putea să-ți depășești frica că vei rămâne blocat în forma lui? Și

..." S-a aplecat, apropiindu-și fața de a mea. „Nu este ceva neobișnuit ca schimbătorii de forme să rămână blocați."

S-a uitat fix în ochii mei.

„Mulți dintre ei nu se mai întorc. Aleg să nu o facă."

„Dumnezeule!"

„Asta te înspăimântă?" Și-a îndreptat spatele. „Dar de ce? Dacă nu poți accepta ideea că a fi copac este la fel de bine cu a fi un om – sau poate mai bine – atunci poate n-ar trebui să te gândești vreodată că îți poți schimba forma. Cu excepția aspectelor personale și a transformării instituționale. Dar nu schimbare de formă celulară."

„Presupun că tocmai acest tip de schimbare de forme constituie partea atractivă. Acei oameni care spun că nu ne mai schimbăm forma fizică, deoarece am evoluat dincolo de această necesitate, susțin contrariul. E ca un fel de scuză."

„Mai poți privi și astfel: dacă ei cred asta, atunci n-ar trebui să încerce schimbarea de forme celulară, fizică – probabil că nici nu o pot face și, dacă ar putea, ar întâmpina o mare problemă! Mai bine să rămână la tipul instituțional. Knut Thorsen a spus bine. Soluția este cea de a schimba forma acelora care modelează visurile comune."

„Corporațiile." A arătat spre mâna mea.

„Uită-te la acea piatră."

Am ridicat-o în lumina soarelui. Culoarea roșiatică părea să fi devenit mai puternică. Am lipit-o de față și i-am simțit căldura pe obrazul meu.

„Meditează asupra ei", a spus el încet. „Pătrunde în ea. Totodată, simte cum îți pătrunde în inimă. Ce anume ți-ai dori, să adopte o nouă formă? Reține, schimbarea de forme ține de energie, spirit. Pune întrebări. Întotdeauna să pui întrebări."

Am închis ochii, păstrând în minte imaginea pietrei. Am simțit cum conștiința mi se adună, de parcă ar fi plutit în interiorul pietrei. Era o senzație plăcută și, în același timp, eram conștient că avea loc o transformare. Mi-a trecut prin minte că ceea ce făceam era numai pentru mine, un moment doar pentru

mine, un moment în care puteam cerceta în adâncurile celui mai sacru și tăinuit sine.

„Strălucește ca o peșteră de cristal." Nu eram sigur dacă aceste vorbe erau ale lui Viejo Itza, sau dacă veniseră din imaginația mea. Nu avea importanță. Piatra păru că se deschide. Era foarte luminos în interiorul ei, o peșteră superbă de cristal.

„Ce trebuie să se transforme?", am întrebat.

Am văzut un șir lung de oameni, un șarpe fără capăt – de toate dimensiunile și rasele. Șirul se mărea și credeam că va ajunge să mă devoreze. Suprapus peste el, era un alt șir format din apă, metale topite, mâncare, aer. Acesta s-a micșorat – se făcea tot mai mic. „Suprapopularea plus reducerea resurselor egal dezastru", am auzit o voce, sau un gând. „Acest mod de a trăi trebuie să înceteze."

Brusc, a apărut un grup de bărbați. Purtând costum și cravată, stăteau așezați la o masă de ședințe din lemn de mahon. În fundal, oameni de știință îmbrăcați în halate albe se plimbau printre mese cu eprubete. Bărbatul din capul mesei de mahon s-a ridicat în picioare.

„Domnilor, un pas uriaș înainte pentru omenire ..." Vocea sa a răsunat în întreaga încăpere.

„Această corporație conduce lumea spre valorificarea științei. Și sunt bucuros să vă anunț că profiturile din ultimul trimestru au atins un nou record. Doctorii noștri strălucițI", arătând spre oamenii în halate albe din spatele lui, „au realizat un miracol. Și Wall Street ne răspunde!"

Când am deschis ochii, l-am văzut pe Viejo Itza cum se uita intens la mine.

I-am spus că experiența m-a purtat în trecut, spre o altă întâmplare petrecută alături de Knut Thorsen. Întâmplarea a avut loc în timpul celei de-a doua vizite făcute de mine în Ujung Pandang, un port din Sulawesi, una dintre insulele Spice ce avea un trecut colorat cu pirați și comori, localizată la mijlocul distanței dintre Borneo și Noua Guinee. Legendarul tărâm al bogățiilor, pe care îl căuta Columb atunci când a descoperit acci-

dental America, Sulawesi, se află departe de bastioanele sistemului de afaceri modern al SUA – se află, la propriu, de cealaltă parte a lumii. În timpul celei de-a doua călătorii, am descoperit unul dintre cele mai misterioase locuri de pe Pământ, locuit de Bugi, un trib de oameni care încă străbat oceanul cu corăbii, pe care le folosesc adesea pentru a aborda și prăda nave comerciale. Cu doar o lună înainte de sosirea mea, un cargobot chinezesc și echipajul său de douăzeci de oameni dispăruseră de pe coasta din Borneo. Nimeni în Indonezia nu avea îndoieli cu privire la ce i se întâmplase!

Ceea ce m-a uimit atunci – și a început să mă frământe din nou, după ce am făcut acea călătorie meditativă în interiorul pietrei – a fost imaginea directorilor de corporație care veniseră în Ujung Pandang, pentru o întâlnire clandestină. Knut, el însuși un director foarte bine plătit, ce fusese angajat să sfătuiască acel grup format exclusiv din lideri de afaceri, în timpul uneia dintre conversațiile noastre a ridicat o problemă care m-a pus pe gânduri. Meditativ, el a întrebat:

„Cine sunt adevărații pirați, aici?"

Întrebarea m-a surprins, chiar m-a uluit la acea vreme, deși, odată cu trecerea timpului, am uitat de ea și de toate implicațiile sale.

Până acum.

Capitolul 6

SCHIMBARE DE FORME ALĂTURI DE TRIBUL BUGI

Cei din tribul Bugi, care au locuit pe coastele insulei Sulawesi din vremuri încă neconsemnate, sunt cunoscuți ca fiind piratii cei mai temuți și mai însetați de sânge din lume. I-au înspăimântat atât de mult pe comercianții de mirodenii, încât aceștia au adăugat un nou termen – bugimen* – în dicționarele europene.

Până în ziua de azi, Bugi navighează în mari corăbii din lemn, cu pânze negre imense. Numite *prahu*, acestea sunt confecționate în întregime din materiale naturale – copaci, vițe și rășini culese din pădurile ce se întind până în munții din interiorul vast și enigmatic al insulei, acolo unde trăiesc Toraja Taglia și alte triburi care își apără independența cu ferocitate.

Prahurile nu au motoare, echipament de navigație sau orice alt tip de tehnologie modernă, și, cu toate acestea, călătoresc pe distanțe mari, traversând uneori Oceanul Indian – cunoscut marinarilor ca una dintre cele mai periculoase mase de apă de pe planeta noastră. Marinarii Bugi arată aproape la fel ca pe vremea când Sir Francis Drake a scăpat din mâna lor. Ei poartă saronguri** vopsite de mână, turbane viu colorate și cercei bogat împodobiți; din eșarfele roșii din jurul taliei, le atârnă cuțite lungi și curbate.

---

*Bogeyman – persoană reală sau imaginară, un monstru, care provoacă teamă, sau care e invocată pentru a provoca teamă, mai ales copiilor. N.T.

**Bucată de stofă purtată în jurul coapselor, de către bărbații și femeile din Malaiezia. N.T.

În timpul primei mele vizite în Sulawesi, m-am împrietenit cu un constructor de prahuri – un înțelept Bugi, pe nume Buli. Un bărbat cu păr lung, drept și alb, Buli era încovoiat, aproape cocoșat și lipsit de dinți; nu mi-a divulgat niciodată ce vârstă are. Își învățase meseria de la bunicul lui, un constructor de nave renumit, care l-a învățat meșteșugurile tradiționale.

„Fiecare prahu are un vis", mi-a explicat Buli. „Acest vis există dinainte ca vasul să fie construit. Bunicul meu mi-a arătat cum să pă-trund în visul unei prahu, în timp ce încep să lucrez. Văd unde va călători, ce furtuni va întâlni. Asta îmi spune cum să-mi direcționez munca, care sunt părțile din prahu ce necesită atenție specială. Tot ce se află pe corăbiile noastre vine direct din natură; noi nu folosim metale sau plastic. Odată ce am înțeles visul acelei prahu – viitoarele ei călătorii – mă aventurez în natură, în visele plantelor de care am nevoie și le aleg pe acelea care se potrivesc cel mai bine pentru acea navă."

Bunicul lui Buli a fost ucis de japonezi, când aceștia au invadat Indonezia, în timpul celui de-al doilea Război Mondial, însă activitatea familiei era atât de renumită încât, în anii 1960, Buli a fost invitat în Taiwan pentru a ajuta o companie ce producea bărci și ambarcațiuni să fabrice iahturi care să navigheze pe ocean. Doreau ca el să folosească fibră de sticlă și să proiecteze o barcă care să poată fi turnată din matrițe. El a refuzat să facă o asemenea lucrare, descriind-o ca fiind un tip de „venerare a diavolului".

„Tot ce folosesc la construirea prahurilor mele trebuie să provină din natură", a spus el. Buli mi-a spus povești despre călătoriile făcute de prahurile lui, unele care l-au dus chiar până în Madagascar și Africa de Est. El a explicat că matelotul pătrunde în sufletul unei păsări, iar apoi zboară peste apă, deasupra corăbiei, tot drumul până la destinație, observând poziția stelelor, curentul și caracteristicile vântului. La întoarcere, informațiile lui sunt folosite pentru a se stabili un itinerariu.

În această a doua călătorie făcută în Ujung Pandang, m-a însoțit și șeful meu. Era o călătorie mai importantă decât

precedenta – una care necesita prezența unui membru din comitetul de conducere al corporației. Stăteam alături de Knut Thorsen la fereastra camerei sale de hotel, privind cum portul recăpăta viață. Mai jos erau rămășițe ale vechilor fortificații din piatră care au constituit scena nenumăratelor lupte duse între olandezi, portughezi, englezi și Bugi. Tunuri ruginite zac tăcute alături de palmieri care au prins rădăcini lângă zidurile surpate – fantome ale războaielor de odinioară, astăzi terenuri de joacă pentru copii. De partea cealaltă a gurilor de țevi adormite, pânze negre alunecau în sus, pe catargele unei prahu ancorate.

„Să nu subestimezi niciodată puterea corporațiilor din America, a acelora de acolo." Knut a indicat cu capul în direcția în care se afla camera de conferințe, acolo unde ne petreceam marea parte din timp în Sulawesi. Făcusem contract să ajutăm guvernul să atragă în Indonezia companii multinaționale. Era o sarcină delicată, deoarece după cel de-al doilea Război Mondial, țara avea o reputație de loc sângeros, distrus de război. Nu numai că olandezii fuseseră dați afară, dar indonezienii trecuseră și printr-un război civil crâncen; nici o statistică nu era considerată exactă, însă între trei sute de mii și un milion de oameni au fost uciși. Pe de altă parte, forța de muncă a Indoneziei era imensă și ieftină. Sulawesi fusese aleasă pentru întâlnirile noastre cu corporațiile internaționale, datorită locației sale depărtate; aici, pe o insulă considerată a fi îndepărtată – chiar și după standarde indoneziene – directorii se simțeau feriți de ochii curioși ai presei mondiale.

„L-ai auzit pe președintele acelei companii petroliere de acolo?", m-a întrebat Knut retoric. „Să nu subestimezi niciodată un om ca acesta." Stătea uitându-se pe fereastră la prahu și la oamenii care i-au ridicat pânzele și a lăsat să-i iasă un oftat lung. „Ce contrast între acei marinari și persoanele pe care tocmai le-am ascultat! Iată-ne în Ujung Pandang, probabil mai departe de Wall Street decât vom ajunge vreodată – și totuși, tocmai l-am auzit pe președintele unei companii petroliere americane spunându-ne că el conduce viitorul întregului popor indonezian!"

Am fost de acord că discursul acelui director mi s-a părut foarte nepotrivit, chiar dacă indonezienii nu fuseseră de față.

„Nu sunt o mireasă inocentă", a continuat Knut. „Am avut și eu partea mea. Dar lăcomia, aroganța și egoismul pe care le-am văzut aici! Nepăsarea față de generațiile viitoare! Îți vine să crezi că folosesc statisticile Fondului Monetar Internațional, pentru a-și justifica avariția personală și a corporațiilor lor?" A arătat spre prahu. „Îi numim pe oamenii ăștia, pirați! Cu toate acestea, cine sunt adevărații pirați? Unii dintre acești directori îl fac pe Gingis Han să arate ca un amator!"

Dintr-o dată, pânzele prahului au fost umflate de vânt. Ancora a țâșnit din apă și, acoperită de tentaculele ude ale algelor, a fost trasă la bord. Marea corabie s-a îndreptat spre vânt și și-a schimbat direcția înspre largul oceanului. Knut s-a întors înspre mine.

„Simbolismul." Și-a pus mâna pe umărul meu. Părea aproape vulnerabil, deloc el însuși. „Acea prahu nu dăunează cu nimic mediului." Cuvintele lui au sosit încet. Cu mâna încă pe umărul meu, s-a întors pentru a privi corabia. „Fără deversări de petrol. Fără fum. Nici măcar zgomot." A făcut o pauză și și-a trecut degetele prin păr. „Compar-o cu un tanc petrolier."

„Ai grijă", am râs. „Ai început să vorbești aproape ca un radical." Privirea lui era serioasă.

„Știi că sunt un republican convins, un om de afaceri conservator. Dar nu asta e problema. Am copii. Sper să am nepoți. Pur și simplu, nu putem continua să distrugem lumea în numele progresului. Mai ales atunci când vedem că nu câștigăm nimic prin asta." Și-a lovit palmele una de alta și le-a întins în față, le-a despărțit și le-a depărtat încet, cuprinzând panorama portului Ujung Pandang. „Aceștia sunt oameni săraci, sărăciți potrivit statisticilor de venit pe cap de locuitor ale Băncii Mondiale. Dar crezi tu că sunt mai puțin fericiți decât oamenii noștri? Crezi că sunt aceleași șanse ca și copiii lor să ajungă dependenți de droguri, alcoolici, sau să se sinucidă ca cei ai acelui președinte al companiei petroliere? La fel ca și copiii mei sau ai tăi?"

Marea prahu și-a schimbat direcția în vânt. Imensele sale pânze negre au stat pe loc pentru o clipă, au tremurat, apoi au revenit la poziția inițială și s-au umplut. Bărbați cu turbane alergau pe punte, trăgând de frânghii.

„Nu", am recunoscut. „Probabil că urmașii lor vor vedea lumea într-o lumină mai bună decât majoritatea dintre ai noștri."

„Uneori îmi doresc ca managerii noștri să fie nevoiți să facă un program de instruire, în care să se includă petrecerea unui timp alături de popoare precum Bugi. Poate că atunci și-ar păstra vântul în pânze, și nu petrol în cisterne." Knut nu și-a luat ochii de pe port. „Știi că petrolul va aduce mai mult rău decât bine Indoneziei?" Eram uluit.

„Am văzut asta de nenumărate ori", mi-a mărturisit. „Nu doar cu petrolul, ci cu orice resursă naturală exploatată pentru export: aur, argint, fildeș, mahon, diamante, petrol ... O, te uiți la statisticile naționale și ele ar putea să-ți arate o creștere a venitului pe cap de locuitor. Spun ‚ar putea', deoarece este posibil să vezi că are loc și opusul – o creștere a datoriilor externe. Guvernul face împrumuturi mari pentru a construi infrastructură. Se poate să nu adune niciodată multe taxe de la aceste companii – de obicei au francize ce oferă scutiri de taxe, până când ating un anumit nivel de profit – un nivel pe care contabilii lor se vor asigura că nu va fi niciodată atins, cel puțin nu în registrele pe care le vede guvernul. În orice caz, chiar și când profiturile naționale cresc, toți banii ajung la o mână de familii bogate. Acestea îi scot din țară, în băncile din SUA sau Elveția. Indonezianul mediu – sau liberianul, nigerianul, nu contează – se afundă tot mai mult. Inflația face ca salariile să scadă. Culturile tradiționale sunt distruse. Valorile familiale ... totul intră în declin." A părut că se scutură, ca un băiețel prins moțăind. Și-a desprins privirea de pe prahu. S-a întâlnit cu a mea. Mi-a zâmbit discret.

„Sunt atât de frapat de diferențele dintre culturi", a spus el. „Cea Bugi, a Shuarilor, unde te-am întâlnit prima oară, a noastră. Pentru prima dată în istorie avem o singură cultură care domină cu adevărat lumea. Ceea ce numim occidental nu este

nici pe departe occidental. Se află peste tot – nu doar în New York, Londra, Roma. A străbătut lumea: Sydney, Tokyo, Beijing, Katmandu. Chiar și aici. O mare parte din populația Indoneziei face parte din el – marile orașe, precum Jakarta. Acesta în care ne aflăm, deși îndepărtat și nici pe departe un oraș mare, este atât de inextricabil legat de el, încât nu putem scăpa. Iată-ne în Ujung Pandang, Sulawesi, întâlnindu-ne cu unii dintre cei mai puternici lideri de corporație." Și-a coborât tonul vocii. „Mai degrabă baroni jefuitori." S-a întors cu spatele la fereastră. La orizont apăruse un alt prahu. Cu vântul în pupa, venea direct spre noi cu pânzele-i negre întinse de ambele părți, pline ca aripile unui corb. „Apoi mai sunt și Bugi, Shuarii și toate acele grămăjoare de – sănătate – culturi, care prețuiesc ceea ce este cu adevărat de valoare. Îți spun, ei înțeleg ..." Vocea i s-a stins.

Am rămas acolo, amândoi, uitându-ne pe fereastră. Nu-mi venea să spun nimic.

„Deci avem această cultură care domină singură lumea", a continuat el oftând. „Și cine o conduce? Este un faraon decis să lase în urmă monumente mărețe pentru ca viitoarele generații să-și amintească de el? Sau un Thomas Jefferson care clădește o filozofie prin care să-și călăuzească nepoții spre democrație? Sau poate un preot războinic, precum Atahualpa, hotărât să-și conserve imperiul pe termen lung? Nu. Această cultură, a noastră – a ta și a mea – este condusă de către un cerc restrâns de directori de corporații lacomi, care nu pot vedea mai departe de trei luni în viitor, ale căror decizii le sunt dictate de către o obsesie de a-și spori profiturile. Marii lor preoți sunt contabilii; miniștri de stat, avocații. Zeii lor sunt investitorii bancari. Iar miturile lor iau forma rapoartelor trimestriale. Moștenirea pe care o lasă în urmă nu este una dintre marile piramide, idei strălucite sau prosperitate pentru generațiile viitoare. Este mai degrabă o planetă devastată: gropi de gunoi, râuri poluate și reziduuri nucleare!"

Eram în același timp lipsit de grai și uluit. Acest om era un consilier de renume internațional. Ducea o existență impresionantă, pe seama oamenilor pe care îi critica. Întotdeauna am

știut că este un pic excentric – câți alții aflați în poziția lui ar fi zburat într-un DC3 plin cu cadavre însângerate de animale, doar pentru a vizita o mână de Shuari? Dar ce auzeam acum părea să fie mai mult decât cuvintele unui excentric.

„Cum de poți continua să lucrezi cu un astfel de grup?"

El părea să fie pierdut în gânduri. A doua prahu, cea care apăruse de curând la orizont, se apropia în viteză. Aproape că o ajunsese din urmă pe prima, care își continua drumul în oceanul deschis, împotriva vântului.

„Am speranță", a spus Knut, urmărind cu arătătorul un desen invizibil pe geam. „Sunt un optimist. Fiecare acțiune a omului este precedată de un gând. Fiecare acțiune comună de către un consens. Oamenii ne-au așezat în locul în care ne aflăm astăzi. Această percepție pe care o avem, această paradigmă din prezent, a venit din partea oamenilor ca tine și ca mine. Nu este ceva propriu condiției noastre. Nu este ceva ireversibil." Din locul în care ne aflam, părea că cele două corăbii cu pânze negre aveau să intre în coliziune.

„Acești directori nu s-au născut cu ideile pe care le au acum. Nu au ieșit din pântece cu pumnale între dinți și cu simbolul dolarului în ochi. Eu nu cred că lăcomia este un instinct natural. Este ceva ce au învățat."

Una dintre prahu a dispărut în spatele celeilalte.

„Ceea ce e învățat poate fi dezvățat. Cel puțin de către următoarea generație. Și nimic din câte observ nu mă face să cred că ideea de corporație este fundamental nesănătoasă. Pare a fi o instituție fin proiectată – uneori foarte eficientă, chiar elegantă."

Când cealaltă prahu a reapărut, ambele dădeau impresia că se abat de la cursul lor, imensele lor carene scufundându-se printre valuri, ca într-un salut.

„Corporația este un vehicul", a spus el. „Unul foarte puternic. Ne poate distruge. Sau poate fi salvarea noastră." Corăbiile și-au continuat drumul, una intrând în port, cealaltă navigând spre un altul.

„De aceea sunt optimist."

Capitolul 7

NATURA EXTAZULUI ȘI VISE *VERSUS* FANTEZII

„Navigatori care devin păsări, constructori de nave care sunt una cu materialele lor: se pare că ai flirtat cu schimbătorii de forme toată viața." Viejo Itza și-a pus ambele mâini pe marginea jaguarului din piatră. „Knut este un om extraordinar. ‚Corporația ne poate distruge, sau poate fi salvarea noastră'."

S-a ridicat în picioare. S-a întins. Soarele începuse să ardă. A mângâiat jaguarul cu blândețe și l-a privit îndelung, apoi s-a întors și a început să coboare pe treptele piramidei. Ca și înainte, mișcările lui mi-au amintit de un șarpe. Mi-am dat seama că alunecarea pe lângă piatră, era cea mai sigură și mai eficientă cale de a coborî un perete perpendicular și fărâmicios.

„Nu a fost el cel care ți-a spus să înveți tehnicile Shuarilor de a te transforma în copaci și animale?"

„Așa e. Prima dată când l-am întâlnit, pe pista de decolare din Sucua, în Amazon." Viejo Itza s-a așezat pe a treia treaptă din vârf, în umbra piramidei. A făcut o pauză lungă. Știam prea bine la ce se gândea.

„Ei bine, nu, n-am făcut asta. Nu atunci. Nu am învățat acele tehnici de la tribul Shuar. Nu am reușit să fac asta în acea perioadă când lucram la Peace Corps, proaspăt absolvent al școlii de afaceri." El a dat din cap, în semn că a înțeles.

„Lucruri precum schimbarea formei se dezvoltă în interior, în timp. Dar spune-mi, ce crezi că punea la cale șeful tău, Knut? Ce vroia să facă în acea dimineață, în Indonezia?

Mi-a luat ceva timp până să-mi vină un răspuns.

„După acea zi, mi-a vorbit adeseori despre puterea pe care o dețin corporațiile. Odată mi-a spus că, deși ar putea să obiecteze împotriva lui, capitalismul se instalase deja acolo. Mi-a sugerat să ‚colaborez' cu el. M-a îndemnat să învăț cât mai multe despre lumea corporațiilor. Mi-a spus că nu era ceva rău în sine în acest sistem, dar că fiecare corporație își are propriul vis și că s-a dezvoltat un fel de vis colectiv."

„Un vis? A folosit el acest cuvânt? Ce interesant! A definit acest vis colectiv?"

I-am spus lui Viejo Itza că Knut Thorsen vorbea adesea despre ceva ce el numea „consum competitiv". Mi-a recomandat o carte pe acest subiect, dar de atunci i-am uitat titlul. Obișnuia să-i descrie pe directorii corporațiilor ca fiind un grup de majorete, care ne îndemnau pe toți să intrăm într-o competiție de consum tot mai mare. Mie mi-a creat imaginea unui șir de bărbați îmbrăcați în costume de afaceri și cu pompoane în mâini, gesticulând și strigând la jucătorii de pe terenul de fotbal, numai că jucătorii purtau rochii de seară și smochinguri. Ori de câte ori mergeam la mall, el îl numea „Jocul". Arăta spre un cumpărător, spunând: „Iată un competitor bun, un adevărat câștigător. Majoretele din corporații ne-au făcut pe toți să ne batem între noi pe teren, în încercarea de a acumula cât mai multe fleacuri cu putință. Campion iese acea persoană care ajunge cel mai repede în poartă, împingând cel mai plin căruț cu cumpărături."

„Am senzația că omul tău, Knut, este un adevărat schimbător de forme", a spus Viejo Itza, când am terminat de vorbit. „Sau cel puțin înțelegea foarte bine procesul." Mâinile sale au ieșit din umbră și au prins soarele. „Am fost foarte impresionat de referirea sa la vis. Până în acea clipă l-am privit ca pe un fin observator, poate un filozof cu intuiție. Dar partea aceea despre vis – asta mi-a schimbat felul în care îl percepeam pe acest om. Știi la ce mă refer, nu-i așa?" Am dat din cap afirmativ. Doream să aflu mai multe de la el despre asta.

„Putem vorbi puțin despre relația dintre vise și schimbarea de forme?"

Și-a retras mâinile înapoi în umbră și le-a mirosit, de parcă parfumul soarelui se așezase pe ele, ca cel al unei flori.

„Există ceea ce este evident. Primul pas în schimbarea de forme este să înțelegi importanța visului. Schimbătorul de forme trebuie să poată recunoaște atât visele, cât și fanteziile, și să fie în stare să facă distincția între ele. Aceasta face parte din intenție. Nu putem înțelege intenția până când nu le separăm pe acestea două." Mi-a aruncat o privire cu înțeles.

„Mă urmărești?"

„Da. Pentru a stabili intenția, trebuie să faci distincția între cele două. Iar apoi, să transformi visul în realitate. Predau asta în atelierele mele de lucru."

„Iar fanteziile?" I-am spus despre unul dintre cele mai profunde lucruri pe care le-am învățat de la învățătorii Quechua, Shuar, tibetani și cei din Java, în timp ce scriam ultima mea carte: fanteziile sunt ceva de care trebuie să te bucuri, au funcții esențiale. Am aflat cât de important este să le respecți, dar să nu le dai energie pentru a se materializa.

„Aceasta este diferența", am adăugat. „Visurile sunt lucruri pe care vrem să le transformăm în realitate. Fanteziile nu. Problema este că, adesea, ne este greu să facem diferența."

„Intenția se tulbură – iar astfel, fanteziile se adeveresc."

„Și ne găsim în mare încurcătură."

„Întrebându-ne de ce ni se întâmplă toate astea."

„Adevărul gol goluț este că noi le-am dar energie ca să se întâmple, deoarece am crezut că fanteziile sunt visuri." Asta m-a dus cu gândul la o întrebare care mă intriga. „Viejo Itza, spui că schimbarea de forme ține doar de energie. Dar cum rămâne cu spiritul? Unde se încadrează el în această schemă?

„Spiritul este energie."

„Da?"

„Energia este totul."

„Prin urmare, când oamenii spun că văd spirite, ei văd, de fapt, energie."

„Firește." Asta m-a condus spre o altă întrebare.

„Și aurele?"

„La fel." Se uită în ochii mei. „Ceea ce ne aduce din nou la schimbarea de forme. Este o chestiune de a-ți lăsa aura – corpul energetic – să alunece în alta, să se combine cu ea."

Era foarte incitant ce spunea.

„La asta se rezumă schimbarea de forme?" El a încuviințat din cap. Simțeam că am făcut un mare salt în înțelegere.

„E simplu!" Mi-a zâmbit într-o manieră prin care mă avertiza să nu trag concluzii pripite. „Dacă vreau să-mi schimb forma într-un copac, tot ce trebuie să fac este să-mi las aura să alunece în aura copacului ..."

„Haide să nu-i spunem aură, având în vedere că ea e doar o expresie. Noi vorbim aici despre energie. Când vezi unde de căldură, nu te uiți de fapt la energia în sine. Aurele se pot amesteca și fără ca schimbarea de forme să aibă loc. Asta se întâmplă pentru că cele două corpuri energetice nu s-au unit. Dar atunci când se unesc, aurele devin una."

„OK. Tot ce trebuie să fac este să-mi las corpul energetic să alunece în corpul energetic al copacului."

„Desigur, dacă vrei să se întâmple acest lucru, trebuie ca mai întâi să te obișnuiești, să cunoști forate bine corpul energetic al copacului. Mai presus de toate, schimbătorii de forme sunt observatori excelenți."

„Este destul de dificil pentru omul modern, nu-i așa?"

„Este adevărat că majoritatea oamenilor de astăzi, din toată lumea, nu au învățat prea multe despre observare, în special despre acele lucruri în care ar vrea să-și schimbe forma. Interesant, nu ți se pare? Gândește-te în ce anume ai vrea să-ți schimbi forma. Ce legătură are cu tehnologia modernă, cu lucrurile despre care ni s-a spus să le prețuim?" A făcut o pauză. „În orice caz, observarea este pur și simplu o chestiune de antrenament." A râs profund, din abdomen.

Gândurile și întrebările curgeau cu repeziciune.

„Ai spus că *‚dacă vreau să se întâmple acest lucru'*. Cum altfel s-ar putea întâmpla?"

„Ceea ce numești reîncarnare."

„Da, vieți anterioare. Dar să zicem că vreau să se întâmple asta. Mă pot transforma într-un jaguar fără să-l văd? Trebuie să fiu apropiat fizic de lucrul în care vreau să-mi schimb forma?"

„Nu și dacă înțelegi extrem de bine corpul energetic al jaguarului. Nu înseamnă că energia ta trebuie să alunece la propriu în interiorul celuilalt. Câmpul tău energetic trebuie să-și schimbe natura pentru a se conforma cu cel al celuilalt. Dar, reține, „celălalt" te poate înșela, deoarece – așa cum am discutat și înainte – voi sunteți de fapt unul și același lucru, mereu. Totul este energie. Energia deține unele caracteristici care sunt fluide."

„Vibrații."

„Spune-le astfel, dacă vrei. Cuvintele nu sunt importante."

Mi-am amintit că am citit undeva despre faptul că turismul intergalactic trebuie realizat prin transferuri energetice, și nu în mașini gen rachetă sau vehicule Star Wars. Lăsând Hollywood-ul la o parte, tot ce este mecanic – fizic – ar fi prea lent. I-am spus și lui despre această teorie. El a afirmat zâmbind.

„OZN-urile", am spus, „sunt expresii ale energiei?"

„Cum crezi că au fost construite piramidele mayașe?"

Am privit în jur, la splendoarea acelui loc. M-am gândit la toate mințile strălucite care s-au străduit să dezvăluie misterele construcțiilor străvechi – aceste piramide, cele din Egipt, marile fortărețe incașe, templele persane, Insula Paștelui, liniile nazca și multe altele – și am înțeles că toate puteau fi realizate foarte simplu, dacă secretele transferului de energie, schimbarea de forme, ar fi fost înțelese cu adevărat. Implicațiile erau absolut uluitoare! Și totuși, aveam senzația chinuitoare că mă aflam departe de a înțelege cum să fac ca propriul corp energetic să se schimbe.

„O chestiune ce ține de intenție", a spus el, fără ca eu să trebuiască să mai întreb. „Și credință."

„Nimic mai mult?"

„Observare. Și renunțarea la frică. Acele lucruri despre care am discutat mai devreme." Mi-a venit un alt gând în minte.

„Și cum este cu bărbații și femeile? Adică, putem să ne modificăm și sexul? Mi-aș putea schimba forma, într-o femeie?"

„Firește. Masculinitatea este o caracteristică a energiei, așa cum este și feminitatea. O mică diferență, atâta tot. Schimbătorii de forme pot fi când femeie, când bărbat."

„Travestiți."

Cuvântul mi-a ieșit pe buze, înainte să-l fi putut opri.

Mi-a aruncat o privire serioasă. „Interesant că spui asta. Este de fapt o veche relicvă, un simptom al fricilor noastre legate de schimbarea de forme. Acești oameni s-ar putea schimba cu adevărat, numai de-ar îndrăzni să o facă – și dacă ar crede cu toată inima că o pot face."

„Și dacă ar înțelege tehnicile."

„Cred că unii le înțeleg."

I-am povestit despre triburile din Indonezia unde travestiții sunt venerați ca oameni sfinți, mari șamani.

„Iar aceste triburi", a întrebat el, „au avut ele contacte cu misionarii?"

„Din plin. Cu musulmani, creștini, hinduși, evangheliști – cu mulți."

„Asta este", a spus el direct.

„Și-au pierdut curajul."

„Este suficientă teama că s-ar putea să nu se mai întoarcă – sau ideea că procesul este malefic. Deci, în schimb, au adoptat o versiune diluată, unde au adoptat aspectul, particularitățile celuilalt sex. Schimbarea este incompletă. Nu cu mult timp în urmă, cei ca ei făceau adevărata schimbare de forme. În prezent, sunt venerați datorită unei amintiri comune a puterii pe care au deținut-o cândva predecesorii lor."

„Asta mi-a adus aminte, Viejo Itza, că acum câteva clipe ai spus că schimbarea de forme constă în capacitatea de a-ți lăsa corpul energetic să alunece în altul, combinându-se cu acesta. Aduce mult cu sexul."

„Sexul, în forma sa cea mai pură, deschide ușa pentru schimbătorul de forme. Ne învață ce este extazul. Extazul vine

atunci când ne experimentăm unimea cu universul și atunci când ne eliberăm de toate sentimentele egoiste."

Mi-au apărut imagini din filme vechi, unde cuplul se retrage într-o cabană din pădure, iar camera se fixează pe apusul de soare de deasupra oceanului, valuri spărgându-se de mal. I-am descris această scenă, adăugând: „De parcă cei care făceau filme la acea vreme știau despre ce este vorba – extazul reprezintă mai mult decât satisfacția personală."

„Schimbătorul de forme știe că extazul orgasmului reprezintă o cale de intrare. De aceea atât de multe culturi tradiționale au transformat sexul într-un ritual și încurajează orgasmul. Ba chiar fac o distincție între penetrare și orgasm. Raporturile sexuale țin doar de procreare. Pentru a împărtăși din extazul sexual, nu e nevoie de penetrare."

I-am menționat că multe culturi din Anzi și Amazon fixează anumite nopți pentru ca oamenii să interacționeze sexual. Soții și soțiile sunt liberi să-și aleagă noi parteneri pentru acele nopți. Dimineața, cu toții se întorc la familiile lor.

I-am povestit și că strămoșii mei europeni aveau obiceiuri asemănătoare.

„Beltane* – o sărbătoare care a devenit un dans inocent în jurul unui stâlp împodobit cu flori** – și Sadie Hawkins***, ambele proveneau din astfel de tradiții."

---

*Un festival ținut de celții păgâni în prima zi din luna mai, zi în care se aprindeau mari focuri în aer liber; sărbătoarea încă există, într-o formă modificată, în unele părți din Scoția și Irlanda. La români, corespunde cu sărbătoarea populară de primăvară, numită arminden. N.T.

**Un stâlp înalt, ridicat într-un spațiu deschis și împodobit cu ghirlande de flori, în jurul căruia se țin festivitățile zilelor de mai (stâlp sau pom de arminden). N.T

***Sadie Hawkins Day era un eveniment din celebra bandă desenată de Al Capp, intitulată *Li'l Abner*. În fiecare an, de Ziua Sadie Hawkins, femeile necăsătorite din Dogpatch (un loc fictiv din banda desenată) îi urmăreau pe bărbații necăsătoriți. Dacă o femeie prindea un bărbat și îl aducea înapoi la linia de pornire până la apusul soarelui, acesta trebuia să o ia în căsătorie. N.T.

„Cred că", a observat el, „fiecare dintre noi are această tradiție. Este o recunoaștere a unității noastre."

Am continuat, descriind o discuție care a avut loc într-o noapte, adânc în pădurea amazoniană. Adusesem un grup de vindecători din Statele Unite în Amazon, pentru a învăța de la șamanii Shuar. Grupul includea medici, psihiatri, psihologi, chiropracticieni și kinetoterapeuți. În acea seară, stăteam lângă foc, alături de un șaman, traducând pentru grup. Șamanul i-a rugat să descrie ce făcea fiecare. Din discuție a aflat că psihologilor le este interzis să-și atingă pacienții, în timp ce kinetoterapeuții nu au voie să consilieze. Șamanul a fost uimit. „Cum puteți fiecare dintre voi să vă faceți meseria?", a întrebat el. Mai apoi i s-a spus că kinetoterpeuții nu au voie să atingă anumite părți ale corpului pacienților. A fost uluit. „Care părți?", a întrebat. „O, Doamne!", a exclamat, după ce a fost informat. „Dar acelea sunt cele mai importante părți de atins – cele care eliberează cele mai puternice spirite și care ne permit să călătorim către extaz."

„Ai întâlni o reacție asemănătoare printre șamanii mayași", a observat Viejo Itza, „dacă ar fi avut o astfel de discuție. Cultura ta este foarte ciudată. Abordați vindecarea destul de neobișnuit – corpul uman, în general, și senzualitatea, în special."

„Probabil de asta avem și atâtea probleme: viol, incest, abuz sexual și altele." M-am gândit la asta. „Ce a determinat cultura mea – ca și atâtea culturi moderne – să se îndepărteze atât de mult de vechile obiceiuri, să devină atât de... perturbați?"

A părut pentru o clipă că se pierde în contemplație, dar apoi m-a privit cu seriozitate.

„Religia. Comerțul. Politica." Și-a aruncat privirea peste pădurea de sub noi. „Când oamenii au decis că răspunsul este piramida – piramida socială, cu un anumit om sau grup de oameni plasat în vârf – au știut că trebuie să se descotorosească de extaz și de schimbarea de forme. Pur și simplu, nu se potriveau obiectivelor lor. Și nici principiul feminin – zeița hrănitoare, extatică. Unul dintre primele lucruri pe care le-au făcut a fost să interzică sexul, cu excepția ocaziilor în care era folosit exclusiv

pentru crearea copiilor. Aceasta a realizat două lucruri. A legat orgasmul de raportul sexual, ceea ce a închis ușa acestui portal ce ducea spre lumea schimbătorului de forme. Și însemna că majoritatea femeilor își petreceau marea parte din viață fiind însărcinate. Perioada de gestație necesită timp și energie; în culturile în care femeile dau mereu naștere și cresc copii, nu prea există șanse pentru ca ele să devină lideri ai comunității. Dat fiind că interzicerea sexului fără penetrare era dificil de realizat, acești bărbați conducători au făcut următorul lucru care să le servească planurilor. Au stabilit legi care impuneau căsătoria înainte de a face sex – și monogamia."

„Lucruri pe care ei înșiși aveau tendința să le ignore."

„Când au considerat conducătorii că este necesar să se supună propriilor reguli?"

„Deci femeile erau efectiv excluse de la putere, iar sexul în afara căsătoriei a devenit un păcat."

„Ai înțeles. Și de parcă n-ar fi fost îndeajuns, au fost introduse legi care le excludeau pe femei din toate pozițiile de autoritate – în biserică, afaceri, conducere, chiar școli. Dintotdeauna femeile fuseseră lideri în fiecare dintre aceste domenii. Dintr-o dată, ele au fost excluse."

„De unde știi toate acestea?"

„Am profesori foarte buni."

„Ghizi spirituali." El a chicotit.

„Tot felul de profesori. Poate că îți amintești că ți-am spus cu ani în urmă că după acea căzătură", și-a atins piciorul beteag cu vârful toiagului său noduros, „am mers la școală – genul vostru de școală – unde am învățat istorie." Și-a ridicat toiagul. „Vrăjitorul acesta mayaș e un om foarte învățat!"

A fost prima oară când l-am auzit vorbind despre el însuși, folosind acest titlu.

„Pari surprins de ceea ce am spus."

„Păi, da", m-am bâlbâit. „Eu ..." Dar nu-mi venea nimic în minte să spun.

„Ți-ai schimbat forma într-un șarpe fără grai?", a râs el.

Din licărirea ce o avea în ochi, eram convins că știa exact care-mi sunt gândurile. „Încă ceva. Pe lângă sexul fără scopul de a procrea, acei bărbați care conduceau au proscris și altceva care era apropiat și drag femeilor și extazului. Plantele. Cele pe care femeile le creșteau în grădinile lor. Brusc, toate plantele care au fost întrebuințate pentru a deschide uși către experiențe extatice, unificatoare, au fost interzise. Și acestea au devenit un păcat."

M-am gândit la Shuar. „Ayahuasca. Peyote."

„Exact. Orice plantă care a ajutat la stimularea acelei senzații de unime și care spărgea barierele fricii și ale nesiguranței. Vezi tu, acei bărbați au trebuit să stabilească un sistem de credințe și convingeri prin care să-și impună perspectiva pe care o aveau asupra lumii. Aceasta nu putea fi o perspectivă bazată pe sentimente și pe ceea ce numim intuiție. Trebuia să fie o perspectivă cu totul nouă, o percepție născocită, una creată special pentru a le servi scopurilor lor."

„Știința. Epoca Rațiunii."

Și-a ațintit privirea în ochii mei. Părea liniștită, însă mi s-a părut că am detectat o urmă de emoție.Am scos un geamăt. M-am simțit imediat eliberat. Și, odată cu el, a apărut nevoia de a elibera un sunet ce părea să fi fost închis în interior de mult timp. Apoi l-am privit eu în ochi.

„De aceea avem acum nevoie de tehnici, precum schimbarea prin vis." A arătat spre mâna mea.

„Piatra."

Mi-am deschis pumnul și am privit-o.

„Înainte de a schimba visul, trebuie să te asiguri că este un vis, și nu o fantezie. Știu că predai tehnici care transformă visurile în realitate. Este un lucru important. Dar cum rămâne cu intenția? Cum poți fi sigur că este ceva ce vrei să materializezi?"

„Le spun oamenilor că trebuie să fie absolut siguri și că trebuie să vină din interiorul inimii."

„Excelent! Și totuși, iată un alt mod de abordare. O mică șmecherie a schimbătorilor de forme. Dacă faci o scurtă călătorie cu mine, îți voi arăta. Hai, apleacă-te în spate, lipindu-te de

treaptă. Închide ochii. Dă-ți voie să te relaxezi. Asta este. Simte cum te afunzi în pământ. Relaxează-ți mușchii, simte cum oasele și carnea se afundă în această piramidă și, prin ea, în pământul de dedesubt. Complet relaxat. De jos până la față și cap. Bun. Bun. Acum uită-te în fața ta, la ceva ce ar putea fi un vis."

Vocea lui mă calma. Imediat, ideea de a mă metamorfoza într-un jaguar mi-a apărut în minte. Am încercat să o văd.

„Privește-o ca pe o experiență tridimensională, un fel de – cum îi spuneți? – hologramă."

„Nu vrea să apară", l-am întrerupt.

„Ce anume?"

Deși a pus întrebarea, vocea lui a rămas calmă.

„Visul meu este să-mi schimb forma într-un jaguar. Dar nu pot să văd."

„Pesemne că nu cunoști suficient de bine câmpul energetic al jaguarului. Deocamdată, concentrează-te pe ceva mai simplu. Jaguarul poate veni mai târziu. Schimbarea de forme este bună. Fă-o în ceva mai puțin complicat, cum ar fi o sferă de energie pură."

Pe măsură ce vorbea, mi-a apărut o sferă delicată, aurie, poate de mărimea unui grapefruit.

„O văd."

„Privește-o din fiecare unghi. Mișcă-te în jurul ei." În mod inexplicabil, sfera și-a schimbat culoarea din auriu în albastru și s-a mărit, până când diametrul a devenit la fel de mare ca înălțimea mea. „Privește întreaga experiență, simte-o."

Am putut vedea cum mă mișc, intrând în sfera de energie. Purtam hainele pe care le-am purtat în acea zi. Nu mergeam și nici nu săltam, ci pur și simplu alunecam încet și liniștit spre ea. Și totuși, eram conștient că un alt aspect din mine stătea în continuare pe piramidă. Ambele părți eram eu. Pe măsură ce m-am apropiat de acel glob de energie, imaginea a început să se tulbure. Era ca și cum mă topeam în ea.

„Acum", s-a auzit din nou vocea lui Viejo Itza. „Uită-te la piatră. Da. Lasă ca piatra să se miște în jurul viziunii pe care

o consideri visul tău – peste tot în jur – atingând-o blând, frecându-se de ea. Fă-o în ritmul tău."

Am privit piatra, făcând exact așa cum a indicat el. Globului albastru de energie, acum cu o imagine a mea în interior – invizibilă, una cu el – părea să-i placă atingerea pietrei. Nu era ceva exprimat într-un mod evident, ci a venit spre mine mai degrabă ca un sentiment. Am simțit bucurie și am interpretat-o ca pe o senzație simțită de însăși sfera de energie.

„Când piatra se va întoarce în punctul său fix, întreab-o dacă acesta este un vis, sau o fantezie."

Când am întrebat, n-am ezitat deloc. Am știu răspunsul.

„Vis", am spus.

„Simte cum te întorci înapoi aici, pe piramidă. Când ești pregătit, deschide ochii."

Am stat acolo, clipind în lumina soarelui. Mâna îmi era deschisă în poale, piatra odihnindu-se în palmă, ca un pisoiaș.

„Magie", m-am surprins spunând. Apoi am privit în sus, spre Viejo Itza.

A dat din cap.

„O poți numi astfel. Dar înainte să mergem mai departe, haide să ne întoarcem la tehnicile de schimbare prin vis pe care le folosești. Spui că le-ai învățat de la Shuari, Quachua, javanezi și tibetani. Ce combinație, mai ales pentru un om de afaceri! Cum ai învățat aceste tehnici?"

„Prima lecție a fost una cumplită." M-a făcut să zâmbesc privind retrospectiv, deși la acea vreme totul fusese foarte serios. „Agonie totală. Tocmai absolvisem facultatea de management – un tânăr gata să se avânte în viață. Și, dintr-o dată, am ajuns să privesc moartea direct în față."

Capitolul 8

LECȚII DE LA UN VÂNĂTOR DE CAPETE, VINDECĂTOR DIN ANZI

Eram pe moarte. Mă simțeam complet singur, abandonat în adâncurile celei mai mari păduri tropicale din lume, trăind cu un trib Shuar, care era în război cu un clan vecin. Aveam crampe și pierdusem 15 kilograme, în cinci zile. Hainele atârnau pe mine ca niște zdrențe. Abia mă puteam deplasa din casă, la latrina din junglă, aflată la câțiva metri distanță. Până la cel mai apropiat medic era drum lung de două zile pe mers pe jos și cu autobuzul – două zile pentru o persoană sănătoasă, ceva imposibil pentru mine.

La început, am crezut că era un caz de indigestie care avea să treacă repede. Apoi am crezut că e gripă. Dar în cea de-a șasea zi, am știut că este altceva. Știam că cele mai cumplite coșmaruri mi s-au adeverit. Întreaga viață am fost avertizat să am grijă de mine. Familia și școala m-au îndoctrinat în ceea ce privește importanța igienii și a unei alimentații sănătoase. Dar am ales să duc modul de viață Shuar. Am mâncat din mâncărurile lor și am băut chicha, o bere făcută de femei care mestecă rădăcină de manioc (casava), iar apoi o scuipă în vase, unde fermentează; picioarele și hainele îmi rămâneau ude zile întregi, în timp ce umblam în pădurea tropicală. Am simțit o oarecare euforie în aceste acte de rebel sfidător. Dar, în același timp, am fost și sfâșiat de remușcări și îngrijorare. Acum plăteam prețul. Știam că sunt aproape de moarte.

Stăteam întins în hambarul casei și eram copleșit de

sentimente de autocompătimire. Mă traversau valuri de mânie, de frică și de disperare. De ce nu ascultasem de sfaturile familiei și profesorilor mei? Alternam între stări de conștiență și inconștiență. Bătrâna doamnă Shuar care avusese grijă de mine, a apărut la ușă.

„A venit timpul", a spus ea.

„Știu." Am început să plâng.

„Nu, nu." A venit la mine și mi-a atins fruntea. „Nu ca să mori. Ca să trăiești." Mi-a ridicat cu blândețe capul. „Soțul meu este aici."

În pragul ușii stătea un bătrân care mă învățase să trag cu tubul cu săgeți. „Am văzut șarpele anaconda", mi-a spus. „Îmi zice că nu ți-a venit încă timpul să mori. Mă va folosi pe mine pentru a te vindeca."

În acea noapte, cu ajutorul fiului și soției sale, m-a dus în casa lor. Era o casă tipic Shuar, un oval de 15 pe 10 metri, construită din piloni spintecați din lemn, așezați vertical în pământ, într-un fel care să le permită celor care locuiau în ea să vadă jungla din jurul lor, dar făcând ca cei din afară să nu poată privi înăuntru – o reflecție a naturii lor luptătoare – și cu un acoperiș din frunze de palmier țesute într-un mod complicat. Podeaua era pământ bătătorit, măturată de câteva ori în fiecare zi. M-au așezat pe o bancă din lemn, lângă focul din centru. Femeia în vârstă, fiul, nora sa și bebelușul lor s-au retras într-un colț al casei.

Bătrânul s-a așezat pe un scaun, alături de mine. El purta o pânză în jurul șalelor și o bentiță pe cap făcută din pene de toucan de culoare galbenă și roșu aprins. Fața îi era pictată cu linii purpurii, care se asemănau cu șerpii. A stat tăcut timp îndelungat. Apoi, soția sa a adus un alt scaun și s-a așezat lângă el. Au conversat pe un ton blând, șoptit. Ea s-a aplecat peste foc și am privit-o cum a turnat ceva dintr-o tigvă, într-un vas mai mic – o cupă făcută parcă dintr-un material lemnos, ce părea cioplită dintr-o coajă de nucă. El a luat-o, a rostit câteva cuvinte în interiorul ei și i-a sorbit conținutul dintr-o singură înghițitură.

După aceea, amândoi au păstrat din nou tăcerea pentru un timp, până când el a început să incanteze. Vocea bătrânului nu se asemăna cu nici un sunet omenesc pe care l-am auzit până atunci. Nu era doar forța sa, ci melodia în sine. Începea cu niște note înalte, pătrunzătoare, coborând treptat pe o scară ce diferea de a noastră, se oprea pe sunete grave, profunde, guturale. Apoi o lua de la capăt. În ciuda stării mele de slăbiciune, am considerat că este incitant – înfricoșător, și totuși, într-un fel, un sunet care te inspira – și am încercat să mă gândesc la cuvintele pe care le-aș putea întrebuința pentru a-l descrie în jurnalul pe care îl țineam. Cea mai apropiată analogie pe care am găsit-o era că începea asemeni cântecului de sturz, cobora pe scară ca susurul unui râu năvălitor și se sfârșea într-un mârâit, ca cel al unui animal puternic.

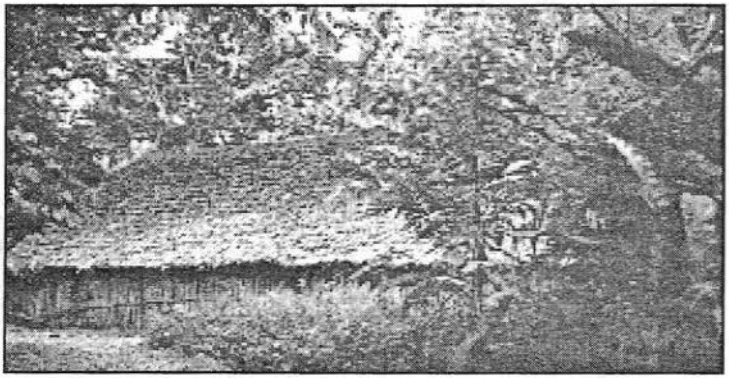

Coliba șamanului Shuar. Fotografie facută de autor.

Dintr-o dată, s-a oprit. Împreună cu bătrâna s-au aplecat asupra focului. De această dată, el ținea cupa, în timp ce ea turna din nou din tigvă. El a incantat din nou, încetișor, în cupă. După ce și-a îndreptat spatele, s-a aplecat asupra mea.

„Bea asta", mi-a spus, dându-mi cupa. M-am uitat în interiorul ei. În lumina ce pâlpâia am putut vedea că era umplută cu un lichid gros, de culoare oranj. „Acum. O înghițitură!"

Avea un gust respingător, chiar mai rău decât siropul de tuse pe care îl primeam când eram copil. Era cât pe ce să mă înec.

Cei doi au izbucnit în râs, când mi-au văzut reacția.

„Bun", a spus el. „Acum călătorește cu anaconda. Pătrunde în visul care ți-a provocat boala. Schimbă-l. Va fi cu tine."

În cameră se lăsă tăcerea. Cineva a tras de bușteniii din foc, până când acesta s-a stins treptat până la o lumină pală. Noaptea era întunecată. Afară, jungla a început să se agite. Am devenit conștient de sunetele ei – insectele, broaștele de copac și, în depărtare, răcnetul unui jaguar.

Bătrânul și-a reluat incantația. Am simțit cum vocea sa pătrunde în mine. Mă umplea. O puteam vedea ca pe o viță gigantică de culoare oranj, care se răspândea prin corpul meu, ieșindu-mi apoi prin pori, în încăpere. S-a încolăcit în jurul bătrânei. Apucând-o în tentaculele sale scorțoase, a ridicat-o prin acoperișul de paie, trăgând-o spre luna aurie. I-am auzit vocea în depărtare, strigând cuvinte ce sunau cam așa: „Tsunky hah asta!"

Am râs, conștientizând că halucinam – eu, un absolvent al facultății de management, care a trăit în Boston la sfârșitul anilor '60 și nu a fumat niciodată marihuana. Știam acum că băusem din faimoasa bere de viță, ayahuasca, considerată de către tribul Shuar ca fiind „marele învățător" – un dar oferit lor de către Etsáa, Soarele. Mi-am auzit râsetele ca un ecou prin pădure și mi-am dat seama, cu un val de bucurie, că n-am mai râs de foarte mult timp.

Am simțit gura bătrânului pe stomacul meu. Cineva îmi ridicase cămașa. El a supt pe stomacul meu gol și a regurgitat puternic. M-am ridicat în coate pentru a-l vedea. Își ștergea viermii de la gură. M-am uitat la locul în care vomitase. Era plin de viermi și larve.

Copleșit de nevoia de a vomita, m-am forțat să mă ridic și am mers clătinat înspre ușă. Apa curgea de pe mine din abundență, iar greața mă dobora. Am căzut în genunchi, vomitând. Râuri de lichid portocaliu curgeau din gura mea. Am fost uimit de cantitate. Prin minte mi-a trecut gândul că timp de zile nu

mai reținusem în mine hrană deloc. Cum de puteam vărsa atât de mult, când stomacul meu era gol? Apoi am văzut ce vomitam.

Tuntuam, șaman Shuar respectat, pregătind ayahuasca.
Fotografie făcută de autor.

Mii de larve, milioane, se târau din balta portocalie. Mă fascinau. O voce venită de nu știu unde mi-a spus să fiu îngrozit. „Dezgustător", mi-a strigat. Dar eu știam mai bine. Era o voce falsă. Viermii se bucurau de libertatea lor. Nu-și doreau să mai stea în mine și nici eu nu voiam asta. Am mai vomitat câțiva.

Am simțit prezența unei mâini pe umărul meu.

„Poți să te ridici acum." Era bătrâna. Am ascultat-o. „Privește în jur", a spus ea. „Vezi ce este aici." Mi-am dat seama de la început că, deși noaptea era întunecată, puteam vedea copacii și arbuștii din jurul colibei. Aveam vedere nocturnă. Citisem despre acest fenomen, dar nu-l experimentasem până atunci. O mișcare mi-a atras atenția – un șarpe uriaș care se urca pe un palmier, o anacondă. M-am îndreptat spre el.

Anaconda și-a ridicat capul către mine și și-a deschis gura imensă. În interiorul ei erau imagini. Am privit atent. Oameni. Am fost încântat să-i văd: mama și tatăl meu, o profesoară de biologie din gimnaziu care ne predase un curs despre igienă,

o infirmieră, diverși medici. Trăncăneau cu toții, instruindu-mă să nu mă ud la picioare, să nu consum mâncăruri decât dacă sunt sigur că au fost gătite în mod corespunzător, să mă spăl întotdeauna pe mâini. La unison, m-au avertizat că, dacă nu le urmam regulile de igienă, mă voi îmbolnăvi foarte tare.

„Ai putea muri", mă sfătuiau, ca o singură voce.

„Nu", am strigat și am încercat să fug de anaconda. M-am împiedicat și am căzut la pământ.

Un braț m-a ajutat să mă ridic. Era bătrânul.

„Schimbă visul", m-a sfătuit.

Imediat, solul pădurii s-a deschis, iar din pământ a țâșnit un râu. M-am lăsat pe spate în el. I-am simțit puterile purificatoare. Știam dincolo de orice îndoială că mă curăța de amibe și paraziți, că eram vindecat. Am scos sunete gâlgâitoare, în timp ce a trecut în jurul meu, peste și prin mine. Murmurul a devenit un cânt. Cântul s-a transformat în cuvinte, în vocea bunicii mele.

„Toți trebuie să înghițim și puțin pământ", spunea ea. „Nu fi atât de delicat, Johnny. Microbii nu omoară. Percepțiile o fac." Uitasem de lecția ei. Ea a fost singura care a sfidat ceea ce numea „falsele date ale științei".

Vocea ei s-a stins în cea a râului. „Pământul vindecă", mi-a spus râul. „Nu-ți fie frică de el. Întoarce-te spre el.

A doua zi, dimineață, eram complet vindecat.

Câteva luni mai târziu, mă aflam în platourile înalte ale Anzilor, vizitând o veche prietenă – Maria Quischpe. Face parte din grupul lingvistic Quechua al popoarelor indigene, ale căror pământuri se întind din Columbia de sud, în jos, până în Anzii ecuadorieni, peruani și bolivieni și în nordul statului Chile. Cândva, triburi independente, au fost unite sub conducerea imperiului incaș. Astăzi, pe lângă o limbă comună, mai împărtășesc și multe credințe spirituale.

Stăteam așezați pe niște pietre mari, lângă un lac limpede ca de cristal, privind peste suprafața netedă a apei, o creastă de vulcani acoperiți de zăpadă, la mai puțin de 160 de kilometri sud

de ecuator. Maria Quischpe purta, ca întotdeauna, o bluză albă brodată cu flori delicate, o fustă bleumarin care îi ajungea până la glezne și sandale. Părul îi era prins la spate, într-un coc lejer. Fața ei era foarte bronzată și ridată. Precum mulți nativi din Anzi, are un simț al umorului deosebit. Pentru ea, majoritatea lucrurilor sunt sacre, dar aproape nimic nu este solemn. Are o anumită prezență, un fel de energie care poate fi cel mai bine descrisă printr-un singur cuvânt: bucurie. Ea nu este o femeie frivolă; din contră, consider că are multă profunzime. Totuși își temperează înțelepciunea cu o ușurință exprimată prin scânteia din ochii săi, prin timbrul vocii și mișcările corpului. Maria nu a fost foarte impresionată de vindecarea făcută de șamanul Shuar. „Bineînțeles că te-ai vindecat. Tot ce trebuia să facă șamanul, era să te aducă în stadiul în care să-ți schimbi visul. Shuarii folosesc diverse plante cu efect puternic, pentru a ajuta acest proces. Sunt celebri pentru asta. Dar plantele nu sunt deloc necesare. Eu te puteam vindeca fără nici un fel de plante."

„Cum ai fi făcut asta?"

„Ca și Shuarii, noi știm că visul este totul. Felul în care trăim este determinat de felul în care visăm. Prosperitatea, sănătatea, reușita în dragoste, slujbele pe care le avem – sunt cu toate controlate de către visele noastre. Visul tău era de boală. Ai crezut că, trăind viața unui Shuar – mâncând din mâncărurile lor, umblând ud, fără să folosești săpunurile cu care părinții tăi te-au învățat să te speli – te vei îmbolnăvi. Ai văzut cum acești viermi – paraziți și amibe – au intrat în stomacul tău, de fiecare dată când ai luat o gură de chicha."

Am recunoscut că avea dreptate.

„Am fost condiționat să gândesc așa. Și așa am făcut."

„Ai visat boală. Astfel că boala a venit. Oricine ar fi putut să prezică asta. Dar ..." Ea a ridicat o mână. „Este simplu să lecuiești o astfel de boală. Tot ce trebuie să faci este să-i schimbi forma acelui vis. Poporul meu ar fi folosit o tobă. Te-am fi prezentat unui ghid lăuntric care te-ar fi condus într-o călătorie diferită de cea pe care ai făcut-o alături de anaconda. Ai fi văzut

viermii și te-ai fi curățat de ei. Foarte asemănător cu felul în care te-au vindecat Shuarii. Doar că noi nu ți-am fi dat acea plantă."

„Ești împotriva acestor plante?"

„Nu. Își au scopul lor. Dar au și neajunsuri."

„Cum ar fi?"

„Neajunsurile? Ei bine, ce se întâmplă dacă plantele nu sunt disponibile? Ayahuasca nu crește aici, în vârful Anzilor. Dacă am vrea să folosim acele plante, ar trebui să le cărăm tocmai din junglă. Și ideea e că nu sunt necesare. Energia din plante, spiritul plantei, sunt lucruri extraordinare, dar adesea, cele precum ayahuasca nu sunt la îndemână. Deci de ce să te bazezi pe ele?"

„Ai fi putut ca tu însăți să mă vindeci?"

„Desigur." A râs. „Deși n-aș fi fost chiar eu cea care te vindecam, așa cum nu a fost nici bătrânul Shuar. Tot ce înseamnă vindecare vine de la Marele Creator și de la puterile lui Pachamama – Mama Pământ." Și-a ridicat din nou mâna. „Unicul lucru de care aș avea nevoie ar fi permisiunea ta și promisiunea că vei renunța la vechiul vis, de îndată ce vei vedea ce este." Și-a tras capul și m-a inspectat, ca și cum mi-ar fi citit aura. „Ești bine acum. Dar cu toții putem folosi ghizii lăuntrici. Ai vrea să cunoști unul – unul care va fi cu tine mereu?"

Am acceptat imediat, dar mi s-a spus că trebuie să aștept până mai târziu în acea zi. În timp ce soarele apunea în spatele vârfurilor acoperite de zăpadă, ne-am așezat jos împreună, cu partea dreaptă a corpului meu lipită de partea stângă a ei.

„Nu trebuie decât să te relaxezi", mi-a spus. „Eu voi face o scurtă călătorie cu unul dintre ghizii mei. Ne vom întâlni cu unul din ghizii tăi – ar putea fi un animal, o plantă, o persoană – și îl vom invita pe ghidul tău să ia legătura cu tine, în această lume. Îl voi aduce înapoi aici și îl voi sufla în inima ta. Mă vei simți făcând asta. Apoi, voi sufla energie care să contrabalanseze în vârful capului tău, pentru a-l ajuta pe ghid să se simtă acasă."

A făcut exact ceea ce promisese. Când mi-a suflat în ini-

mă, am simțit o puternică prezență feminină. Mi-a apărut imaginea unei femei în vârstă. Maria m-a ajutat să mă ridic și mi-a suflat delicat în vârful capului. Apoi mi-a descris-o pe femeia șaman pe care a găsit-o pentru mine. Mi-a explicat că ar trebui să dedic câteva momente în fiecare zi pentru a-mi cunoaște ghidul. „Ea te va învăța despre puterea pe care o are visul", a adăugat făcându-mi cu ochiul.

De-a lungul anilor, am lucrat cu acel ghid și cu alți câțiva care au apărut mai târziu. Am petrecut aproape trei ani în Ecuador, cu organizația Peace Corps, apoi m-am mutat în Boston și am început să lucrez pentru Knut Thorsen. Am continuat să practic lucrurile învățate de la Maria Quischpe și de la Shuari. Bineînțeles, nu am spus nimănui că făceam asta. Făcea parte din ceea ce consideram a fi viața mea secretă; eram convins că, dacă șefii sau clienții mei ar fi aflat despre asta, cariera mea ar fi fost distrusă. Am avut și clipe de mare îndoială – clipe în care partea de școală de afaceri prelua controlul și nu puteam practica învățăturile.

Aceia au fost niște ani fascinanți. Am călătorit peste tot în lume, pe fiecare continent. Câștigam foarte mulți bani, ducând o viață „bună". Femei frumoase, mașini rapide, vin de calitate – mă bucuram de toate. Ba chiar am reușit să-mi iau câte o vacanță printre culturile șamanice din țările în care eram repartizat, astfel că interesul și cunoștințele mele în șamanism au crescut, cel puțin din punct de vedere intelectual.

Apoi, s-a întâmplat ceva. Într-un fel, a fost ceva care s-a infiltrat treptat în mine, începând cam după cinci ani de când plecasem să lucrez pentru Knut. Am descoperit că stările mele de spirit se schimbau tot mai frecvent. Uneori eram copleșit de depresii negre; mânia și un sentiment de frustrare, pe care nu-l puteam defini prea bine, mă vizitau cu regularitate. Călătorind spre ghizii mei, am putut vedea că deveneam tot mai îngrijorat de repercusiunile de lungă durată ale multor proiecte recomandate de mine și de personalul meu și pe care le-am ajutat să se dez-

volte. Hidrocentralele, șoselele prin pădurile tropicale și conductele de petrol peste deșerturi ar putea contribui la produsul național brut, dar ele creau în același timp și mari distrugeri atât asupra mediului, cât și asupra culturilor tradiționale. Partea mea rațională s-a opus mesajului șoptit de intuiție, până când ghizii m-au ajutat să înfrunt sursa acestor stări întunecate.

În cel de-al șaselea an în care am lucrat pentru el, Knut s-a pensionat, plecând să locuiască la o mică fermă din Norvegia. Deși promovase întotdeauna proiectele de pe urma cărora compania noastră câștiga, vocea sa a fost o voce a bunului simț. Era un om care a avut parte de diverse experiențe și care dădea dovadă de o mare sensibilitate. Pe de o parte, întrucât a crescut în timpul marii recesiuni și a luptat în cel de-al doilea Război Mondial, era un avocat al progresului economic și al prosperității materiale. Pe de altă parte, fiind sensibil la mesajul popoarelor indigene, el critica excesul puterii corporațiilor și distrugerea excesivă a mediilor fragile. Am ajuns să înțeleg că nu-i împărtășeam dilema sau scuza oferită de trecutul lui. Ceea ce Knut considera, cu precauție, că este progres și prosperitate, eu am ajuns să consider că reprezintă un bilet pentru corporații și pentru directorii lor avari să jefuiască restul omenirii și întreaga natură. Pentru mine, a continua să ignor vocea pădurilor tropicale, a Anzilor, a deșerturilor și a ghizilor mei însemna o încălcare a conștiinței mele – o crimă împotriva propriului suflet.

Într-o seară, într-un orășel aflat sus, în munții din vestul Javei, am vizionat un *wayang* în stradă – teatrul de păpuși tradițional, cu umbre, ce reprezintă personaje din epopei clasice, mai ales din Mahabharata și Ramayana. În aer plutea aroma țigărilor de cuișoare. Eram cea mai înaltă persoană din mulțimea de privitori, unicul străin. Localnicii javanezi mă tratau cu multă politețe, oferindu-mi felii de carne făcute la grătar, acoperite cu sos de arahide, și cești cu ceai. Erau foarte mândri de iscusința maestrului lor păpușar. Mai mulți vorbeau o engleză stricată. Stăteau în jurul meu, încurajându-mă să-mi exersez indoneziana de bază și ajutându-mă să înțeleg giumbușlucurile sprintene

ale păpușilor. Cineva mi-a explicat că acest spectacol avea un subiect metafizic: „o încercare de a înțelege universul și rolul pe care îl avem noi în el, ca indivizi."

La un moment dat, un tânăr m-a bătut pe umăr. Deși purtarea lui era timidă, vorbea în engleză cu un accent olandez și cu încrederea unui entuziast al pieselor de teatru wayang.

„Poți privi păpușa, sau îi poți privi umbra. Dacă treci de la păpușă spre umbră – sau invers – dreapta devine stânga și stânga devine dreapta. Lumea se răstoarnă. Totul depinde de cel care privește. Totul este o chestiune de perspectivă, de percepție. Precum viața însăși."

Am fost uimit de cuvintele sale. Era ca și cum una dintre păpuși ar fi sărit deasupra capetelor oamenilor aflați între scenă și mine și m-ar fi pălmuit peste față.

Percepție ... perspectivă ... Asta era!

Percepția era cea care făcea întreaga diferență! Fusesem învățat să o am o anumită perspectivă, modul de a înțelege dezvoltarea economică predat la școala de afaceri. În acea seară, am privit profund la ceea ce a fost educația pe care am primit-o în trecut. Am înțeles că mi-a oferit o perspectivă lacomă, egoistă, că percepția dată de facultatea de afaceri era una care îi îmbogățea pe foarte puțini oameni, pe socoteala altora. Am conștientizat și că în inima mea știam că era o percepție iluzorie, instabilă și injustă, și că specia umană nu-și mai permitea să le facă pe plac acelora care susțineau un astfel de vis.

M-am odihnit în patul meu, având o senzație de ușurare; înainte să adorm, am mulțumit în tăcere spectacolului wayang și tânărului – ambele, mi-au deschis ușile spre acest nou mod de a vedea realitatea.

Capitolul 9

TRANSFORMAREA SERVICIULUI PUBLIC

„Și ce ai făcut atunci?", m-a întrebat Viejo Itza.

„A fost dificil. Am văzut lumina, așa cum se spune, dar mi-a fost greu să ies din acea viață. Toți banii, toate femeile superbe... aveam chiar un iaht de navigat pe mare. Totul! Aveam în față un viitor de necrezut."

„Erai fericit?"

„Ai pus punctul pe *i*. Mă simțeam groaznic – cu excepția momentelor când îmi duceam viața secretă."

„Aa ..." S-a întors și a arătat spre un nor care s-a format jos, de-a lungul orizontului, chiar deasupra bolții de copaci. „Viața ta secretă unde ai învățat despre corpuri energetice, ca acel nor de acolo."

L-am privit și am recunoscut că momentele petrecute alături de culturile șamanice mi-au folosit cel mai mult în viață.

„Iar lucrul cu proprii tăi ghizi spirituali?", a întrebat el.

„Îi consider a fi cam același lucru cu culturile șamanice."

„Da?"

I-am explicat că, uneori, abia puteam face diferența între activitatea psihonavigațională pe care o făceam și momentele petrecute în „lumea reală", a șamanilor. La un anumit nivel, nu exista nicio diferență. Ca și cultură, am sesizat o diferență, dar nu era decât o chestiune de percepție – sau perspectivă, cum spusese acel tânăr din Java. Nu m-a surprins că a dat afirmativ din cap.

„Și slujba ta?"

„Am demisionat. După zece ani."

„Ai urmat sfatul dat de ghizii tăi. Apoi?"

„Păi, dintr-o dată am rămas fără venit. Eram speriat."

Un sentiment de neliniște chinuitoare m-a făcut să mă opresc. Am conștientizat că nu spuneam tocmai adevărul. Nu fusesem speriat. De luni de zile am bănuit că viața mea avea să se schimbe. I-am mărturisit că-mi pregătisem o cale de urmat, după ce aveam să demisionez și mi-am găsit o slujbă de consultant privat.

Era liniște. Mi-am luat ochii de pe nor și le-am permis să hoinărească peste junglă, fiind foarte conștient de faptul că el dorea să știe cum a fost această nouă slujbă și că eu ezitam să-i povestesc.

„O altă viață secretă?", a întrebat el, într-un final.

„Nu atât de secretă, dar puțin ... jenantă."

„E în regulă. Nu trebuie să-mi spui."

„Dar, într-un fel, vreau să-ți povestesc." O pasăre uriașă a zburat deasupra capetelor noastre. „Vultur?"

„Da", a răspuns el, fără să-și ia ochii de pe mine.

„Am devenit martor expert pentru o companie energetică din New Hampshire, în audierea lor înaintea Comisiei Serviciului Public, pentru a aproba centrala nucleară Seabrook."

„Adică?"

„Treaba mea era să demonstrez că energia nucleară, în general – și Seabrook, în particular – erau superioare tehnologiilor alternative, cum ar fi cele care folosesc energia eoliană, solară și prin cogenerare."

„Co ... ce?"

„Generare. Cogenerare." Descriind-o pe cât de scurt am putut, i-am spus că această cogenerare era o metodă de a folosi energia de două ori, sau cel puțin în două scopuri. De exemplu, o industrie ar putea construi o mică centrală energetică pentru a-și acoperi nevoile energetice; totuși, s-ar putea să nu aibă întotdeauna nevoie de toată energia produsă de centrală. Deci ar putea vinde excesul de energie companiei locale de utilități. „În acea perioadă, marile companii energetice nu agreau astfel de lucruri."

„Pun pariu că se simțeau amenințate de ele."

„Se luptau ca fiarele. Au plătit generos consilieri ca mine, pentru a le lua partea."

Citisem tot ce s-a scris și aduceam argumente împotriva tehnologiilor alternative. Ședeam în acel scaun de martor expert și am tot aiurat, sub jurământ, despre avantajele energiei nucleare. Oponenții mei erau Union of Concerned Scientists* și fiecare grup ecologist care luase poziție împotriva monstrului de centrală pe care compania vroia să-l construiască pe coasta orașului New Hampshire. Eram conștient de uriașa controversă, de dovezile împotriva energiei nucleare și deșeurilor nucleare.

În sufletul meu, cred că și eu credeam că această construcție avea să aducă mari distrugeri și că, odată ce va începe să funcționeze, va amenința fiecare ființă vie, pe o rază de sute de kilometri.

„De ce ai continuat cu slujba asta?"

„Îmi oferea bani, siguranță." Am făcut o pauză și am scos puternic aer din piept, de parcă mi-aș fi golit sufletul. „Într-un fel, ajunsesem să mă identific cu slujba mea. După ce am părăsit compania de consultanță, simțeam nevoia să mă redefinesc. Fără slujbă, acreditive, mi-aș fi pierdut identitatea."

„Crezi asta?" A trebuit să mă gândesc mai mult.

„Cu siguranță credeam asta la acea vreme. Acum nu cred că mai am aceeași părere."

„Energie", a spus el. „Credințele sunt energie. La fel sunt și percepțiile."

„Ei, stai puțin! Nu cred că înțeleg ce vrei să spui."

„Ce altceva ar putea fi? Ce sunt gândurile?"

*Uniunea Oamenilor de Știință Responsabili sau UCS este o organizație non-profit ce își are sediul în Cambridge, Massachusetts, Statele Unite. Printre politicile promovate de Uniune se numără și controlul poluării, reducerea armelor nucleare, interzicerea folosirii de armament în spațiul cosmic, reglementarea federală a biotehnologiei și protejarea speciilor aflate pe cale de dispariție. Uniunea încurajează și cercetările în domeniul energiei refolosibile, al vehiculelor cu poluare redusă și al agriculturii care păstrează echilibrul ecologic. N.T.

Întrebarea lui mi-a amintit de întrebările care îmi sunt puse uneori în timpul atelierelor mele de psihonavigație. Predau tehnici ca cea aplicată de Maria Quischpe când a respirat în mine spiritul ghid al femeii în vârstă. Participanții fac asta între ei. După aceea, unii se întreabă dacă experiența a fost reală.

„De unde știu că pur și simplu nu mi-am imaginat că se întâmplă?", întreabă ei. Ca răspuns, eu pun întrebările mele:

„Ce este imaginația? Nu este ea o voce lăuntrică – un spirit? Dumnezeu?"

„Înțeleg la ce te referi", am mărturisit eu. „Totul este energie."

„Și ce voiai tu să faci era să-ți schimbi forma într-o nouă percepție, într-un nou câmp energetic din jurul ideii de *tine* – cine ești *tu*."

„Bănuiesc ..."

Nu puteam să nu mă întreb dacă asta era cu adevărat același lucru cu ce consideram eu a fi o schimbare de formă, o transformare fizică într-o plantă sau într-un animal.

„Bineînțeles că este", mi-a răspuns el, fără ca eu să trebuiască să verbalizez întrebarea. „La nivelul cel mai de bază. În ambele cazuri e vorba de transformări ale corpului energetic. Primul se exprimă la nivelul gândului. Apoi devine o atitudine, schimbând în cele din urmă caracterul, acțiunile unei persoane – iar, într-un final, chiar totul, inclusiv aspectul fizic. Celălalt se exprimă mai degrabă la nivel fizic, modificând în totalitate aspectul fizic și obiceiurile unei persoane, chiar și genul și specia. Însă, în ambele cazuri transformarea trebuie să înceapă odată cu gândul, visul, intenția. Știi doar că nu putem realiza nimic fără ca înainte să percepem că putem face asta." Și-a întins mâna dreaptă și a mângâiat piatra. „Nu pot atinge piatra asta, fără ca, mai înainte, să vizualizez că o fac. Gândul trebuie să-mi vină în minte pentru ca acțiunea să aibă loc. Trebuie ca, mai întâi, să am visul, intenția. Trebuie să cred că pot să o fac. În această lume, unii oameni sunt catalogați ca fiind ‚nebuni', doar pentru că percep diferit lucrurile, în comparație cu restul oamenilor. Unii se

limitează la nivel fizic, doar pentru că nu cred că pot face unele lucruri." Și-a ridicat brațul. „În cazul în care chiar nu cred că pot atinge această piatră, atunci asta va deveni ceva imposibil din punct de vedere fizic."

M-am gândit la toate analogiile din sport – atleții care doborau recorduri pentru că știau că pot. Mi-a venit în minte o imagine a Maestrului Lee, instructorul meu coreean de arte marțiale, cum stătea în fața unei dale groase de beton și cum explica faptul că mintea lui era cea care îi va da forță mâinii să o spargă, și nu forța mușchilor. Mi-am dat seama că era valabil și în cazul managerilor, al politicienilor, muzicienilor și altor oameni de succes, care au îndrăznit să spargă barierele ce adesea par a fi fizice, dar care au fost în realitate ridicate de către percepțiile noastre – gândurile despre ce este posibil.

„Dar hai să revenim la tine, prietene. Te rog, continuă-ți povestea despre centrala nucleară."

I-am spus lui Viejo Itza cum am stat zile în șir în scaunul martorului tehnic, în fața Comisiei Serviciului Public, interogat de avocații ce reprezentau diverse organizații de protecție a mediului. Adesea am simțit că eu eram cel acuzat, și nu Seabrook, sau compania de serviciu public. Seara, mă retrăgeam în camera mea de hotel, pentru a mă cufunda în maldărul de rapoarte tehnice stivuite în cutii de carton, de-a lungul unui perete. Eram un om asediat. Mâncam puțin și dormeam și mai puțin. Când nu depuneam mărturie, fie toceam pentru următoarea întâlnire, făcând strategii cu reprezentanții și avocații companiei, fie stăteam în sala de judecată, ascultând mărturiile adversarilor. În momentele în care un martor de expertiză din cealaltă echipă era asaltat de către unul dintre avocații noștri, se aștepta de la mine să le ofer întrebări incriminatorii. Găseam o oarecare plăcere în a formula întrebări derutante, sau la care știam că oponenții mei nu puteau răspunde. Uneori, reușeam să-i descopăr acestuia punctul slab – ceva care pătrundea atât de adânc în miezul ego-ului său, încât izbucnea de furie acolo, în boxa acuzaților, în fața membrilor comisiei. Jocul unui martor expert ține, mai presus de toate, de

asasinarea personajului. Dacă poți aduce un alt martor la limita unei căderi nervoase, ai realizat mai mult decât poți obține prin combaterea rațiunii tehnice din spatele cazului său. Membrii comisiei nu sunt ingineri sau economiști – ei fie sunt aleși de către oameni, fie sunt numiți de către guvernator. În ambele cazuri, ei sunt politicieni. Dovezile științifice sunt mai puțin importante, decât percepția că martorul de la tribună este competent și încrezător în competența sa."

„Crede în el însuși", m-a întrerupt Viejo Itza.

„Exact."

„Un schimbător de forme, un mișcător de energie."

Am recunoscut că are dreptate, dar nu-mi trecuse prin cap să văd lucrurile astfel, la acea vreme.

„Presupun", am adăugat, „că acum aș fi un martor tehnic mult mai bun."

„Te rog, continuă povestea, John. O găsesc fascinantă."

„Din păcate, cu cât citeam mai mult, cu atât începeam să mă îndoiesc de validitatea argumentelor noastre." I-am descris cum, pe atunci, materialele informative și lucrările de referință se schimbau. Tot mai mult, dovezile arătau că multe formele alternative de energie erau tehnologii superioare celei nucleare, mult mai economice. În același timp, balanța începea să se încline în defavoarea vechii teorii că energia nucleară nu prezenta un pericol. Se ridicau întrebări serioase despre validitatea sistemelor de acoperire, instruirea operatorilor, tendința omenească de a face greșeli, uzarea echipamentului și neajunsurile provocate de deșeurile nucleare. „Treptat, începusem să mă simt foarte stânjenit de poziția pe care se aștepta să o iau – eram plătit să o iau, sub jurământ – acolo, în ceea ce echivala cu o curte de justiție."

M-am oprit să-mi trag răsuflarea. Privirile ni s-au întâlnit. Nu a spus nimic.

„A fost dificil", am mărturisit. „Foarte dificil." Ochii lui îmi arătau că înțelege. „Ei bine, într-o zi, m-am săturat."

A fost o zi pe la sfârșitul lui februarie. Pământul era acoperit de zăpadă proaspăt căzută. Era dimineața de după o noapte

nedormită, dar spre deosebire de celelalte nopți, de acea dată nu deschisesem nicio carte sau vreun raport. În schimb, am petrecut întreaga noapte la fereastră, privind zăpada învârtindu-se în jurul unui felinar de pe stradă. M-am gândit la copilăria mea petrecută în pădurile din New Hampshire. Mi-am amintit de poveștile pe care mi le spunea mama despre două rude îndepărtate, Ethan Allen și Tom Paine – doi bărbați care au luptat împotriva persecuției unei autorități nedrepte. Mi-am amintit de prietenii mei din Amazon și din Anzi și de Knut și Buli, de constructorul de corăbii Bugi care refuzase să proiecteze iahturi din fibre de sticlă, deși i se promiseseră multe recompense. Stând acolo la geam, am visat.

Înainte ca soarele să răsară, am mers la o cafenea și am comandat o farfurie cu clătite aburinde, cu sirop de arțar din New Hampshire, autentic. Era un mic dejun care mi-a plăcut dintotdeauna – o plăcere pe care nu mi-o oferisem de luni de zile. Conștientizarea sacrificiului pe care îl făcusem – sau îl făceam – m-a lovit la fel de puternic ca și cum unul dintre acei arțari ar fi picat peste mine. După ce am părăsit cafeneaua și am alunecat în scaunul mașinii mele închiriate, am fost copleșit de un fel de amețeală. Am închis ochii. A apărut femeia în vârstă, pe care Maria Quischpe a suflat-o în mine. Dintr-o dată, totul a devenit clar.

Înainte ca audierea să înceapă, i-am luat deoparte pe vicepreședintele executiv și avocatul șef al companiei și le-am spus că nu mai pot lucra pentru ei. Aceștia, bineînțeles, au fost șocați. Eu am insistat că, în mod cinstit, nu mai puteam apăra Seabrook; i-am întrebat dacă se așteptau ca eu să mint sub jurământ. Spre cinstea lor, au fost de acord că ar trebui ca pur și simplu să „dispar" ca martor expert.

„Ce vei face acum?", m-a întrebat vicepreședintele executiv. Fără să ezit, am răspuns: „Voi înființa o companie pentru a dezvolta cogenerarea." M-am întors spre Viejo Itza.

„Ideea mi-a venit atât de rapid. De la femeia în vârstă."

„Și compania?"

„Am înființat-o. S-a dovedit a fi o sarcină mult mai difi-

cilă decât am anticipat. Dacă aș fi știut atunci câte dureri de cap aveam să îndur în următorii nouă ani, n-aș fi început-o. Această industrie se afla în faza sa de pionierat. Legile care permiteau dezvoltarea aceastei afaceri au fost aprobate în acel an, 1982. De fapt, exista o lege votată în 1978, care fusese contestată de către compania de serviciu public, deoarece reprezenta o amenințare pentru ea. În 1982, legea a fost aprobată de către Curtea Supremă. Am intrat într-un viespar."

„Ce schimbare de formă!"

„Bănuiesc că asta a fost. Una dintre acelea instituționale."

„Și personală. Sunt convins că te-ai schimbat. Chiar și ca aspect fizic."

Avea dreptate. Devenisem o persoană diferită. Ca director, am fost întotdeauna competent și încrezător în propriile forțe. Cu toate acestea, acum prezentasem activ șamanismul unei afaceri care își avea rădăcinile în profesia tehnologiei conservatoare și cea practicată pe Wall Street. Tot ce plănuiam, tot ce lucram implica psihonavigație. De fiecare dată când aveam de luat o decizie importantă, consultam ghizii spirituali. Stăteam la masa consiliului de conducere, într-un costum de afaceri bleumarin, înconjurat de douăzeci și patru de avocați și investitori bancari și făceam o scurtă călătorie cu ghizii mei. Devenisem expert, ca și învățătorii mei indigeni; puteam face asta, fără să dau vreun semn că părăsisem încăperea. Doar cei apropiați mie știau. Cuvântul s-a răspândit.

Pe lângă faptul că adusesem șamanismul în lumea afacerilor, m-am schimbat și în alte privințe. Viața mea personală a luat o întorsătură majoră. Am întâlnit-o pe Winifred și m-am îndrăgostit profund. Ne-am căsătorit, iar eu, un bărbat care jurase că nu va avea niciodată timp sau dorința de a avea un copil, m-am trezit transformat într-un soț, iar apoi într-un tată. Viața de familie a fost una dintre cele mai extraordinare aventuri din viața mea, care mi-a adus multe satisfacții.

Compania mea prospera. Dintre cele optzeci și patru de companii energetice independente, recomandate să dezvolte pro-

iecte în statele în care lucram, doar șapte aveau succes. Restul n-au avut. Dintre acelea șapte, șase au cedat în fața marilor conglomerate ale industriei construcțiilor de mașini. Doar a mea a reușit să aibă succes pe cont propriu. În plus, era singura companie care avea o politică de dezvoltare a proiectelor energetice care să servească drept exemple, demonstrând că noile tehnologii care nu dăunau mediului erau convenabile și erau tehnologii în care se merita să se investească. Voiam să văd că întreprinderea mea avea profit, însă nu acesta era principalul meu obiectiv.

De îndată ce compania a fost înființată, am decis să merg mai departe. Trecuse aproape un deceniu de la acea dimineață înzăpezită, când am părăsit audiența Comisiei Serviciului Public. În momentul în care mi-am vândut dreptul de proprietate, în noiembrie 1990, compania mea câștigase deja o reputație impresionantă, fapt ce a demonstrat ceea ce oponenții Seabrook au știut dintotdeauna – că tehnologia cogenerării era superioară energiei nucleare; era mai sigură și mai economică. Ne impuseserăm ca lideri în proiecte energetice de dezvoltare inovatoare, care nu dăunau mediului înconjurător, mai ales cu un proiect ce a creat o stare de panică industriei de specialitate. Era vorba despre o centrală energetică de 55 milioane de dolari (valoarea dolarului în 1986) care ardea deșeuri de cărbune și își folosea sistemul de răcire pentru a încălzi o seră hidroponică. Cel mai important lucru era că fusese proiectată în jurul unui boiler ce folosea o tehnologie revoluționară, prin care se transformau munți de cenușă de cărbune – de altfel periculoasă și „nonutilizabilă" – în electricitate, fără să producă precipitații acide, realizând ceea ce toate acele cărți citite în timpul lungilor nopți petrecute în New Hampshire susțineau că este imposibil. Acest proiect a fost menționat de către Casa Reprezentanților SUA și a fost trecut în *Congressional Record*, ca exemplu al ingeniozității americane și al antreprenoriatului de succes.

Fusesem numit un radical. Am fost amenințat de către vechi prieteni și dat în judecată de către foști clienți – companiile de serviciu public. În final, am câștigat fiecare bătălie.

„Acum", i-am spus lui Viejo Itza, „cogenerarea a luat lumea cu asalt. Iar acel boiler revoluționar? Astăzi este clasificat ca fiind ‚standard' – un mare pas înainte în eradicarea poluării cu ploaie acidă."

„Foarte impresionant", a spus el. „Și nu te-ai gândit că ești un schimbător de forme?"

„Bănuiesc că n-am privit niciodată lucrurile așa."

„În mod cert, ai mișcat multă energie." A chicotit. „În mai multe privințe."

„Cred că întotdeauna i-am văzut pe schimbătorii de forme ca fiind oameni care se transformă ei înșiși în jaguari."

„E doar una dintre forme."

„Acum înțeleg acest lucru." Știam că trebuie să spun ce aveam pe suflet. „Tot îmi mai doresc să încerc această formă – să devin un jaguar."

„Credeam că vrei să-ți schimbi forma, într-o sferă de energie."

„Da, e suficient, pentru început. Însă când mă gândesc că trebuie să *devin* acea sferă ..."

„Vei reuși. Între timp, este important să recunoști că ceea ce ai realizat cu compania ta și cu tine însuți a fost o schimbare de formă. Una majoră."

M-a privit îndelung, apoi s-a deschis într-un zâmbet, de parcă ar fi avut un secret pe care nu era prea dispus să-l împărtășească. Încet, ochii lui i-au părăsit pe ai mei și s-au ridicat spre cer. „Îți vine să crezi? Este deja trecut bine de după-amiază."

„Am vorbit despre multe azi. M-ai ajutat să înțeleg multe lucruri. Îți mulțumesc."

„Cu plăcere! Ți-am stârnit apetitul."

„Și asta." S-a ridicat rapid și s-a întins.

„Piatra asta poate pune multe probleme."

S-a întors din nou la jaguarul de piatră. Am remarcat pentru prima oară că stătea cu fața la noi. Părea să mă studieze. Viejo Itza și-a ridicat traista țesută de unde o lăsase, lângă laba jaguarului și s-a întors spre mine.

„Ți-e foame, prietene?", m-a întrebat și s-a așezat jos.

A căutat în traistă și a scos o tigvă și un pachet din frunze de banană, legat cu o viță subțire. Mi-a întins vasul; avea o frumoasă culoare maro închis și avea aspectul unei statui șlefuite. I-a scos capacul.

„Îți amintești de conversația noastră despre sex? Modul în care poate el deschide ușa pentru schimbătorul de forme, învățându-l despre unitatea extatică pe care o simțim,, atunci când renunțăm la sentimentele noastre egoiste și experimentăm unimea noastră cu universul? Această tigvă este un simbol potrivit. Oamenii sunt precum aceste vase din fructe uscate; pentru a ajunge la partea bună din interior, trebuie să ne ridicăm capacele. Sexul – și plantele învățător, precum ayahuasca – ne pot ajuta să ne deschidem. Uneori."

Mi-a înmânat-o. Am dus-o la buze. Lichidul din interior mi-a amintit puțin de chicha Shuarilor. Îți dădea o senzație puternică. Apoi, a desfăcut pachetul din frunze de banană. Înăuntru avea o grămadă de tortillas. Am mâncat în liniște.

„Ai descris experiențele de vis avute cu Shuarii și indienii Quechua. Ai menționat ceva și despre Java și Tibet. Cum se încadrează cei din urmă?"

Capitolul 10

TRANZIȚIE

Am mers cu mașina în munții Javei de vest, Indonezia. Șoferul/translatorul meu lucra pentru Ministerul Energiei; era evident că mândria pe care o simțea pentru poporul și pământul lui era autentică. Cu cât urcam mai mult în munți, cu atât deveneam mai entuziaști. „Zeii au creat acest loc", mi-a spus el, „pentru ca noi, muritorii, să putem vedea dinainte cum arată Paradisul."

M-a dus într-un sătuc unde băieți desculți se jucau cu mingea pe stradă, în fața noastră, ca și cum ne-ar fi provocat jeepul să intre în joc. Când m-am aplecat pe geamul deschis pentru a face fotografii, unul dintre băieți a ridicat mingea de jos și stând cu mâinile în șolduri, a strigat într-o engleză foarte accentuată: „Numele meu John Wayne." După ce i-am lăsat în urmă, i-am spus șoferului că băieții arătau slabi și săraci.

„Eu sunt javanez", a spus el, umflându-și pieptul. „Am crescut prin aceste locuri, ca și ei. Copiii ăia poate nu au bani, dar nu sunt săraci. Știu." A făcut o pauză și a continuat să șofeze. „Este doar felul în care percepi tu bogăția." A frecat parbrizul cu mâinile. „Cum poate fi sărac cineva care are toate astea?" S-a uitat la mine. „Noi, javanezii suntem foarte conștienți de festele pe care ni le pot juca percepțiile."

Cuvintele sale m-au făcut să-mi reamintesc de acea seară în care am vizionat piesa de teatru de păpuși cu umbre. I-am repetat vorbele înțelepte ale tânărului care îmi vorbise despre perspectivă și felul în care m-a afectat, la nivel personal, filozofia lui.

Copii javanezi. Fotografie făcută de autor.

„Da, da", a spus el zâmbind. „Înveți de la noi. Vezi?"

L-am întrebat dacă îi era cunoscută noțiunea de schimbare de forme.

„Care javanez nu este un schimbător de forme? Face parte din viața de aici. Vezi tu, avem o vorbă – că totul este o iluzie."

„Și noi spunem ceva asemănător. Doar că o exprimăm un pic diferit. Noi spunem: Nimic nu este real, în afară de moarte și taxe." A râs.

„Noi, javanezii am putea fi de acord cu partea despre taxe, dar nu și cu moartea." M-a privit lung înainte să-și mute privirea pe drum. „Ce este real în legătură cu moartea? Nu este decât o altă schimbare de formă – una pe care fiecare dintre noi învață să o facă." Cuvintele lui m-au năucit puțin.

„Ce concept!"

„Că moartea e o iluzie?"

„Nu, ci că este o schimbare de formă pe care fiecare dintre noi învață să o facă." Nu-mi reveneam cât de simplă și profundă era afirmația. „Crezi cu adevărat asta?"

„Firește. Moartea nu există. Trecem mai departe, atâta tot – preluăm o nouă formă. Reîncarnare. Este esența schimbării de forme. Vine simplu pentru aceia dintre noi care știu că nu este decât o transformare într-o formă nouă. Îi compătimesc

întotdeauna pe oamenii care nu cred asta. Pentru ei, moartea este un proces dificil – pentru ei și pentru cei dragi lor."

Mamă javaneză, cu copil. Fotografie facută de autor.

M-am gândit la oamenii pe care i-am cunoscut și care muriseră. Majoritatea au luptat până la capăt, fiind încurajați de familie și de medici, chiar implorați, să rămână în viață. Cât de diferit de poveștile pe care le-am citit despre Buddha și alții care credeau în reîncarnare! Cât de diferit de șamani!

„Îmi place asta", am spus. Mi-a zâmbit.

„Bineînțeles că-ți place. Fie că avem sau nu dreptate – eu știu că avem, dar tu s-ar putea să ai o altă părere – este cu siguranță un mod de a trăi cu mult mai fericit."

„Și de a muri."

„Absolut."

Am continuat să mă gândesc la asta, în timp ce intram tot mai adânc în munți. Mă fascina să cred că, într-o cultură ca a mea – condusă de materialism și în care oamenii aveau tendința să nu creadă în lucruri precum schimbarea de forme – în cele din urmă, fiecare dintre noi ajungeam să ne transformăm. Chiar dacă nu credeai în reîncarnare, dacă ar fi fost un neadevăr, totuși fiecare persoană își schimba forma.

Putea vreo ființă rațională să nege că ființa umană este complet transformată de moarte? Nu trebuia să crezi în spiritu-

alitate pentru a recunoaște că trupul se schimba în altceva. Scena lui Shakespeare, în care Hamlet se uită la craniul lui Yorick și filozofează pe tema morții unui om, a îngropării și a transformării lui în țărână și viermi, rezuma destul de exact perspectiva unui materialist – sau a unui om de știință. Descria totodată și o schimbare de formă incontestabilă. Am fost din nou uluit de însemnătatea acestui concept – că fiecare dintre noi își schimbă forma, fie că noi credem sau nu că este așa. Am discutat acestea cu șoferul meu. El și-a scos un stilou din buzunarul de la cămașă și l-a aruncat pe scaunul de lângă mine.

„Ce s-a întâmplat?", m-a întrebat. Fără să aștepte să vorbesc, mi-a răspuns: „Gravitația a făcut ca stiloul meu să cadă. Am dreptate? Da, desigur. Cu toții știm acest lucru. Fiecare persoană cu educație, cu rațiune, de pe planeta asta ar fi de acord. Nu-i așa? Dar dacă cineva n-ar fi de acord? Dacă ar exista oameni care nu au auzit niciodată de forța gravitației? Ce-ar fi dacă am trăi pe vremea oamenilor din peșteri? Sau dacă n-ar exista oameni, ci doar animale care n-au habar de legea gravitației? Ei bine, stiloul meu – sau ramura unui copac – ar cădea în același mod. Gravitația l-ar face să cadă, fie că ceilalți înțeleg sau nu conceptul. La fel este și în cazul schimbării de forme. Se întâmplă. Cu toții ajungem să o facem. De multe, multe ori. În cazul în care credem în reîncarnare, o facem cel puțin o dată în viață."

Imediat după am ajuns în orașul Bandung. Șoferul meu m-a dus direct la casa de oaspeți oficială, unde aveam să stau în următoarele trei luni. Construită în timpul perioadei coloniale olandeze, veranda sa spațioasă dădea spre plantații de ceai ce se întindeau peste înălțimi deluroase și peste coastele munților care, atunci când am apărut noi, se decolorau ușor în umbrele violete ale serii. Un bărbat în vârstă a coborât pe scări; pantalonii săi largi îi atârnau peste sandale. Purta o cămașă pictată de mână, care zugrăvea în culori vibrante zeii-eroi din mitologia străveche javaneză.

„Un adevărat schimbător de forme", a spus șoferul meu, în timp ce ne apropiam.

Am coborât din jeep, ștergându-mi pantalonii de praful adunat de pe drum și i-am făcut cu mâna. A zâmbit timid. Apoi, unindu-și degetele deasupra inimii, a făcut o plecăciune.

„Eu, Toyup", a spus cu o voce pițigăiată.

Amândoi am petrecut multe ore împreună. Toyup m-a învățat multe lucruri, unele dintre ele fiind descrise în prima mea carte, *The Stress-Free Habit*. El era cu adevărat un schimbător de forme, deși o spunea un pic diferit.

„Doar fii", spunea el, cu fața luminată de un zâmbet știrb. „Întotdeauna, fii. Nu încerca niciodată să devii. Poți fi orice vrei, numai nu încerca să devii. Amintește-ți să fii acel ceva."

Casa de oaspeți a guvernului din Java de Vest.
Fotografie făcută de autor.

La început, ceea ce spunea el m-a derutat – însă el a perseverat și a avut răbdare cu mine. Adesea mi-a prezentat diferite versiuni ale aceleași povești. Această poveste, intitulată *O-Nami* (Valuri Mărețe) a fost inclusă și în *The Stress-Free Habit* și i-a inspirat pe mulți oameni să-mi scrie. Voi repeta povestea aici.

O-Nami era un luptător renumit, cu o uimitoare forță și cunoaștere în ale luptei. Putea învinge pe oricine, chiar și pe instructorul său, atâta vreme cât luptau în particular. Însă aparițiile în public erau o altă chestiune. El devenise

timid și nesigur pe forțele proprii. Făcea greșeli prostești și adeseori pierdea în fața unor luptători mai slabi decât el.

Într-o seară, l-a vizitat un maestru instructor. Maestrul avea reputația de a fi unul dintre cei mai mari înțelepți. „O-Nami", i-a spus el, „tu reprezinți Valurile Mărețe. Trebuie să crezi asta. Fii asta. Mergi în camera ta. Rămâi treaz peste noapte și gândește-te la Valurile Mărețe. Crede în cine ești. Tu reprezinți acele furtuni colosale, care distrug totul în calea lor."

O-Nami s-a retras în camera lui. A meditat toată noaptea. La început s-a gândit numai la valuri. Au apărut și alte viziuni, dar le-a alungat. Treptat, odată cu trecerea timpului, valurile au preluat controlul. Au umplut camera, năvălind și învolburându-se peste el. Când soarele s-a ridicat deasupra camerei lui O-Nami, aceasta era inundată de valuri enorme. După aceea, nimeni nu l-a mai putut învinge pe O-Nami.

„Oamenii din public au jurat că l-au văzut pe O-Nami năpustindu-se asupra adversarilor lui, ca un val în spargere", mi-a spus Toyup. „Alți luptători l-au acuzat că le soarbe răsuflarea – ceea ce descriau ei, era înfrângerea prin înec!" Toyup adora această poveste. „Atinge esența", a spus el. „Tu vorbești despre schimbare de forme. Pfui! Nu este decât o chestiune de a fi. Putem fi orice, fiindcă, de fapt, noi suntem toate lucrurile. Fiecare dintre noi e tot ce este în rest; nu există restul."

Obișnuia să-mi spună povești despre oameni care încercau întotdeauna să devină, în loc ca pur și simplu să fie; una dintre povești, despre o balerină din Bali care era fiica unui vechi prieten, le exemplifică pe toate. Această tânără dansa și exersa zilnic. „Voi deveni balerină", spunea ea. După ani de exercițiu continuu, ea s-a descurajat. Tatăl ei a trimis-o la Toyup.

„Merg la audiții, dar niciodată nu sunt pe deplin pregătită", i-a spus ea. „Sunt hotărâtă să devin o dansatoare – dar ce bine ar fi dacă aș reuși să primesc un prim angajament."

„Ești hotărâtă să devii dansatoare? Dar oare nu dansezi în fiecare zi?"

„Ba da. Exersez mereu."

„Dansezi?"

„Tot timpul."

„Atunci ești dansatoare." A rugat-o să-i facă o demonstrație. După dans, i-a spus că a fost cea mai frumoasă reprezentație pe care a văzut-o vreodată. I-a repetat: „Ești dansatoare."

„Dar nu am fost niciodată angajată să dansez."

„Și ce dacă? Faptul că niște profesori de balet neghiobi nu te-au angajat până acum, este irelevant. Dacă ar fi să te angajeze mâine, ai fi o balerină mai bună decât ești în seara asta?" Ea a dezaprobat din cap. „Exact. Ai fi la fel: o mare balerină. Ești dansatoare. Fii una." După o săptămână, a fost angajată de către cea mai importantă companie de balet din Jakarta.

Într-o după-amiază, Toyup m-a rugat să ne întâlnim într-un crâng, nu departe de casa de oaspeți în care locuiam.

„Dă-mi o jumătate de oră", mi-a spus. „Apoi vino acolo unde este banca din buturugă. Am ceva să-ți arăt."

Am așteptat cu nerăbdare să treacă timpul. La acea vreme citeam *Siddhartha,* a lui Hermann Hesse; mi-a fost foarte greu să mă concentrez pe carte. Aveam senzația că se va întâmpla ceva important. În sfârșit, a sosit vremea. Abia reușeam să mă abțin; aproape că am alergat până în dumbravă. Când am ajuns acolo, am încetinit ritmul, încercând să imit atitudinea relaxată a lui Toyup, căci nu voiam să vadă cât de nerăbdător eram. Am mers la buturugă și am privit în jur. Nu era nicăieri. M-am plimbat în cerc, înconjurând crângul și privind peste tot, dar Toyup nu era de găsit. Dezamăgit și frustrat, am decis să mai aștept câteva minute. M-am așezat pe bancă.

După o vreme, am început să mă simt amețit. M-am întins pe bancă și am închis ochii. Vântul a foșnit printre frunzele din jurul meu, liniștindu-mă. Trebuie să fi ațipit. Apoi m-a atins ceva pe obraz. M-am ridicat și m-am uitat în jur. În spatele băncii era un tufiș mic și fără frunze, care părea aproape mort.

Am tras concluzia că una dintre ramurile sale s-a atins de mine. M-am întins din nou și tocmai aţipeam din nou, când am simțit că ramura mă atinge pe cap. Am prins-o. O mână! M-am ridicat și l-am văzut pe Toyup. Stătea ghemuit lângă banca mea, în procesul de transformare dintr-un tufiș într-un bătrân javanez – în el însuși. Nu-mi credeam ochilor. Era gol goluț.

Am sărit și m-am dus lângă el.

„Cum ai făcut asta?", i-am cerut să-mi spună. A păşit rapid spre un alt copac și a scos o mică tolbă dintr-o groapă de la rădăcinile sale. Și-a scos cămașa, pantalonii și sandalele și s-a îmbrăcat. Apoi s-a întors spre mine.

„Ce să fac?"

„Știi tu. Cum ai devenit acel tufiș."

A venit foarte aproape de mine, uitându-se direct în ochii mei, ceva ce făcuse adesea înainte.

„Nu ai învățat nimic?", m-a întrebat, iar eu am putut simți în tonul vocii sale o dezamăgire autentică. „Nu am devenit acel copac. Nici cum acum nu am devenit un bătrân javanez."

M-a oprit. „Tu ești tu, ești mereu tu. Ai fost copacul."

A lăsat să i se strecoare un zâmbet. „Așa este."

„Dar cum?"

„În același fel în care ești tu, cel pe care îl văd aici, în fața mea." Mă măcina o altă întrebare. Ezitam să-l întreb, deși știam că trebuia să o fac.

„De ce te-ai dezbrăcat?"

„Culorile", a răspuns el repede, „par să aibă energii care vibrează în felul lor. Îmi este greu să port haine de o culoare și să fiu altceva, care are o altă culoare."

Ne-am așezat amândoi pe bancă.

„Cred că O-Nami putea depăși această problemă a culorii. Dar eu nu am deschis încă acea ușă."

Mi-am cerut iertare că pun astfel de întrebări prostești și că am pierdut din vedere ce-mi spusese despre *a fi*.

„Lucrurile astea iau timp", mi-a spus blând. „Ai răbdare. Știu că vrei să faci ceea ce tocmai am făcut eu – și știu că o

vei face. Dar nu ești pregătit încă." Ochii lui transmiteau multă compasiune. „Fii recunoscător pentru ceea ce ai experimentat."

M-am întors și l-am îmbrățișat. Nu m-am putut abține.

„Sunt", am mărturisit fără să vreau, apoi am început să plâng necontrolat.

„Toyup mi-a făcut cunoștință cu o frumoasă tânără italiancă, Mariana Bellazzi", i-am spus lui Viejo Itza. „Ea călătorea prin Asia."

În timp ce ciugulea dintr-o tortilla și bea din băutura fermentată, i-am spus cum noi doi ne-am împrietenit și, în cele din urmă, am condus un grup de italieni și nord-americani la Shuari. Marina era o artistă talentată, ale cărei picturi erau profund influențate de către experiențele ei avute în Tibet. Trăise în Himalaia și și-a dedicat o mare parte din viață pentru a studia obiceiurile, ritualurile și tehnicile de vindecare tibetane. M-a învățat o tehnică de schimbare a visului, pe care o învățase de la tibetani. I-am împărtășit-o lui Viejo Itza, explicându-i că e o abordare în opt pași.

„În primul rând, selectează un vis, ceva ce știi că vrei din profunzimile sufletului să ți se îndeplinească. Ai putea să faci acea călătorie pe care m-ai învățat să o fac, folosind piatra pentru a face diferența dintre visuri și fantezi ...

În al doilea rând, cu ochii închiși, privește un loc foarte întunecat, un fel de vid. Apare o stea de argint, înconjurată de acel întuneric. Trimite-ți visul spre stea. Privește cum steaua absoarbe visul ...

Trei – adu-ți steaua (cu visul) prin frunte, permițându-i să treacă prin al treilea ochi, zona dintre ochi ...

Patru – imaginează-ți interiorul capului ca pe o sferă de cristal sau un glob de oglinzi. Visul și steaua sunt reflectate și mărite acum, în acest spațiu splendid ...

Cinci – privește visul și steaua cum explodează de trei ori. De fiecare dată, în loc să fie distruse, ele sunt energizate. Se in-tegrează profund cu mintea ta ...

Șase – lasă-le să cadă în inima ta. Vezi cum inima este și ea o încăpere de cristal, unde visul și steaua sunt mărite ...

Șapte – vezi cum steaua și visul explodează de trei ori. Cu fiecare explozie, reafirmă-ți angajamentul de a transforma acest vis, în realitate. Simte energia inimii și fuziunea care are loc între inimă, vis și stea ...

Opt – lasă-le să se ridice spre cap, să iasă afară prin cel de-al treilea ochi și înapoi în întuneric."

Am privit în sus și l-am văzut pe Viejo Itza cu ochii închiși. Încet, și i-a deschis.

„Puternic", a fost tot ce a spus. Marina sublinia cât de important e să repet exercițiul de cel puțin trei ori pe săptămână – și chiar de mai multe ori, dacă simțeam nevoia.

Am descris variantele la care am adaptat tehnica pentru a le folosi în atelierele mele de lucru.

„Le spun participanților: Dat fiind că vreți ca visul să vi se îndeplinească în realitatea în care trăiți, trebuie să duceți procesul cu un pas mai departe. Dați-i energie visului vostru, în fiecare zi, făcând ceva concret care ajută direct la materializarea lui. Scrieți scrisori, sunați-i pe politicieni. Faceți ceva. Dați-i voce visului. Vorbiți despre el. Exprimați-l."

„Cuvântul", a spus el, rostogolind sunetul cu limba. „Fiecare cultură recunoaște importanța de a verbaliza visul, sau de a-l declara simbolic." Am aprobat, adăugând:

„Exprimarea visului celorlalți, pare să fie un fapt recunoscut universal, ca având mare putere. Excepție fac, poate, societățile moderne industrial-tehnologice, ca a mea." M-a privit îndelung, fără o vorbă. Ochii lui păreau doar să mă cuprindă – nu ca să mă studieze sau să mă exploreze, ci doar pentru a mă învălui. Într-un final, după ce mi s-a părut a fi o veșnicie, a clipit.

„A venit timpul ca tu să pleci", a spus.

„Să plec?"

„Înapoi la prietenii tăi Shuari, adânc în pădure." A zâmbit. „Ia-i și pe alții cu tine. Împărtășește această putere a visului și a cuvântului. Clădește energie. Ai intrat într-o perioadă foarte importantă. Tranziția. Nu o irosi. Ai încredere. Învață să-ți schimbi forma, în toate expresiile ei."

Partea a doua

O PERSPECTIVĂ DINSPRE INTERIOR

Capitolul 11

UN ȘAMAN DIN AMAZON DISPARE

Adânc în pădurea amazoniană, stelele puseseră stăpânire pe noapte. Păşind pe uşa colibei şamanului, am fost copleşit de micile sfere de lumină care pluteau în jurul meu. Erau peste tot. Nu doar pe cer, deasupra, dar şi sub picioarele mele. Am stat nemişcat, ascultând sunetele junglei, privind baletul înflăcărat.

Dincolo de micul luminiş din jurul casei şamanului, copacii erau conturaţi de lumini strălucitoare care dansau printre ei, precum milioane de îngeraşi. Părea o noapte perfectă pentru schimbarea formei – o noapte când stelele şi licuricii se contopeau, iar oamenii, plantele, animalele, pietrele, visele şi coşmarurile deveneau una, când particulele subatomice absorbeau universul. Era o noapte pe care am petrecut-o alături de un grup de oameni de ştiinţă, doctori, psihologi şi profesori americani, pe care i-am adus în Ecuador pentru a lucra cu şamanii.

Viejo Itza plantase sămânţa. De îndată ce mi-am luat angajamentul de a-i urma sfatul, de a clădi mici movile de pământ în jurul seminţei şi de a o uda, restul a venit cu o uşurinţă surprinzătoare. Datorită cărţilor şi seminariilor mele, mulţi oameni au devenit interesaţi de activitatea mea în domeniul culturilor şamanice. Creasem un parteneriat cu doi prieteni ecuadorieni, Raul şi Jaime, şi am răspândit vestea că cei care doreau să „schimbe visul", îi puteau vizita pe Shuari. Împreună, am dus un mic grup de nord americani şi europeni sus, în Anzi şi departe, în junglă. Am numit activitatea noastră *Aventurile Schimbării Visului: A Servi Pământul prin Conştienţă de Sine.* Sămânţa a încolţit.

După primele două călătorii, Jaime s-a angajat să-i ajute pe oamenii unui trib din apropiere, Achuar, care, deși au aceeași limbă și cosmogonie cu Shuarii, sunt dușmanii lor legendari. Achuarii fuseseră de curând contactați de către misionari și cu toții am fost de acord că ar fi mai bine ca Jaime să lucreze cu ei. Ne gândeam la posibilitatea de a-i ajuta să construiască o casă ecologică unde i-ar putea învăța pe cei din nord despre modul de trai care onorează pământul. Treptat, el ne-a lăsat pe Raul și pe mine să ne ocupăm de excursiile făcute pe teritoriul Shuarilor.

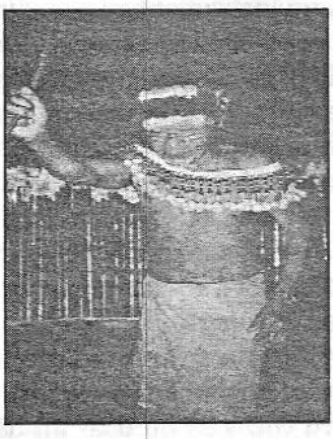

Tuntuam făcând o reprezentație a unui dans de întâmpinare.
Fotografie făcută de autor.

În acea noapte, noi doi am dus un grup de paisprezece persoane să-l viziteze pe Kitiar, un bătrân șaman Shuar pe care-l cunoșteam de ani de zile. A fost o noapte în care noi, „civilizații", am experimentat lucruri pe care nu ni le-am imaginat înainte, când doctori au stat la picioarele unui om analfabet, care vorbea limba unui mic trib din junglă și ne comunica idei profunde.

„Poporul vostru trebuie să se schimbe", ne-a spus el. „Felul în care vedeți voi lumea nu mai poate continua. Și totuși, voi sunteți liderii. Întreaga lume vă urmează calea. Voi, voi toți, trebuie să lucrați pentru a vă schimba poporul dintr-o bestie lacomă care devorează totul, într-o ființă care învață ce este res-

pectul, iubirea." M-a analizat. „Ai întrebat de schimbarea de forme. Îți voi arăta eu însumi o schimbare. A venit timpul să devin un liliac și să zbor departe." A început să rădă atât de tare, încât m-am temut să nu se înece. Când s-a oprit, el și-a întins brațele pentru a-i include pe toți cei din grup. „Eu, liliacul, voi zbura departe. Dar voi trebuie să vă schimbați oamenii. Aduceți-i pe mai mulți aici să învețe de la poporul meu. Apoi ajutați-i să iasă în lume și să-i învețe pe alții."

În acea noapte, cântecul lui a fost mai puternic ca niciodată. *Tumank-ul* lui, un instrument cu o singură coardă care seamănă cu un mic arc de vânătoare la care se cântă ca la o harpă de gură, a creat melodii ce ne-au purtat pe toți în diverse călătorii. Din când în când, se oprea din cântat și ne vorbea despre păduri.

„Pline de o forță incredibilă, spirite", spunea el. Sau: „Ele sunt sacre, vedeți voi. Depindem de ele pentru tot. Să nu subestimați niciodată iubirea unui copac". Și: „Protejați-le de oamenii voștri, mai ales de companiile petroliere și forestiere. Și de crescătorii de vite". Apoi a anunțat că va face vindecări pentru cei care simțeau că au nevoie.

„Asta v-a implica o schimbare de formă", a spus el. „Ceea ce eu numesc o ‚schimbare de spirit', pentru că numai spiritele o văd. Pentru voi, o să fiu doar un bătrân care stă aici, pe un scaun. Dar spiritele mă vor vedea cum mă transform într-un mare vulcan înflăcărat. Munții vor exploda. Un râu învolburat va izbucni și va năvăli în jos pe pantele vulcanice, în persoana care va fi vindecată. Acest râu va forma vârtejuri de apă, ce vor absorbi spiritele rele răspunzătoare de apariția bolii. Aceste spirite iau formă de *tsentsak*, săgeți invizibile – ca săgețile noastre obișnuite. Veți vedea cum bătrânul din fața voastră va regurgita aceste săgeți otrăvitoare și veți ști că râul l-a purificat pe pacient."

Mulți au vrut să fie vindecați. Kitiar i-a rugat pe fiecare să se întindă pe o bancă din fața scaunului pe care stătea el. A început prin a-i peria ușor cu ramuri, în ritmul unei incantații și stropindu-i cu alcool. Apoi periatul a devenit mai puternic, incantația mai tare. În colibă era întuneric, cu excepția unei lu-

mini slabe date de tăciunii aprinși din foc. M-am așezat lângă el ca să pot traduce, ajutându-l din când în când cu ce-mi stătea în putință. Fiind aproape de el, nu-l puteam vedea. Puteam să-l aud și să-i simt prezența, dar nu-i puteam distinge conturul. În majoritatea cazurilor, el a realizat extracții, sugând la propriu din acea parte a pacientului unde se afla boala mai pronunțată, iar apoi regurgitând. Am simțit că multe dintre vindecări au fost foarte intense, iar această senzație a fost confirmată de reacțiile pacienților. Mulți dintre ei au devenit extrem de emotivi. O femeie care suferise de mulți ani de migrene, mi-a spus că atunci când Kitiar i-a supt pe cap, a simțit o senzație incredibilă de eliberare, „de parcă cineva ar fi deschis capacul unei cutii și din interior ar fi sărit acel monstru ascuns!"

Când vindecările celorlalți s-au terminat, m-am așezat și eu pe banca de lemn. Kitiar mi-a scanat corpul.

„Știu ce vrei", a spus și a râs. „Dar, ține minte, este periculos – în cazul în care crezi în moarte, în pericol!"

Apoi, m-a stropit cu alcool și a început să lucreze cu ramurile. Incantația lui m-a dus departe de mine. Am început să văd imagini geometrice, care se transformau în alte imagini – tipare ce au fuzionat în flori și animale. Am simțit frig și am avut senzația că am fost transportat într-o peșteră umedă și rece. Brusc, am auzit un strigăt ascuțit, apoi un fâlfâit de aripi și am simțit o adiere de vânt suflând asupra mea.

Mi-am dat seama că țineam ochii închiși. Deschizându-i, am văzut un liliac uriaș plutind deasupra mea, țintuindu-mă cu privirea ... Am țipat. Liliacul a zburat afară. Apoi Kitiar m-a ajutat să mă ridic.

„Eu sunt doar un șaman bătrân", mi-a spus el. „Totuși, pot să-ți spun că nu trebuie să-ți fie frică. Dacă vrei să-ți schimbi forma, trebuie să ai curaj. Întreabă-te: De ce anume îmi e frică?"

„Ai spus că este periculos."

„*Dacă* ți-e teamă de pericol ... trebuie să renunți la această convingere."

„Nu există nici un pericol?"

„Depinde cum privești lucrurile, nu-i așa? În orice caz, este cea mai mare problemă pe care o aveți voi, gringos. Sunteți obsedați de ideea de a evita riscurile. O văd de fiecare dată când aduci oameni aici. Ei întreabă mereu de pericole – șerpi, aligatori, păianjeni, jaguari. Noi, Shuarii, întâmpinăm moartea ca pe o naștere a noastră într-o altă lume."

„Sunt de acord – în principiu. Eu întâmpin dificultăți în a crede că este real."

„De ce anume îți este frică, în schimbarea de forme?"

„Că nu voi mai putea să mă întorc", am spus fără să vreau.

„Și ce-i rău cu asta?" A luat o înghițitură de trago și mi-a dat sticla. „O să-ți arăt", a continuat el. „Mi-a venit vremea, vezi tu. Trebuie să las această lucrare ție, altora."

„Ce vrei să spui?" Mă neliniștea discuția lui despre plecare. El a spus că va deveni un liliac. Văzusem suficient pentru a nu mă îndoi de el. Deci, ce voia să spună prin plecare?

„Vei vedea. De fapt ai văzut deja. Ultima mea lecție pentru tine este cea a curajului. Că nu trebuie să-ți fie frică. Asumă-ți riscuri." Trei luni mai târziu, am adus un alt grup de nord-americani în pădurea tropicală. Kitiar acceptase dinainte să vină la colibă – acolo unde ne petreceam serile – și să facă o ceremonie specială. Împreună cu Raul, am pregătit grupul. Fiecare era foarte încântat că li s-a ivit o asemenea ocazie de a lucra cu unul dintre ultimii mari șamani Shuar tradiționali. Abia mă puteam stăpâni – aveam atât de multe să-i împărtășesc lui Kitiar și atât de multe întrebări la care speram că voi primi răspuns. Am făcut focul, am aprins lumânări și am aranjat darurile pe care le-au adus unii. Apoi am așteptat.

„*Mañana*", a glumit cineva când stăteam uitându-ne la flăcări. „Cuvântul parcă ar căpăta un nou înțeles, nu-i așa?"

„Poate că la asta se referă șamanii cu adevărat, atunci când vorbesc despre ‚lumi paralele' și ‚realitate nonordinară'", a glumit altul.

Cei din familia Shuar cu care locuiam ne-au cântat și ne-au arătat cum să bem chicha, berea făcută din plantă de ma-

nioc (cassava). Fiind o parte foarte importantă din dieta și ritualul Shuarilor, planta este considerată a fi sacră; numai femeilor le e permis să producă berea. Ele se așează în fața unui ciubăr mare de pământ, își înmoaie degetele în rădăcinile tocate care au fost fierte pentru a ajunge la consistența piureului de cartofi, mestecând și scuipând în ciubăr, unde lichidul fermentează peste noapte.

„Pentru Shuari", am explicat, „chicha e precum cartoful, pâinea și orezul – sursa lor principală de amidon și carbohidrați."

Apoi a urmat un scurt schimb de glume. Mă bucuram că exista umor. Înainte le spusesem celor din grup că, deși șamanii consideră că lucrarea lor este sacră, ei nu se iau niciodată pe ei înșiși sau viețile lor prea în serios. Partea glumeață, copilul jucăuș, îl ține în echilibru pe adultul gânditor.

Am așteptat răbdători până târziu în noapte. Bucătarul nostru, Lucho, și-a adus chitara și ne-a cântat. Îi auzisem muzica de multe ori înainte, dar de data asta era diferită. El a ales cântece triste, cântece despre trădare și moarte, o muzică melancolică ce împovăra atmosfera cu tristețe.

Dintr-o dată, am auzit un șuierat ascuțit. M-am uitat în sus și am văzut cum un liliac mare a intrat ca o săgeată pe ușă, peste capul lui Lucho, direct pe căprior. M-am uitat în jur. Ceilalți din grup arătau entuziasmați spre el. Toți îl văzuseră. Familia Shuar a intrat în panică. Copiii băteau în oale, femeile țipau. Liliacul a zburat în jos, ne-a înconjurat de parcă ne-ar fi salutat și a ieșit pe ușa pe care a intrat.

Shuarii vorbeau între ei. Păreau să fie agitați. Grupul nostru voia să știe ce anume a făcut ca liliacul să zboare înăuntru.

„A murit cineva", ne-a spus Tantar, capul familiei. „Spiritul lui a intrat în liliac. A venit să-și ia adio." Aveam o stare de rău în fundul stomacului. Dar nu am spus nimic. A doua zi dimineață, în timp ce pregăteam micul dejun, fiul lui Kitiar, Kutsa, a trecut pe la coliba unde l-am așteptat cu toții noaptea trecută pe tatăl lui. Extenuat, s-a prăbușit pe un scaun.

„Kitiar a plecat", a spus el.

Grupul s-a adunat în jurul lui.

„A plecat unde?", a întrebat Raul.

„A dispărut. S-a evaporat." Familia de Shuari i-au adus un bol de chicha, pe care l-a băut iute. Apoi ne-a spus o poveste incredibilă. Cam cu o lună în urmă, trei șamani Shuari și o persoană pe care Kutsa a descris-o ca fiind „un misionar gringo", l-au acuzat pe Kitiar că practică magie neagră – o acuzație teribilă în cultura Shuar.

„Cred", a spus Kutsa, „că a fost Compania. Îl urau." În timp ce traduceam, am explicat că această „Companie" era un termen aplicat intereselor străine petroliere și forestiere; comunitatea indigenă îi vedea pe toți ca fiind un singur mare adversar – sau aliat, în funcție de partea pe care o lua fiecare. Potrivit lui Kutsa, ei au lansat o campanie murdară care să-l discrediteze pe Kitiar. În cele din urmă, cei trei șamani i-au ordonat să li se înfățișeze în fața lor, astfel încât să-l poată judeca. Se zvonea că intenționau să-l alunge din comunitate și să-i ardă casa.

Kutsa a subliniat că Kitiar nu se temea pentru el însuși – amintindu-mi de mesajul pe care șamanul mi-l transmisese ultima oară când m-a vindecat, dar era foarte îngrijorat de implicațiile pe care le vor avea aceste acțiuni. Kitiar i-a spus fiului său: „Eu sunt un om integru. Puterile mele sunt pentru a vindeca, și nu pentru a face rău. Există oameni care vor să mă distrugă pentru că eu mă opun Companiei și ocrotesc pădurile. Ei sunt răi. Nu trebuie să mă predau. A venit timpul să merg mai departe."

Kutsa și-a petrecut noaptea în coliba tatălui său. Ei au lucrat împreună a doua zi, pregătind remedii din plante pentru o femeie în vârstă,, care suferea de reumatism. Târziu în acea după-amiază, Kitiar și-a umplut tigva cu chicha și și-a aruncat arcul și tolba cu săgeți peste umăr. S-a întors spre fiul lui:

„Spune-i lui John că îmi pare rău că nu îl va vedea pe Kitiar șamanul în seara aceasta. Dar mă va vedea pe mine." S-a îndepărtat de casa lui. Kutsa l-a auzit spunând: „Ai curaj."

„Pur și simplu s-a topit în junglă." Kutsa a privit în sus și în jur, la fețele care se uitau la el. Le-a zâmbit. „În copacii pe care îi iubea atât de mult."

Capitolul 12

A FI „CELĂLALT"

Dispariția lui Kitiar m-a tulburat profund. M-am gândit adesea la el. Odată a venit la mine într-un vis și mi-a spus să mă asigur că oamenii care veneau în călătoriile noastre își asumau serios responsabilitatea. Mi-a amintit că noi ne-am numit călătoriile, *Aventurile Schimbării Visului: A Servi Pământul prin Conștiență de Sine.*

„Asigură-te", mi-a spus, „că nu doar partea de conștiență de sine este cea care îi aduce pe oameni aici. Ei trebuie să fie dedicați servirii Pământului, schimbării visului într-unul care îi respectă pe Nunqui, zeița plantelor și pe Tsunqui, spiritul apelor."

După aceea am avut grijă să evidențiez aspectele distructive ale călătoriilor, ori de câte ori vorbeam despre ele. În timpul conferințelor și atelierelor mele descriam cât de fragilă este ecologia pădurilor tropicale.

„Fiecare persoană care intră în pădurea tropicală, o rănește", le spuneam. „Totodată, aducem confuzie Shuarilor. Prezența noastră creează tensiune în viața lor de familie și, mai ales printre cei tineri, poate ridica întrebări despre validitatea metodelor lor tradiționale."

Am discutat despre influențele negative ale misionarilor, felul în care îi învățaseră pe cei din comunitățile indigene că pot uita de tradițiile orale odată ce învață să citească și că aceste cunoștințe despre plante pot fi ignorate, deoarece cărțile oferă o documentare de lungă durată. Dar întotdeauna am adăugat că, printr-un respect autentic față de cunoștințele bătrânilor și pentru capacitățile de vindecare ale șamanilor, noi le reîntărim puterile.

„Când tinerii Shuar ne văd că stăm la picioarele șamanilor, ascultându-le poveștile și când medicii noștri vin să învețe de la ei despre vindecare – asta vorbește foarte clar."

Încheiam discuția rezumându-mi filozofia personală, o filozofie care își trăgea seva din trecutul meu de economist.

„Este o chestiune de câștig-cost. Dacă ne întoarcem în State, hotărâți să schimbăm visul oamenilor, să reducem din materialism, inclusiv consumul petrolului, cherestelei și a cărnii de vită care, duce la deteriorarea pădurilor tropicale, atunci câștigurile vor cântări mai greu decât costurile vizitei noastre."

Am început să prezint conceptul de schimbare de forme în atelierele mele de lucru. Știam că nu-i pot învăța pe participanți să fie un tufiș, la fel cum a făcut Toyup; eu însumi nu reușisem să fac asta. În plus, a face asta implica o ajustare filozofică pe care mă îndoiam că mulți erau pregătiți să o facă – acceptarea faptului că un tufiș este egal cu o persoană, că nu există o ierarhie între specii și că, prin urmare, nu este nevoie să-ți fie teamă că nu te mai întorci. Cu toate acestea, cel puțin îi puteam încuraja pe participanți să ia în considerare astfel de posibilități; puteam discuta noțiunea de transformare fizică, celulară, și despre avantajele schimbării formei percepțiilor, a stilurilor de viață și a instituțiilor noastre. Pe lângă discuții, am creat șapte exerciții – călătorii psihonavigaționale – care ajutau la aducerea conceptului de schimbare de formă, în atenția multor participanți.

Am învățat primul exercițiu în timp ce însoțeam, împreună cu Raul, un grup prin Ecuador. Petrecusem noaptea la o femeie șaman Quechua, Iyarina, sus în Anzi, la o altitudine de peste 3000 de metri. Dimineața devreme, pe când era încă întuneric, ea ne-a condus prin aerul rece, la izvorul sacru al poporului ei. Pe măsură ce ziua începea să-și facă anunțată venirea, deschizându-se ca o floare strălucitoare galben-oranj peste vârfurile vulcanice, am privit cum apa țâșnea din Pacha-mama pentru a forma un izvor splendid care avea să-și croiască drum prin pante, în Amazon, iar în cele din urmă până în Oceanul Atlantic.

„Imediat", ne-a spus Iyarina cu tonul ei blând care, deși

era blajin, părea să răsune dintre munți, „îl vom întâmpina pe Inti, Soarele. Numele acestui izvor este Pocvio Juanita; spiritul ei feminin se va uni cu spiritul masculin al Soarelui. Simțiți-le cum se unesc și își schimbă forma în voi. Fiți conștienți de puternicele forțe masculine și feminine ce curg împreună în interiorul vostru, de echilibrarea ce are loc între foc și apă." A zâmbit. „Simțiți pământul de sub picioare și aerul, în timp ce Pachamama respiră asupra voastră, suflând viață* peste și prin voi. Aceasta este o schimbare de formă a celor patru elemente. Toate unite în interiorul vostru." S-a întors și, cu ochii, ne-a cuprins pe fiecare. „În interiorul nostru. Cu toții Una suntem."

Am urmat-o spre est, după ce s-a întors de la izvor și și-a ridicat brațele în direcția Soarelui. Ca la o comandă, acesta a apărut deasupra vârfului ghețarului înzăpezit, ca o minge care a fost ținută sub apă și eliberată brusc, cât pe ce să ne orbească.

A pășit înainte, îndoindu-și piciorul din față, astfel încât genunchiul celui din spate aproape să atingă pământul. În același timp, și-a coborât mâinile din dreptul Soarelui, peste cap și corp, cu o mișcare elegantă, care părea să extragă energie înspre ea. Vocea ei răsuna clar în aerul rarefiat din Anzi, pronunțând numele Quechua, din clipa în care și-a întins mâinile spre Soare până la final, când și-a coborât palmele, la câțiva centimetri de pământ: „Iiiiinnnnnn-ti". Era un dans și un cântec natural, dar puternic în simplitatea sa, la care ne-a invitat să luăm parte și noi. Am urmat-o, încercând să ne păstrăm echilibrul pe măsură ce ne mișcam pe pământul aspru. Am repetat de trei ori invocația. Apoi, ca și ea, ne-am ridicat și ne-am întors încet, permițându-i Soarelui să ne scalde spatele.

Apoi, ne-a cerut să ne concentrăm asupra izvorului și a repetat procesul, de această dată invocând puterea apei. După aceea, a continuat cu pământul și aerul.

În pofida orei matinale, a altitudinii înalte și a faptului că ne culcaserăm târziu cu o noapte în urmă, experiența m-a făcut să mă simt – și cred că și pe ceilalți – energizat și echilibrat

*În original – *camaying* = a sufla forță vitală în ceva. N.T.

Eram foarte conștient de cele patru elemente; era ca și cum fuzionaseră într-o forță puternic încărcată, dar relaxantă din interiorul meu – o senzație care a durat întreaga zi.

Iyarina ne-a explicat mai apoi că putem face asta și la noi acasă. Chiar dacă trăiți într-un apartament de oraș, a spus ea, puteți folosi un bol cu apă în loc de pârâu și să vă îndreptați cu fața spre est, chiar dacă nu vedeți Soarele.

„Aerul vă înconjoară mereu, iar pământul se află dedesubt, indiferent dacă vă găsiți la sol sau la etajul zece. Folosiți cuvintele din limba voastră, dacă vă vine mai ușor. Spiritul și intenția voastră contează. Voi sunteți aerul, apa, pământul și focul – bărbat și femeie. Fiți forța tuturor – spiritul echilibrat."

Pe când predam acestea la unul dintre atelierele mele, mi-am amintit de călătoria pe care Viejo Itza m-a învățat să o fac în piatră. Asta a dus la al doilea exercițiu de schimbare a formei. Le spuneam participanților să găsească, în timpul pauzei lor de masă, o piatră – sau un alt obiect ce atinsese pământul. Le-am povestit despre tehnica pe care mi-a arătat-o Viejo Itza, cum să psihonavighezi în interiorul pietrei și să vezi acolo ceva care trebuie schimbat, fie în viața personală, fie în cadrul comunității. Am repetat cuvintele spuse de propriul meu învățător:

„Intră în piatră și simte cum îți pătrunde în inimă. Schimbarea de forme ține de energie, spirit. Dacă nu înțelegi ceva, pune întrebări. Descoperă ce anume trebuie să se schimbe."

Acele pietre, numite *huacas*, care în Quechua înseamnă „obiecte sacre", au devenit un instrument de psihonavigație, un fel de ghid spiritual. Participanții învățau că, pentru a le întrebuința puterile, nu trebuia să poarte aceste huacas cu ei, în sensul fizic. Huacas erau internalizate și, astfel, puteau fi întotdeauna chemate pentru a oferi ajutor.

Al treilea exercițiu era inspirat de un altul din *Pelerinajul*, de Paulo Coelho – povestea în care el își schimbă forma în cea a unui câine, pentru a se lupta cu diavolul. Însă, de data aceasta este o călătorie ce duce în spiritul plantei ce se află în interiorul nostru. Adeseori le sugerez participanților că mulți din-

tre noi am fost plante în viețile trecute. Această credință era împărtășită și de Toyup, iar exercițiul seamănă cu cel pe care îl practica el. Este vorba despre a fi planta lăuntrică. Poate fi făcut oriunde – chiar și în spații acoperite – însă are mai multă putere, atunci când este realizat afară, într-o pădure sau într-un parc.

„Începeți prin a îngenunchea, cu ochii închiși", le spun, „cu genunchii și picioarele pe pământ; adunați-vă corpul ca într-o sferă, fruntea să vă atingă genunchii; brațele lipite de picioare; degetele strânse pumn. Simțiți energia seminței, dorința de a plesni pentru a elibera o plantă. Vizualizați acea energie care vă înconjoară ca o aură. Amintiți-vă că semințele au puterea de a-și înfige mlădițele în ciment. Priviți adânc în interiorul vostru, pentru a vedea cum vreți să folosiți această energie, această putere, ce aspecte ale voastre vreți cel mai mult să amplificați, să le faceți să se maturizeze în planta dezvoltată complet, să le exteriorizați ca flori. Încet, permiteți-le degetelor să se deschidă și capului să se ridice. Simțiți cum planta în devenire prinde viață, încolțind din sămânță. Lăsați-vă să vă mișcați așa cum vă vine, în cele din urmă ridicându-vă în picioare și întinzându-vă brațele, fără să încetați de a simți spiritul plantei. Cu ochii încă închiși, priviți ce este în jurul vostru – alte plante, poate animale. Ascultați vocile, experimentați senzațiile de a fi o plantă, preluați din înțelepciunea acestei lumi a plantelor. Întindeți-vă și absorbiți toate aspectele de a fi ceea ce onorați mai mult și vreți să experimentați, să materializați."

Le sugerez participanților să folosească și un al patrulea exercițiu, care să-i ajute să încheie lucrarea pe care au început-o în cele două anterioare. Le descriu tehnica tibetană cu steaua, învățată de la Marina, conturând cele opt etape și importanța de a acționa în fiecare zi și de a verbaliza intenția, asumându-ne un angajament. Împreună, călătoriile 2, 3 și 4 ofereau un sistem de identificare a lucrurilor care trebuie să fie schimbate, cât și pentru inițierea transformării în sine.

Al cincilea exercițiu era unul menit să-i ajute pe oameni să renunțe la acele aspecte ale lor de care nu mai au nevoie, sau

pe care nu și le mai doresc. În timp ce celelalte exerciții s-au concentrat asupra importanței de „a-ți schimba forma în acel ceva", acesta se referea la „a schimba forma în altceva". Era modelat după ceremonia tradițională a focului, aparținând mayașilor care trăiesc în ținuturile muntoase din Guatemala.

Fiecare participant este instruit să confecționeze o păpușă din ramuri, flori, frunze, ierburi sau alte materiale inflamabile, din natură. Păpușa o reprezintă pe persoana care o confecționează – deși nu trebuie să aibă aspectul unui umanoid sau a unei păpuși obișnuite. Înainte de a fi încorporate în păpușă, materialelor li se cere permisiunea. În timp ce este asamblată, cel care o face suflă spiritul unui lucru pentru a fi eliberat în ea; cu alte cuvinte, participantul se concentrează asupra transformării unui aspect din viața, personalitatea sau atitudinea sa, în această păpușă. Ar putea fi vorba de o emoție (cum ar fi frica), o relație de dragoste, o dependență, o slujbă sau o afecțiune fizică – pe scurt, orice simțim că este „dereglat". După aceea, participantul petrece un timp în meditație, cu păpușa, continuând să trimită spiritul sau energia aspectului în ea, pentru ca acel lucru să fie eliberat. Apoi, ținem o ceremonie care include incantații și îmbăierea cu elementele – ca în exercițiul Iyarinei. La final, fiecare participant își aruncă păpușa în foc, unde arde în flăcări, făcând să dispară dereglarea și reciclând-o astfel prin Pachamama. Acest exercițiu poate fi făcut și de unul singur sau în mici grupuri, folosind lumânări sau o candelă.

În timp ce conduceam aceste ateliere de lucru, am devenit conștient că eu însumi nu mi-am schimbat forma, fizic vorbind, la nivel celular. Am simțit că Viejo Itza și Kitiar m-au pregătit așa cum au știut mai bine și că acum ținea de mine să fac propria încercare. Aveam încredere că se poate face și nu mă îndoiam de ceea ce-am văzut. Înțelegeam teoria de bază – și, de asemenea, că nu este atât o chestiune de tehnică, cât e de atitudine. Secretul se afla în inimă și nu în creier. Se cerea un salt perceptual, o schimbare fundamentală a visului. În plus, era important să depășesc o mare barieră – trebuia să renunț la fricile mele.

Călătoriile în sine s-au dovedit a fi un aliat, validându-mi în permanență puterile incredibile ale schimbării de forme. Mulți dintre oamenii care au făcut alături de mine călătoria spre Ecuador au avut probleme, boli, care au fost vindecate. Când erau presați să dea o explicație, șamanii accentuau adesea faptul că, în loc de a face ca boala să dispară, ei preferau să-i schimbe energia, într-o formă care să-i fie de folos pacientului. (Adesea foloseau cuvinte precum *vibrație* sau *aer,* în loc de *energie.*)

Oamenii se vindecau de cancer, migrene, probleme serioase de spate, de sindromul oboselii cronice, de colită, răni la genunchi și glezne, infertilitate, probleme oftalmologice, dependența de țigări, alcool, mâncare și sex și se rezolvau o mulțime de probleme – atât cele emoționale, axate în jurul relațiilor cu părinții, iubiții, soții și copiii, cât și probleme legate de valoarea de sine, de carieră și prosperitate. La toate aceste vindecări participau ceilalți membri de grup, inclusiv medici și psihiatri. Acestora li s-au luat interviuri pentru diverse emisiuni de televiziune difuzate în Statele Unite. Una dintre ele, intitulată *Vindecători șamani*, produsă de Paramount Pictures, prezintă o femeie care, înainte de a pleca de acasă, din Seattle, fusese diagnosticată cu o tumoare ovariană. Ea a fost vindecată de către un șaman Quechua, iar când s-a întors acasă, medicul ei a declarat-o „vindecată în mod inexplicabil".

După vindecările șamanice, mulți oameni au trecut prin schimbări celulare spectaculoase. Un exemplu este o femeie care a suferit de zece ani de sindromul oboselii cronice, fără să beneficieze de vreo alinare, deși fusese la mulți medici și alți specialiști. Imediat după ce a fost vindecată de către un șaman Shuar, noi cei aflați în grup am remarcat o schimbare semnificativă în aspectul ei; părea mult mai „ușoară" în energia sa – mai subțire și mai fericită. Ea ne-a spus „că se simte de o mie de ori mai bine, de parcă o mare greutate i s-ar fi ridicat de pe umeri". Câteva zile mai târziu, a luat avionul spre casă. Când a coborât din avion, soțul și copiii ei o așteptau la poartă. Ea s-a îndreptat spre ei, însă aceștia nu au recunoscut-o. Stătea exact

în fața lor; ei au continuat să o caute printre pasageri, până când ea le-a vorbit. Această vindecare a determinat-o să se reîntoarcă de câteva ori în Ecuador, alături de soțul și fiul ei. Un alt exemplu este cel al lui Joyce, o psihoterapeută care mi-a spus:

„Am venit în această călătorie datorită interesului pe care îl am pentru terapiile alternative, dar știu foarte puține despre șamanism. Cu toate astea, un consilier spiritual mi-a spus că voi primi un transfer energetic de la un șaman și că acesta îmi va schimba viața". Suferind de problema de a fi în permanență obosită și incomodată de greutatea ei, Joyce ținuse diverse regimuri, dar fără rezultat. Când am vizitat un șaman Quechua, la casa sa din Anzi, ea mi-a spus că știa că el era cel care îi va schimba viața. A fost prima din grup care a primit vindecare, timp în care șamanul a suflat alcool printr-o lumânare, înghițind-o într-o sferă de foc.

A doua zi dimineață când am ajuns la micul dejun, i-am găsit pe cei din grup adunați în jurul ei. Nu numai că arăta mai fericită, dar, din punct de vedere emoțional, mult mai ușoară.

„Îți vine să crezi?", a exclamat un medic care o cunoștea pe Joyce de ani de zile. „Uită-te cât e de radiantă. Parcă e o altă persoană! Să vezi când vor auzi asociații mei despre asta!"

În pofida unei schimbări foarte vizibile în emoții și atitudini, corpul lui Joyce era încă împovărat de greutatea în exces. După o zi, când am ajuns în pădure, ea a întâmpinat obstacole serioase; lunga și dificila excursie pe jos până la cascadele termale este istovitoare până și pentru atleții aflați în formă. Deși putea refuza, Joyce a insistat să încerce. Nu era echipată pentru un astfel de drum, însă hotărârea ei eroică și simțul nou descoperit al Sinelui i-au oferit sprijinul de care avea nevoie. Acestea și încurajările primite de la prietenii ei i-au permis să persevereze; și a ajuns până la capăt.

Scăldându-se în apele aburinde ale cascadelor vulcanice, Joyce s-a întors spre mine. „Mă simt complet transformată", a radiat ea. Următoarele cuvinte pe care le-a rostit m-au luat prin surprindere.

„Ai considera că aș fi un bun candidat pentru a conduce următoarele excursii?"

La câteva luni după ce Joyce s-a reîntors în Statele Unite, a pierdut 28 de kilograme, fără să țină regim sau să facă vreun efort conștient pentru asta. Nivelul său energetic a crescut exponențial. A devenit un lider de excursie – unul excelent, care îi inspiră pe ceilalți prin entuziasmul ei neostenit și care, la doar un an de la prima sa vizită în Ecuador, a condus două grupuri alături de mine și unul de una singură. La multe dintre atelierele noastre de lucru, arătăm o emisiune de televiziune de o oră despre prima călătorie la care a participat; oamenilor din public care o văd alături de imaginea ei de pe ecran nu le vine să creadă că este aceeași persoană. Într-o zi, cam la un an de la prima călătorie, ea mi-a trimis prin email, următorul mesaj:

Am uitat să-ți povestesc asta despre schimbarea mea celulară. Pe spate începuse să mi se dezvolte o eczemă, după aproape două luni de la întoarcerea mea din Ecuador. Era straniu, pentru că se afla sub piele. Eczema nu a străpuns niciodată pielea, dar aceasta devenise roșie și începuse să mă mănânce. Nici un fel de unguent nu m-a ajutat. În cele din urmă, medicul mi-a făcut analiza sângelui și mi-a prescris un tratament care, într-un final, m-a scăpat de eczemă. După câte îmi amintesc, rezultatele analizei au arătat că trupul meu avea o reacție la nivelul celulelor și al sângelui. Exista o inflamare a celulelor sângelui. Celulele reacționau de parcă ar fi făcut față unei infecții, dar medicul era uimit, deoarece nu exista nici o infecție. El mi-a pus diagnosticul de reacție vasculară. Știa că celulele reacționau la ceva, dar nu avea ideea ce putea fi. Eu știam că eczema era o reacție la schimbarea prin care trecea corpul meu – n-am avut niciodată îndoieli în privința asta. Medicul a spus că n-a văzut niciodată așa ceva. Considera că totul era foarte ciudat.

Aceste experiențe din Ecuador m-au făcut să încep să

practic încă două exerciții de psihonavigație. Fiecare implică șarpele – un animal a cărui putere este recunoscută de aproape toate culturile șamanice, dar a cărui imagine are adesea, pentru noi, conotații înfricoșătoare, chiar malefice. Am descoperit că aceste călătorii îți oferă atât de multă forță la nivel personal, încât le-am introdus în programul atelierelor mele de lucru.

În primul dintre ele (al șaselea din seria schimbării de forme), le cer oamenilor să călătorească spre șarpe. Până să ajungă să facă acest lucru, au deja un ghid, ca cel pe care l-a adus pentru mine Maria Quischpe – sau o huaca, ca piatra de la Viejo Itza. Ei sunt încurajați ca, în această călătorie, să-și ia cu ei atât ghizii, cât și piatra. Unica instrucțiune este să ajungă să cunoască șarpele, să-l experimenteze prin cât mai multe simțuri posibil. Călătoria fiecăruia e unică: unii studiază aspectul și obiceiurile șarpelui; alții îi observă nașterea (dintr-un ou, sau direct din mama lui), îi urmăresc dezvoltarea și momentul când își schimbă pielea; alții se pot concentra asupra câmpurilor energetice; alții își dedică timpul pentru a înțelege cum a evoluat atitudinea lor față de șarpe și felul în care acest lucru le influențează viețile.

Următorul exercițiu poate duce direct la schimbarea fizică a formei. Le spun participanților să *fie* șarpele. Spunem povești despre șarpele anaconda, considerat a fi divin în multe culturi amazoniene. Discutăm despre simbolistica șarpelui în tradiția egipteană, celtică, tantrică etc. Subliniez că inițiații în schimbarea de forme încep adesea cu a fi șarpele și prin a-și schimba pielea veche. Această tehnică a fost practicată încă de când s-a consemnat istoria. Îi încurajez pe oameni să simtă cât sunt de uniți cu această tradiție străveche. Este un moment în care trebuie să lași în urmă fricile, să uiți de conceptele ierarhice care ne-au fost induse în școală. Șarpele este învățătorul primordial, atât de puternic, încât fiecare religie majoră, nonextatică, s-a simțit amenințată de el. Le sugerez că această călătorie oferă ocazia de a scăpa de acele prejudecăți epuizante.

„Lăsați ca șarpele să preia controlul! Deschideți-vă în fața misterului său! Târâți-vă pe podea, încolăciți-vă, sâsâiți ..."

Mulți participanți la atelierele mele mi-au spus că aceste șapte călătorii oferă inspirație și o prezentare revelatoare a ceea ce înseamnă schimbarea de forme. Ultimele două, care subliniază forța șarpelui, oferă un format prin care să pătrunzi în schimbarea de forme celulară. O femeie, care ne-a spus că a fost mereu îngrozită de șerpi, a mărturisit: „Acum înțeleg de ce șarpele și-a asumat un rol atât de important în psihicul nostru, încă de pe vremea primelor picturi rupestre. Îi sunt pe veci îndatorată șarpelui ce se află în interiorul meu."

Un bărbat și-a rezumat sentimentele prin întrebarea:

„Chiar trebuie ca fiecare istoric să se mire când descoperă că șarpele a fost simbolul șamanilor celtici, al druizilor, iar episcopul Patrick (apoi Sfântul Patrick) a trebuit să-i alunge, pentru a putea asigura autoritatea Bisericii Catolice în Irlanda?"

Winifred moștenise de curând de la mama sa un fotoliu vechi – tipul de scaun care are un semicerc mare deasupra fiecărui braț, semănând într-un fel cu un scut. Mi s-a spus că au fost create astfel, pentru a proteja persoana care stă pe el, de curenții de aer din timpul iernii. Fotoliul era complet alb și foarte confortabil. Îl îndrăgeam tare mult și mă așezam în el în fiecare seară când ajungeam acasă. Într-o noapte, Winifred, obosită după o călătorie de afaceri, s-a dus la culcare mai devreme. M-am așezat în fotoliu, sorbind dintr-o bere și ascultând o înregistrare făcută cu incantațiile lui Kitiar. M-a acaparat sentimentul straniu că eu și fotoliul avusesem o legătură într-o viață anterioară; că îmi fusese aliat și că mă protejase.

După acel eveniment, mă așezam în fotoliu de cel puțin două ori pe zi și meditam. Am încercat să eliberez fiecare gând și sentiment, cu excepția acelora care păreau că se axează în jurul fotoliului. Am aplicat și tehnica schimbării visului, în care să determin dacă dorința mea de a-mi schimba forma în acel fotoliu era un vis sau o fantezie. Răspunsul a fost limpede – era un vis. Asta m-a condus spre următorul pas. Am aplicat tehnica tibetană cu steaua, pe care mi-a arătat-o Maria, trimițând în stea visul

meu de a fi acel fotoliu și aducându-le în capul și inima mea.

Făcusem aceste exerciții de aproape două luni, când Jessica m-a provocat să ne jucăm de-a v-ați ascunselea. Am decis să condimentăm puțin jocul și ne-am înarmat cu săgețile de jucărie primite în dar de la tatăl meu, de Crăciun, ca un cadou amuzant. Pierdeam din greu și, după aproximativ o jumătate de oră, nu numai că începusem să mă simt umilit, dar și puțin frustrat, dorind să câștig și eu măcar o dată. Jessica a dispărut în dormitorul ei, ca să numere. Am alergat în sufragerie și, în panică, am căutat un loc unde să mă ascund. Și am văzut fotoliul. Am fost atras de el. Eram sigur că voi reuși. Uitându-mă la hainele de pe mine, mi-am amintit de observația făcută de Toyup despre culori; purtam pantaloni scurți kaki și un tricou roșu. Am țâșnit spre dulapul meu și mi-am luat halatul alb de bumbac. Mi-am lăsat pușca cu săgeți pe un raft al dulapului. M-am strecurat în fotoliu, trăgând halatul peste mine și m-am concentrat spre a-mi simți energia cum se contopește cu cea a fotoliului – un alt aspect al ființei mele. Foarte curând, am călătorit spre șarpe și, prin schimbarea pielii, mi-am eliberat fricile.

Apoi am auzit pașii Jessicăi. Se apropia dinspre bucătărie, cu grijă. Am văzut-o intrând în sufragerie. Mi-am închis ochii și mi-am dat voie să fiu fotoliul. Ca un ecou îndepărtat, am auzit-o venind spre mine. Mi-am ținut respirația. O auzeam pe ea cum respiră, ca și cum ar fi fost exact în fața mea. Știam că este acolo, la doar câțiva centimetri distanță, probabil stând alături de mine pe fotoliu. Apoi a plecat. Știam că a plecat și, deschizând ochii, am văzut-o cum se ascunsese în holul care duce spre dormitorul nostru. Am avut dorința puternică de a fi tatăl ei și de a râde cu ea. Peste doar două minute, s-a întors. A sărit când m-a văzut, a încărcat pușca și a tras cu săgeata.

„Te-am prins", a strigat victorioasă. Apoi și-a înclinat capul. „De ce nu faci nimic și stai acolo? Unde erai înainte?"

„Eram chiar aici, în fotoliul acesta."

„Nici gând!" Și-a reîncărcat arma și a țintit-o spre fața mea. „Spune-mi adevărul."

„Jur că așa e – chiar aici în fotoliu."

„Mincinosule! Am stat aici, chiar unde sunt acum și m-am uitat sub el, după el. Nu erai nicăieri în jur."

„Nu în jur. Eram aici. Eram fotoliul."

„Și vrei să te cred? Bănuiesc că halatul acesta tâmpit te-a camuflat? Dacă e așa, cum de te-am găsit acum?"

I-am explicat ce se întâmplase. Firește, conceptul de schimbare de forme nu era ceva nou pentru Jessica. A rămas cu gura căscată. Se uita fix la mine.

„Ești serios? Ești, nu-i așa?"

Acea experiență a fost un șoc pentru toți. Am încercat să o repet pentru Winifred, dar m-am intimidat și mi-a fost frică. N-a mers. Ca multe alte lucruri pe care nu le putem explica, s-a îndepărtat din conversațiile noastre și chiar din minte. Dar, în mod cert, deschisese o ușă.

Nu la mult timp după aventura de-a v-ați ascunselea, toți trei am mers în Ecuador împreună cu Raul, soția lui, Elsa, și fiica lor, Lourdes. Din ziua următoare, până la finalul ședерii noastre acolo, Winifred a fost vindecată de un șaman Quechua, pe nume Manco, cel care a fost unul dintre primii mei învățători. După vindecare, Manco ne-a sugerat ca, a doua zi de dimineață, în drum spre aeroport, să mergem la piață și să cumpărăm unele ierburi pentru Winifred, pe care să le ia acasă ca să-și poată prepara ceaiul despre care Manco ne-a asigurat că o va ajuta la vindecare. Ne-a scris o listă lungă și ne-a spus să i-o dăm unei anumite femei din piață, o renumită specialistă în plante medicinale.

Am fost uimiți de volumul de plante pe care ni l-a pregătit femeia și l-a împachetat într-o hârtie de ziar. Pachetul era de mărimea unuia care conținea trei sau patru duzini de trandafiri cu coadă lungă.

„Cum îl vom trece de paza de la aeroport?", m-a întrebat Winifred, în drum spre aeroport. „Acestea sunt plante vii."

La acea vreme, Ecuadorul participa la un program în care Statele Unite îi instruia pe cei de la pază cum să cerceteze toate bagajele ce soseau la aeroportul din Quito; bagajele verifi-

cate erau trimise prin mașini sofisticate. S-a interzis cu strictețe transportul de plante vii în Statele Unite. Sistemul acesta prezenta două avantaje. Primul, câștiga timp în Miami. Al doilea, dacă plantele erau legale conform legii ecuadoriene și nu se descoperea nici o încercare de a le ascunde, erau pur și simplu confiscate; nu era încălcată nici o lege, așa cum ar fi fost cazul dacă pasagerul le-ar fi cumpărat direct din Statele Unite. Pentru a evita posibilitatea unor acuzații, am decis să nu încercăm să ascundem plantele, ci doar să le lăsăm în geanta lui Winifred, complet vizibile pentru cei care doreau să se uite. Pe când ne pregăteam să trecem la pază, Jessica a băgat mâna înăuntrul bagajului, a atins mănunchiul de plante și i-a spus: „Fii un ziar."

Doi soldați în uniformă stăteau în spatele unei mese lungi, blocând intrarea spre poarta American Airlines, căutând cu meticulozitate fiecare dintre bagajele de mână.

Jessica a mers prima. Unul dintre soldați i-a luat camera de luat vederi și i-a spus să o deschidă. Din fericire își scosese ultima rolă de film, înainte să o trimită prin mașina cu raze X. El s-a uitat înăuntru și a examinat-o, apoi i-a dat-o înapoi, încuviințând solemn. Între timp, celălalt căuta prin restul lucrurilor din geanta ei: un pulover, patru tapiserii Otavalan micuțe, pe care le cumpărase pentru prietenii ei, o perie de păr, o carte, jurnalul, un creion, calculatorul, portofelul și gentuța cu cosmetice. Cele din urmă l-au făcut să se oprească. I-a cerut să deschidă portofelul, iar apoi gentuța. A examinat fiecare fotografie din portofel și a pus-o să deschidă capacul fiecărui borcănel de cremă și de la fiecare ruj. Când a deschis pudriera, el a bătut ușor tamponul cu degetele, făcând să se ridice mici norișori de pudră de talc. A băgat unghia după oglinjoară, ca să vadă dacă se desprinde.

Nu era o chestiune banală, o căutare obișnuită. Ori fuseseră avertizați că cineva încerca să iasă din Ecuador cu ceva foarte important, ori erau hotărâți să impresioneze vreun superior invizibil. Nu mai trecusem niciodată până acum, prin așa ceva.

Jessica a fost trimisă mai departe, prin zona porții.

Am împins-o pe Winifred în față. Normal că nu doream

să merg înainte și s-o las singură acolo. Văzând-o cum înaintează spre masă, m-a cuprins un sentiment de panică. Eram convins că soldații vor confisca mănunchiul de ierburi. Și mi-am pierdut brusc încrederea a cât de legal era ceea ce făceam. Cum vor reacționa, mă întrebam eu, la sortimentul de „droguri" șamanice?

Primul și-a băgat mâinile în geanta ei de sibir. A scos afară un pulover de un albastru deschis, l-a scuturat și, mulțumit, i l-a aruncat în brațe. Apoi a început să întindă și alte obiecte pe masă. A scos afară, lent – dureros de lent pentru mine – obiecte asemănătoare cu cele ale Jessicăi: o carte, o poșetă, geanta de cosmetice, perie, creioane, calculator. A deschis geanta larg și s-a uitat înăuntru. Apoi un zâmbet răutăcios i-a străbătut fața, prima emoție exprimată pe care am văzut-o pe chipul lor. A băgat mâna în interior. Mi-am ținut răsuflarea și m-am uitat la Jessica, care stătea la intrare, uitându-se la noi, foarte tensionată. Soldatul i-a mormăit colegului său, iar apoi au scos ceva afară – un număr din revista *Cosmopolitan*! Amândoi s-au holbat la modelul de pe copertă. Apoi au început să arunce relaxați înapoi în geantă, lucrurile pe care le-au înșirat pe masă. I-a înmânat-o lui Winifred și i-au făcut semn să treacă mai departe. Trecuse cu bine. Era în siguranță. Capul mi se învârtea în momentul în care am trecut prin formalitățile căutării. Mă tot gândeam la mănunchiul de plante. Unde dispăruse?

În sfârșit, căutarea s-a terminat. Am trecut de poartă și le-am găsit pe Jessica și pe Winifred stând jos, înăuntru, abia stăpânindu-și sentimentul de ușurare pe care îl simțeau.

„Chiar aici", a spus Winifred, arătând în geanta ei, ca răspuns la întrebarea mea. „La vedere, tot timpul. Cel mai mare lucru din interiorul genții. Nu știu cum l-au omis. De parcă ar fi dispărut, pur și simplu."

„Și-a schimbat forma în cea a unui ziar", a spus Jessica.

Câteva luni mai târziu, am ajuns în același aeroport din Quito, ieșind din țară cu șaisprezece oameni care tocmai petrecuseră zece zile alături de mine și de șamani. Unii dintre ei cărau sulițe pe care și le cumpăraseră de la Shuari.

Având în vedere că Shuarii își construiesc săgețile din lemn de chonta extrem de dur, nu le mai atașează vârfuri de piatră sau de metal. În schimb, taie din lemnul întunecat un cap de suliță triunghiular – un cap suficient de dur pentru a pătrunde prin cea mai groasă piele de animal sau de dușman. Forma triunghiului și lungimea mânerului spun multe despre întrebuințarea suliței. Capurile lungi și subțiri sunt făcute pentru pescuit. Mai groase sunt cele pentru vânarea animalelor. Sulițele cu capete mai mici și cu șerpi sculptați pe mâner sunt de ceremonie. Sulițele de luptă – folosite pentru a lua viața unui alt om – au capete în formă de diamant care se ascute spre vârf.

În acea zi și eu aveam la mine o suliță. Fusese făcută pentru mine, ca un dar special din partea unui șaman, în scopul expres de a „nimici luptătorii malefici ce distrug pădurile". Deși intenția sa era în mod clar simbolică, referindu-se la spiritul acelor oameni care conduc companii petroliere și alte organizații ce nu onorează pământul – și nu pentru a-i ucide fizic – era, totuși, o adevărată armă de luptă. Măsurând aproximativ 1,50 metri, ca toate armele de război, era zdravănă și simplă, făcută pentru a fi înfiptă, și nu aruncată. Era ornată cu pene de toucan, roșii ca sângele, iar capul său în formă de diamant era foarte ascuțit. Nu puteam ascunde faptul că purtam asupra mea o armă – una care nu avea ce căuta în cabina unui Boeing 757 American Airline, în care tocmai doream să ne urcăm.

Cu o noapte înainte, câțiva membri ai grupului au făcut pariuri dacă vom trece sau nu cu sulițele în avion. S-au străduit foarte mult să le deghizeze. Unul și-a acoperit capul suliței lui cu ziar ud, peste care a pus o bentiță roșie ca să o facă să arate „ca un baston", a spus el. O femeie și-a înfășurat-o într-o tapiserie, iar apoi a rulat-o în așa fel, încât să semene cu un steag înfășurat. Cineva a găsit o bucată de cauciuc pe o grămadă de gunoi din afara haciendei unde își petrecuse ultima noapte, în care a reușit să-și ascundă sulița sa de pescuit, lungă și subțire.

În autobuz, în drum spre aeroport, am luat microfonul. ținându-mi sulița în sus, am anunțat că-i voi schimba forma în-

tr-un baston și că o voi lua la bordul avionului. Nu știu ce m-a pus să fac asta, poate amintirea celuilalt succes cu plantele lui Winifred; și totuși, simțeam o încredere copleșitoare că voi reuși să o fac. Anunțul meu a stârnit hohote de râs. Ca răspuns la mai multe întrebări, le-am spus că nu glumeam, că nu voi face absolut nimic ca să o deghizez sau să o ascund.

„Un adevărat test pentru un schimbător de forme", m-am lăudat, cu poate prea multă bravadă.

Acum, aflat din nou în aeroportul din Quito, mă găseam în fața acelorași doi soldați poziționați în spatele mesei lor, sau poate alți doi care îmi păreau identici. Așa cum îmi este obiceiul, i-am lăsat pe toți să treacă în fața mea. Una câte una, sulițele au fost confiscate, proprietarilor dându-li-se asigurări că le vor putea recupera în Miami. Am pășit spre masă. Soldații mi-au scotocit prin rucsac, răscolind totul înăuntru. Apoi m-au lăsat să trec. Cei care mă însoțeau m-au privit uimiți, pe măsură ce am pășit în zona porții, cu sulița în mână.

„Or să te oprească însoțitorii de zbor", mi-a spus ironic femeia al cărei „steag" tocmai fusese confiscat.

Nu am fost deloc surprins când, treizeci de minute mai târziu, am trecut pe lângă femeia de la ghișeul de verificare a pașapoartelor, de poarta avionului și apoi pe lângă alți trei însoțitori de zbor, fără nici o problemă. Unul s-a uitat direct la sulița mea. Apoi și-a ridicat privirea la nivelul ochilor mei și mi-a zâmbit larg. „Ați urcat pe Muntele Chimborazo?", m-a întrebat ea.

Am încuviințat sfios și m-am grăbit să trec prin pasaj.

Manco, maestru învățător, timp de decenii, pentru unii dintre cei mai buni șamani Quechua, mi-a refuzat întotdeauna invitația de a veni în Statele Unite, spunând că nu dorea să abandoneze spiritele munților Anzi. Studiasem cu Manco mulți ani; de curând începuse să o învețe pe Jessica. Faptul că a lucrat cu ea l-a influențat destul de puternic. Se pare că i-a schimbat părerea despre vizita în State. La început, a vorbit despre importanța de a le prezenta tinerilor din America de Nord filozofia șamani-

lor, cu privire la respectul ce trebuie acordat Pământului; m-a însărcinat pe mine cu această responsabilitate. Apoi a început să se gândească la puntea puternică ce ar putea fi construită prin schimburile între sud și nord. I-a povestit Jessicăi legendele străvechi despre împerecherea Condorului cu Vulturul, în timpul celei de-a Cincea Pachacuti.

Într-o zi, în timp ce stăteam sub vârful înzăpezit Cotopaxi, cel mai înalt vulcan activ din lume, s-a întors spre mine, zâmbind.

„Experiența este totul", a spus. „Trebuie să experimentez pământul Vulturului."

Jessica a făcut pregătirile pentru vizita sa. A ornat camera cu huacas, flori și plante în ghivece care să fie ale sale și a atârnat tapiserii Quechua, pentru a-l face să se simtă ca acasă. Winifred a remarcat că la noi în casă aveam deja destule suveniruri din Anzi și Amazon – covoare și oale Quechua, imagini în argint și aur ale lui Mama Kilya și Inti, brâuri de dans, coliere și sulițe Shuar, arcuri Achuar – cât și un sortiment de artă din diferite culturi șamanice de peste tot din lume. Dar asta nu a inhibat-o deloc pe Jessica.

„Camera lui trebuie să fie specială", a spus ea. Ba chiar i-a pregătit un ceai din frunzele de stejar bătrân, pe care îl avem lângă casă. Asta m-a surprins, deoarece, deși lucrez adesea cu acel copac pentru a primi energie și putere de vindecare, nu l-am privit niciodată infuzat ca ceai. Când am întrebat-o de unde învățase să facă ceaiul, mi-a spus că a fost o „intuiție".

A fost prima lui vizită în State, dar tot asfaltul, traficul, poluarea și confuzia zgomotoasă a Miamiului nu au părut să-l afecteze. A mers spre un zgârie nori, l-a atins și a zis: „Un spirit frumos, foarte feminin, cum e Cotopaxi". A asimilat tot și a adus cu el simțul unimii. Am fost încântați să vedem că starea sa de extaz nu era condiționată de faptul că nu se afla în Ecuador.

Prima zi petrecută de Manco la noi acasă a fost dedicată vindecării. I-am anunțat pe unii prieteni apropiați că va veni. Vestea s-a răspândit rapid. În acea zi a făcut douăzeci și șapte de

vindecări, folosind tehnicile pe care le cunoștea atât de bine. Pentru unii oameni a prescris ceaiuri din plante și băi ca tratament ulterior, așa cum făcuse atunci și în cazul lui Winifred. Când a terminat cu vindecările, i-am explicat că multe dintre acele plante erau indigene anumitor părți din Anzi și nu se găsesc foarte ușor în Florida tropicală. A sugerat să amânăm vindecările pentru o zi.

Dimineața devreme, înainte ca Jessica să plece la școală, a dus-o într-un mic tur al grădinii noastre. Eu, Winifred și Jessica suntem mari iubitori de plante. Pe lângă acele plante care se găsesc în majoritatea grădinilor din Florida, cum ar fi portocalii, pomii de grapefruit, ficușii, bougainvillea, mango și avocado, avem și altele pe care vecinii noștri le consideră destul de exotice. Printre acestea se numără datura, ayahuasca, passiflora, frangipani, mahonul, gardenia, San Pedro, curmalul și rarul arbust gyger.

Manco a descoperit varietăți pe care nu le-am remarcat până atunci. Spre deosebire de majoritatea floridienilor, noi nu folosim îngrășăminte chimice, insecticide sau apă (în afară de cea de ploaie). Când am cumpărat casa, am achiziționat și un sistem subteran de irigare foarte sofisticat. Nu-l folosim niciodată. Prin urmare, iarba de pe terenul de golf a murit și a fost înlocuită cu o varietate naturală, ceea ce vecinii numesc iarbă sălbatică. Printre frunzele acestei varietăți „inferioare", Manco a găsit unele plante vindecătoare extraordinare, pe care le cunoștea. Cu toate acestea, nu mai văzuse până atunci majoritatea plantelor pe care le-a găsit în acea dimineață.

„Acum", i-a spus Jessicăi, „vei învăța să vorbești cu plantele – dacă nu le cunoști deja. Primul pas: trebuie să fii planta."

Manco și-a petrecut restul zilei psihonavigând în diferite plante. După ce Jessica a plecat la școală, m-am alăturat lui. L-am întrebat dacă au descoperit ceva important până atunci.

„Multe", m-a asigurat. A continuat să-mi spună că ceaiul de stejar pe care i l-a făcut Jessica nu ar trebui folosit ca ceai, ci mai degrabă ar servi bine drept unguent pentru erupțiile de pie-

le, acelea cauzate de alte plante. „Am descoperit asta împreună cu Jessica."

L-am întrebat cum au făcut asta.

„Pur și simplu stai aici, în fața acestei floricele", mi-a spus, arătându-mi o superbă zorea. „Lasă-ți spiritul să se unească cu al ei. Contopiți-vă câmpurile energetice."

„Nu este un tip de schimbare de formă?"

A recunoscut că era, adăugând:

„Doar dacă putem renunța la armura umană pe care o purtăm. Tot ce trebuie să faci este să călătorești spre plantă, să fii aceasta și să-i afli secretele."

Am încercat să-i urmez exemplul, dar am întâmpinat dificultăți. Mintea mea s-a interpus. Știam că această floare conținea ingrediente similare cu cele folosite pentru sintetizarea LSD-ului – acea substanță halucinogenă puternică, ce a fost atât de populară în timpul anilor mei de colegiu. Acest tip de cunoaștere provenită din cărți părea să mă împiedice să fac călătoria în care se afla el. Curiozitatea mea a fost stârnită. Mă întrebam constant ce va descoperi despre plantă.

„Uau!", a exclamat într-un final. „Foarte puternică pentru așa o floare mică. O plantă pentru visat." A mângâiat-o cu iubire. „Încă nu sunt încă sigur cum să te folosesc." S-a uitat la mine. „O plantă minunată – una care merită respect. Mai trebuie să petrec un timp cu ea, înainte să o pot prescrie cuiva."

După prânz, m-am întors în biroul meu să dau niște telefoane și să mă ocup de câteva probleme de afaceri. Manco și-a continuat lucrul cu plantele. Pe la amiază, am decis să iau o pauză.

Am înconjurat casa, l-am căuta t, dar nu era de găsit. Am mers înăuntru, l-am strigat, am verificat la baie, iar apoi am mai dat o tură de casă, acoperind complet proprietatea noastră modestă, pentru a doua oară. Nici urmă de Manco. Presupunând că s-a decis să se plimbe pe stradă, m-am întors în biroul meu și am continuat să lucrez.

Dar ceva mă deranja. Noi trăim pe o stradă rezidențială micuță. Opțiunile de deplasare ale lui Manco erau limitate. Am

decis că era mai bine să-l caut. Am început cu strada. O mișcare mi-a atras atenția. M-am uitat în stânga mea. Părea să iasă din spatele palmierului înalt, care ne veghează o parte din proprietate. M-am dus la el, ușurat că l-am găsit și l-am întrebat unde a fost.

„Chiar aici", a zâmbit el.

„Imposibil!" Chiar înconjurasem acel copac de două ori în ultimele cincisprezece minute.

„Chiar aici", a insistat el. „Acest copac, în tot acest timp."

Nu m-am putut abține să nu râd.

„Ți-ai dat jos armura."

S-a lovit cu palma peste genunchi și a izbucnit într-un hohot de râs ca de copil. După ce s-a liniștit și și-a șters lacrimile de la ochi, s-a uitat la mine.

„Mi-a căzut armura."

În acea seară, la cină, Winifred a ascultat poveștile Jessicăi despre plante și revelațiile lui Manco despre cum a descoperit șase ceaiuri noi și cinci plante pentru îmbăiere. Apoi, ne-a mărturisit că avea și ea ceva de povestit. Ne-a explicat că un inginer cu care lucra a investit bani într-o mică firmă din Anglia, care cultiva leacuri organice.

„A primit un fax astăzi cu vești bune. Compania produce un nou unguent organic, care s-a dovedit a fi eficient împotriva plantei rhus toxicodendron."

S-a întors pe scaunul ei, spre fereastră.

„Principalul ingredient se obține din scoarța arborelui de acolo – stejarul*."

*Quercus virginianus, un stejar cu frunza permanent verde, din Mexic și sudul Statelor Unite. N.T.

Capitolul 13

A SCHIMBA FORMA UNUI VIRUS LETAL

Înainte să dispară, șamanul Kitiar mi-a cerut să ne schimbăm poporul. El ne-a spus că ar trebui să aducem mai mulți oameni să învețe de la Shuari, iar apoi să-i ajute să meargă și să-i învețe pe alții din nord. Totodată a prevăzut și plecarea lui din această lume, deși la acea vreme niciunul dintre noi nu fusese suficient de perspicace pentru a înțelege toate implicațiile celor spuse de el. Însă el a plecat exact așa cum a prezis; s-a transformat într-un liliac și a zburat departe.

Odată ce Kitiar plecase, eu și Raul simțeam o mare obligație de a-i onora dorințele. El fusese un mare învățător, un maestru pentru amândoi. Fusese ca un tată și ca un frate. Nu numai că eram de părere că eram datori să-i îndeplinim ultimele instrucțiuni, dar știam totodată că el înțelese lucrurile mai presus de puterea noastră de înțelegere. Cine eram noi, ca să ne îndoim de părerile lui? Și ne mai motiva ceva; sunt convins că și Raul simțea asta la fel de puternic ca și mine, deși nu am discutat niciodată subiectul. Ne temeam că dacă nu ne supuneam, îi puteam stârni mânia. Nu era un punct de vedere rațional, însă lucrurile pe care le experimentaserăm ne-au convins de puterile sale ca șaman și ca schimbător de forme.

Pe o perioadă de trei ani, am dus șaisprezece grupuri diferite în Anzi și Amazon – un total de 230 de oameni. Acestea au fost experiențe profunde, nu numai pentru oamenii pe care i-am călăuzit, ci și pentru noi. (Descrieri a multe dintre aceste experiențe pot fi găsite în cartea mea, *The World Is As You Dream It.)* Mai mult, în acea perioadă, am lucrat personal cu

șamanii din Anzi și Amazon. Simțeam că schimbarea de forme devenea o parte din viața mea. Uneori mă întrebam dacă nu cumva am mers prea departe. Au fost multe ocazii când m-am temut că-mi pot pierde mințile și capacitatea de a discerne între diferitele niveluri ale realității.

În 1994, Sarah, o prietenă apropiată și soția colegului de cameră din colegiu, a contractat brusc un virus misterios și letal. Ne-a luat pe toți prin surprindere. William, soțul ei, stătea într-o după amiază la biroul său de avocatură din Palm Beach, când a primit un telefon din partea unui cardiolog pe care nu-l întâlnise niciodată. Cardiologul l-a informat că Sarah a fost dusă de urgență la spital de către doctorul ei de familie, care îi făcuse un control de rutină. În camera de urgențe au descoperit că în cavitatea ei toracică se adunase un lichid infecțios. Radiologul nici nu a putut să-i vadă inima și plămânii pe radiografie.

Sarah a fost supusă unei serii de analize intensive și adeseori obositoare. Rezultatele au arătat că lichidul era cauzat de un virus rar, pentru care nu exista nici un tratament cunoscut. Medicii au ridicat din umeri și, după zece zile, au trimis-o pe Sarah acasă, practic fără nici o speranță de recuperare. Știința medicală nu a oferit nici un remediu. Chiar înainte de Ziua Recunoștinței, doctorii l-au anunțat pe William că el și fiica lor de zece ani – cea mai bună prietenă a Jessicăi – vor fi probabil singuri de Crăciun.

Sarah, director executiv în vârstă de treizeci și șase de ani la o companie de construcții, nu împărtășise niciodată interesul soțului ei pentru șamanism. Am descoperit că femeile erau mai entuziaste decât bărbații (60-70% dintre participanții la ateliere și în excursie erau femei). Totuși, William fusese singurul membru din familie care s-a alăturat unuia dintre grupurile mele și care a făcut o călătorie în Ecuador, în timp ce Sarah a stat acasă, ocupându-se de carieră și de fiica ei. Acum se întreba cu voce tare dacă nu cumva virusul fusese adus acasă de către William. Medicii i-au asigurat că acest lucru era foarte puțin probabil; le-au explicat că adulții nu poartă niciodată astfel de virusuri fără ca acestea să fie vizibile și, pe lângă asta, se scursese

aproape un an între venirea lui și instalarea bolii ei. Pur și simplu, nu exista explicație pentru îmbolnăvire.

Într-o noapte, în timp ce Winifred și Jessica dormeau, eu am ieșit afară. Aerul era limpede, stelele strălucitoare. Umezeala de la dușul făcut mai devreme în acea seară se agățase în aer, iar mirosul de frunze ude mi-a adus aminte de Amazon. M-am gândit la acea noapte petrecută alături de Kitiar. Aproape că-l vedeam stând pe scaunul lui de lângă foc, încurajându-mă să am credință și curaj. Mi-am dorit să fie cu mine, acum. Am privit în sus și am fost atras de o stea. Părea mai mare decât toate celelalte. Uitându-mă la ea, am fost uimit să văd că a căpătat o nuanță albăstruie. Dintr-o dată, a părut să clipească. La început, am crezut că eu am fost cel care a clipit. Dar s-a întâmplat din nou. Am privit mai atent, schimbându-mi perspectiva. Apoi am văzut că steaua nu clipise, ci un obiect a trecut peste ea, umbrind-o. M-am concentrat asupra mișcării. A venit din nou. Steaua a fost acoperită pentru o clipă de un fel de aripi. Era incredibil. Era un liliac. Primul pe care-l văzusem la casa noastră, de când ne-am mutat cu trei ani în urmă.

Aproape că nu-mi venea să cred ceea ce văzusem, dar iată că se afla în fața mea. Pe măsură ce ochii mei s-au obișnuit, l-am privit cum zbura și înconjura un copac bătrân din curtea noastră. Eram profund emoționat, uluit și puțin înfricoșat. Mi-am unit mâinile la inimă și m-am închinat în fața liliacului. Am făcut-o fără să gândesc. „Kitiar", am spus.

A doua zi dimineață, a sunat Sarah și m-a rugat să trec pe la ea acasă ca să stăm de vorbă. Când am ajuns, ea era rezemată în pat. Era palidă și părea fragilă, aproape ca un copil; din ea părea să radieze o aură de pace. Văzând-o astfel, mi-am adus aminte de o discuție avută cu Viejo Itza despre corpurile energetice și aure. În timp ce mă așezam lângă ea, sorbind dintr-o ceașcă de cafea pregătită de William, ea m-a întrebat dacă puteam folosi șamanismul pentru a o ajuta. Rugămintea ei m-a luat complet prin surprindere; bineînțeles, nu puteam refuza să încerc. Am fost de acord să fac o vindecare, combinând tehnici

învățate de la Kitiar și de la alți Shuari, cu cele ale șamanilor Quechua din vârfurile Anzilor. De-a lungul anilor, toți învățătorii mei mi-au atras atenția că nu oamenii sunt vindecătorii. Fiecare mi-a spus, cu propriile sale cuvinte:

„Întreaga vindecare vine de la Pachamama, Mama Pământ, Mama Univers. Eu sunt doar o conductă. Fiecare om are această capacitate, dacă se conectează la visul lui Pachamama. Fii deschis la adevăratele dorințe ale pacientului; lasă ca universul să facă restul". Auzisem asta de la șamanii din Indonezia, Egipt, Iran, Italia, Thailanda, Mexic, Panama, Brazilia, Guatemala, Peru, Bolivia, Ecuador și America de Nord – același mesaj transmis în limbi diferite și prin diferite ritualuri.

„Specificul ceremoniilor, al tehnicilor" mi s-a tot repetat, „nu este important, atâta vreme cât conectează pacientul cu puterile naturii." Sarah stătea în pat și am întrebat-o ce-și dorește.

„Să trăiesc", a spus ea. „Să petrec mai mult timp lângă familia mea și în această lume frumoasă." Am sugerat, într-o manieră cât de politicoasă și delicată posibil, că poate i-a venit vremea să meargă mai departe. Ea a zâmbit blând, dar mi-a vorbit ferm:

„Nu cred asta. Știu că mai am lucruri de făcut."

Era ceea ce aveam nevoie să aud. I-am spus să se întindă pe spate și să-și relaxeze tot corpul, să-l simtă cum se cufundă în pământ, la fel cum mi-a arătat și mie Viejo Itza. Am ieșit afară și am rupt rămurele din trei copaci: mahon, stejar și brugmansia.

Intrat înăuntru, am aprins o lumânare lângă patul ei, am pus lângă ea un vas cu apă și piatra pe care mi-a dat-o Viejo Itza, am împrăștiat frunzele peste corpul ei, aducând aproape de ea fiecare dintre cele patru elemente. Am mișcat ramurile în ritmul incantației lui Kitiar, pe care o puteam auzi la fel de clar ca și cum s-ar fi aflat lângă mine. Am simțit multă compasiune pentru Sarah și dragoste pentru soțul și fiica ei. I-am chemat pe Kitiar, Viejo Itza și alți câțiva șamani să mă asiste. Am rugat-o pe Pachamama să facă tot ceea ce se cuvenea pentru Sarah. Am simțit că ne contopim.

Am eliberat toate gândurile și emoțiile, deschizându-mă spre orice avea să vină. A apărut o mică sferă de mărimea unei mărgele, s-a materializat ca un fel de hologramă de lumină, aproape de inimă. M-a întrerupt gândul că era doar imaginația mea. Rapid am alungat acest gând și am revenit la a fi observator. Sfera s-a mărit, ajungând la mărimea unei mingi de ping-pong; avea o nuanță albăstruie. Nu era ca un obiect solid; era mai degrabă lichidă și părea să vibreze. S-a mișcat încet peste cavitatea ei toracică. Aveam senzația că încercam să caut ceva. Totodată, aveam și sentimentul că ar trebui să încerc să pătrund în sferă; totuși, ceva mi-a spus să am grijă și să rezist acestei tentații. Am scuturat ramurile mai puternic deasupra corpului ei.

În timp ce făceam asta, culoarea sferei s-a schimbat într-un albastru mai închis – o culoare ce se apropia de negru – iar apoi i-au răsărit două ramuri, care se mișcau la unison cu ritmul impus de mine. Ramurile sale s-au întins și s-au aplatizat, până când au devenit aripi. Sfera își schimbase forma în cea a unui liliac. Mișcarea aripilor sale imita mișcările liliacului ce acoperise steaua. A țâșnit, apoi a trecut prin pieptul ei, iar eu am înțeles că absorbea lichidul care îi punea în pericol viața. Din nou, toate acestea mi-au apărut în forma unei cunoașteri – ca o intuiție – sau ca un gând de care suntem convinși că e corect, însă nu înțelegem cum îl cunoaștem. Apoi liliacul a ieșit din corpul ei, a zburat direct pe lângă mine, prin fereastra deschisă din spatele meu. Cocoțat pe pervazul de afară, avea mișcări spastice, smucite. Am înțeles de la început că regurgita lichidul pe care-l extrăsese din Sarah.

Liliacul a repetat acest proces de șase ori. La un moment dat a început să se comporte prostește. Am bănuit că-mi imaginam totul – sau că visam cu ochii deschiși. Mă întrebam ce gândea Sarah. Apoi mi-am spus că nu trebuie să permit asa ceva și că nu trebuie să-mi pierd credința – asta ar fi distrus posibilitatea unei vindecări. Dar nu mă puteam controla – intervenise sinele meu rațional. M-am ridicat în picioare și m-am uitat cu atenție la Sarah. Ochii îi erau închiși. Părea să doarmă. M-am așezat din

nou și am fost uimit să descopăr că atitudinea mea schimbătoare, chiar și acțiunile mele, nu l-au întrerupt deloc pe liliac. Vindecarea a continuat. Am fost surprins de această revelație și extrem de ușurat. Apoi, fără nici un semn de avertizare, liliacul și-a reluat forma de sferă. Culoarea a devenit mai pală și s-a micșorat, până când a dispărut.

„Uau!", a exclamat Sarah. S-a ridicat și mi-a zâmbit. „Mă simt mai ușoară! Ce ai făcut?"

„Nimic", am mărturisit eu. I-am povestit de sfera de energie care a devenit un liliac. I-am oferit cât mai multe detalii și i-am spus povestea despre Kitiar și liliac. „Nu am făcut nimic, ci doar am observat." Am încheiat mărturisind că sunt de părere că e posibil să-mi pierd mințile.

„Aș fi fost de acord cu asta acum o lună", a spus ea. „Dar *știu* că sunt mai bine."

A doua zi radiologul a confirmat asta. O mare parte din lichid a dispărut. Era total surprins. Împreună cu cardiologul au ridicat din umeri.

„Uneori se întâmplă astfel de lucruri", i-a spus cardiologul lui William. „Corpul ne uimește cu capacitatea sa de a combate infecțiile. Să vedem cum va arăta peste o săptămână."

Am repetat procesul încă de trei ori, lăsând o zi de odihnă între fiecare ședință. Fiecare era o copie a primei vindecări. Cu toate că Sarah era programată pentru o altă radiografie abia peste o săptămână, ea era convinsă că se vindecase complet. Dar William era mai sceptic, probabil pentru că nu îndrăznea să spere prea mult.

Soarele strălucea puternic în acea zi în care am aflat rezultatele. Am băut împreună o cafea de dimineață, iar apoi William a condus-o pe Sarah la spital. Rezultatele au fost surprinzătoare. Lichidul dispăruse complet. Doctorii erau uluiți. În doar două săptămâni, Sarah își revenise. Medicii erau atât de derutați și de nesiguri pe ei înșiși, încât i-au recomandat să meargă din Palm Beach, Florida, până în Rochester, Minnesota, pentru a fi examinată la faimoasa clinică Mayo.

Cu cinci zile înainte de Crăciun, cei de la clinica Mayo au revizuit datele ultimelor radiografii ale lui Sarah și unele analize, au făcut și alte analize ale lor și au acceptat că a avut loc o vindecare inexplicabilă – un „miracol". Faptul că s-a întâmplat a fost înregistrat în condicile oficiale ale Spitalului Palm Beach Gardens și ale Clinicii Mayo.

La o lună după Crăciun, m-a sunat prietenul și editorul meu, Ehud Sperling. Împreună călătorisem pe teritoriul Shuarilor, curând după ce compania sa mi-a publicat prima carte, *The Stess-Free Habit*. Voia să știe dacă puteam să mergem din nou.

„De această dată", mi-a spus el, „haide să-l vizităm pe acel bătrân vânător de capete, despre care mi-ai povestit".

„Cel care a omorât mai mulți dușmani decât orice alt Shuar aflat în viață?"

„Exact. Treizeci și trei ai spus, am impresia."

„Tampur. Da, așa mi-au spus. Nu l-am cunoscut niciodată, personal."

„A venit timpul să o faci". A existat o pauză. „Și ce e cu tribul Achuar? Poți ajunge la ei?"

„Sunt convins că se poate. Jaime este acolo. Dar ar fi dificil. Și periculos."

„Cât de periculos?"

I-am rezumat povestea dispariției lui Kitiar.

„Acum mai vrei să-l cunoști pe cel mai faimos – dar și blamat – dintre vânătorii de capete?" I-am reamintit că Achuarii sunt dușmanii străvechi ai Shuarilor, în ciuda tuturor asemănărilor și tradițiilor pe care le au în comun. „Vrei să vizitezi un om care a ucis mai mulți Achuari decât orice alt om în viață, să petreci câteva seri cu el, iar apoi să treci granițele teritoriale spre pământurile dușmanilor lui de temut?"

„Credeam că războaiele în care se tăiau capetele s-au încheiat?"

„Nu întru-totul." I-am spus cum, de-a lungul unui drum din junglă, cu doar trei luni în urmă, fuseseră descoperite cada-

vrele decapitate ale doi Shuari. Incidentul redeschisese rănile unei vechi învrăjbiri între două clanuri – unul Shuar, altul Achuar.

„Dar Tampur nu este prea bătrân pentru a se implica?"

„Se spune că are aproape nouăzeci de ani. Și că puterile sale de vrăjitor sunt fenomenale!"

„Magie neagră."

„Asta am auzit ..."

„Cum poate un scriitor ca tine să ignore o asemenea șansă? Dacă nu-l întâlnești acum, s-ar putea să nu mai ai când!"

Prietenul meu – sau poate că era mai mult în rolul editorului meu – m-a făcut să mă simt prost și să cedez. A doua zi dimineața, am sunat în Ecuador; într-o săptămână s-a aranjat totul. Împreună cu Raul și Ehud aveam să zbor adânc în junglă, pentru a-l vizita pe Tampur. O tânără femeie Shuar, Tayu, avea să călătorească cu noi, pe post de ghid, translator și – cel mai important – un fel de pașaport.

Premiza de bază și nerostită era că aveam nevoie de un însoțitor Shuar – iar o femeie era mai puțin probabil să incite la ostilitate, așa cum ar fi făcut-o un bărbat Shuar. O cunoșteam bine pe Tayu; era o tânără frumoasă, care învățase de la mama ei să vindece cu ajutorul plantelor medicinale și studiase și la Universitatea Catolică din Quito. Am fost mulțumit de alegerea făcută și recunoscător că acceptase să ne însoțească. Raul m-a informat că ea era extrem de entuziasmată de această ocazie de a-l vizita pe Tampur – un „bunic" pe care nu-l văzuse de mulți ani. Dorindu-și să-i înregistreze poveștile și cântecele, ea ne-a rugat să aducem cu noi un reportofon.

„Ți-am luat-o înainte", mi-a spus Ehud, când l-am sunat să-i dau veștile. „Am cumpărat un reportofon digital special pentru călătoria asta. E incredibil de compact și cu o mare fidelitate de redare a sunetului. O frumoasă vindecătoare Shuar și Tampur ... va fi o aventură pe cinste!"

Capitolul 14

GLOBURI DE ENERGIE

Cessna noastră cu un singur motor a zburat cam o oră printr-o burniță ușoară, peste pădurea deasă. M-am ridicat în picioare lângă pilot, iar Ehud și Tayu erau în spatele meu. Raul se înghesuise pe ultimul scaun, printre rucsacurile și sacii noștri de dormit.

Norii se roteau în jurul nostru, uneori învăluindu-ne complet. Când am reușit să disting ceva prin ei, am văzut ceva dedesubt care mi-a atras atenția prin faptul că se deosebea de celelalte locuri din aceeași regiune. Poate, mi-am spus, mi-am imaginat doar. Poate a fost din cauza reputației bărbatului spre care mergeam să-l întâlnim, știind că acesta era un tărâm în care rareori pătrundeau străini, că intrasem chiar în sufletul pădurii preistorice. E greu de identificat originea unor astfel de percepții, dar din poziția în care mă aflam, uitându-mă în jos, bolta coroanei copacilor părea eterică, vagă, mai mult ca fum decât frunze. Părea ireală, de parcă ar fi vibrat. Anumiți copaci se ridicau deasupra celorlalți, ca vrăjitorii din vechime cu părul încâlcit, care dispăreau și reapăreau în atenția mea, brațele lor lungi și zbârcite se întindeau pentru a ne cuprinde avionul fragil. Însă nu mă simțeam amenințat. Sentimentul pe care îl aveam era mai mult cel de a fi chemat sau sedus, ca Odiseu de sirene. Am simțit dorința de a sări din avion. Gândul mi s-a părut comic: ar trebui să mă leg de scaun? Apoi mi-am dat seama că făcusem deja asta, cu centura de siguranță.

M-am întors de mai multe ori pentru a vedea că Tayu și Ehud erau cufundați în conversație. Deși ea susținea că nu vor-

beşte engleză, o înţelegea foarte bine. Am trecut de la nori la soare. Dintr-o dată, am aterizat pe pista din comunitatea Shuar a lui Tampur.

Ieşind din avion, am simţit căldura soarelui. Aproape că m-a doborât. Am privit pădurea. Copacii de la marginile ei erau imenşi, mai înalţi decât cei pe care îi văzusem până atunci. Ca garguii vechi ce protejează grota unui vrăjitor, aruncau umbre uriaşe peste pista noroioasă.

Tayu ne-a condus la o terasă de lângă pistă. Trei femei Shuar au intrat cărând vase cu chicha. Înainte să-mi dau seama ce s-a întâmplat, am acceptat un vas şi m-am simţit obligat să beau.

Cele trei femei erau decise să demonstreze popularitatea produsului lor. Fiecare insista tot mai mult să bem. Ştiind că erau fiicele sau nurorile lui Tampur, niciunul dintre noi nu se gândea să refuze. Băutura părea neobişnuit de puternică. Când am coborât vasul şi l-am dat înapoi, mă uitam la pădure. De-a lungul zidului nemişcat de vegetaţie, am văzut o mişcare, o umbră vagă. Poate era din cauza băuturii, însă am remarcat că şi Tayu o văzuse.

„Tampur", a spus ea cu voce scăzută. S-a ridicat şi a mers spre umbra care s-a materializat într-un bărbat. Tampur avea reputaţia că trăise aproape un secol; mă aşteptasem să văd o figură ridată, îmbătrânită, şi nu cea care se apropia de noi. Nativul amazonian scund, ghemuit, cu un abdomen proeminent, semăna mai mult cu Buddha decât cu un bătrân războinic, hârşit în lupte.

Tampur a fost încântat să o vadă pe Tayu. A întâmpinat-o ca pe propria fiică. Şi-a exprimat încântarea că am venit atâta drum pentru a petrece o noapte ascultându-i poveştile. Ne-a invitat la coliba lui, aflată la aproximativ o jumătate de oră de pista aeriană. Dacă fizicul lui nu mă impresionase, în mod cert alte calităţi au făcut-o. Păşind prin junglă, mi-a adus aminte de un jaguar. Nu se mişca nici un muşchi până când nu era nevoie. Părea conştient de tot fără să fie atent în mod special la ceva. Ochii lui erau ai unui om care evaluează tot ce vede şi îl înţelege

dintr-o privire. Deși era bătrân, nu încăpea îndoială că, într-o luptă, mi l-aș fi dorit de partea mea.

În acea seară, ne-am așezat în jurul focului din coliba lui Tampur. Ehud și-a adus reportofonul digital, iar Tampur și-a dat permisiunea de a-i înregistra poveștile, spunând că reprezentau o parte importantă din istoria Shuar, care ar dispărea odată cu el dacă nimeni nu le-ar înregistra. Cu ajutorul unuia dintre strănepoții bătrânului războinic, Ehud a înfipt un băț în pământ în fața lui Tampur și a agățat microfonul de el. Privindu-l cu suspiciune, Tampur și-a ridicat cuțitul de parcă ar fi vrut să lovească, iar apoi a râs din inimă.

În timp ce Tampur vorbea clar în microfon, Tayu traducea în spaniolă, iar Raul sau eu încercam să rezumăm în engleză pentru Ehud și pentru a fi înregistrat. Tampur a recunoscut că nu-și cunoștea vârsta; totuși, în urma experiențelor avute, Tayu a estimat că avea între optzeci și nouăzeci de ani. El ne-a povestit despre războaiele interne care au făcut ca familiile Shuar să se lupte între ele și despre marile războaie, când Shuarii s-au unit ca să lupte împotriva dușmanului lor comun, tribul Achuar. El personal ucisese peste treizeci de războinici. L-am întrebat cui își atribuia puterile excepționale.

„Cu siguranță nu forței mele fizice!" Râzând, s-a ridicat în picioare și s-a întors ușor. „Întotdeauna au fost alții mai atrăgători și mai puternici. Eu am avut credință."

Soția lui Tampur mi-a înmânat vasul cu chicha.

„Că vei câștiga?"

Am sorbit din băutura sățioasă și răcoritoare.

„Nu. Că făceam ceea ce m-am născut să fac." Privirea lui s-a mutat de la unul la altul, poposind câte puțin pe fiecare dintre noi. „A pierde este la fel de bine cu a câștiga. Singura întrebare importantă este: Înaintez pe calea ce mi-a fost menită? Astăzi sunt în viață, nu pentru că îmi doresc să trăiesc mai mult, sau că sunt mai priceput la mânuirea suliței decât cei care au murit înaintea mea, ci fiindcă este destinul meu să mă aflu aici

și să vorbesc cu voi, înspre această mică mașinărie." Și-a ridicat cuțitul și, înainte ca vreunul din noi să reacționeze, l-a înfipt lângă microfon. Ehud, care monitoriza totul prin căști, a sărit de pe loc. Tampur a izbucnit într-un hohot de râs.

M-am gândit la ce ne-a spus. Noi, cei din culturile nordice, suntem obsedați de ideea succesului sau a câștigului. Și totuși, marii poeți și filozofi ai tuturor timpurilor ne-au arătat că eșecul este o parte importantă a vieții, că întâmpinarea și onorarea declinului, a îmbătrânirii, a părții muritoare din noi sunt esențiale, dacă vrem să trăim din plin. L-am privit pe Tampur cum a luat vasul cu chicha și l-a ridicat respectuos la gură. Mi-am amintit de poetul celt David Whyte, care scrie despre luna în descreștere și despre cele trei zile în care ea se ascunde. El subliniază că oamenii care refuză să-și înfrunte părțile „întunecate" – eșecurile, fricile și defectele – e posibil să refuze să încerce să realizeze ceva, atunci când luna trece prin aceste faze.

Ampan, luptător Shuar și tovarășul de drum al autorului, cu tubul, tolba cu săgeți otrăvite și cazanul de chicha.
Fotografie obținută prin bunăvoința Vivianei Deitz.

„Ai încredere în destinul tău", a continuat Tampur, întinzându-i vasul soției lui. S-a ridicat pentru a împinge o bucată de lemn în foc. „Fă ceea ce-ți dictează spiritul, inima. Nu te gândi prea mult, așa cum nepoții mei sunt învățați să facă în școlile misionarilor. Gândirea e bună atunci când trebuie să rezolvăm ceva – cum ar fi cum să fixăm un stâlp pentru a putea culege fructele arborelui spinos chinta, pe care nu te poți cățăra. Dar în ceea ce privește majoritatea lucrurilor din viață, vocea inimii este cea care trebuie ascultată, întrucât inima știe cum să urmeze sfatul spiritelor. Deci eu îmi ascult mult inima și psihonavighez chiar eu însumi spre spirite. Am încredere în ele și în dorința lor de a ne ajuta."

„Cum îți urmezi inima?", l-a întrebat Raul. „Cum poți fi sigur de ce îți spune ea?"

„Ascult." Și-a ridicat mâna la ureche, ținând-o în formă de cupă. „Inima ta face parte din univers. Dacă îți asculți inima, auzi Vocea Universului. Noi o numim Vocea Universului sau Vocea Sufletului. Ne vorbește mereu. Nu trebuie decât să ascultăm." S-a întors spre mine. „Ce auzi?"

Luptător și șaman Shuar în vârstă de nouăzeci de ani, care ne-a vorbit despre Vocea Universului. Fotografie făcută de autor.

Toată lumea stătea nemișcată. Raul ținea vasul de chicha, chiar dedesubtul buzelor. Puteam auzi doar focul și sunetele vieții din pădurile din jurul nostru. Apoi am auzit ceva, ceva ce am fost învățat să numesc „gând", dar care este, de fapt, un fel de voce. „Mi se spune că nu fac asta suficient de des – nu ascult. Și că în această seară se rostește multă înțelepciune."

„Vezi?" Tampur și-a plesnit genunchiul. „Vocea Universului rostește multă înțelepciune, în fiecare clipă. Nu trebuie decât să asculți. Inima ta ascultă mereu. A-ți încrucișa mâinile pe inimă te poate ajuta să-ți amintești." Încet, și-a ridicat mâinile și le-a așezat pe inimă. „Fă asta din când în când." A făcut o pauză, ascultând, și toți am făcut la fel. „Vezi?", Tampur s-a aplecat peste foc. Zâmbetul său fără dinți a luminat noaptea.

Ne-a cântat un cântec despre Vocea Sufletului. Lui Tayu i-a fost greu să traducă cuvintele exact, deși ne-a spus că ele onorau ayahuasca, Vița Sufletului care îi ajuta pe oameni să devină una cu plantele și universul. „Ayahuasca", a tradus ea, „ne dă voie să murim și să renaștem; în acest proces, auzim limpede Vocea Universului, dar cel mai important lucru este că procesul ne deschide urechile, astfel încât să auzim mereu Vocea – fie că ne folosim, sau nu, de ayahuasca."

Tuntuam bând chicha. Fotografie făcută de autor.

Mi-am amintit de conversația cu Viejo Itza, din acea zi la piramidă – părea că a trecut o veșnicie de atunci – și de comentariile lui legate de felul în care ne „deschid" plantele, înlăturând bariere precum frica. Am decis să nu aduc direct în discuție schimbarea de forme, ci mai degrabă să mă axez pe credințele lui Tampur, să încerc să descopăr în ce fel se aseamănă sau nu cu cele a lui Viejo Itza.

„Prețuiești copacii și pentru ceva mai mult decât puterile lor vindecătoare și întrebuințarea lor în construirea caselor, a bărcilor și a uneltelor?"

Tampur a deschis o discuție despre spiritele plantelor.

„Ele sunt cele mai puternice", a concluzionat el. „În viața viitoare, voi fi un copac și nu un om slab. Copacii ne dau aerul pe care îl respirăm, apa pe care o bem, însăși viața noastră. Ceea ce ne oferă în materie de alimente, canoe, sulițe, pereți și acoperișuri pentru casele noastre, nu se compară cu aceste lucruri. Știți că aerul, apa, pământul și focul sunt cele Patru Surori Sacre – sacre pentru că nimic nu poate trăi fără ele. Cele Patru Surori nu pot exista fără păduri. Noi nu putem trăi fără păduri. Voi nu puteți trăi fără ele! Oamenii tăi din nord nu pot trăi fără acești copaci." Mi-a aruncat acel zâmbet al lui.

„Voi fi un copac."

Tayu s-a întors spre mine.

„N-ar trebui să-i înregistrăm pe bandă mai multe dintre poveștile lui?" Știam că atât pentru ea, cât și pentru noi toți, acesta era un obiectiv important.

Tampur a vorbit până târziu în noapte, despre viața sa de războinic – un șaman și un om care a încercat întotdeauna să-și îmbunătățească capacitatea de a asculta Vocea și de a acționa ca atare. I-a descris pe majoritatea luptătorilor pe care i-a ucis, detaliind luptele, felul în care au murit oamenii și cântecele pe care le-a cântat după, căutând protecția Vocii Universului, cerând puterea de care avea nevoie pentru a-și urma destinul. Ne-a cântat aceste cântece. Cu toții am băut multă chicha.

Am descoperit că privirea mea se îndrepta adeseori spre

Tayu. Stând tăcută lângă Tampur, iar în lumina focului arăta blândă, senină, radiantă. Mi-am dat seama că sentimentele mele pentru ea nu se deosebeau de cele pe care le aveam pentru pădure, pentru un răsărit de soare sau o cascadă. La un anumit nivel, spiritele noastre erau unite; am simțit un junghi neașteptat de vină, când am conștientizat că atracția era totodată și sexuală.

Dintr-o dată, Tampur s-a oprit din vorbit. S-a uitat la mine, apoi la Tayu.

„Ei bine", a spus el, întorcându-se cu fața la ea, „destul despre război. Haideți să vorbim despre dragoste." Ea s-a uitat la mine – sau îmi imaginam eu? – în timp ce a tradus. Vocea îmbătrânită a lui Tampur vibra plină de desfătare, în timp ce ne povestea despre o ceremonie Shuar, ținută de mai multe ori pe an. Bărbații și femeile se aliniau în părți opuse ale colibei. Bărbații băteau din tobe, iar femeile păstrau ritmul ,scuturând din cingătorile de dans ornate cu mărgele și scoici, pe care le purtau în jurul șalelor. Rândurile se apropiau între ele și apoi se depărtau. Oamenii își schimbau pozițiile. Pe măsură ce noaptea înainta, se formau cupluri – legături între oameni care puteau fi căsătoriți, dar nu între ei – și dispăreau împreună în pădure. Dimineața, soții și soțiile se reuneau; noaptea era acceptată și iertată.

„Un obicei minunat", a concluzionat Tampur. „Rezolvă multe probleme, înainte ca ele să se manifeste."

În cele din urmă, după miezul nopții, cu toții am mers la culcare. Am avut grijă să-mi pun sacul de dormit între Ehud și Raul. Tayu s-a întins de cealaltă parte a focului.

Deși eram extenuat, nu puteam dormi. Aveam în minte imaginea lui Tayu, șezând în lumina focului, lângă Tampur. S-a ridicat să danseze pentru mine. Purta brâul tradițional de dans; mărgele și scoici se legănau odată cu șoldurile ei. Apoi, imaginea ei a început să se șteargă. Am auzit o voce, fermă și masculină. Imaginea lui Tayu s-a transformat în cea a unui bărbat îmbrăcat în costum negru, așezat în fața camerelor de luat vederi. „Pentru a evita tentația", a spus el, „niciodată nu-mi permit să conduc o mașină alături de o femeie, decât dacă mai este cineva pre-

zent. Niciodată. Nici măcar cu secretara mea. Nu iau niciodată masa singur cu o femeie." Am recunoscut vocea, dar nu-mi dădeam seama a cui era.

M-am ridicat în picioare. Focul ardea puternic. Am privit în jur. Toți păreau să doarmă. Mi-am dorit ca Tayu să se trezească, să se uite la mine și să-mi vorbească. Tânjeam să-i aud vocea. Apoi mi-am amintit. Am auzit din nou acea voce masculină, iar de această dată mi-a apărut și un chip: Billy Graham, într-un interviu luat la televiziunea națională despre Jim Bakker. Reporterul l-a întrebat pe preotul Graham cum se păzea de ispită.

M-am întins din nou, ușurat că am identificat imaginea. Strălucirea focului se reflecta pe paiele de deasupra. Poate că Billy Graham avea dreptate: poate că îmi vorbea mie direct. Evită situațiile care te ispitesc. M-am autofelicitat că dormeam de cealaltă parte a focului unde se afla Tayu. Am închis ochii.

Apoi am văzut chipul lui Tayu plutind deasupra mea. Expresia ei blajină mi-a dat un motiv să regândesc, să reconsider. De ce să mă felicit că o evit? Era o ființă minunată, un mare învățător, o soră. Reacția mea se născuse dintr-un alt sentiment, unul ascuns – vina. Cuvintele lui Graham reprezentau uneltele unei culturi manipulatoare care se juca cu sentimentul de vinovăție, pentru a-i controla pe ceilalți. Niciodată singur alături de o femeie! Ce anume l-a făcut să spună așa ceva? Era o atitudine care separa oamenii între ei, genurile, la fel cum sistemul științific separa speciile, iar comunitatea afacerilor lăsa natura deoparte, ca pe ceva separat. Cât timp vom mai putea să ne separăm astfel – și să continuăm să supraviețuim?

Apoi m-am gândit la povestea Evei și a șarpelui. Femeie rea, natură rea. De unde ne vin asemenea idei? Ce anume din cultura noastră ridică aceste bariere, care reprimă naturalul și ne împiedică să ne onorăm cele mai educative aspecte? Și ce anume ne face să credem că trebuie să ne impunem aceste idei și valori asupra celorlalți?

Conștientizând că am nevoie de somn, că acestor întrebări nu le voi găsi răspuns peste noapte, mi-am forțat gândurile

să se schimbe, să încetinească și să se îndepărteze de starea de a întreba. Am căutat o viziune care să-mi inducă somnul și m-am întors la povestea lui Tampur despre dragoste, la acel ritual în care bărbații și femeile care se adunau pentru a petrece o noapte de împărtășire.

M-au năpădit imagini. Ca niște fantome, acestea s-au materializat din pădure – oameni Shuar de toate vârstele, alinîndu-se pentru un ritual extatic. Am fost foarte puțin surprins să-mi văd chipul suprapus pe ambele șiruri de dansatori – atât bărbați, cât și femei. Mă simțeam liniștit, mulțumit.

Am adormit. Eram conștient de trosnetul focului, de pădurile care mă înconjurau, de Tampur și familia lui, Tayu, noaptea ... și totuși dormeam profund, ca și cum barierele dintre starea de veghe și somn se dezintegraseră.

La un moment dat, am remarcat că eram complet treaz și că stăteam ridicat. Am simțit o smucitură, de parcă jungla m-ar fi chemat. Tăciunii din foc mi-au spus că am dormit mai multe ore. M-am uitat la Tayu. Nu se mișca deloc. M-am întins, cuibărindu-mă bine în sacul meu de dormit și mi-am spus că îmi imaginam. Apoi mi-am amintit de Vocea Sufletului, de Vocea Universului. Mi-a venit în minte întrebarea: *Și ce anume este imaginația? Este doar un cuvânt pe care îl folosim în loc de voce?*

M-am strecurat afară din sacul de dormit, ridicându-mă în picioare. Coliba era întunecată, excepție făcând tăciunii din foc. Unul dintre câini și-a ridicat capul și a scheunat la mine. Apoi s-a culcat din nou. Totul era cufundat în liniște.

Am ieșit afară. Cerul era însuflețit de stele. Câte un licurici sclipea ici și colo, printre copaci. Am conștientizat că uitasem să-mi aduc lanterna; nu doream să mă întorc după ea și să risc să-l fac pe câine să-i trezească și pe ceilalți. Credeam că știu unde se afla calea și, în orice caz, stelele mă ajutau să văd conturul vârfurilor ce formau bolta junglei. Încet, am pășit în noapte, simțindu-mă atras de o forță pe care nu o puteam identifica. Mi-am încrucișat mâinile deasupra inimii și știam că mă aflam pe drumul cel bun.

Sunetele junglei pe timp de noapte păreau mai puternice decât mi le aminteam din trecut – de parcă formau corul acestei Voci. Am încercat să-mi imaginez corpurile care le produceau. Cu ochii minții am văzut broaște, insecte de diverse mărimi și forme, șoimi de noapte și bufnițe, un mic ocelot și ochii sclipitori ai unei feline mari. Am încetinit puțin mersul, dar am continuat să înaintez prin pădure.

Dintr-o dată, copacii s-au rărit și m-am trezit într-un luminiș. Am înghețat. O lumină albastră a țâșnit înalt, în vârful bolții. Fenomenul s-a repetat. Apoi s-a ridicat peste pădure – un glob vibrant de lumină albastră, ca cel pe care l-am văzut în timpul călătoriei pe care am făcut-o pe piramida mayașă, cu Viejo Itza. Plutea chiar deasupra vârfurilor copacilor. Apoi a apărut o altă lumină. Aceasta a părut să se materializeze din nimic. Amândouă pluteau una lângă alta. Precum sfere uriașe de energie, ele s-au apropiat mai mult de mine, iar apoi au dispărut rapid în spatele zidului gros al copacilor pădurii.

Am rămas acolo mult timp, sperând să se întoarcă și, în același timp, tremurând de neliniște. Corpul meu se simțea energizat și drenat în același timp. Am avut o amintire vie a acelei zile petrecute cu Viejo Itza pe piramida mayașă, când m-am topit în sfera de energie care și-a schimbat culoarea din auriu în albastru și a crescut de la mărimea unui grapefruit, atingând un diametru mare cât lungimea mea. Mi-am amintit cum Viejo Itza m-a învățat să folosesc ca pe o unealtă piatra care mi-a dat-o, permițându-i să se miște în jurul sferei și să o atingă și cum, în cele din urmă, am auzit ceea ce acum știu că este Vocea Sufletului cum îmi spunea, ca răspuns la acea întrebare, că dorința mea de a-mi schimba forma într-o sferă de energie era un vis și nu o fantezie. Această experiență părea îndeplinirea acelui vis. Mintea mea mi-a spus să alerg spre acele lumini, dar ceva m-a ținut pe loc. Știam că dispăruseră. Și aveam certitudinea că le voi experimenta din nou. În cele din urmă, m-am întors și m-am grăbit să ajung la coliba lui Tampur. Am mai aruncat o privire în direcția globurilor albastre. Niciun semn.

Nimic nu se schimbase. Câinele și-a ridicat capul când am intrat; coada lui a măturat podeaua, într-un salut prietenesc. M-am băgat din nou în sacul meu de dormit și am stat câteva clipe să studiez tăciunii aprinși.

Mai târziu, în acea noapte am avut un vis. Cel puțin cred că a fost un vis, deși a doua zi, când i l-am povestit lui Raul, acesta mi-a sugerat că poate a fost mai mult decât un vis. În el, pluteam încet pe cer, înconjurat de o lumină albastră strălucitoare, uitându-mă în jos, la deșert. Oamenii și animalele se mișcau pe nisip. Din când în când, câte unul se uita în sus și arăta spre mine. Acești oameni mă urmau. Mă simțeam entuziast, extaziat. Eram conștient că totul dura de câteva zile. Dedesubtul meu am văzut un oraș. La periferia lui se afla o peșteră. M-am oprit deasupra ei. O lumină din peșteră a căzut peste grupul de oameni și animale și un copil nou născut. Oamenii care m-au urmat au intrat în peșteră. M-am înălțat mai mult pe cer, într-o poziție de unde puteam vedea terenul întins, orașul și peștera. Un cerc de lumină aurie a radiat din locul în care dormea copilul.

M-am trezit în sunetul râsetelor. Totul era întunecat. Pe măsură ce ochii mi s-au obișnuit, am văzut forme târându-se lângă tăciunii focului. Cineva a pus lemne pe foc, a suflat peste el, iar focul a revenit la viață. Păsările cântau, un întreg cor, iar noaptea a devenit zi – o lumină filtrată prin ceață. Râsul a devenit mai puternic. M-am ridicat. Întreaga familie Shuar era pe podea: bebeluși, copii, adulți, chiar și Tampur. Se zbenguiau și se jucau cu un animal micuț, care putea fi o maimuță.

Raul s-a ridicat lângă mine.

„Omenii ăștia nu depășesc niciodată copilăria", a spus el. „Un bătrân Shuar mi-a spus cândva că seara este timpul ca bătrânii să-i învețe pe ceilalți istorie și tradiții, iar dimineața este a copiilor, să ne învețe cum să ne jucăm."

Ne-am strâns sacii de dormit și ne-am pregătit să plecăm la Kapawi, acolo unde ne aștepta Jaime. În timp ce Raul și Tayu pregăteau micul dejun, eu am rămas singur cu Tampur și

cu strănepotul lui adolescent, care vorbea spaniolă la fel de bine ca și limba Shuar. Ne-am plimbat împreună în afara casei. Am profitat de ocazie pentru a-i spune lui Tampur despre globurile albastre de pe cer. În timp ce asculta, a dat din cap și a zâmbit satisfăcut. Când am terminat, mi-a spus un singur cuvânt, ce nu avea nevoie de traducere:

„Kitiar".

„Kitiar?", am întrebat, uimit. „Acela era Kitiar?"

El a dat din cap entuziasmat. „Kitiar."

„Nu erau extratereștri? De pe o altă planetă? O stea?"

„Da, da", a spus el. „Kitiar." Și-a fluturat mâinile deasupra capului. „Alte planete. Spirite ale junglei. Kitiar." M-a bătut pe spate.

Apoi mi-a venit un gând, o întrebare:

„Știai că am fost prietenul lui Kitiar?" El a încuviințat din mișcarea capului. „Cum ai știut?"

A arătat în direcția unde apăruseră globurile albastre cu o noapte înainte.

„Cu toții Una suntem", a spus el. I-am povestit despre incidentul cu liliacul – felul în care Kitiar prezisese că se va întâmpla, că îl văzusem în timp ce Kitiar mă vindeca și apoi cum a apărut în noaptea în care Kitiar a dispărut.

„Da", a spus el ferm. „Kitiar a devenit un liliac. Acum globuri albastre. Ceea ce este el, este." Apoi a făcut o pauză și m-a bătut din nou pe spate. „Nu gândi așa de mult." Mâinile lui s-au mutat pe inima mea.

Am rămas acolo câteva momente. Sunetele junglei care se trezea umpleau aerul. Uitându-se în sus, la vârfurile copacilor, a spus încet:

„Noi, bătrânii Shuar, putem deveni copaci și animale. Noi știm că ori de câte ori vine o furtună puternică trebuie să ne aplecăm ca palmierul, și nu să rămânem drepți ca un copac bătrân și țeapăn. Șamanii își schimbă forma și folosesc asta împotriva adversarilor lor." S-a întors spre mine. „Învață să fii globul de energie. Ca învățătorul tău, Kitiar."

Capitolul 15

BĂTRÂNII INDIGENI NE VORBESC

În timpul micului dejun, le-am povestit lui Raul și lui Ehud despre globurile albastre. Raul s-a bucurat foarte tare. „Jaime le-a văzut acum câteva săptămâni, în Kapawi, acolo unde vom fi diseară." Nu-mi venea să cred.

„Aceleași – ești sigur?"

„Așa cred. Dar vom ajunge la el în câteva ore. Ne va putea spune el însuși." M-am simțit ușurat, eliberat, de parcă ceea ce a văzut Jaime era o confirmare că nu mi le-am imaginat doar.

Le-am mulțumit gazdelor noastre și ne-am cărat bagajele pe pistă. Aerul era foarte dens; deja era neobișnuit de cald. Am înghesuit totul sub șopron, în locul unde băusem chicha cu o zi înainte. M-am așezat la umbră, fiind absorbit de amintirile nopții care a trecut. Un grup de copii a apărut din pădure și a venit alergând spre noi.

„Au auzit avionul", a spus Raul, scuturând din cap fără să creadă. „Oricât de mult mi-aș ciuli urechile, ei îl aud mereu înaintea mea."

Avionul a înconjurat o dată zona, pentru a se asigura că suntem acolo, iar apoi s-a îndreptat în viteză spre pista brăzdată de făgașe, o aterizare care punea în pericol fiecare nit din fuzelajului său. Ne-am târât bagajele peste pista secată de căldură și ne-am urcat în avion. Totuși, când pilotul a apăsat pe buton pentru a porni motorul, acesta a refuzat să se miște. A tot încercat, dar nu s-a întâmplat nimic.

„Bateria!", a exclamat el, izbind cu pumnul în scaun. Apoi și-a deschis ușa, a scos o cutie de sub scaun și a început să

zâmbească. „Slavă Domnului", a zâmbit. „Fecioara ne însoțește. Am frânghia!" A ridicat o fâșie lungă de fir gros de manila, ca tipul folosit pentru a lega un iaht de doc. „Toată lumea afară. O să-l forțăm să pornească." Am crezut că glumește, până când a început să învârtă frânghia în jurul mânerului de la elice. Ehud și-a scos din bagaj camera video și l-a filmat.

Pilotul ne-a aliniat pe toți în unghi drept față de avion – toți cu excepția lui Ehud, care a primit permisiunea nerostită a pilotului, de a continua să filmeze. Toți am ținut strâns de frânghie. Tocmai ne pregăteam să pornim un motor de avion în același fel în care obișnuiam să pornesc, pe când eram mic, un motor vechi al unei bărci, pe lacul New Hampshire: pornindu-l manual cu o funie! Părea absurd.

Am tras tare de frânghie. Pe măsură ce ne-am aruncat greutatea combinată, în mod surprinzător mânerul a început să se miște. Foarte încet la început, până când am rupt inerția. Apoi am fugit, îndepărtându-ne de avion cu frânghia pe umeri și am auzit zgomotul motorului care a pornit. Ne-am tras răsuflarea și am privit cum elicea ne reflecta lumina Soarelui în ochi.

Când mă aflam din nou la bordul avionului, m-am întrebat serios dacă sunt sănătos la minte. De ce am decolat cu acest avion infirm? Dacă motorul se decidea să cedeze chiar acum?

Apoi m-am calmat brusc. Uitându-mă în jos, la vârfurile copacilor, am fost absorbit de măreția lor străveche. Cel mai înalt dintre ei existase acolo de sute de ani. Mi-am reamintit de poveștile din *Legendele Regelui Arthur și ale Cavalerilor lui*, pe care obișnuia să mi le citească bunica pe când eram mic – o carte mare și veche, cu pagini uzate, citită de mai multe generații din partea familiei tatălui meu, conținea niște ilustrații color minunate. Ca și cum cartea mi-ar fi fost deschisă în poale, îmi amintesc de una dintre scene, în care Sir Galahad călărea printr-o pădure fermecată, pe un cal de luptă magnific. Lumina Soarelui se înclina pe copaci. Atât el, cât și calul erau îmbrăcați în roșu. El se uită în sus, la o imagine care părea să sclipească cu intensitatea unei lumini ușor albăstrii ce o înconjura. Era Sfântul Graal.

Am fost complet copleșit de această imagine și adesea reveneam la carte pentru a o studia. Era ceva personal legat de Graalul care plutea deasupra copacilor, ceva care părea să mă cheme, de parcă eu și acel lucru eram uniți. Mi-a revenit un gând care data încă din vremea copilăriei mele, însoțit de timbrul vocii bunicii. Era mai mult o senzație decât un gând, o creație a inimii mai mult decât a minții – înțelegeam că întreaga viață este o căutare. Ca și cavalerii Mesei Rotunde, pe care ajunsesem să-i cunosc încă din copilărie, și eu mă aflam într-o mare aventură, în căutarea a ceva Divin.

„Și tu ai văzut acele globuri albastre?", m-a întrebat Jaime, după ce aterizasem în Kapawi. Am simțit că era la fel de ușurat ca și mine să afle că le-a mai văzut cineva.

Experiența lui fusese asemănătoare cu a mea. Globurile plutiseră încet pe lângă el, iar apoi s-au îndepărtat. După aceea, și-a amintit că a avut vise intense, deși atunci când s-a trezit, nu și-a mai putut aminti detaliile.

Am fost întrerupți de strigăte. Un grup de bărbați și femei Achuar au înconjurat-o pe Tayu. Sunau ca niște albine mânioase, care își apără stupul.

Am alergat cu toți la marginea cercului. Doi bărbați stăteau foarte aproape de Tayu. Unul dintre ei a împins-o. Jaime s-a grăbit să intervină. A cuprins-o cu un braț de umeri, iar cealaltă mână și-a aruncat-o în aer, strigând ceva. Apoi s-a întors brusc la omul care a împins-o și i-a vorbit.

Achuarii s-au dat înapoi. Celălalt bărbat a ținut un discurs mulțimii. Jaime și-a fluturat brațele spre ei. Apoi a vorbit altcineva, un bărbat mai în vârstă care tăcuse până atunci. Oamenii s-au împrăștiat, dar nu s-au îndepărtat prea mult.

Bărbatul mai în vârstă i-a spus ceva lui Jaime, pe un ton sever. Cuvintele erau din dialectul Achuar. Jaime s-a întors spre cel care a împins-o pe Tayu; acesta stătea retras, arătând chinuit de remușcări. Vocea lui Jaime era liniștitoare. Dintr-o dată, cel care a îmbrâncit-o pe Tayu a zâmbit și, alăturându-i-se lui Jaime,

a tradus în spaniolă cuvintele rostite de bătrân: „Ea este Shuar, dușmanul nostru. O vom omorî, dacă nu se întoarce cu acest avion înapoi la poporul ei".

Raul s-a dus lângă Tayu. A argumentat că ea ar trebui să rămână, explicând că e translatorul nostru.

„Și eu vorbesc spaniolă. Vă voi traduce eu", a insistat bărbatul Achuar. „Ea tocmai a venit de la Tampur. El mi-a ucis tatăl." Omul s-a lovit peste piept. „Nu poate rămâne aici, vie."

Jaime ne-a luat pe mine, pe Tayu și Raul deoparte. „Tu ești sora mea", i-a spus el. „Dar, din păcate, cred că ar trebui să pleci. Dacă stai, viața ta este în pericol. Aici se întâmplă lucruri ciudate. Acești oameni sunt foarte înfricoșați."

Plecarea lui Tayu m-a lăsat cu un sentiment de gol, de tristețe. Am privit cum avionul dispare printre copaci și m-am întrebat la ce se gândea ea. M-am gândit la echilibru. Noi eram bărbați fără femei – cel puțin fără femei cu care să interacționăm. Deși aici erau peste tot femei Achuar, nu mă simțeam apropiat de ele. Parcă îmi erau dușmani. La urma urmei, și eu tocmai venisem de la Tampur! Bărbații fără femei, spun șamanii, fie sunt bărbații aflați în război, fie bărbați dezechilibrați.

Jaime ne-a condus prin junglă, departe de pista de aterizare. Cu toții eram mohorâți. Raul și Ehud au început o conversație despre istoria latino-americană și despre rolul jucat de biserică. Atât pentru a-mi lua gândul de la Tayu, cât și din curiozitate, l-am întrebat pe Jaime de ce erau înfricoșați Achurii.

„Circulă mereu zvonul deschiderii unui război între Ecuador și Peru pentru petrol, John. Oamenii aud tot timpul la graniță împușcături de armă. Și apoi ..." A făcut o pauză și m-a privit direct în ochi. „Noi doi am fost prieteni de mult timp. Îți spun asta nu ca să te rănesc, ci pentru că așa văd eu. Oamenii tăi fac mari presiuni asupra celor din tribul Achuar."

L-am întrebat ce voia să spună prin „oamenii mei" și la ce fel de presiuni se referă. M-a strâns puternic de umăr.

„Oamenii tăi sunt gringos, frate, iar ei îi presează pe Achuari să-și taie și să-și distrugă pădurile. Companiile petroliere

din nord, aproape au exterminat populațiile Waorani, Cofan și Secoya. Au produs daune ireparabile pădurilor, au distrus, folosind napalm, mii de hectare, au poluat râurile și au cauzat apariția unor epidemii de boli necunoscute în trecut. Achuarii au privit cum se întâmplă toate astea." Apoi s-a întors și m-a îmbrățișat. Când s-a tras în spate, privirile ni s-au întâlnit. „Bine, știu că tu nu te numeri printre ei. Știu asta."

„Îți mulțumesc", i-am spus, încercând să zâmbesc.

Am mers mai departe. După o vreme, a continuat:

„Achuariilor le este greu să trăiască fără pământ. Ca și Shuarii, populația lor a crescut rapid. Pădurile sunt tăiate pretutindeni în jurul lor. Întâmpină probleme foarte serioase aici. Vânătoarea și culesul, ca surse de subzistență nu mai pot fi practicate. Ei știu că vor fi seduși și șantajați să deschidă drumuri pentru companiile petroliere și miniere, pentru exploatarea mahonului și a altor esențe prețioase. Ei au nevoie de bani. Unul dintre motivele pentru care mi-am dorit să vii, este ca să le poți auzi problemele și, poate, să găsești o cale să-i ajuți."

Am ajuns într-un luminiș.

„Achuarii", a continuat Jaime, „nu caută pomană. Ei vor să facă ceea ce au de făcut. Ei cred că au multe lucruri să ne învețe pe toți."

Mergând prin lumina Soarelui, am ajuns la un mic lac. Grupuri de bărbați Achuar săpau gropi de-a lungul malului și fixau în ele stâlpi mari. „Și eu cred asta", a spus Jaime. „Au atât de multe cunoștințe despre plante, spiritualitate, despre cum să iubim pământul, cum să ne iubim între noi – bazele unui nou tip de școală, poate, unde îi vor învăța pe oameni despre ei înșiși." A arătat spre gropi. „Această casă, când va fi gata, va fi foarte confortabilă pentru nord-americani și europeni – mâncare bună, apă potabilă – dar va aparține și Achuarilor. Va fi un loc unde străinii se pot simți în siguranță și, în același timp, unde vor putea fi în uniune cu pădurea tropicală." Jaime mi-a amintit că oamenii de afaceri din Ecuador au investit un milion de dolari americani în această casă.

„Au fă-cut-o cu bună credință", a spus el, „și bazându-se doar pe ce le-am spus eu. Majoritatea nici nu au fost aici." A oftat. „Poate că nu vor veni niciodată." Și-a legănat mâinile într-un cerc, indicând zona unde lucrau oamenii. „Arhitectura și materialele sunt Achuar – n-au folosit nici măcar un cui care să nu le aparțină. Eu doar i-am ajutat să înțeleagă anumite lucruri pe care și le-ar dori gringos, dacă ar fi să vină aici. Toți muncitorii sunt Achuar. Ei sunt proprietarii casei; investitorii au doar un contract de închiriere, ceea ce le dă dreptul de a o folosi timp de cincisprezece ani."

„Dar au așteptări."

„Investitorii? O ... firește. Așteaptă o rată de restituire decentă. Totuși, cred că sunt implicați în asta și pentru șansa pe care o oferă. La urma urmei, există și metode mai sigure de a obține o rată de restituire." S-a oprit. „Am încredere", a spus după ce a făcut o pauză. „Pentru a schimba lumea, trebuie să schimbăm visul. Trebuie să avem credință."

„Jaime", am spus în cele din urmă. „La ce anume te aștepți de la mine? Cum îi pot ajuta eu pe oamenii ăștia?"

Mi-a zâmbit.

„Doar să asculți. Și să privești. Deschide-ți ochii și urechile – toate simțurile. Visează. Și ține minte ceea ce afli. Vei ști." A trebuit să râd.

„Doar atât?" Mi-a aruncat o privire.

„Este tot ce pot să cer."

Am mers mai departe, în liniște. Dintr-un motiv anume, mi-a venit în minte un pasaj din Bhagavad Gita: *Cel care se vede pe sine în tot și vede totul în sine însuși, trăiește în înțelepciune. Cel care a scăpat din cușca egoului dominată de* eu *și* al meu, *este pentru totdeauna liber.* I l-am repetat lui Jaime.

El a dat din cap solemn.

„O carte înțeleaptă." I-am rezumat conversația avută cu Tampur despre cele Patru Surori Sacre.

„Bhagavad Gita descrie o voce din interiorul nostru, care ne spune tuturor același lucru: Noi nu vrem bani, faimă sau bu-

nuri materiale, ci o lume în care domnește pacea, inimi pline de iubire și un Pământ unde aerul și apa sunt curate, iar mediul înconjurător e sănătos. Vrem să ne eliberăm de acele obiceiuri nedorite și de gândurile negative, care nu ne lasă să trăim în pace cu noi înșine, cu mediul înconjurător și cu vecinii noștri."

Am petrecut după-amiaza, plimbându-ne prin împrejurimi și în junglă. Apoi, chiar înainte de apus, am pornit cu o barcă scobită dintr-un trunchi de copac pe un afluent al Râului Pastaza, într-un loc unde delfinii amazonieni se alătură adeseori peștilor și se joacă. Am plutit cam o jumătate de oră, căutându-i și așteptându-i. Nu a apărut nici unul în acea zi.

„Se mai întâmplă", a explicat Jaime. „Face parte din natură. Uneori sunt aici, alteori nu. Nu vom pune cuști sau îngrădituri. Pentru ca vizitatorii noștri să poată vedea animalele sălbatice, trebuie ca asta să facă parte atât din visul animalelor, cât și din cel al turiștilor."

Două zile mai târziu, am fost invitați să cinăm cu un grup de bătrâni Achuar, care luau deciziile în comunitate. Ni s-a spus că se adunaseră încă de la sosirea noastră; unii dintre ei au călătorit de departe pentru a ne întâlni. După-amiaza, toți patru am fost escortați în sala de adunare a comunității. Cam douăzeci și patru de bărbați – cu toții în vârstă – stăteau așezați lângă perete. Traducătorul nostru ne-a plimbat prin încăpere și ne-a prezentat pe fiecare dintre noi. Apoi ne-au dat și nouă scaune.

Câțiva vârstnici au ținut discursuri de întâmpinare, fiecare ridicându-se cu fața la noi în timp ce vorbea. Atât limbajul, cât și prezentarea, erau formale. Jaime a luat cuvântul și ne-a prezentat. A explicat că Raul i-a fost partener în afacerea de ecoturism care a aranjat finanțarea casei pe care o construiau în prezent, că eu eram un scriitor a cărui mesaj este transmis în multe țări, în mai multe limbi și că Ehud avea o editură ale cărei cărți influențau milioane de oameni, pe mai multe continente. Ne-a atins pe fiecare dintre noi pe creștetul capului.

„Au venit să ne ofere ajutor și să ne caute înțelepciunea."

Adunarea a fost apoi deschisă discuțiilor generale.

Au intrat femei cu vase de chicha. Atmosfera a devenit mai puțin formală.

Mai mulți dintre bătrâni au vorbit, adresându-ni-se direct. În pofida formalităților anterioare, am fost impresionat de disponibilitatea lor de a-și deschide inimile în fața noastră. Aproape fiecare dintre ei își dorea să descrie dilema cu care se confrunta poporul lor. Povestea lor era așa cum a descris-o Jaime. În ultimii trei ani, au trecut prin niște schimbări cum n-au mai avut vreodată înainte. Deși misionarii religioși și medicii au părut să le aducă la început multe beneficii, acum nu mai erau siguri că acestea erau atât de benefice.

„Tot mai mulți bebeluși de-ai noștri supraviețuiesc", a spus un bătrân războinic. „Viețile multora dintre noi se lungesc. Dar ne amenință foametea. Nu ne putem hrăni familiile prin vânătoare – prea mulți oameni, prea multă competiție. Suntem nevoiți să îngenunchem și să cerem pomană." A privit în jur, sfidător. „Aceasta nu este calea Achuar. Omul alb ne-a transformat în sclavii lui. Nu ne-a învins cu arme, ci cu cărți și medicamente." Altul ne-a spus cum un grup Achuar a ieșit din junglă, a mers sus în Anzi și tot drumul spre Quito pentru a-i cere guvernului să le recunoască drepturile asupra pământului care le-a fost acordat coloniștilor din Anzi. Alături de alți indigeni, studenți de colegiu și simpatizanți și-au instalat corturi în piața centrală până când președintele le-a ascultat cauza. Au crezut că perseverența lor le-a fost răsplătită după ce le-a fost acordat un milion de acri.

„Am sărbătorit atunci când ai noștri s-au întors cu hârtii sofisticate", ne-a spus bătrânul. „Apoi, câteva luni mai târziu, ni s-a spus că titlul nostru nu valorează nimic, în cazul în care marile companii găsesc petrol sau aur pe acest pământ. Îl pot distruge dacă vor – exact ca în nord, cum s-a întâmplat cu triburile Waorani și Cofan." Sufletește, eram alături de ei, ascultându-i cum vorbeau despre conflicte create de omul alb între oameni și întreaga lor cultură.

„Ce să le spunem tinerilor noștri, când li se dau pușți și

aparate de radio?", a întrebat unul din ei. „N-ar trebui ei să aibă aceleași lucruri ca și tinerii voștri? Dar cu ce preț? Acestea par să fie daruri, dar în inimile noastre știm că străinii nu oferă astfel de daruri fără a aștepta ceva în schimb." Când s-a așezat, s-a ridicat un altul în picioare – un om îmbătrânit, care pentru a se ridica în picioare, se ajuta de un toiag lung.

„Cât de curând, cei care au făcut darurile se întorc și cer permisiunea să taie acest arbore bătrân de aici, iar apoi pe cel de acolo. Tinerii noștri vor mai multe daruri, așa că acceptă. ‚Ce e un copac bătrân?', întreabă ei. ‚Trebuie să ne modernizăm', spun ei. ‚Copiii noștri trebuie să fie vaccinați. Au nevoie de alimente pe care jungla nu le poate oferi'. Ce să le răspundem acestor tineri?"

Tot ce puteam să facem era să ascultăm și, apoi, după ce terminau de vorbit, să le spunem că le-am auzit durerea și că inimile noastre au plâns.

„Nu numai pentru Achuari", am adăugat eu. „De asemenea și pentru Waorani, Cofan și Shuar – atât prietenii, cât și dușmanii voștri. Și pentru poporul meu, omul alb, căci este de părere că suntem una dintre cele mai fericite culturi de pe Pământ. Înaintăm pe o cale ce ne duce într-o prăpastie – și îi târâm pe toți după noi. Nu doar oameni, dar și alte specii. Asta e tragic."

Ehud a subliniat că oamenii din întreaga lume se confruntă cu aceleași probleme. A descris ananghia în care se află aborigenii din Australia, Dyaks din Borneo și tibetanii. Și i-a asigurat că povestea Achuarilor va fi auzită.

Le-am sugerat că avem nevoie de ajutorul lor, la fel de mult cum ei aveau nevoie de al nostru.

„Oamenii mei trebuie să învețe să iubească elementele sacre." Am vorbit despre ideea de parteneriat, descriindu-l ca pe un pod pe care ajutorul, cunoașterea, compasiunea și energia călătoresc în ambele direcții. Mi-a venit un gând. „Avem nevoie de o metodă de a schimba visul colectiv al acelora care au cauzat atât de multe daune – oamenii mei." Le-am promis că mă voi întoarce în SUA și voi încerca să organizez un nou parteneriat pentru a lucra cu ei. „Nu vă pot promite că voi reuși. Ci numai

că voi încerca." Apoi mi-a venit un alt gând. M-am uitat direct la bătrânul cu toiagul cel lung.

„Ajută-mă să găsesc o cale de a le oferi daruri tinerilor voștri – sau bani – atunci când decid să *nu* taie acel copac bătrân."

Încet, sprijinindu-se de baston, s-a ridicat din nou în picioare. Privirile ni s-au întâlnit.

„Aceste păduri nu sunt proprietatea noastră. Ele nu aparțin nici unui om – ci tuturor oamenilor." S-a uitat în jos, la toiagul lui. „Noi le folosim în multe scopuri." A bătut în toiag. „Întotdeauna cu permisiunea lor. Noi onorăm și respectăm fiecare copac. Știm că pădurile sunt mult mai bătrâne decât noi și că vor trăi și după moartea noastră. Tăindu-le prin metodele voastre egoiste, lipsite de respect, poporul vostru poate face ca toți oamenii să părăsească această minunată Mamă Pământ. Dar pădurile vor rezista. Nu le veți distruge." A făcut o pauză, uitându-se în jur. „Ne întrebi cum te putem ajuta să găsești metode de a-i plăti pe oamenii noștri să nu taie pădurile. Ei bine, trebuie să răspundem că asta nici măcar nu e o întrebare. Ce întrebi, de fapt? Cu siguranță, voi cei din nord știți că nu puteți trăi fără acești copaci. Nu veți avea aer de respirat, apă de băut, viață. Și totuși, oamenii tăi sunt cei care vin aici și le dau oamenilor noștri teancuri de bani de hârtie, ca să taie acest copac bătrân sau toți copacii de acolo. Pentru ce? Nu știm. Uneori oamenii voștri cară copacii departe, pe râuri. Alteori, doar le dați foc și aduceți turnuri uriașe care ating cerul și își înfig lungile ace foarte adânc în Mama Pământ, până când sângerează cu sânge negru. De ce? Cine poate spune? Tot ce știm noi, bătrânii, este că acești oameni ai voștri sunt răi – magicieni negri. Acum te afli aici. Prietenul nostru, Jaime, spune că ne ești prieten. Îl credem. Ne întrebi: Cum te putem ajuta să-i plătești pe tinerii noștri pentru a nu vinde copacii, care nici măcar nu le aparțin, magicienilor voștri negri?" A mormăit ceva, iar pe figura lui zbârcită a apărut un zâmbet abea schițat.

„Ușor. Pur și simplu plătește-ne să-i protejăm de oamenii tăi distrugători. Plătește-ne să ne asigurăm că bebelușii noș-

tri vor avea aer și apă. Schimbă forma poporului tău." S-a așezat din nou pe scaunul lui.

În următoarele săptămâni, am mers pe jos în pădure și am făcut scurte călătorii cu canoea pe râuri, învățând cât mai multe despre Achuari, cunoștințele lor despre plante și animale și felul lor în care percep lumea. Experiența a fost fascinantă și totuși, pentru mine, presărată cu momente de suspiciune că împărtășeam ultimele clipe ale unei tradiții care își avea originile cândva înainte ca istoria să fie consemnată. M-am simțit onorat să pot participa la viețile acestor oameni; cu toate acestea, am fost profund îndurerat când mi-am dat seama că, în curând, vor fi expuși materialismului care ne influența cultura într-un mod ce ducea spre autodistrugere.

Apoi, într-o dimineață a venit vremea să plecăm din Kapawi. Ne-am cărat rucsacurile în josul râului și le-am încărcat într-o canoe mare, care avea 15 metri în lungime. Ne-am îndreptat spre casa șamanului Achuar, care se afla la multe ore de mers în amonte, într-o comunitate care fusese rareori vizitată de străini. Am fost avertizați că mulți dintre cei pe care aveam să-i întâlnim nu au văzut niciodată o persoană de culoare albă. Nu puteam ști cum vor reacționa, atunci când ne vor vedea. Când am pornit în călătoria în susul râului, probabil că aveam treizeci de pasageri și aveam la noi multe coșuri cu diverse alimente. Pe măsură ce am avansat, am lăsat oameni la anumite cărări ce duceau în pădure. Cu toții lucrau pe șantierul lui Jaime și se întorceau periodic acasă, pentru a aduce provizii și pentru a ajuta la treburile casnice. În cele din urmă, majoritatea dintre ei își găseau drum înapoi în Kapawi.

Am remarcat că, cu cât avansam mai mult, cu atât întâlneam oameni mai timizi. La început, doar copiii fugeau de îndată ce ne vedeau pe mine, Jaime, Ehud și Raul. Apoi și oamenii în vârstă. Dar odată ce am trecut de un anumit punct, toți se ascundeau de noi. Când l-am întrebat pe Jaime ce se întâmplă, el mi-a spus că aceia care nu mai văzuseră oameni albi până acum erau îngroziți de felul în care arătam.

„Una dintre legendele lor", a explicat el, „este despre ‚Evias' – canibali albi uriași, care îi mănâncă pe Achuari. Chiar și cei mai curajoși luptători ai lor erau lipsiți de puteri în fața lor. În cele din urmă, Evias au fost distruși de Etsáa, zeul Soarelui. Dar acum, oamenii se întreabă dacă nu cumva unii dintre Evias nu au supraviețuit. Aceștia am fi noi."

Am remarcat că toți patru eram foarte înalți față de Achuari, a căror înălțime medie, pentru bărbați, bănuiesc că e în jur de 1,60 metri. Am rămas tăcut, deși doream să pun întrebarea atât de evidentă: De fapt, nu suntem noi canibalii prezișiși de legenda lor, care nu numai că le devorează pădurile și cultura, dar le amenință totodată și supraviețuirea întregii specii?

A fost o călătorie incredibilă, prin unele dintre cele mai spectaculoase păduri tropicale pe care le-am văzut vreodată. Am numărat multe specii – majoritatea păsări – care se află pe lista oficială de specii ocrotite. Prin aer zburau o mulțime de fluturi. Pe măsură ce Soarele și ploaia alternau, noi priveam păsările și stingerea a multor curcubee. Din apă și din junglă eram urmăriți de ochi.

Am ajuns la coliba șamanului, chiar înainte de apusul soarelui. El stătea sus, pe malul râului. Coliba tradițională de formă ovală era imensă și maiestoasă, cea mai somptuoasă casă indigenă pe care o văzusem până atunci. El estima că are 30 metri în lungime, cu un acoperiș complex, din paie, care în centru era înalt de circa trei sau patru etaje. Copiii s-au împrăștiat, pe măsură ce ne-am apropiat, fugind în junglă.

Șamanul însuși, Tsukanka, era mai tânăr decât mă așteptam – pesemne pe la patruzeci de ani. Autoritatea lui era evidentă. Oamenii lui au făcut un pas înapoi, în clipa în care a înaintat pentru a ne strânge mâna. Îi puteam simți puterea, *arutamul* lui spiritual care face deosebirea între luptători. Aveam în față un om căruia nu îi era teamă să intre în luptă – fie împotriva dușmanilor umani, fie a celor spirituali. Privirea lui era pătrunzătoare. Nu vorbea spaniolă, dar știam că va comunica ușor.

Mulți alți oameni fuseseră invitați la casa sa pentru cere-

monia de seară. Bănuiesc că se dusese vorba că nu suntem uriașii cei înspăimântători. Sau poate că au venit să-l vadă pe Tsukanka cum îi dărâmă pe uriașii canibali albi. Afară, soarele poposea la orizont, dar în interior era întuneric. Ne-am întins sacii de dormit lângă un perete ce fusese desemnat ca loc de oaspeți. Îi puteam simți pe Achuari cum ne studiau intens – mai ales copiii. Unii îndrăzneau să vină la noi să ne atingă, după care fugeau.

Șamanul s-a așezat pe un scaun, în centrul marii lui case. Încadrat de focul care trosnea în fața lui, se legăna dintr-o parte și în alta de parcă ar fi fost atins de un vânt invizibil. Dintr-o dată, activitatea a încetat. Cu toții au tăcut. Chiar și copiii s-au liniștit. Era ceva supranatural. Nu s-a dat nici un semn și totuși, totul era nemișcat; nici un suflet nu făcea vreun zgomot.

Tsukanka ne-a chemat la el. A arătat spre mine, iar apoi spre un scaun de lângă foc. M-am așezat. În lumina flăcărilor am putut vedea în mâinile lui o piatră care mi-a amintit de cea pe care mi-a dat-o Viejo Itza. El a suflat în ea și a rostit o incantație ușoară. Apoi mi-a dat-o mie. I-am vorbit în engleză, rugând-o să mă ajute să-mi schimb forma într-un glob de energie, ca cele pe care le-am văzut la piramida din Yucatan, dar și în acea noapte, la casa lui Tampur. I-am dat-o înapoi. A dat din cap solemn, ca și cum ar fi înțeles.

A aruncat piatra într-un vas mic și a incantat ușor. Sunetele erau profunde și guturale. M-au purtat spre sunetul împerecherii dintre doi jaguari – jumătate urlet, jumătate tors. A ridicat vasul cu ambele mâini, la inimă.

Incantația a devenit mai puternică pentru o clipă, iar apoi a scăzut în intensitate. Mi-a înmânat vasul. Am băut din lichidul întunecat. Piatra mi s-a lovit de dinți. Am lăsat-o acolo și i-am atins suprafața netedă cu limba.

Capitolul 16

SCHIMBAREA FORMEI PRIN TIMP ȘI SPAȚIU

Am ieșit afară. Noaptea era neobișnuit de întunecată; nici o stea nu era vizibilă pe cer. Știam că băusem o varietate mai slabă de ayahuasca. Avea un alt gust decât cea pe care o consumasem de mai multe ori alături de Shuari – nu atât de amară sau de puternică. Eram convins că nu voi vomita, așa cum se întâmplă în cazul dozelor mai mari. Raul mi s-a alăturat.

„Diferit", mi-a spus el.

Stătea tăcut la marginea pâlcului întunecat de copaci după care începea pădurea. În interiorul colibei, Tsukanka a început să incanteze. Apoi am auzit sâsâitul unui șarpe. Am sărit în spate, dar mi-am dat seama imediat că fusese Raul care și-a tras răsuflarea. El a arătat spre cer. Am urmărit cu privirea direcția în care îmi indica cu degetul, spre o stea. Aceasta era foarte mare – unica vizibilă pe cer. M-a acaparat. I-am simțim brațul în jurul umerilor. Steaua își schimba culoarea; verde, albastru, roșu.

„Incredibil!", m-a strâns Raul de umeri. Părea să se miște spre noi. Am stat mult timp privind-o.

„Pare că ne vorbește", a spus el la un moment dat. „Cred că-i văd chipul." Un pic mai târziu m-a întrebat dacă semăna cu globurile albastre. I-am putut răspunde doar că, din punctul de vedere al aspectului, nu semăna cu ele. Am pierdut orice noțiune a timpului și a tot ce exista în afară de acea stea, care continua să pulseze în diferite culori. În cele din urmă, a părut că se apropie mai mult de noi, iar apoi că se îndepărtează, pierzându-și din vrajă și devenind încă una dintre milioanele de entități străluci-

toare care luminau noaptea. Ehud a ieșit din casă pentru a ni se alătura. Toți trei am stat împreună în noapte.

„A fost o incantație superbă", a spus Ehud. Mi-am dat seama că Tsukanka tăcea acum. „Cred că șamanul face o pauză", a observat Ehud. A sugerat să ne plimbăm de-a lungul râului. Ne-a spus că Jaime a adormit. Am simțit impulsul de a mă întoarce la colibă. I-am refuzat propunerea de a mă plimba pe malul râului, dar i-am îndemnat să meargă fără mine.

„Nu cred că are vreunul din noi nevoie de dădacă. Acea ayahuasca avea tăria unei jumătăți de vas de chicha." Am râs cu toții. După ce au dispărut, am rămas în micul luminiș din jurul colibei. M-am uitat la vârfurile copacilor. Luau aspectul unor capete uriașe cu păr moale, conturate pe cerul fără stele. Poate, m-am gândit zâmbind, au apărut în globurile albastre, cu secole în urmă. Tsukanka și-a reluat incantația și părea că arborii îmi vorbeau prin el. *Suntem aici pentru a te ajuta*, păreau să-mi spună. *Când ai nevoie de energie sau de un sfat, vino la noi.*

Mi-am amintit ce spunea Kitiar despre spiritele copacilor. Nu a spus el ceva că ar fi venit din Pleiade? M-am gândit la felul în care l-a descris Tampur pe Kitiar: „Alte planete. Spirite ale junglei. Kitiar", a spus el. Senzația pe care o aveam mi-a reamintit de o călătorie făcută după ce am consumat ayahuasca, deși eram foarte conștient de prezența mea fizică, într-un fel care nu semăna deloc cu alte dăți când am consumat-o.

M-am întors și am intrat în casă. Focul se redusese la o grămadă de tăciuni. Am stat chiar în pragul ușii, permițându-le ochilor să se adapteze. Am reușit să percep o mișcare ce simțeam că-mi este adresată. Era la câțiva metri de locul unde mocnea focul – un val lent, ca un braț ce se ridică și cade. Am mers spre el.

Tsukanka ședea încă pe scaun. Deși chipul lui era ascuns de umbre, știam că zâmbește.

„Întinde-te", părea să zică, fără să-și folosească vocea.

Am ajuns la o saltea din paie care fusese pusă în fața lui. Mi-am întins spatele, simțind pământul dur de sub mine. Mi se părea că simt cum energia pământului îmi curgea prin corp.

Tsukanka a început să incanteze încet. O briză caldă a trecut peste mine. Eram foarte relaxat. Simțeam că mă cuprinde un sentiment de bine. El și-a pus o mână pe ochii mei. Mi-au apărut cuvinte, prin intermediul in-cantației lui.

„Strămoșii tăi au fost șamani; fiecare își are originea într-o cultură șamanică", spuneau cuvintele, deși chiar în clipa în care le auzeam, înțelegeam absurditatea situației. Cuvintele erau în engleză. Dar nu le puteam nega – ele fuseseră rostite, fie că proveneau de la Tsukanka, sau de la altcineva. M-am gândit la ele. Era adevărat că, dacă mergeam suficient de departe pe linia descendenței, cu toții ne găseam originile în culturi șamanice. Nu contează de unde ne tragem – Africa, Asia, Europa, Orientul Mijlociu – cu toții avem șamani pe descendența noastră. Ei fac parte din genele, ADN-ul și structura noastră celulară.

Asta mi-a dat naștere unei întrebări. Știam că trebuia să o pun și totuși ezitam, jenat de gândul de a vorbi cu acest om în engleză sau în spaniolă. Apoi mi-am amintit de o noapte petrecută alături de Kitiar, o călătorie psihonavigațională incredibilă pe care credeam că o fac singur, doar ca a doua zi dimineață să descopăr că el fusese cu mine tot timpul. Era fantastic, chiar de necrezut. Și totuși, când mi-a descris și el cum a decurs călătoria făcută împreună, n-a mai existat nici o urmă de îndoială. După ce am scris despre ea în cartea mea, *The World Is As You Dream It*, am primit scrisori care îmi confirmau că și alți oameni care au lucrat cu șamanii din Tibet și Indonezia au trecut prin astfel de călătorii comune. Dacă asta se întâmplase cu adevărat, atunci totul era posibil. I-am simțit mâinile lui Tsukanka pe pleoapele mele și m-am decis să întreb.

„Dacă toți provenim din culturi șamanice, ce s-a întâmplat? De ce am renunțat la vis? De ce am înlocuit acest stil de viață ce onorează Pământul cu comercialismul și materialismul care ne distrug acum specia?" Am simțit cum buzele lui îmi ating urechea. Îmi incanta direct în ureche. Sunetul era ca cel al vântului care bate printre frunze. Pe măsură ce-și apăsa mâinile pe ochii mei, am văzut unul din globurile albastre. Plutea dea-

supra mea. Am fost uluit de prezența sa. Dar, totodată, era ceva previzibil, de parcă l-aș fi așteptat, știind că această clipă va sosi, că o parte din mine a plănuit-o. Eram uimit și, în același timp, acceptam ceea ce experimentam. Sentimentele m-au inundat, năvălind peste mine în valuri de emoții inefabile. Îmi amintesc că mă gândeam că totul, mai ales ceea ce simțeam, se afla dincolo de orice descriere. Acesta a fost un eveniment care contrazicea atât de mult ceea ce fusesem învățat să cred că este posibil, că până și în această zi îmi este greu să-l exprim în cuvinte.

În această stare intensificată, am atins un nivel în care intelectul meu era foarte limpede, unde, în pofida emoțiilor copleșitoare pe care le simțeam, știam exact ce se întâmplă și care era rolul meu. Am înțeles că trebuia să pătrund în glob. Îi puteam vedea câmpul energetic cum strălucea în juru-i, ca și cum mă invita să intru. Mă simțeam liniștit. De asemenea, știam că eram plin de putere, că energia mea era exact aceeași cu câmpul energetic pe care îl priveam. Îmi amintesc că am expirat lung, eliberându-mă în această nouă realitate.

Apoi, pluteam și eu. Mă mișcam prin aer, fără efort, prin casă, prin ușă și sus, deasupra bolții întunecate a copacilor.

Mi-a venit gândul că, deși este posibil să nu pot explica niciodată acest moment, el era absolut real. La fel de real ca și călătoria cu canoea făcută mai devreme. Era opusul stării de a fi într-un vis în care știi că visezi. Asta mi se întâmpla la nivel fizic, celular. Știam asta. Eram absolut convins că nu visam, că nu halucinam și nu îmi imaginam și am înțeles că, deși știam asta, era posibil să nu pot convinge pe nimeni altcineva că a avut loc în realitate. Îmi schimbasem forma, într-un glob de energie. Mă transformasem la nivel fundamental. Corpul meu se contopise cu un altul. Este incredibil, dar senzația părea complet naturală.

Globul – eu – lumina puternic în jur. Pădurea de dedesubt era luminată. Am studiat-o cu atenție. Puteam distinge copaci individuali. Am spionat un rozător nocturn, care alerga grăbit prin tufișuri. Apoi, totul s-a încețoșat pentru o clipă, ca derularea rapidă a unei casete video. La fel de brusc, totul a revenit la normal.

Privind în jos, m-am apropiat de un râu și am surprins o mișcare rapidă. Acolo, pe mal, se afla un grup de soldați. Eram surprins să văd că purtau armură, coifuri vechi, platoșe și scuturi. Fețele lor aveau trăsături asiatice. Cu aceste căști lucioase de metal închis la culoare, păreau total nepotrivite. Dintr-o dată, au eliberat strigăte fioroase și, rotind săbiile deasupra capului, s-au năpustit într-o peșteră de pe malul râului.

Mi-am permis să cobor ca să pot vedea mai bine. După scurt timp, au ieșit cu armurile pătate de sânge, târând afară din peștera întunecată femei și copii îngroziți. Conducătorul lor a desfășurat un stindard ce purta un blazon cu un dragon impunător, care scotea flăcări pe nări. Și-a făcut mâinile cupă la gură și a strigat: „Pentru împărat, vă civilizăm!" Apoi s-a întâmplat ceva foarte ciudat. S-a uitat în sus, la mine. A rămas cu gura căscată. S-a clătinat și a căzut în genunchi. Dar și-a revenit repede și și-a îmbrâncit oamenii și prizonierii înapoi în peșteră, privindu-mă din când în când pe furiș, în timp ce-i mâna înăuntru.

Înțelesesem nu numai că mă transformasem într-un fel de obiect zburător neindentificat ce putea fi văzut de alți oameni, dar și că mă transportasem într-un alt timp.

Vederea mi s-a încețoșat din nou. Când m-am întors, mă aflam deasupra unei imense clădiri circulare, din piatră. Era deschisă la vârf, astfel că puteam să privesc în jos și să văd băncile unei arene pline de spectatori care ovaționau. Zona din mijloc era un teren, ca un teren de fotbal. În centrul lui, un grup de femei și de copii se înghesuiau unii în alții. Trei bărbați s-au îndepărtat de grup, spre o poartă mare din lemn, aflată la unul dintre capetele acelui spațiu deschis. Fixând poarta cu ochii, cei trei bărbați s-au ghemuit ca niște luptători care se pregătesc de luptă. Mi-am dat seama că intenția lor era cea de a proteja femeile și copiii, de un pericol cumplit ce zăcea după ușă. Puteam chiar mirosi teroarea tuturor oamenilor din acel mic grup. Atât concurenții, cât și spectatorii se concentrau foarte puternic asupra activităților, încât nici unul nu m-a remarcat. Dintr-o dată, spectatorii s-au ridicat în picioare. Poarta s-a deschis. Patru lei

au năvălit în arenă și s-au năpustit asupra celor trei bărbați. „Civilizați-i pe barbari!", striga mulțimea la unison.

M-am retras rapid, fără să vreau să văd măcelul care știam că avea să urmeze. Coloseumul s-a depărtat sub mine, până când a devenit doar un punct.

După aceea, am urmărit întâmplare după întâmplare. Veneau rapid, dar fiecare era absolut reală. Dat fiind că prin descrierile mele nu le pot exemplifica complet, nu voi face decât să le rezum pe unele – suficient pentru a oferi o ramă pentru ultima pânză, cea a celor treisprezece femei care mi-au răspuns la întrebarea mea inițială. Voi spune că pe parcursul întregii călătorii, n-am avut nici o urmă de îndoială că observam ființe vii, fizice, implicate în situații de viață reale.

Priveam în jos la o piață zgomotoasă. A apărut o caravană lungă de cămile și cai. De peste tot din jur, oamenii au venit alergând în piață să se uite la bunurile exotice, care în mod cert fuseseră cumpărate sau prădate de la culturi îndepărtate. Am mers mai departe. La un port din apropiere, din corăbii se descărca o încărcătură de ființe umane. Am coborât pentru a privi de aproape. Un șir de bărbați, femei și copii zdrențuiți își târșâiau picioarele pe debarcaderul din lemn. Erau verificați de oameni cu șorțuri de piele, care îi biciuiau, din când în când, pe spatele gol. Legați cu lanțuri unii de alții, erau torturați, umiliți – ființe deznădăjduite, care și-au pierdut dorința de a mai trăi. Sunetele disperării și mirosul de excremente se infiltrau în aer.

Am văzut multe lucruri în călătoria mea din lumea veche, care îmi arătau bărbați ce dominau alți bărbați, femei și copii. În orice caz, cei care dețineau controlul proveneau din culturi care au fost definite în cărțile de istorie ca fiind cele mai avansate. Am fost fascinat de tot ce am văzut – dar, după o vreme, începuse să mi se facă rău de la atâta sânge. La un moment dat, am fost sigur că voi vomita.

Imediat am revenit în vremuri mai moderne, observând scene de un grotesc diferit: cicatrice uriașe în pământ, unde oameni slăbiți săpau după pietre prețioase; fabrici gigantice scui-

până poluare în atmosferă; copii în fabrici; femei lucrând în hale uriașe; femei care își vând corpul la colțurile străzilor din ghetouri; magazine mari cât catedralele, pline cu cumpărători care par să nu găsească nicio bucurie în a face cumpărături; case sărăcăcioase la periferiile orașelor aglomerate; familii trăind lângă canale, în cutii de carton; și vile opulente, pe insulele din ocean. Uneori, oamenii pe care îi priveam mă vedeau și ei. De obicei însă, erau prea preocupați. Cei care mă observau reacționau cu uimire și frică, deși nu făceam nimic care să-i amenințe.

Apoi m-am deplasat peste câmpuri verzi. Soarele strălucea și iarba se legăna, odată cu adierea vântului. Puteam mirosi prospețimea din aer.

Locul era complet diferit de cele pe care le vă-zusem până atunci. Am trecut de un deal și am văzut o vale unde se adunase un grup de oameni – toate femei, îmbrăcate în negru, care stăteau într-o grupare formală, ca și cum pozau pentru o fotografie de la sfârșitul anilor 1800. Erau treisprezece în total.

Am coborât să privesc mai de aproape. Fiecare femeie ținea în mână un băț de semănat, lung și cu vârful ascuțit; la picioarele lor se afla o grădină cu plante moarte și cu niște cioate grotești – o priveliște care mi se părea complet străină de acest loc în care prospera verdele.

Una dintre ele s-a uitat în sus și a arătat cu degetul. Toate m-au văzut și mi-au zâmbit, de parcă mi-ar fi așteptat sosirea. Spre deosebire de ceilalți, părea că nu le era frică. Cea care m-a văzut prima mi-a făcut semn să mă alătur lor. Au format un cerc, iar eu am alunecat ușor în mijlocul lui. Emanau un parfum ca cel al ierburilor dulci.

„Întrebarea ta?", m-a întrebat prima. „Cea în care întrebai de ce cultura ta a abandonat metodele șamanice, care onorează pământul ... îți amintești?"

Am încuviințat dând din cap.

„Bineînțeles că-mi amintesc. Ei bine, răspunsul se învârte în jurul ideii de dominare. Dar nu acesta este cuvântul rostit. În schimb, oamenii au folosit alte cuvinte, precum ..."

Cele doisprezece femei au intervenit – un cor de voci sprintene:

„Progres, dezvoltare, civilizație".

„Adică, bogații au vrut dintotdeuna să devină mai bogați, să-și consolideze puterea." Din nou corul:

„Să preia controlul".

„Istoria bărbatului* – mișcări masive spre centralizare."

Corul:

„Stadii avansate, cultură, standarde înalte de trai."

„Tehnologie."

„Control."

Cea care mi s-a adresat prima s-a rotit într-un mic cerc.

„Ne-ai întrebat, iar noi suntem aici să-ți explicăm. Dar ai văzut deja. Sau, cel puțin, ai văzut suficient. Există o corelație directă între dezvoltarea ‚societăților avansate, civilizate' și dispariția celor șamanice, care pun accentul pe apropierea și dependența de natură. Aceasta încurajează extazul."

„Extazul!"

Femeile și-au dat ochii peste cap și și-au mișcat seducător corpurile; patru sau cinci dintre ele și-au atins sânii.

„Toți ne dorim extazul. Este o stare naturală de pasiuni înalte, care apare când simțim că suntem una cu tot ce există. Dar cei care vor să-i domine pe ceilalți urăsc extazul. Pasiunea implică furie și rebeliune. Le amenință controlul. Îi discreditează pe șamanii care îl acceptă. Încearcă să o elimine pe zeiță din religie și să le interzică femeilor să îmbrățișeze preoția. Femeia, cea extatică. În schimb, își învață turmele că fericirea provine din acumularea de lucruri, că raiul este un magazin imens. ‚Excludeți primitivul', strigă ei. ‚Îmblânziți natura!'"

„Îmblânziți natura, îmblânziți natura", cântau femeile în batjocură. „Ucideți-i pe șamani. Ooooo ... Închideți pădurile sacre după ziduri și femeile extatice în centuri de castitate." Au izbucnit în hohote de râs.

*Joc de cuvinte – în engleză *history, his* = adjectiv posesiv masculin (lui) și *story* = poveste; povestea lui.

„Pentru a-ți răspunde la întrebare, te rog gândește-te la oameni ca venind din două tipuri culturale fundamentale: dominatori lipsiți de credință și schimbători de forme credincioși. Primii nu cred că pot avea încredere că o putere superioară poate avea grijă de lume. Acțiunile lor sunt călăuzite de frică, neîncredere și de o convingere că ei înșiși trebuie să-și modeleze destinele. Îi văd pe oameni poziționați în vârful unui proces evolutiv, care s-a încheiat cu omul care conduce peste tot. Tot ce nu este masculin și uman nu prezintă încredere. La fericire se ajunge prin consum material. Ei, cei din vârf, încurajează și hrănesc apetitul turmelor lor. Toți cei care nu aderă la perspectiva lor asupra vieții trebuie să fie ‚convinși' – civilizați, sau distruși.

Schimbătorii de forme credincioși, pe de altă parte, cred într-o forță superioară, care face ca toate lucrurile să aibă loc dintr-o rațiune pe care oamenii se poate să nu o înțeleagă, dar pe care o pot accepta ca fiind pentru binele cel mai înalt. Acțiunile lor sunt călăuzite de încredere. Așa cum gândesc ei, oamenii fac parte din această unitate – nu sunt nici mai buni, nici mai răi, nici mai presus, nici mai prejos decât pietrele, plantele, animalele și stelele. Nu există nici o piramidă a evoluției. Ei cred în puterea visului – ca o cale prin care să comunice cu Creatorul – și că, pentru a crea schimbări, nu trebuie decât să schimbăm visele.

Întrucât Creatorul se ocupă de nevoile materiale, fericirea ține de a ne simți legătura noastră cu totul, de a simți extazul. Ei trăiesc și-i lasă și pe alții să trăiască, fără să încerce să-și impună valorile asupra tuturor."

„Trăiește și lasă-i și pe alții să trăiască."

„Materialismul și comerțul au devenit un mod de viață pentru dominatorii lipsiți de credință, modul *unic* de viață, înlocuind toate celelalte religii. Le-a dat și mai mult control."

„Amin!" Mi-a zâmbit blând.

„Înțelegi. A fost o întrebare bună. Acum că ți s-a răspuns la ea, te poți întoarce în cealaltă lume a ta, unde ai de lucru."

Am început să mă ridic din cercul lor, dar ea și-a ridicat o mână, oprindu-mă.

„Încă ceva. Sper că ai învățat și asta. Să nu-ți fie niciodată frică să întrebi, indiferent cât de absurdă ar fi întrebarea – sau situația." Apoi mi-a dat drumul. M-am înălțat încet. Cele treisprezece femei mă priveau. Stăteau liniștite, parcă în fața unui altar. Am remarcat că unele dintre plantele din grădina lor au dat naștere la frunze și flori. Parfumul puternic al iasomiei de noapte a venit spre mine.

Apoi totul s-a făcut negru.

Am simțit adierea vântului pe obraz și ceva fin atingându-mi gâtul. Am întins o mână să-mi dau seama ce era. Degetele mele au cuprins o ramură catifelată. Trăgând-o spre mine, i-am simțit parfumul de iasomie.

Noaptea era mai întunecată decât fusese înainte. Acolo unde a fost steaua care pulsa, se afla doar întuneric. În stânga mea era o lumină pâlpâitoare, care știam că venea de la focul lui Tsukanka – o lumină care se strecura prin spațiile dintre bârnele peretelui casei. Am încercat să mă ridic, dar am descoperit că nu mă puteam ține bine pe picioare. Cu grijă, m-am ridicat în genunchi, am inhalat din parfumul iasomiei și m-am ridicat în picioare. Am mers spre colibă.

Tsukanka stătea lângă foc, zâmbindu-mi. Am avut impresia clară că așteptase să mă întorc. Mai mulți bărbați și femei stăteau pe scaune, în jurul focului. Am mers la el. A încuviințat din cap, cu un zâmbet larg pe chipul lui de obicei rezervat. Și-a întins brațele și, în aer, a desenat un cerc uriaș, un glob; a arătat prin el, spre mine. Oamenii așezați lângă el i s-au alăturat într-un râs zgomotos. Tsukanka a înaintat și m-a atins pe brațe.

Ne-am uitat unul în ochii celuilalt pentru o clipă. Apoi, ochii lui mi-au indicat locul unde îmi lăsasem sacul de dormit. Am făcut o plecăciune în fața sa și m-am îndreptat într-acolo. Pe măsură ce m-am cuibărit înăuntru, am fost surprins să văd că Ehud și Raul dormeau deja profund lângă mine.

EPILOG

Ureu-eu-wau-wau înseamnă „Oamenii din stele". În limba unui trib amazonian îndepărtat, acesta este numele pe care și l-au dat lor înșiși. Potrivit legendelor străvechi, a căror origini s-au șters ca cioburile de ceramică ale culturilor pierdute, Ureu-eu-wau-wau au trăit pe planeta care se afla pe orbita uneia dintre cele șase stele ale Pleiadelor. Printre aceștia, o prințesă deținea puterea extraordinară de a profeți. Ea a visat că locuitorii unei planete îndepărtate, Pământul, erau sortiți pieirii; le-a spus oamenilor ei că aceștia „se vor autoconsuma, până la extincție". Fiind obligați de firea lor plină de compasiune, Ureu-eu-wau-wau au autorizat o misiune a milei, care să ducă un mesaj de salvare, acestor locuitori îndrumați greșit. Emisarii aleși – inclusiv prințesa – au fost transformați în sfere de energie pură și trimiși în întunericul spațiului.

Apropiindu-se de planeta noastră, ei au fost atrași de locul în care plantele, animalele și oxigenul erau cele mai abundente: pădurea amazoniană. Acolo s-au materializat în formă umană, pentru a aștepta perioada profeției – atunci când mesajul lor avea să fie primit și ascultat.

Ureu-eu-wau-wau – un popor blând care practica artele extazului – au dezvoltat o cultură bazată pe credință și iubire. Unul dintre cuvintele cel mai des întrebuințate în limba lor, *aba-a-bare*, le simbolizează valorile. Cuvântul are mai multe înțelesuri: „Te iubesc", „Spiritele pădurii te binecuvântează", „Mă bucur să te văd" și „Fie ca spiritele bune să te călăuzească mereu".

În secolul al douăzecilea, culturile industriale i-au descoperit pe Ureu-eu-wau-wau și pădurile lor. Mineri, tăietori de lemne, crescători de vite și soldați înarmați au roit pe pământurile lor.

Ureu-eu-wau-wau știau că acești oameni erau cei distrugători, descriși în profeție. Erau oameni care nu le ascultau mesajul, dar poate veniseră pentru a pregăti terenul pentru aceia care aveau să o facă. Printre aceștia, erau câțiva care purtau robe negre și erau diferiți. Ei au învățat limba Pleiadelor și, în schimb, i-au învățat pe Ureu-eu-wau-wau învățăturile dintr-o mare carte. Multe dintre poveștile spuse în această carte le-au reamintit acestor ființe despre propriul trecut – în special despre vremurile când o stea a venit să viziteze Pământul și să prevestească venirea unui mare mesager, un șaman pe nume Iisus Christos.

Mesajul lui Christos a fost respins de oamenii vremii lui. A fost umilit și ucis. Ca și el, Ureu-eu-wau-wau înțelegeau cât de necesar este martiriul. Ei au suferit în tăcere, în mâinile oamenilor obsedați de tăierea copacilor și de scormonirea Pământului, care „se autoconsumă până la extincție". La fel cum urmașii lui Christos au fost torturați și măcelăriți și Ureu-eu-wau-wau aveau aceeași soartă. Populația lor a fost decimată. Până în 1997, au supraviețuit doar patruzeci și trei dintre Ureu-eu-wau-wau.

„Noi am venit pentru a transmite un mesaj", a spus unul dintre acei patruzeci și trei – un șaman pe nume Ipupiara – unui public de trei sute de psihoterapeuți, la o conferință recentă din Washington, D.C. „Este începutul unui nou mileniu. Acum a venit vremea să ascultați!"

Ipupiara înseamnă „delfin din râul cu apă proaspătă", un animal care a călătorit pe Pământ din constelația Delfinului, de-a lungul filamentelor de lumină create de cozile cometelor aprinse. Capabili să treacă în formă umană oricând doresc, delfinii servesc drept animale pline de forță, ghizi șamanici și învățători ai schimbării de forme.

Când Ipupiara avea optsprezece ani, un bătrân din tribul său i-a ordonat să meargă la școlile omului alb. „Învață despre ei, astfel încât să-i poți ajuta să-și schimbe visele. Numai așa ne putem salva pădurile și toate speciile pe care le iubim – inclusiv ființele umane. Numai astfel putem realiza ceea ce am venit să facem." Deoarece la acea vreme indigenii aveau puține drepturi

conform legilor braziliene, Ipupiara a adoptat numele portughez Bernardo Peixoto, a învățat să vorbească fluent engleza, spaniola și portugheza (și opt dialecte indigene) și a obținut un doctorat în antropologie și biologie.

Ipupiara s-a căsătorit cu o femeie Quechua din Anzii peruvieni. Serviciul lui i-a dus la Washington, D.C.

„Aici", i-a spus soției lui, Jenny, „este locul de unde trebuie să încep să transmit mesajul poporului meu". În cele din urmă, a fost invitat să preia funcția de consilier al familiei Clinton la Casa Albă și la Institutul Smithsonian.

În 1993, am primit un telefon de la o femeie care îmi citise primele două cărți și care îl cunoștea pe Bernardo Peixoto.

„El se află într-o stare de mare tristețe", mi-a spus ea. „Te rog, încearcă să-l ajuți". Prin telefon am putut auzi tristețea din vocea lui. Era mâhnit, mi-a spus el, din cauza interzicerii impuse de Smithsonian a limbii folosite de el. „În discursuri nu am voie să vorbesc despre spiritele copacilor, șamani sau despre distrugerea cauzată de corporațiile internaționale". Mai mult, s-a destăinuit el, Casa Albă nu și-a ținut promisiunea de a asculta mesajul Ureu-eu-wau-wau. „De fapt", a spus, „și-au pierdut interesul avut pentru popoarele indigene și mediul înconjurător".

Am luat avionul spre Washington. Am întâlnit un bărbat de cincizeci de ani, cu păr lung, negru și ținuta mândră a unui nativ din Amazon, care purta hainele și ochelarii cărturărești ai unui doctor în antropologie. Prima dată când privirile noastre ni s-au întâlnit am simțit forța unei legături străvechi. Pentru a onora legătura, am devenit frați de sânge, în timpul unei ceremonii sacre Ureu-eu-wau-wau. În cuvintele lui Ipupiara:

„Acum, Condorul și Vulturul se pot ridica în zbor împreună ca o unică ființă, să-i învețe pe alții."

L-am ajutat să-și transmită mesajul, încurajându-l să-și extindă cercul și în afara Washingtonului, spre un public mai receptiv. Uneori călătoream în țară împreună, ținând conferințe și ateliere de lucru, vorbind la radio și la emisiuni de televiziune. Prietenia noastră a crescut de-a lungul anilor.

După călătoria mea la triburile Shuar și Achuar, am revenit la Ipupiara, pentru a primi un sfat. I-am descris vizitele făcute lui Tampur și Tsukanka și călătoria înapoi în timp, prin globurile de energie.

„Ai fost onorat de către strămoșii mei", mi-a spus, după ce am terminat de vorbit. „Ai călătorit în canoele lor de lumină, care își schimbă forma." Ne plimbam pe lângă Mall, Smithsonian. S-a oprit pentru a mă fixa cu privirea. „Ceea ce ai văzut tu este adevărat. Acum trebuie să acționezi."

A arătat spre Monumentul Washington.

„Dacă am văzut vreodată o statuie pentru oamenii din stele, aceasta este!" Ne-am continuat plimbarea. „Prin ce schimbare de formă incredibilă ai trecut, fratele meu!" Vocea lui a devenit serioasă. „Te-ai întâlnit cu tribul Achuar dintr-un motiv anume."S-a oprit din nou din mers. „Onorează-i." Și-a pus mâinile pe umerii mei. „Trebuie să le accepți cerința. Fă așa cum ți-au spus. Creează o cale prin care să-i plătești pentru ca Shuarii să protejeze copacii de oamenii tăi. Este o responsabilitate ce cade pe acești umeri." M-a strâns mai tare de umeri. „De tine depinde ca pădurile să rămână la locul lor, pentru a absorbi dioxidul de carbon de la mașinile – mașinile și industriile – produse de oamenii tăi și pentru a da oxigen generațiilor viitoare." Și-a lăsat mâinile să cadă și a schițat un zâmbet. „Aer, apă, pământ și foc. Fii atent. Găsește modalități de a materializa visul unui viitor durabil. Ascultă ce a spus Tampur despre cele Patru Surori Sacre. Știi că este adevărat: Viața nu poate supraviețui fără cele Patru Surori Sacre, iar ele nu pot supraviețui fără păduri. Urmează sfatul consiliului bătrânilor. Acționează. Voi fi alături de tine."

În lunile următoare, s-au ținut întâlniri în Anzi și în Amazon, Europa și America de Nord. Au fost invitați oameni de pe toate continentele. Intenția era de a înființa un fel de organizație care să ofere o bază pentru un nou tip de percepție, o nouă paradigmă, o schimbare de formă. Pe lângă indigeni, cei care au venit au fost participanții de la ateliere și din excursii, prieteni și discipoli ai Marinei Bellazzi – artista italiană care studia șama-

nismul tibetan, medici, oameni de afaceri, avocați, muzicieni, artizani și alții care își luaseră angajamentul de a schimba visul.

Am decis că această organizație nu ar trebui să fie una formală. În mod ideal, nu ar fi fost nici o corporație non-profit, nici una cu profit, căci asta ar fi supus-o în fața restricțiilor impuse de legislația vreunei țări. Am fost de acord că trebuie să fie cu adevărat universală în natura sa, o mișcare globală, de masă, nestânjenită de afilieri politice, economice și religioase de nici un fel, motivată de un set de obiective care puteau fi pur și simplu afirmate, reflectând valorile împărtășite de toți, valori care să le servească generațiilor viitoare – nu doar oamenilor, ci și copiilor lui Pachamama, inclusiv pietrelor, râurilor și munților.

De îndată ce aceste reguli de bază au fost stabilite, am început să definim obiectivele, să găsim un nume și să definim o structură de funcționare. La început am stabilit obiectivele. Am fost de acord asupra a trei dintre ele, care ar ajuta cu adevărat schimbarea de forme: să inspirăm în conștiința umană schimbări care onorează Pământul, să conservăm pădurile și să aplicăm înțelepciunea indigenă în așa fel încât să ducă la dezvoltarea echilibrului ecologic și social, asigurând un viitor durabil.

Apoi ne-am gândit la nume. Am ales diverse variante și ne-am decis asupra numelui de Dream Change Coalition (DCC)*.

În cele din urmă, ne-am ocupat de structură. Dream Change Coalition putea fi ca o filozofie, ori ca o religie – toată lumea putea face parte din ea, la fel cum oricine poate fi un democrat, socialist, creștin sau budist. A spune: „Eu sunt un membru al Dream Change Coalition" nu ar însemna decât să exprime o credință în cele trei obiective menționate mai sus.

Un bătrân Shuar a descris Dream Change Coalition ca pe o „păstaie care se deschide în fața lui Nace (vântul ce suflă prin pădure), răspândindu-și creativitatea în lume". Un șaman Quechua a adăugat:

„Pentru a schimba forma oricărui lucru nu este nevoie decât de credință și de un vis".

*Coaliția Schimbării Visului.

Cuvintele lor mi-au reamintit de această întrebare, care îmi este pusă adesea la atelierele de lucru:

„Vrei să sugerezi că noi, aici, în orașul New York, ne putem reîntoarce la obiceiurile strămoșilor noștri și să trăim ca tribul Achuar?" Răspunsul evident este că un asemenea lucru desigur nu e ceva realist, dar că ne putem reîntoarce la un stil de viață care menține un echilibru ecologic, un stil de viață care pune ex-tazul deasupra materialismului.

Acum vedeam pentru prima oară posibilitățile prin care putem realiza acest lucru. Am început să înțeleg că, de fapt, ne putem reîntoarce la principiile pe care se bazează culturile șamanice. Îi putem accepta pe schimbătorii de forme; putem să ne însușim concepția conform căreia lucrurile se întâmplă cu un scop pe care poate nu-l putem înțelege, dar pe care îl putem accepta ca fiind pentru binele cel mai înalt; nu există piramidă evolutivă; suntem cu adevărat neseparați de „celălalt"; visul în toate aspectele sale – atât conștiente, cât și cele care depășesc conștiența – reprezintă linia noastră directă de comunicare cu o putere superioară; fericirea nu ține de producție și consum, ci este doar o chestiune de a simți legătura pe care o avem cu totul, experimentând euforia de a fi.

Părerea mea e că o astfel de revelație ne permite să spargem barierele care au oprimat de mult timp culturile moderne, industriale, deschizându-ne către posibilitatea de a ne autodefini – pe noi și relațiile noastre – fără influența limitărilor vechi de secole, care ne-au ținut închiși în cătușele fricii, ale nesiguranței și ale nevoii de a deține controlul.

Am înțeles, totodată, că la fel cum schimbarea prin vis trebuie să se petreacă la două niveluri – a visa schimbarea, ca în călătoria tibetană cu steaua, și a acționa pentru a o materializa în această realitate – și Dream Change Coalition trebuie să fie mai mult decât un grup de oameni cu valori și obiective comune. Trebuia să ne organizăm în așa fel încât să punem cele trei obiective în practică. Totuși, aceasta părea să contrazică angajamentul luat de a nu avea o structură de corporație.

Într-o noapte, pe când încercam să adorm, mi-a apărut în minte imaginea lui Knut Thorsen. Stăteam amândoi la geamul de la camera hotelului său, privind portul din Ujung Pandang. Două prahuri Bugi au trecut una pe lângă alta, corpurile navelor cufundându-li-se în valuri, ca într-un salut.

„Corporația este un vehicul", a spus el. „Unul foarte puternic. Ne poate distruge, sau poate constitui salvarea noastră." A doua zi dimineață, mi-am luat bilete de avion pentru Yucatan.

Marea piramidă din piatră se ridica din junglă, ca un vulcan, pe cerul dimineții. Părea să facă parte din peisaj, un văr al pădurii. Stăteam alături de Viejo Itza în umbra dintre zidul de copaci din spatele nostru și piramida masivă din față. Pe măsură ce-i descriam întâmplările din anii care trecuseră de când ne-am văzut ultima oară, despre aventurile mele legate de schimbarea de forme, ochii lui au rămas fixați pe vârful monumentului magnific pe care îl cunoștea atât de bine și care trecuse peste testul zeilor, al oamenilor și timpului.

Mi-am încheiat povestirea și am rămas în tăcere, așteptându-i comentariile. Soarele se ridica din partea îndepărtată a piramidei, în spatele ei și ușor spre dreapta; urcușul său lent crea modele fascinante de lumină și umbră pe marginile teraselor fărâmițate și neregulate. Din când în când, o rază prindea o piatră netedă care îi reflecta lumina spre noi, orbindu-mă pentru o clipă.

„Ei bine, ai reușit", a spus el, într-un final. L-am privit.

„Ți-ai schimbat forma la nivel celular."

„Da."

„Este ceea ce ți-ai dorit." A zâmbit. „Erai foarte sigur de asta când am fost ultima oară aici. Îmi amintesc foarte bine. Am vorbit despre rolul pe care îl joacă schimbătorul de forme în supraviețuirea speciei umane. Mi-ai spus că principala amenințare pentru supraviețuire era lumea afacerilor – un ansamblu de manageri, politicieni, agenții de publicitate, televiziuni și altele asemenea. Pe scurt, corporațiile."

Am recunoscut că spusesem asta, adăugând că sunt încă de aceeași părere.

„Când am sugerat că trebuie să schimbi forma acelor lucruri, ai fost dezamăgit. Mi-ai spus foarte răspicat că te interesa mai mult schimbarea fizică, celulară, decât cea instituțională. Voiai să fii jaguarul. Dar apoi te-ai mulțumit cu o sferă de energie." A făcut o pauză.

„Așa este."

„Într-adevăr. Mai vrei să fii un jaguar?"

Venise timpul meu să zâmbesc.

„Nu. Sfera de energie, scaunul, sulița și mănunchiul de ierburi mi-au ajuns. Cred că a venit vremea să mă reîntorc în lumea reală, la supraviețuirea speciei noastre și a tuturor celor pe care îi afectăm prin deciziile noastre. Mi-ai promis că le pot face pe amândouă. Și fizică și instituțională – sunt pregătit pentru cea instituțională." A râs.

„Ai o memorie bună." Părea cufundat în gânduri. „Ai învățat ceva din experiența ta cu fotoliul?" Nu a trebuit să mă gândesc deloc. Mă gândisem adesea la asta și răspunsul îmi era clar.

„Mi-a confirmat că suntem cu adevărat cu toții unul – la nivelurile fundamentale cele mai profunde. Dacă toți oamenii ar fi învățați să facă asta, atitudinea lor privind ierarhiile s-ar schimba rapid. Schimbătorii de forme nu pot fi autorități lipsite de credință."

El a zâmbit și a dat din cap, apoi și-a îndreptat atenția din nou spre piramidă. Am privit-o cu el, observând zonele de lumină și umbră care se mișcau pe piatră, amestecându-se în permanență între ele. Cu cât priveam mai mult, cu atât le puteam distinge mai greu. Acolo unde fusese lumină, se afla acum umbră. Unde fusese umbră cu doar o clipă în urmă, acum era lumină.

„Când ești acolo sus, în vârf, uitându-te în jos", a observat el, „uneori e greu de spus unde se termină pădurea și de unde începe luminișul. Dar, când ești aici, e foarte simplu". M-am gândit la asta, dar înainte să pot spune ceva, a continuat. „Ai menționat de un program numit Dream Change Coalition pen-

tru salvarea pădurilor. Îmi poți spune mai multe?"

„Desigur. Noi îl numim POLE. Este un acronim pentru Pollution Offset Lease for Earth*. S-a născut din acele discuții cu Shuarul Tampur și cu bătrânii Achuar – ideea că un copac aflat în picioare este cu mult mai valoros decât unul tăiat, deoarece cele Patru Surori Sacre au nevoie de copaci, iar noi toți avem nevoie pentru a supraviețui de cele Patru Surori Sacre.

În acea întâlnire, Achuarii ne-au cerut să găsim metode de a-i plăti pentru a *nu* tăia copacii. POLE este ideea care ne-a venit. Personal, îl văd doar ca pe un început, un pas bun în direcția potrivită. Funcționează în felul următor – și am explicat că dioxidul de carbon este un gaz cu efect de seră, extrem de periculos, care amenință să ne schimbe clima și să ne sufoce în propria poluare. Îl producem ori de câte ori conducem o mașină, luăm un autobuz sau cumpărăm haine și alimente care sunt produse în fabrici. În medie, fiecare persoană din lume este responsabilă pentru crearea a patru tone de dioxid de carbon pe an. Acest număr este cu mult mai mare în țările industrializate.

Am continuat și i-am descris felul în care copacii absorb dioxidul de carbon prin procesul de fotosinteză și cum acești doi factori par a fi croiți pentru a ne da ocazia de a-i plăti pe indigeni să-și protejeze pădurile. „Putem calcula cantitatea de dioxid de carbon absorbit de un acru de pădure tropicală. Proprietarul unei uzine sau un producător de automobile poate cumpăra un POLE pentru a echilibra poluarea pe care afacerile lui o cauzează. Și tu, ca individ, poți face asta. Banii ajung la oameni precum cei din tribul Shuar, Achuar și Ureu-eu-wau-wau pentru a-și îngriji pădurile și pentru a nu cădea pradă tentației de a le vinde companiilor forestiere, sondorilor de petrol sau crescătorilor de vite. Costul este neașteptat de scăzut, iar avantajul nu poate fi măsurat: este aerul curat. Viața însăși!"

„Seamănă cu o mare schimbare de formă!"

„Îți place?"

„Bineînțeles." S-a gândit pentru o clipă. „Nu numai pen-

*Contractul de închiriere pentru decontarea poluării pentru Pământ.

tru ceea ce este, dar și pentru ceea ce reprezintă. Nu avem motive să presupunem că aceste corporații trebuie să depindă de producerea și vânzarea unor lucruri care distrug. A vinde copacii care stau în picioare – aer – pare ceva foarte rezonabil."

„Exact." Am menționat că acest concept putea include protecția habitatelor animalelor, plantelor, ce prezintă potențiale beneficii medicinale, sau zone vulnerabile la eroziunea solului, la revărsări de ape. „Doar imaginația poate limita lista." Apoi am făcut o pauză. „Există totuși o problemă."

„Care?"

„Pentru a face toate astea, avem nevoie de o structură legală, ceva care intră în contradicție cu principiile care stau la baza Dream Change Coalition. Este unul dintre motivele pentru care mă aflu aici – pentru a-ți cere sfatul." Asta l-a făcut să izbucnească într-un hohot de râs.

„Sfatul meu! Despre structuri legale! De la un bătrân țăran mayaș, așa ca mine?!"

„De fapt, când privești mai atent îți dai seama că este mai mult o chestiune de schimbare a formei."

„Nu este așa în toate situațiile?"

„Exact."

Am stat în tăcere cam cincisprezece minute. M-am amuzat studiind jocul luminii Soarelui și a umbrei pe piramidă. Soarele s-a arătat de după un colț al terasei din vârf. Apoi, atenția mi s-a îndreptat spre locul unde stăteam, fiind distras de o șopârlă mare care ieșise de undeva și venise să se întindă pe fâșia de lumină ce începuse să se formeze între umbra piramidei și zidul întunecat al copacilor. Se uita fix la noi, fără să se miște, de parcă ar fi așteptat cuvintele lui Viejo Itza. Apoi, brusc, a clipit, și-a mișcat capul în sus și în jos, a dat din coadă și a fugit.

„E comic", a spus el, „felul în care ne complicăm viețile".

L-am întrebat ce vrea să spună.

Ignorându-mi întrebarea, a pus alta:

„Când duci oamenii în excursii în Ecuador, ce structură legală folosești? Pe cine plătesc ei?"

I-am explicat că eu aveam propria companie, Prydwen, numită după nava celtică a cunoașterii.

„O companie dedicată educației, schimbării visului."

„O companie non-profit?"

„Din punct de vedere legal, da, pentru că asta simplifică lucrurile. Nu cerem donații. Noi vindem servicii – excursii și ateliere de lucru – și câteva produse, cum ar fi bețișoare parfumate și coliere Shuar care sunt făcute din materiale ecologice. Aici devine mai complicat pentru o companie non-profit. Dar, în realitate, noi nu scoatem profit. Toate ‚profiturile' sunt reinvestite printr-o altă companie – un ONG numit Dream Change Inc. Banii sunt folosiți în scopul promovării acțiunilor menite să aducă o schimbare în conștiința oamenilor și în modurile de viață ce onorează Pământul și protejează mediul."

„Mie mi se pare un sistem bun. De ce nu folosești Prydwen ca să vinzi contracte POLE?"

„Pentru că Dream Change Coalition se presupune că nu aparține unui stat anume, în care să fie restricționată de legi."

El a meditat asupra acestui lucru.

„Nu văd nici o problemă", a spus. „Dream Change Coalition nu trebuie să fie astfel. Prydwen este entitatea legală. Banii sunt trimiși spre Dream Change Inc., pentru a se ocupa de cele trei obiective ale Dream Change Coalition."

A făcut o pauză, fața luminându-i-se.

„Este ideal – un model care ar putea face înconjurul lumii, ca păstaia descrisă de bătrânul Shuar! Prietena ta, Marina, poate crea o companie în Italia. Altcineva în Indonezia. Și în Egipt. Toți sunteți legali la voi acasă, plătiți taxe în țara voastră, astfel contribuind la serviciile sociale – și totul se unește printr-un vis comun."

„E genial", am spus, prinzându-i entuziasmul. „Mulți oameni care vând contracte POLE, artă indigenă, leacuri și ierburi medicinale și nenumărate idei pe care nu ni le-am imaginat încă ... câștigându-și existența prin schimbarea propriei forme și pe cea a instituțiilor. Unele pot fi non-profit, altele de profit.

Dream Change Coalition ar fi ca o mare umbrelă care acoperă totul, un fel de lumină călăuzitoare."

„Un glob de energie."

„Un glob de energie." Aici m-am oprit. Mi-am amintit de acea noapte din pădurea amazoniană. De parcă mă aflam din nou acolo, dizolvându-mă în globul albastru, ridicându-mă, privind pădurea luminată de dedesubtul meu, banda de soldați ce ataca micul clan înghesuit în peștera sa. Dar, de această dată, puteam vedea chipul lui Knut și a lui Yamin, Toyup, Buli, al bătrânilor Shuar care mi-au salvat viața, pe vremea când lucram pentru Peace Corps, a Mariei Quischpe, Kitiar și Tayu. Au apărut cu toții în fața mea, ca înotând într-un vis, fuzionând, separându-se și fuzionând din nou, până când chipurile lor s-au dizolvat într-un glob de energie.

În acea clipă, soarele s-a înălțat deasupra vârfului piramidei. Pentru un moment, a apărut un halo în jurul figurii jaguarului de piatră. Apoi, o mare explozie de lumină a început să curgă, orbindu-mă, obligându-mă să închid ochii.

Când i-am redeschis, Viejo Itza stătea în picioare. Cu brațele întinse, cu spatele la mine, se afla cu fața la piramidă. Prin brațele sale deschise, am putut vedea Soarele, piramida și jaguarul, fiecare celulă din corpul meu fiind infuzată de darurile căldurii, puterii și energiei date de toate acestea.

MULȚUMIRI

Întâmplările descrise în această carte au avut loc cu adevărat. Numele și alte detalii specifice despre oameni, locuri și date au fost modificate pe alocuri. Am făcut aceasta pentru a păstra anonimatul, acolo unde am simțit să este important, sau pentru că oamenii mi-au cerut să o fac.

Le datorez enorm de mult multor persoane. Fără ei, această carte nu ar fi fost scrisă niciodată. Doresc să le mulțumesc în mod special șamanilor și schimbătorilor de forme din întreaga lume, care mi-au fost învățători și care m-au inspirat, pe mine și mulți alți oameni. Ar fi nesăbuit să-i enumăr pe toți aici, dar îmi doresc totuși să-i menționez pe câțiva a căror învățături mi-au fost extrem de utile în elucidarea subiectului ce face obiectul cărții de față (și ale căror nume reale nu sunt date în text): Maria Arcos, Juan Arcos, Charapa, Chumbi, Daniel Guachapa, Atun Juank, Jose Joaquin Pineda, Roberto Poz, Maria Juana Yamverla, Manuel Yamverla, Esteban Tamayo, Jorge Tamayo și Jose Tamayo, Rafael Taish, Alberto Tatyo, Amalia Tuitsa, Tukupi, Tuntuam și Abu Xerxes. De asemenea, le mulțumesc și acelor învățători care sunt numiți în text. Cum am putea noi, care vă datorăm vouă viitorul copiilor noștri, să vă onorăm îndeajuns?

Soția și fiica mea mi-au fost partenere în toate privințele și au împărtășit atât de mult, atât din durere, cât și din extaz. Vă mulțumesc, Winifred și Jessica.

Bunicii mele, Nana, tu și anii de la începutul vieții m-ați călăuzit spre această cale – călătoria în interior și, în același timp, cea spre alte tărâmuri. Spiritul tău a fost alături de mine.

Și tie, Tată, al cărui curaj a reprezentat o lumină călăuzitoare în acest ultim an. Tu care te-ai ridicat deasupra agoniei

personale de a o vedea pe mama trecând printr-o astfel de schimbare de formă dureroasă, părăsind această viață și care, în acest proces, ți-ai realizat propria transformare magică. Profesor de profesie întreaga ta viață, în acest ultim an te-ai schimbat în propria ta formă de șaman – cel puțin pentru mine. Îți mulțumesc.

Kwan Sung și Chu Young Lee, m-ați învățat despre puterea pe care o are mintea asupra materiei; vă mulțumesc pentru felul în care viața voastră a inspirat atât de multe generații.

De asemenea, sunt recunoscător tuturor colegilor mei de la Inner Traditions – mai mult decât aș putea exprima aici. Dedicarea cu care schimbați forma prin cuvinte mi-a servit drept mare inspirație.

Îi mulțumesc în mod special lui Ehud Sperling, care mi-a fost tovarăș și sfătuitor în timpul multor aventuri descrise în aceste pagini și care mi-a publicat patru cărți. Dacă Ehud n-ar fi existat, n-ar fi existat nici Dream Change Coalition.

Doresc să o menționez și pe Susan Davidson. Nu adeseori poate avea parte un scriitor de un editor a cărui viață exemplifică subiectul cărții de față. Susan este un șaman autentic, un agent al schimbării, care îi învață pe oameni să se transforme pe ei înșiși, atât prin dans, cât și prin cuvinte.

NOTĂ DESPRE DREAM CHANGE COALITION

Dream Change Coalition (DCC) este o mișcare populară care a fost inspirată de către șamani – o schimbare de forme instituțională activă, descrisă în paginile acestei cărți. Dream Change Coalition include în prezent oameni din diverse culturi, din întreaga lume. Primele sale trei obiective sunt:

1. Să inspire în conștiință schimbări ce onorează Pământul.
2. Să conserve pădurile.
3. Să aplice înțelepciunea indigenă în moduri ce duc la dezvoltarea echilibrului ecologic și social și a unui viitor durabil.

Dream Change Coalition servește drept model pentru corporații și alte instituții. De exemplu, oferă noi metode de percepție și lucru care mențin un echilibru ecologic și îi încurajează pe oameni să-și câștige existența prin mijloace care onorează Pământul. Programele sale includ ateliere de lucru și seminare, materiale educative, excursii la unii dintre șamanii menționați în această carte, programul POLE (Pollution Offset Lease for Earth), produse create ecologic, ceremonii tribale și multe alte activități care nu au fost imaginate încă în momentul în care această pagină a fost tipărită.

Pentru a afla mai multe despre Dream Change Coalition, sau pentru a intra în legătură cu John Perkins, contactați:

Dream Change Coalition
P.O. Box 31357
Palm Beach Gardens, FL 33420
(561) 622-6064
www.dreamchange.org

LECTURĂ RECOMANDATĂ

1. Allende, Isabel. *Paula.* New York: HarperPerennial, 1995.

2. Ausubel, Kenny. *Seeds of Change: The Living Treasure.* San Francisco: HarperSanFrancisco, 1994.

3. Balick, Michael J., with Paul Alan Cox. *Plants, People, and Culture: The Science of Ethnobotany.* New York: Scientific American Library, 1996.

4. Blair, Lawrence, with Lorne Blair. *Ring of Fire. An Indonesian Odyssey.* Rochester, Vt.: Park Street Press, 1991.

5. Cahill, Thomas. *How the Irish Saved Civilization.* New York. Anchor Books, 1995.

6. Carey, Ken. *Return of the Bird Tribes.* San Francisco: HarperSanFrancisco, 1988.

9. Castaneda, Carlos. *The Art of Dreaming.* New York: HarperCollins,1994.

10. ___ *The Eagle's Gift.* New York: Simon and Schuster, 1981.

11. ___ *The Teachings of Don Juan: A Yaqui Way of Knowledge.* Berkeley și Los Angeles: University of California Press, 1968.

12. Chopra, Deepak. *The Way of the Wizard.* New York: Harmony Books, 1996.

13. Coelho, Paulo. *The Pilgrimage: A Contemporary Quest for Ancient Wisdom.* San Francisco: HarperSanFrancisco, 1995.

14. Colby, Benjamin and L. M. Colby. *The Daykeeper: The Life and Discourse of an Ixil Diviner.* Cambridge: Harvard University Press, 1981.

15. Colby, C., with C. Dennett. *Thy Will Be Done, The Conquest of the Amazon: Nelson Rockefeller and Evangelism in the Age of Oil.* New York: HarperCollins, 1995.

16. Conway, D. J. *By Oak, Ash, and Thorn: Modern Celtic Shamanism.* St. Paul: Llewellyn, 1995.

17. Cowan, James. *Mysteries of the Dream-Time. The Spiritual Life of Australian Aborigines.* Bridgeport, Anglia. Prism Press, 1989.

18. Descola, Philippe. *The Spears of Twilight: Life and Death in the*

Amazon Jungle. New York: New Press, 1996.

19. Drury, Nevill. *The Shaman and the Magician: Journeys Between the Worlds.* Londra: Arkana, 1982.

20. Eliade, Mircea. *Șamanismul și tehnicile arhaice ale extazului.* Londra: Arkana, 1989.

21. Eisler, Riane. *The Chalice and the Blade: Our History, Our Future.* New York: HarperCollins, 1988.

22. Harner, Michael. *The Way of the Shaman.* San Francisco: HarperSanFrancisco, 1990.

23. Harrison, Regina. *Signs, Songs, and Memory in the Andes: Translating Quechua Language Culture.* Austin: University of Texas Press, 1989.

24. Jamal, Michelle (ed.). *Shape Shifters: Shaman Women in Contemporary Society.* Londra: Arkana, 1987.

25. Kalweit, Holger. *Dreamtime and Inner Space: The World of the Shaman.* Boston: Shambhala, 1988.

26. Kane, Joe. *Savages.* New York: Alfred A. Knopf, 1995.

27. King, Serge Kahili. *Urban Shaman.* New York: Fireside, 1990.

28. Lamb, B. *F. Wizard of the Upper Amazon.* Berkeley: North Atlantic Books, 1974.

29. Lovelock, James. *Gaia: A New Look at Life on Earth.* Oxford: Oxford University Press, 1987.

30. Mander, Jerry. *In the Absence of the Sacred: The Failure of Technology and the Survival of the Indian Nations.* San Francisco: Sierra Club Books, 1992.

31. Markale, Jean. *Merlin: Priest of Nature.* Rochester, Vt.: Inner Traditions, 1995.

32. McIntyre, L. *The Incredible Incas and Their Timeless Land.* Washington, D.C.: National Geographic Society, 1975.

33. McKenna, Terrence. *The Archaic Revival: Speculations on Psychedelic Mushrooms, the Amazon, Virtual Reality, UFOs, Evolution, Shamanism, the Rebirth of the Goddess, and the End of History.* San Francisco: HarperSanFrancisco,1992.

34. Mitchell, Edgar. *The Way of the Explorer: An Apollo Astronaut's Journey Through the Material and Mystical Worlds.* New York: Putnam Publishing Group, 1996.

35. Perkins, John. *Psychonavigation: Techniques for Travel Beyond*

Time. Rochester, Vt.: Destiny Books, 1990.

36.___ *The Stress-Free Habit: Powerful Techniques for Health and Longevity from the Andes, Yucatan, and Far East.* Rochester, Vt.: Healing Arts Press, 1989.

37.___ *The World Is As You Dream It: Shamanic Teachings from the Amazon and Andes.* Rochester, Vt.: Destiny Books, 1994.

38. Popescu, P. *Amazing Beaming.* New York: Viking Press, 1991.

39. Quinn, Daniel. *Providence: The Story of a Fifty-Year Vision Quest.* New York: Bantam, 1996.

40. Rechtschaffen, Stephan. *Time Shifting.* NewYork: Bantam, Double-day, Dell,1996.

41. Rodriquez, G. *La Faz Occulta de la Medicina Andina.* Quito, Ecuador: Nucleo de America Ecuatorial, 1992.

42. Schultes, Richard E. and R. F. Raffauf. *Vine of the Soul: Medicine Men, Their Plants and Rituals in the Colombian Amazonia.* Oracle, Ariz.: Synergetic Press, 1992.

43. Stevens, J. and L. S. Stevens. *Secrets of Shamanism: Tapping the Spirit Power Within You.* New York: Avon, 1988.

44. Tatzo, A. and G. Rodriguez. *Vision Cosmica de los Andes.* Quito, Ecuador: Talleres Graficos Abya-Yala, 1996.

45. Tidwell, Mike. *Amazon Stranger: A Rainforest Chief Battles Big Oil.* New York: Lyons & Burford, 1996.

46. Van Hagen, V. *The Ancient Sun Kingdoms of the Americas.* Londra: Thames and Hudson, 1962.

47. Villoldo, Alberto. *Dance of the Four Winds: Secrets of the Inca Medicine Wheel.* Rochester, Vt.: Inner Traditions, 1996.

___ and S. Krippner. *Healing States: A Journey into the World of Spiritual Healing and Shamanism.* New York: Simon and Schuster, 1987.

48. Walsh, Roger. *The Spirit of Shamanism.* New York: Tarcher/Putnam, 1991.

49. Wesselman, H. *Spiritwalker. Messages from the Future.* Bantam, Doubleday, Dell, 1996.

50. Wolf, Fred Alan. *The Eagle's Quest: A Physicists Search for Truth in the Heart of the Shamanic World.* New York: Summit Books, 1991.

CUPRINS

Introducere 5

Prima parte
O PERSPECTIVĂ DINSPRE EXTERIOR

Capitolul 1
Perspectiva mayașă 10
Capitolul 2
Un director de corporație în pădurea amazoniană 17
Capitolul 3
Problema energiei 25
Capitolul 4
Beduinul deșertului și nisipurile mișcătoare 36
Capitolul 5
Schimbare de forme instituțională versus personală 46
Capitolul 6
Schimbare de forme alături de tribul Bugi 57
Capitolul 7
Natura extazului și vise versus fantezii 64
Capitolul 8
Lecții de la un vânător de capete, vindecător din Anzi 76
Capitolul 9
Transformarea serviciului public 87
Capitolul 10
Tranziție 98

Partea a doua
O PERSPECTIVĂ DINSPRE INTERIOR

Capitolul 11
Un șaman din Amazon dispare 109
Capitolul 12
A fi „Celălalt" 117
Capitolul 13
A schimba forma unui virus letal 138
Capitolul 14
Globuri de energie 146
Capitolul 15
Bătrânii indigeni ne vorbesc 159
Capitolul 16
Schimbarea formei prin timp și spațiu 172

Epilog 182
Mulțumiri 194
Notă despre Dream Change Coalition 196
Lectură recomandată 197

CĂRȚI PUBLICATE DE EDITURA FOR YOU

Monica Vişan	
Metodă rapidă de învățare	
a gramaticii limbii engleze	6,50 RON
Exerciții de gramatică engleză vol I	5,50 RON
Exerciții de gramatică engleză vol. II	7,50 RON
Neale Donald Walsch	
Conversații cu Dumnezeu, volumul I	6,50 RON
Conversații cu Dumnezeu, volumul II	6,50 RON
Conversații cu Dumnezeu, volumul III	8,00 RON
Prietenie cu Dumnezeu	8,00 RON
Comuniune cu Dumnezeu	6,00 RON
Momente de grație	6,00 RON
Cei ce aduc lumina	3,00 RON
Întrebări şi răspunsuri	
la Conversații cu Dumnezeu;	9,00 RON
Conversații cu Dumnezeu	
pentru adolescenți şi părinți	8,00 RON
Noile Revelații	13,00 RON
Dumnezeul de mâine	20,00 Ron
Paul Ferrini	
Iubire fără condiții,	
Reflecții ale Minții Christice	3,50 RON
Liniştea inimii,	
Reflecții ale Minții Christice, partea a II-a	6,00 RON
Miracolul iubirii,	
Reflecții ale Minții Christice, partea a III-a	5,00 RON
Întoarcerea în grădină,	
Reflecții ale Minții Christice, partea a IV-a	5,00 RON
Cuvinte de înțelepciune pentru fiecare zi	7,00 RON
Amour sans conditions (lb. franceză)	10,00 RON
Legile Dragostei	8,00 RON
Puterea Dragostei	8,00 RON
Debbie Ford	
Partea întunecată a căutătorilor de lumină	6,00 RON
Întrebări potrivite	5,00 RON
Secretul umbrei	12,00 RON

John J. Falone

Frecvența Geniu, instrucțiuni de accesare a Minții Cosmice	10,00 RON

***

ET 101. Manual cosmic cu instrucțiuni pentru evoluție planetară	3,00 RON

Suzanne Ward

Matei, vorbește-mi despre rai	6,00 RON
Revelații pentru o nouă eră.	7,50 RON
Iluminări pentru o nouă eră	12,50 RON
Vocile Universului	11,00 RON
Era iluminarii	16,00 RON

Jasmuheen

A trăi cu lumină	6,00 RON
În rezonanță	12,00 RON
Hrana zeilor	12,00 RON
Legea iubirii	18,00 RON
Biocâmpuri și extaz	18,00 RON
Radianța divină	18,00 RON
Vindecarea armonioasă	18,00 RON

Ken Keyes și Penny Keyes

Rețete pentru fericire	3,00 RON

Russ Michael

Sufletul pereche te cheamă	6,00 RON

Tom Kenyon și Virginia Essene

Învățătura Hathor; Mesaje de la o civilizație înălțată.	6,50 RON

Deepak Chopra

Vindecarea sufletului de frică și suferință	6,00 RON
Calea spre iubire	12,00 RON
Întinerește și trăiește mai mult	12,00 RON

Ram Dass

Rânduri pentru suflet	4,50 RON

Shirley MacLaine

Camino	8,50 RON

Lee Carroll și Jan Tober

Copiii Indigo	9,00 RON

James F. Twyman

Emisarii luminii	9,00 RON
Emisarii Iubirii	7,00 RON
Pacea lăuntrică	6,00 RON
Bruce Davis	
Izvorul vindecării e iubirea	7,50 RON
Pacea simplă a sufletului	5,50 RON
(Viața spirituală a Sf. Francis de Assisi)	
Mânăstire fără ziduri	7,50 RON
Marianne Williamson	
Iubire magică	7,50 RON
Grația de fiecare zi	9,00 RON
Dr. Doreen Virtue	
Copiii Indigo:	
cum să-i hrănim şi să-i îngrijim	8,00 RON
Copiii de cristal	3,50 RON
Sri Vasudeva	
Voi sunteți lumina	5,50 RON
Divinitatea launtrica	5,50 RON
Sotirios Crotos	
Ucenicul lui Iisus Hristos	7,00 RON
Anthony de Mello	
Conştiența	5,50 RON
Tobias	
Seria Creatorului	14,00 RON
Seria înalțării	22,00 RON
Gregg Krech	
Naikan	7,00 RON
Stuart Wilde	
Forța	5,00 RON
Certitudini. Imboldul	18 RON
Carlos Warter	
Reîntoarcerea la sacru	10,00 RON
Gregg Braden	
Efectul Isaia	12,00 RON
Codul lui Dumnezeu	18,00 RON
Trezirea la punctul zero	22,00 RON
Paşind între lumi	30,00 RON
Brian Tracy	
Succesul în viață	18,00 RON

Beata Bishop
Vremea vindecării 15,00 RON
Jami Lin
Aromaterapie şi Feng Shui 9,00 RON
Dianne Lancaster
Copiii Indigo – de la mânie la iubire 15,00 RON
Lisette Larkins
De vorbă cu extratereştrii 18,00 RON
Dr. Max Gerson
O terapie naturala eficientă pentru tratarea
cancerului şi a altor boli grave (cu DVD inclus) 31,00 RON
Sorin Telimbeci
Călătoriile tânărului înţelept 15.00 RON
Drunvalo Melchizedek
Spaţiul sacru al inimii 8,00 RON
Joan Borysenko
Vina ne învaţă, iubirea ne vindecă 18,00 RON
Elena Cociş si Nicolae Opricâ
Razele iniţiatice ale arhanghelilor. 28,00 RON
Carmen Harra
Decodificarea destinului 10,00 RON
Semne, secrete şi simboluri 6,00 RON
Kostas Danaos
Magul din Iava 16,00 RON
Robert Rabbin
Pune suflet în ceea ce faci 12,00 RON
Tristan
Clepsidra cu paşi 19,00 RON
RAMTHA
Cartea Albă 24,00 RON
James Twyman, Gregg Braden, Doreen Virtue
Pacea lăuntrică 6,00 RON
Steve Rother
Bun venit acasă. Noua planetă Pământ 18,00 RON
Erik Pearl
Reconectarea 16,00 RON
Daphne Rose Kingma
Iubeşte-te pe tine însuţi 7,00 RON
Kenneth Wapnick

Introducere generală la Cursul de miracole	7,00 RON
Gloria Wendroff	
Scrisori din cer	13 RON
Stuart Wilde	
Certitudini. Imboldul	18 RON
Maureen Moss	
BLISS	12 RON
Aurelia Louise Jones	
TELOS vol. I, II şi III	33 RON
Elena Cociş, Erik Berglund	
Templul schimbării	28 ron

IN PREGĂTIRE

Neale Donald Walsch
Acasă cu Dumnezeu
Paul Ferrini
Cum să creăm o relaţie spirituală
Christul cel viu
Iluminare pentru fiecare
Jasmuheen
Prana
Gregg Braden
Matricea divină
Augusto Cury
Parinţi inteligenţi, profesori fascinanţi
Michael Dawson
Vindecarea cauzei
Iertarea
Brian Weiss
Acelaşi suflet, multe trupuri
Multe vieţi, multi maeştri
Evelyn Fuqua
De la Sirius, la Pamânt
Jim Tucker
Viaţa înainte de viaţă
Ron Baker
O lume în curs de vindecare
Ramtha

Ghidul începătorului pentru crearea realității
Daniel Meurois-Givaudan
Când nimeni nu te vrea
Bolile karmice

Iată şi prezentarea acestor cărți deosebite:

Conversația pe care Neale Donald Walsch o poartă cu Dumnezeu este inclusă in unsprezece volume şi încă nu s-a terminat! Cele şase volume sunt: ***Conversații cu Dumnezeu, vol. I, II, III, Prietenie cu Dumnezeu, Comuniune cu Dumnezeu, Momente de grație, Cei ce aduc lumina*** *şi continuă cu* ***Conversații cu Dumnezeu pentru tineret şi părinți şi Conversații cu Dumnezeu, Întrebări şi răspunsuri, Dumnezeul de mâine.*** Din toate cărțile se revarsă asupra noastră, a cititorilor, o dragoste nelimitată şi necondiționată cu care Dumnezeu ne învăluie in permanență. Aceasta iubire a lui Dumnezeu ne face să înțelegem că nu suntem singuri şi exemplifică, mai mult decât orice, vorbele spuse in Noul Testament (Ioan X, 30): "Cu toții Una suntem".

CEI CE ADUC LUMINA, de Neale Donald Walsch, o carte despre care se vorbeşte foarte mult în celelalte volume scrise de acelaşi autor, în special în Momente de grație, şi care ne va aduce multă lumină şi bucurie în suflete.

CONVERSAȚII CU DUMNEZEU PENTRU TINERET ŞI PĂRINȚI, de Neale Donald Walsch. Autorul discută cu Dumnezeu, în aceeaşi manieră deschisă şi plină de umor, probleme care sunt de mare actualitate pentru tineret şi nu numai, probleme ridicate de cititorii tineri, în urma lecturii volumelor scrise anterior de N. D. Walsch.

CONVERSAȚII CU DUMNEZEU, ÎNTREBĂRI ŞI RĂSPUNSURI, de Neale Donald Walsch. Întrucât primele volume din seria CONVERSAȚII CU DUMNEZEU au apărut în tiraje impresionante, în 30 de țări, cititorii i-au pus autorului un număr enorm de întrebări, iar cartea include răspunsurile date de autor, răspunsuri care lămuresc multe neclarități şi oferă o gamă nelimitată de idei de mare valoare.

IUBIRE FĂRĂ CONDIȚII, LINIŞTEA INIMII şi **MIRACOLUL IUBIRII** de Paul Ferrini aduc mesajul iubirii lui Dumnezeu față de noi, transmis prin mintea Christică. Ele sunt un balsam pentru suflet, un mesaj al

iubirii, atât de necesar sufletelor noastre, la început de mileniu al III-lea.

CUVINTE DE ÎNȚELEPCIUNE PENTRU FIECARE ZI reprezintă un instrument care ne îndrumă să înțelegem lecțiile spirituale conținute în fiecare zi a vieții noastre. Subiectele abordate sunt foarte variate, iar autorul nu ne oferă răspunsuri gata făcute, ci ne face să înțelegem că în fiecare întrebare pe care o punem se află deja răspunsul, iar noi nu avem nevoie decât de o busolă care să ne arate încotro să o luăm. Folosind această carte ca pe o busolă, vom ajunge la propria noastră înțelepciune intuitivă – iar acest drum ne duce spre limpezime interioară, pace și legătură directă cu divinul din noi.

PARTEA ÎNTUNECATĂ A CĂUTĂTORILOR DE LUMINĂ, scrisă de Debbie Ford, psihiatru și psiholog, scoate la lumină aspectele întunecate ale firii noastre, pe care le ascundem sau le negăm și ne învață să le cunoaștem și să le iubim.

FERCVENȚA GENIU, de John Fallone, o carte de mare excepție, care prezintă științific modul nostru de a funcționa ca entități pământene și cosmice. NUMAI SIMPLA LECTURĂ A CĂRȚII RIDICĂ foarte mult coeficientul de inteligență, prin racordarea la FRECVENȚA GENIU. Vă sfătuim să citiți această carte. NU O SĂ VĂ PARĂ RĂU!

E.T. 101, MANUAL COSMIC DE INSTRUCȚIUNI PENTRU EVOLUȚIE PLANETARĂ. Citind aceasta carte, veți descoperi singuri dacă este vorba de S.F. sau de ceva mult mai serios și important pentru noi toți.

A TRĂI CU LUMINĂ, de Jasmuheen, o doamnă din Australia, care este vizionară și clarvăzătoare și se hrănește de zece ani nu-mai cu lumină. Experiența ei este deosebită și de mare interes pentru oamenii din lumea întreaga. Cunoștințele ei de spiritualitate pe care le împărtășește cu bucurie tuturor sunt extrem de valoroase pentru evoluția noastră, a tuturor.

MATEI, VORBEȘTE-MI DESPRE RAI și **REVELAȚII PENTRU O NOUĂ ERA,** de Suzanne Ward. Cele două volume conțin mesajul pe care doamna Suzanne Ward le-a primit de la fiul ei, Matei, care a murit de curând și care face o prezentare foarte detaliată a vieții de după moarte și a lumii de dincolo. Este cea mai exactă și amănunțită prezentare a acestui subiect atât de controversat – viața de după moar-te, viața care se dovedește a nu fi câtuși de puțin atât de înspăimântătoare cum ni s-a părut, poate, până acum. Al doilea volum tratează probleme globale ale omenirii, explicate de entități superioare, prin Matei sau direct, iar comunicările sunt

transmise până în ianuarie 2002. Multe lucruri inexplicabile ne sunt revelate, multe nelămuriri ne sunt clarificate, într-un mod plăcut şi inedit.

REŢETE PENTRU FERICIRE, de Ken Keyes. În mai puţin de 100 de pagini, autorul oferă trei reţete prin care să putem deveni fericiţi, făcându-i, în acelaşi timp, fericiţi şi pe cei din jurul nostru.

SUFLETUL PERECHE TE CHEAMĂ, de Russ Michael. Fiecare dintre noi avem un suflet pereche, iar cartea ne învaţă, printre alte cunoaşteri de mare spiritualitate, cum să-l găsim şi, astfel, să ne simţim împliniţi.

ÎNVĂŢĂTURA HATHOR, de Tom Kenyon si Virginia Essene. O carte despre o civilizaţie intergalactică ce a existat pe Pământ cu foarte mult timp în urmă şi care, acum, ne transmite învăţăturile ei, pentru a ne ajuta, cu multă iubire, să evoluăm şi să trecem în cea de-a cincia dimensiune.

VINDECAREA SUFLETULUI DE FRICĂ ŞI SUFERINŢĂ, de Dr. Deepak Chopra este prima carte a acestui mare învăţat şi învăţător editată în România. Medic, psiholog şi specialist în medicină ayurvedică, Chopra ne ajută să ne vindecăm de o boală mult mai gravă decât toate celelalte la un loc – şi anume de frică şi suferinţă.

COPIII INDIGO, de Lee Carroll şi Jan Tober, prezintă copiii de excepţie care s-au născut după anul 1980 şi care sunt atât de deosebiţi de ceilalţi copii de până acum, încât părinţii, profesorii şi medicii trebuie să se adapteze şi să înveţe cum să se comporte cu ei şi cum să-i înţeleagă. Această carte este un ajutor neprețuit pentru orice persoană care are de-a face, într-un fel sau altul, cu un asemenea copil. Subiectul este de maxim interes în lumea întreagă, iar cei doi autori, care sunt nu numai scriitori, dar şi psihologi şi conferenţiari pe teme de auto-cunoaştere şi modalităţi de auto-ajutorare, îl tratează cu cea mai mare seriozitate, împreună cu medici, psihologi şi ziarişti.

CAMINO este ultima carte scrisă de Shirley MacLaine, renumita actriţă, care pe lângă talentul binecunoscut are şi o mare cunoaştere şi deschidere spirituală. Camino este una dintre cele mai importante cărţi ale mileniului III, în care ne este prezentat pelerinajul făcut de Shirley la Santiago de Compostella, Spania. Pe parcursul celor 500 km. cât durează pelerinajul, autoarea are ocazia să-şi cunoască viețile trecute şi să afle cine este ea cu adevărat. Stilul deosebit al cărţii şi informaţiile inedite pe care le conţine, îl fac pe cititor să o considere drept carte de căpătâi şi să nu o poate lăsa din mână.

RÂNDURI PENTRU SUFLET, de Ram Dass, este ultima carte scrisa de acest mare autor, una dintre cele mai iubite personalități spirituale ale Americii. După ce și-a întâlnit Gurul în India – pe Neem Karoli Baba, pe care noi, occidentalii, l-am numit Maharajji – și a primit inițiere și cunoaștere în practicarea meditației, devoțiunii și Hatha Yoga, el a transmis publicului occidental aceste învățături, prin conferințe, ateliere și cărți. Urmând îndemnul Gurului său de „a iubi și a se pune în slujba oamenilor", Ram Dass și-a dedicat viața pentru a pune în practică și a-i învăța pe ceilalți transformarea conștiinței, a muri în mod conștient și a acționa în mod conștient pe plan social. În prezent, locuința sa este în California.

EMISARII LUMINII, de James Twyman este prima dintr-o serie de cărți scrise de James F. Twyman, care merge în lumea întreaga, în zonele de conflict și dă concerte prin care mobilizează oamenii într-o rugăciune uriașă și inedită pentru pace. Ultimul loc în care a fost în luna martie este Irakul. Cartea este relatarea unei aventuri spirituale – fiind deci un roman inițiatic. Ea îl conduce pe cititor într-o țară zguduită de război, împreună cu un bărbat care duce un rucsac și o chitară. Acest bărbat este Jimmy Twyman, un trubadur al păcii. Scopul său era să cânte la un Concert al Păcii pentru Bosnia, iar pe parcursul drumului a descoperit un secret căruia i-a venit timpul să fie revelat. Aflat în Bosnia, Jimmy este condus la o comunitate de înaltă spiritualitate, cunoscută sub numele de Emisarii Luminii. Emisarii sunt o societate foarte veche, care se stabilește întotdeauna în acea parte a lumii în care conflictele și agresivitatea sunt deosebit de puternice. Ei își unesc forțele pentru a implementa pacea, acolo unde oamenii au uitat ce înseamnă pace. Emisarii îl invită pe Jimmy să li se alăture în meditații și îl învață modul lor de a transmuta frica în iubire. Aceasta a fost pentru Jimmy o experiență care i-a schimbat viața într-o asemenea măsură, încât acum dorește să împărtășească lumii întregi nouă perspectivă asupra păcii. De fapt, destinul lui este să facă acest lucru și începe cu cartea EMISARII LUMINII. Cuvintele pe care James Twyman le-a scris pentru noi sunt profetice și profunde. Prin ele, noi putem învăța cum să devenim Emisari ai Luminii și să schimbăm lumea în bine.

EMISARII IUBIRII descrie întâlnirea lui James Twyman cu copii cu capacități paranormale și mesajul pe care ei îl transmit omenirii.

IZVORUL VINDECĂRII E IUBIREA, de Bruce Davis, este o carte inițiatică, scrisă de doi vindecători care au descoperit, în decursul călătoriei lor de spiritualitate, că nici un vindecător nu poate vindeca decât cu

iubire şi cu credinţă totală şi absolută în Dumnezeu.

Izvorul vindecării e iubirea este povestea adevărată a doi oameni care se întâlnesc în vis şi întreprind o călătorie cu un şaman din Alaska şi apoi cu vindecătorii mediumi din Insulele Filipine, într-o lume a smereniei, a credinţei şi a miracolelor.

IUBIRE MAGICĂ, de Marianne Williamson, este una dintre cele mai frumoase cărţi despre relaţia de cuplu, despre cum să ne înţelegem partenerul de viaţă şi să-l face fericit. Iată un citat din acest imn adus, cu duioşie şi multă sensibilitate, relaţiei dintre un bărbat şi o femeie: *„Există un tărâm al magicului romantic, ce face ca lumea obişnuită în care trăim să nu mai pară atât de importantă – şi nici chiar atât de reală.*

Pe acel tărâm se intră doi câte doi. El nu este doar un loc de vacanţă emoţională, ci cea mai recentă frontieră spirituală a noastră. Este, de fapt, locul în care ar trebui să trăim. Şi, în acel loc, noi nu doar trăim. În acel loc, trăim pentru totdeauna."

COPIII DE CRISTAL, de dr. Doreen Virtue, prezintă copiii până la şase ani, care sunt nişte fiinţe minunate, venite pentru a ne salva.

CONŞTIENŢA, de Anthony de Mello, cuprinde o serie de conferinţe ţinute de acest mare învăţător, care ne ajută să ne trezim la starea de spiritualitate de care avem nevoie în aceste momente ale vieţii noastre. Poate fi considerată o carte de căpătâi pentru fiecare dintre noi.

UCENICUL LUI IISUS, de Sotirios Crotos, este o relatare autentică a unei părţi din viaţa Mântuitorului, făcută de unul dintre ucenicii lui.

PACEA SIMPLĂ A SUFLETULUI, de Bruce Davis, prezintă trăirile spirituale ale Sfântului Francisc de Assisi, căutările lui şi străduinţa de a se apropia de Dumnezeu şi de a-L atinge.

ÎNVĂŢĂTURILE LUI TOBIAS – SERIA CREATORULUI, urmată de SERIA ÎNĂLŢĂRII sunt două cărţi în care Tobias, un înger iubitor si plin de compasiune din Biblia apocrifă ne împărtăşeşte în douăsprezece lecţii puternice, cum să trecem în Noua Energie. El ne vorbeşte prin Geoffrey Hoppe, care, înainte de 1995, era om de afaceri si antreprenor, fără preocupări spirituale. Acum, el şi Tobias împlinesc o înţelegere veche – aceea de a prezenta, la momentul potrivit, informaţii care schimbă viaţa. Iată ce spune Tobias: *„Nu mai mergeţi niciodată Acasă. În schimb, Acasă va veni la voi."* Cu aceste cuvinte, el oferă un mod cu totul nou de înţelegere a felului în care am venit pe Pământ şi din ce motiv acum este un moment impor-

tant pentru noi, când ne aflăm la o răspântie în călătoria noastră spirituală. Învățăturile lui Tobias au devenit, în câțiva ani, un fenomen pe plan internațional, care schimbă vieți și oferă noi speranțe de împlinire spirituală.

CALEA SPRE IUBIRE, o altă carte scrisă de dr. Deepak Chopra, ne poartă prin relațiile noastre cu ceilalți, în special cu partenerul de cuplu, într-un mod romantic, plăcut și, în același timp, plin de învățăminte.

MĂNĂSTIRE FĂRĂ ZIDURI este un eseu despre liniștea noastră interioară și despre pacea sufletului, pe care le putem găsi în noi înșine.

NAIKAN este o metodă de introspecție psihologică, foarte modernă, care ne face viața mai frumoasă și ne aduce fericire în cadrul relațiilor cu ceilalți. Citind-o, aflăm cât de ușor putem să-i facem fericiți pe cei din jur.

REÎNTOARCEREA LA SACRU, prezintă călătoria spirituală a autorului și întâlnirile sale cu mari maeștri și oferă posibilități de înaltă învățătură de suflet.

EFECTUL ISAIA este o carte extrem de importantă, scrisă de Gregg Braden, care ne oferă revelația faptului că avem în noi înșine capacitatea de a ne schimba viitorul, prin modificarea alegerilor pe care le-am făcut în trecut. Ea ne arată cum să ne rugăm, autorul preluând învățăturile aflate în Manuscrisele de la Marea Moartă, care sunt validate de descoperirile fizicii cuantice și ale medicinei moderne. CODUL LUI DUMNEZEU, carte de valoare spirituală deosebită, scrisă de Gregg Braden, ne demonstrează, folosind dovezi științifice și lingvistice, că în ADN-ul nostru este înscris numele lui Dumnezeu.

ÎNTREBĂRILE POTRIVITE, este cartea în care Debbie Ford ne ajută să punem întrebările care ne vor schimba modul de a lua decizii și, în consecință, ne oferă puterea de a ne împlini toate visele. Uneori, nu primim răspunsurile potrivite, pentru că nu ne-am pus întrebările potrivite. Acum învățăm care sunt acestea și cum să le punem.

SUCCESUL ÎN VIAȚĂ este o carte pe care ar trebui cu toții să o citim de nenumărate ori, ca să învățăm modul prin care putem obține succesul în tot ceea ce întreprindem – atât în viața personală, cât și în afaceri. Cartea este scrisă de o persoană care a reușit în viață, pornind de la o poziție socială modestă, iar acum ține conferințe și seminarii în lumea întreagă, pentru a-i învăța pe oameni regulile simple și accesibile pentru a reuși în viață și a-și găsi fericirea.

VREMEA VINDECĂRII este cartea în care Beata Bishop

povesteşte cum s-a vindecat de melanom în fază terminală, printr-o terapie care avut 100% succes în mai multe tipuri de boli grave – Terapia Gerson ... dar cartea ne învaţă cum să învingem boala şi moartea, prin abordare holistică şi spirituală.

AROMATERAPIE şi FENG SHUI e cea mai completă carte pe acest subiect vast. Jami Lin este cea mai apreciată specialistă în domeniu.

COPIII INDIGO – DE LA MÂNIE, LA IUBIRE este o altă carte care abordează subiectul Copiilor Indigo, dar aduce în plus o demonstraţie extrem de folositoare a mesajului pe care corpul ni-l dă, astfel încât să înţelegem care este problema noastră subconştientă, unde se află mânia stocată şi cum să o rezolvăm.

BIOCÂMPURI ŞI EXTAZ este o carte scrisă de Jasmuheen, care ne măreşte cunoaşterea legată de capacitatea noastră de a evolua spiritual.

DE VORBĂ CU EXTRATEREŞTRII conţine comunicarea primită de Lisette Larkins de la fiinţe venite din spaţiul cosmic şi care ne comunică informaţii importante.

ÎNTINEREŞTE ŞI TRĂIEŞTE MAI MULT este un manual complet pentru întinerire. Din ea învăţaţi cum să menţineţi o minte tânără, cum să vă cultivaţi flexibilitatea, să vă retreziţi energia sexuală, să vă întăriţi sistemul imunitar, să vă hrăniţi trupul, să vă modificaţi percepţiile şi să vă bucuraţi de un somn liniştit şi de o stare de constienţă plină de pace.

O TERAPIE NATURALĂ EFICIENTĂ PENTRU TRATAREA CANCERULUI, este cartea scrisă chiar de dr. Gerson, în care se descrie, în amănunţime, terapia care a vindecat atât de mulţi oameni. DVD-ul inclus conţine date suplimentare.

CĂLĂTORIILE TÂNĂRULUI ÎNŢELEPT este prima carte scrisă de un scriitor român, publicată de Editura FOR YOU. Considerăm că ea poate sta cu cinste alături de cărţile valoroase pe care le publicăm. Fără nici o exagerare, această carte se ridică la înălţimea cărţilor lui Paolo Coelho, aducând un element în plus, pe care îl veţi descoperi citind-o. Înţelepciunea cuprinsă în aceste pagini vă va însoţi pe parcursul vieţii şi vă va ajuta să vă limpeziţi gândurile şi atitudinea în încercările vieţii.

SPAŢIUL SACRU AL INIMII, este cartea în care Drunvalo ne arată felul în care putem dobândi acea stare străveche de conştiinţă, prin care să intrăm în spaţiul în care suntem una cu Dumnezeu. Urmările fireşti ale experimentării acestui spaţiu sacru sunt o viaţă frumoasă şi înălţarea către

lumile superioare.

VINA NE ÎNVAȚĂ, IUBIREA NE VINDECĂ, de Joan Borysenko, medic psiholog, este o carte trasformatoare, o prezență semnificativă pe calea unei vieți fericite, lipsite de sentimentul vinovăției, în care vinovăția ne învață cum să ne vindecăm de rănile sufletești , prin iubire.

DECODIFICAREA DESTINULUI, este o carte extrem de utilă, scrisă de o româncă stabilită în Statele Unite și care ne oferă instrumente practice pentru a ne decodifica destinul și pentru a ne orienta viața pe calea spre fericire și împlinire. Acum, Carmen Harra este cea mai importantă prezicătoare și clarvăzătoare din SUA, căreia îi cer sfatul actori celebri, oameni de afaceri și persoane politice importante.

RAZELE INIȚIATICE ALE ARHANGHELILOR, carte scrisă de doi autori români, Elena Cociș și Nicolae Oprică, aduce informația atât de necesară legată de noțiunea de Arhangheli, Îngeri, cele șapte Raze Inițiatice, Maeștri Înălțați și alte lucruri la fel de interesante.

LEGILE DRAGOSTEI și **PUTEREA DRAGOSTEI,** sunt ultimele cărți scrise de Paul Ferrini și ne oferă atât de multe informații și idei interesante, încât ne dăm seama că sunt, pentru oricine, instrumente extrem de importante pentru a-și putea duce viața pe calea de lumină pe care a ales-o.

MAGUL DIN JAVA este o carte mult așteptată, care prezintă ucenicia autorului pe lângă marele maestru John Chang. Magul din Java este povestea uceniciei lui Kosta Danaos alături de John Chang – și, în același timp, istoria disciplinei Mo-Pai, care, în ultimii 2000 de ani, și-a ținut secrete învățăturile. Cartea include și explicații științifice, bazate pe fizică, ale capacităților paranormale ale lui Chang, pe care noi, în Occident, le considerăm imposibile – capacități la care autorul a fost martor și pe care le-a descris cu însuflețire. Magul din Java va grăbi cu siguranță ceea ce ar putea foarte bine să devină cea mai mare revoluție a secolului al XXI-lea – confirmarea și studiul bioenergiei.

PUNE SUFLET ÎN CEEA CE FACI este o carte ciudată și absolut minunată! Robert Rabbin se adresează, aparent, conducătorilor lumii noi, dar învățătura cuprinsă în ea, prezentată într-un mod extrem de atrăgător, este de cel mai mare folos tuturor celor care o citesc, fără excepție. Dacă liderii unor companii ar dori să citească această carte, lumea ar deveni un loc minunat!

CLEPSIDRA CU PASI Cartea este scrisă de un scriitor român, care semnează cu pseudonimul TRISTAN. Cartea este deosebit de frumoasă,

întrucât autorul a călătorit mult în Tibet şi Peru, pe lângă toate ţările Europei, iar modul de a prezenta amintirile din aceste călătorii este absolut unic. Poveştirile sunt pline de gingăşie, umor, senzualitate şi ... multă spiritualitate! Ele ating o coardă sensibilă a sufletului, de care rareori suntem conştienţi – şi încă şi mai rar înţelegem că este cea de care ar trebui să avem cel mai mult grijă, pentru ca să fim completi şi împliniţi. Îi mulţumim lui Tristan că ne-a amintit de ea şi că o mângâie cu povestirile sale!

RAMTHA – CARTEA ALBĂ este una dintre cele mai importante cărţi contemporane. Ea prezintă învăţăturile lui Ramtha, o entitate care a trăit în vremurile Lemuriei. Ramtha ne oferă o perspectivă unică prin care să privim misterul vieţii. Sistemul de gândire al lui Ramtha nu este nici religie, nici interpretare filozofică a realităţii. El este adevărul obţinut şi verificat prin experienţele unui membru al rasei umane. În acest fel poate fi explicată cunoaşterea lui Ramtha – ştiinţa lui Ramtha. Dat fiind că s-a păşit deja pe această cale, porţile sunt deschise pentru aceia care doresc să o exploreze şi să facă propria călătorie în necunoscut.

PACEA LĂUNTRICĂ conţine un dialog între James Twyman, Gregg Braden şi Doreen Virtue, pe tema păcii şi a rugăciunii. Cei trei ne împărtăşesc perspectiva lor unică în ceea ce priveşte crearea păcii. Ei descoperă similitudinile şi diferenţele de păreri şi ajung la concluzii fascinante, ce pot transforma vieţi. Ei discută despre cele şapte Căi pentru Pace şi oferă cititorului instrumente prin care acesta nu numai că-şi schimbă opiniile, dar şi viaţa – şi răspândeşte pacea şi iubirea în lume.

BUN-VENIT ACASĂ Noua planetă Pământ este o carte ce cuprinde channeling-uri făcute de Steve Rother de la un grup de entităţi benefice care au venit ca să ajute planeta Pământ, în aceste momente grele pe care le trăim. Aceste mesaje sunt cunoscute în lumea întreagă, iar câteva au fost primite în sediul Naţiunilor Unite din Viena, unde au fost urmărite cu mare interes. Citiţi şi aflaţi cum putem acţiona acum, spre binele cel mai înalt al nostru şi al tuturor.

RECONECTAREA este una dintre cele mai speciale cărţi, dar şi cea mai bună apărută în ultima vreme despre vindecarea transpersonală, ca şi despre medicina spirituală. pe care o putem practica toţi. Ea ne arată cât de uşor putem să recunoaştem şi să activăm, în fiecare dintre noi, adevărata vindecare energetică. Dr. Eric Pearl are rezultate uimitoare în privinţa vindecării multor boli şi ne împărtăşeşte cunoaşterea sa. Cartea este de maximă impor-

tanță pentru medici și pentru noi toți, întrucât, prin simpla sa lectură, putem accesa și noi această energie reconectivă și putem accede la niveluri nebănuite de evoluție spirituală. Seminariile și prelegerile dr. Eric Pearl sunt urmărite cu un interes enorm în lumea întreagă.

IUBESTE-TE PE TINE ÎNSUȚI este o carte extrem de utilă pentru menținerea sau îndreptarea relațiilor interumane, mai ales cele existente între un bărbat și o femeie. Daphne Rose Kingma este numită „doctorul inimilor", pentru că în îndelungata sa carieră ca psiho-terapeut a reușit să rezolve multe cazuri și să facă mulți oameni fericiți.

INTRODUCERE GENERALĂ LA UN CURS DE MIRACOLE este o carte de extrem de mare valoare pentru toți cei care cunosc ceva despre Curs, întrucât Kenneth Wapnick ne prezintă esența Cursului și date despre modul în care el a apărut. Este o carte esențială pentru toți cei care doresc să aprofundeze această carte de căpătâi a spiritualității mondiale. (Nota Editurii – pe tot parcursul anilor în care am menționat *Cursul în miracole*, am făcut-o folosind prepoziția *în*, pentru că, la fel ca și alte edituri din alte țări, am simțit nevoia să păstrăm forma originală – A COURSE IN MIRACLES. La insistența traducătoarei, am folosit forma *Curs de miracole*. Este vorba despre una și aceeași carte).

SCRISORI DIN CER este o carte absolut specială, a cărei lectură vă va încânta până la lacrimi și vă va ridica vibrațiile sufletului, cum puține cărți știu să o facă.

BLISS este o carte scrisă de către o doctoriță psiholog, consilier în probleme de cuplu și ne aduce multe lămuriri legate de modul în care ne putem cunoaște pe noi înșine și pe cei din jurul nostru, pentru ca să ne putem ameliora relațiile cu cei din cu care lucrăm și cu cei pe care îi iubim. Cartea ne dă instrumente extrem de folositoare în acest sens, exerciții și meditații ușor de făcut și la îndemâna tuturor. In această perioadă atât de stresantă pe plan social și uman, cartea este un adevărat prieten, pentru oricine căruia îi pasă de el și de viața lui.

CERTITUDINI și IMBOLDUL sunt două cărți scrise de Stuart Wilde, autorul cărților FORȚA și MIRACOLE în același stil alert și plin de umor de bună calitate, cu care ne-a obișnuit deja. Autorul ne oferă niște adevăruri vechi, într-o formă nouă, proaspătă și incitantă. Dacă veți lua spusele lui așa cum sunt prezentate, atunci, când veți închide cartea, veți descoperi că v-ați schimbat categoric în bine și că lumea este un loc în care se poate trăi.

TELOS, ne prezintă orașul aflat sub Muntele Shasta din California și care a fost construit de către Lemurieni, înainte ca acest continent să se scufunde. Lemurienii încă trăiesc acolo, sub îndrumarea înaltului preot al Telosului, Adama, Ei au început să ia legătura cu noi, pământenii. Adama și alți locuitori ai Telosului i-au dictat Aureliei Louise Jones această carte, pentru a ne spune nouă, celor de la suprafață, că momentul în care civilizațiile noastre se vor uni este aproape.

PĂȘIND ÎNTRE LUMI este a patra carte a lui Gregg Braden, publicată de Editura FOR YOU. Cartea explică ce este compasiunea și ne învață cum să o trăim. Este o carte fără de care via'a noastră ar fi îngozitor de săracă!

TEMPLUL SCHIMBĂRII, autoare doamna Elena Cociș, cea care a scris **Razele inițiatice ale Arhanghelilor**, șa fost scrisă, zicem noi, prin aranjamentul și grația îngerilor. Citind-o, veți înțelege ce am vrut să spun și vă veți îmbogăți viața. Cartea cuprinde mudre, meditații și este însoțită de un CD de 70'.

EDITURA FOR YOU

BUCUREŞTI, str. Hagi Ghiță nr.58, sector 1
Tel/fax, 021/6656223; 0311001455
telefon mobil 0744352963, 0724212690
E-mail: monica.visan@b.astral.ro,
editura_foryou@yahoo.com. monica.visan@gmail.com
site http://www editura-foryou.ro

Imprimarea s-a făcut la Tipografia Excelsior Trade
Tel.: 031 405 88 84; Fax: 031 405 88 85.
Tel. Mobil: 0723 292 510; 0723 507 144.
E-mail:excelsior.ro
Adresa: Calea Plevnei nr. 204-206, sector 6, Bucuresti.